LIUDO RĖZOS

DAINOS

PIRMOJO LIETUVIŠKO DAINYNO
2 DALIS
M. BIRŽIŠKOS SPAUDAI PARENGTA

VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETO HUMANITARINIŲ MOKSLŲ FAKULTETO LEIDINYS
KAUNAS ~ ~ ~ ~ ~ ~ ~ ~ ~ ~ ~ ~ ~ 1937

LIUDO RĖZOS

P. Vehlaitis

DAINOS

PIRMOJO LIETUVIŠKO DAINYNO
2 DALIS
M. BIRŽIŠKOS SPAUDAI PARENGTA

VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETO HUMANITARINIŲ MOKSLŲ FAKULTETO LEIDINYS
KAUNAS ~ ~ ~ ~ ~ ~ ~ ~ ~ ~ ~ ~ 1937

AKC. B-VĖS „VARPAS" SPAUSTUVĖ.
KAUNAS, GEDIMINO GATVĖ 38 NR.

II-sios dalies įvedamieji paaiškinimai.

I.

Rėzos Dainų rinkinio III leidimo I-ji dalis pasirodė 1935 m. vasarą su 89, pakartotomis iš I—II leidimo, dainomis ir paimtomis iš jo karaliaučiškio palikimo jųjų atmainomis. II-je dalyje patiekiame iš to pat palikimo (apie jį skaitome I d. pusl. VIII—X) dar 124 Nr.Nr., kurie I—II leidime nebuvo spausdinti: Nr.Nr. 90—187 dainos, kurių ⅔ (apie 70), didesnėmis ar mažesnėmis atmainomis, yra jau pakartotos 1853 m. Nesselmanno rink. Litauische Volkslieder, viena-kita tik 1905 m. Kalvaičio Prusijos lietuvių dainose, $^1/_3$ dar niekur nebuvo spausdinta; Nr. Nr. 188—212 įvairių daugiausiai nežinomųjų autorių ir vertėjų eilėraščiai, kurių pusė yra jau paskelbta 1931 m. Vacl. Biržiškos Nežinomuose senuose lietuviškuose tekstuose (Tautos ir Žodžio leid. ir skyrium), kaikas ir anksčiau, o kita pusė dar, rodos, niekur spaudoje nebus aptikta; Nr. 213 per 40 priežodžių ir patarlių, aptiktų viename to pat palikimo sąsiuvinyje. Jei visi Rėzos palikimo eilėraščiai būtų V. Biržiškos išspausdinti, gal nebūtų nė reikalo jų čia kartoti, pasitenkinant vien dainomis, šiaip betgi mums čia skelbiant tąją jųjų dalį, kuri dar niekur nebuvo spausdinta, lyg rodosi pats savaime reikalas juos visus sutraukti vienon vieton, kad skaitytojams būtų patogiau juos sekti, lyginti ir darytis išvadų. Gaila, kad kartodami jau spausdintuosius eilėraščius nebegavome naudotis kai kuriais Rz rankraščių nuorašais, kurie atspausdinti nebeužsiliko, tad jei pirmą kartą spausdinant bus įsibrovęs koks spaudos riktas, jis bus ir šį kartą pakartotas, nes spausdinto teksto nebebuvo jau galima su rankraščiu sulyginti.

Spausdindami II-sios dalies tekstus, laikomės tos pat tvarkos, kaip ir I dalyj. Taigi duodame pagrindui dainos tekstą, greta kitų rankraščių, Ns, Kl ar kitų spaudinių atmainas, tikriau tų atmainų tuos žodžius, posakius ar eilutes, kurie skiriasi nuo Rz medžiagos tekstų; apačioje dar kiek paaiškinimų. Skirtumai su I-ja dalim čia tokie: 1) I dalyj Rz tekstai išspausdinti dabartine mūsų rašyba, paliekant kiek jo kalbai būdingo prūsavimo ir porą autografinių jos rašybos pavyzdžių, o II dalyj tekstai, pirmą kartą čia spausdinami, stengiamasi kartoti neatšokant nuo originalo, nebent dėl rašto neaiškumo kaip reikiant ko nepaskaičius, bet atmainų skirtumuose Ns, Kl ir kitų (ne Rz medžiagos) nebojame daiktavardžių rašymo didžiąja raide, raidžių dvigubinimo (pp, vv) ir pan.; 2) II dalyj atmainų duodama kurkas mažiau negu I dalyj, nes II dalies tekstai dainų literatūroje daug mažiau yra žinomi, o kiti ir visai nežinomi, tad ir atmainų turi daug mažiau; 3) dėl to pat, daugiausia, ir pastabų II dalyj yra daug mažiau negu I; 4) sutrumpinimai vartojami tokie pat, ir jų II dalyj yra mažiau; 5) prie tų rašybos savybių, kurių turi I dalies tekstai, bet kurias nevisas buvo galima spaudinant užlaikyti (dėl atitinkamų ženklų trūkumo) — ů, ê, w, ô, ż (Ż), ź (Ź), II dalyj prisidėjo dar ÿ (ӳ), ỹ, iẽ, bet dėl kai kurių ženklų trūkumo n su brūkšneliu viršuje teko paversti ñ, z (Z) per vidurį perbraukta — ž (Ž)), e su kryželiu viršuje — ė, ẽ—ē, ў—y, ӳ—ÿ ir ÿ—ij, juo labiau, jog ij rankraščiuose nekartą pasitaiko.

II.

I dalyj trumpai teesame išskaičiavę Karaliaučiaus valstybinio archyvo Rz medžiagos rankraščius Nr.Nr. $38^{8°}$, $37^{8°}$ ir $175^{4°}$ ir jų atskirus rinkinius ir rinkinėlius, o čia parodome, kaip jie yra panaudoti mūsų (tad ir I—II) leidimui, pažymėdami jį sutrumpintai Rz. Primename, jog Nr. Nr. 1—89 yra I-sios dalies, o Nr. Nr. 90—213 II-sios.

Msc 36 I Dainos (Rėzos rankraštis) Nr. Nr.:

1 Kraitis = Rz 1
2 Mergate pri Girnû = Rz 2
3 Ežeras užszalo = Rz 3
4 Mote werpanti = Rz 4
5 Žirgatis = Rz 5
6 Wainikkas = Rz 6
7 Sirrata = Rz 7
8 Sessů = Rz 8
9 Laiwas = Rz 9
10 Ant Wewersélês = Rz 10
11 Iszkeláwimas = Rz 11
12 Iszpaźinimas = Rz 12
13 Lenkû Swodboj dainota = Rz 13
14 Mylinti = Rz 14
15 Mylįs = Rz 15
16 Nemokanti plonay werpti = Rz 16
17 Paskalba = Rz 17
18 Żwirblytis = Rz 18
19 Żwirblio Czesnis = Rz 19
20 Wilko Swodba = Rz 20
21 Żwejû Mergate = Rz 21
22 Szokėjate = Rz 22
23 Puikoratis = Rz 23
24 Sirratelês Rauda = Rz 24
25 Paźadėjimas = Rz 25
26 Tekkėjimas uź Wyrą = Rz 26
27 Trys Sessytes = Rz 90
28 Menesio Newiernybe = Rz 27
29 Iszkada Darźelij' = Rz 28
30 Tiltas = Rz 29
31 Prapůlusi = Rz 30
32 Wainikelis = Rz 31
33 Du Żweju = Rz 32
34 Żwejėna = Rz 33
35 Szeirys = Rz 34
36 Uź Szeirį ne tekanti = Rz 35
37 Karo Waiskas = Rz 36
38 Sessyczû Raudojimas uź Brolį = Rz 37
39 Mote ir Dukryte = Rz 38
40 Ant Klewelio = Rz 39
41 Dukrês Atsisweikinnimas = Rz 40
42 Miegas Darźatij' = Rz 41
43 (palyg. 1) Kraitis = Rz 1
44 Parwėdimmo Daina = Rz 42
45 Jaunoses Dieneles = Rz 43
46 Wissi mannę bare = Rz 44
47 Mielausa Dowana = Rz 45
48 Tews Sunų i Karą leidžiąs = Rz 46
49 Warnas = Rz 47
50 Szaltinnatis = 48
51 Pirmwakaro Daina = Rz 49
52 Nůtekôs Daina = Rz 50
53 Medėjis (iszjojęs) = Rz 51
54 Dukte Zalneriszka = Rz 52
55 Jaunatis į Waiską jůdams = Rz 53
56 Marti Sirrata = Rz 54
57 Werpejû Daina = Rz 91
58 Sena Audejate = Rz 55
59 Negreits į Karą jůti = Rz 56
60 Marti ant Miego pasileidzanti = Rz 57
61 Paźadėjimas ne įtinkąs = Rz 58
62 Parwestuwes pas rustą Anytą = Rz 59
63 Nuramdimas gailôs Anytôs = Rz 60
64 Wainikas nů Tilto půlo = Rz 61
65 Auszrinne = Rz 62
66 Glosnis = Rz 63
67 Wyturys = Rz 92
68 Merga ilgay miegojanti = Rz 95
69 Żedas paskende = Rz 65
70 Atsisweikinnimas = Rz 66
71 Duktês Aplankimas = Rz 67
72 Zalnieriszka Daina = Rz 68
73 Siratà = Rz 69
74 Pikta Paskalba = Rz 70
75 Derybos = Rz 71
76 Nůmėtas = Rz 96
77 Piemů prapůlęsis = Rz 72
78 Meilês Żadas = Rz 73
79 Kerdzus ir Kerdzuwėne = Rz 74
80 Kopininkai = Rz 75
81 Daina jaunojo Raitelio = Rz 76
82 Laiwo Sudauźimas = Rz 77
83 Saule = Rz 78
84 Marti serganti = Rz 79

Tai Msc 36-to sąs. 1—242 pusl., kur lietuviškieji dainų tekstai surašyti poriniuose puslapiuose (2, 4, 6 ir t. t.), o jų vokiški vertimai neporiniuose (3, 5, 7 ir t. t.). Viskas surašyta Rz ranka, tik nuo pusl. 191 (64 Wainikas nů Tilto půlo vok. vertimo pabaiga) ir poriniuose nuo pusl. 192 (nuo 65 Auszrinne, jos V posmo) lyg vėlesne, taippat nuo pusl. 228 (79 Kerdzus ir Kerdzuwėne — pabaiga ir vertimas) ligi galo.

Msc 36 II (Rėzos rankraštis) Nr. Nr.:

1 Die Liebende = Rz 14
2 Der Liebende = Rz 15
3 Ermunterung = Rz 5
4 Kraitis = Rz 1
5 Die Schläfrige = Rz 57
6 Apsiėmimas = Rz 34
7 Das abgenöthigte Geständnis = Rz 38
8 Laiwo Sudauźimas = Rz 77
9 Palinksminojimas = Rz 82
10 Das letzte Glas = Rz 80
11 Werpėja = Rz 4
12 Ant Wakkaro pirm Swodbos = Rz 49
13 Parwestuwjû - daina = Rz 42
14 Paskalba = Rz 17
15 Welijimas = Rz 33
16 Iszpaźinnimas = Rz 12
17 Kareiwjis = Rz 94
18 Ant Wewerselês = Rz 10
19 Dukte = Rz 35
20 Laiwa = Rz 9
21 Raitelio Atstojimas = Rz 53
22 Ant Raitelio trukkąnczio = Rz 56
23 Paźadas = Rz 74
24 Girnų Malleninkė = Rz 2
25 Priwenczawota = Rz 44
26 Sirratôs daina = Rz 54
27 Lenkų Swodboj' dainota = Rz 13
28 Sapnas = Rz 41
29 Sirrata ant Motinôs Kappû = Rz 7
30 Muszis = Rz 47
31 Sessů = Rz 8
32 Żwejû Mergatė = Rz 21
33 Tekkėjimas uź Wyro = Rz 26
34 Pawasara = Rz 73
35 Puikoratis = Rz 23

36 Szokejate = Rz 22
37 Eźeras uźszaleęs = Rz 3
38 Médējas = Rz 51
39 Wainikkelis = Rz 6
40 Dukte į Karą norinti = Rz 52
41 Szaltinatis = Rz 48
42 Marti Serganti = Rz 79
43 Wilko Swodba = Rz 20
44 Żwirblio Czesnis = Rz 19
45 Ant Klewelio = Rz 39
46 Suderrejimas = Rz 72
47 Żalnieriszka Daina = Rz 93
48 Tews Sunų į Karą iszleidzant = Rz 46
49 Suntimas = Rz 86
50 Sessytes wienintelį Brolį apraudojant = Rz 37
51 Annyta ir Marti = Rz 67
52 Nuotekôs Daina = Rz 50
53 Grazausa Dowana = Rz 45
54 Mergate Wargdienele = Rz 24
55 Żaddejimas = Rz 25
56 Iszkelėjimas = Rz 11
57 Susipaźinnimas = Rz 55
58 Iszkada Darźelij' = Rz 28
59 Jaunojû dieneliû Apraudojimas = Rz 43
60 Wainikkis = Rz 31
61 Trys Sessytes = Rz 90
62 Kopininkai = Rz 75

Tai 36-to sąs. 243—381 pusl. Rašoma ne taip švariai, kaip 36 I, ir daug taisant, lyg tai būtų juodraštis. Nevartojama čia kablelių, tik taškai (ne visur), šauktukai, klaustukai. Palyginus su 36 I, kurio numerių eile gan seka Rz 1825 m. leidimas, 36 II dainų tvarka nėkiek neatitinka ano leidimo tvarkos.

Msc 36 III Dainos Nr. Nr.:

1 Dwi Sessyti ant Motinos Kapo = Rz 98
2 Aukso Patkawate = Rz 64
3 Pawojummas = Rz 97
4 Ant Uźaugusios = Rz 64
5 O kur tu trauksi, jaunas Bernyti = Rz 99
6 Anksti Ryta kėliau, per Dwarelę ėjau = Rz 94
7 Jojau szenay, jojau tenay = Rz 101
8 Kai asz mažas buwau = Rz 102
9 Toli, toli, labay toli = Rz 103
10 Ey źinnau, źinnau, alle ne sakiau = Rz 100
11 Ir parbėgo Laiwuźis = Rz 104
12 Sedźiu uź Stalą = Rz 105
13 Ejo Mergos Grybû ringt = Rz 106
14 Kai asz buwau Źalnerukkas = Rz 107
15 Per Nedelaite Źirgyte szerau = 109
16 Kaip Sunytis pas Mergyte jojo = Rz 110
17 Negaliu szendien daugel szokti = Rz 111
18 Iszleidau Sunytį — Iszleidau Dukrytę = Rz 112
19 Kelk, kelk Motinele = Rz 113
20 Laiwėlio Sudaużimas = Rz 77
21 Szukauk Plaukelus = Rz 53
22 Mergyte źalnieriszka = Rz 52
23 Palydėjimas = Rz 93
24 Į karą jûjąs = Rz 93
25 Bagotą Marczę norįs = Rz 35
26 Lėpune ir Dirbanti = Rz 114
27 Paukszteĺis Sakalėlis = Rz 115
28 Be áusztant Auszruźźéle = Rz 116
29 Skamba Kanklas ir Warinėlis = Rz 118
30 Pasistatycziau nauja Swirinele = Rz 119
31 O ir atleke Mettelelis isz Sodo = Rz 120
32 Kai asz ėjau Pamareis = Rz 121
33 O tu Paukszteli, graźus kekstele = Rz 122

Tai 36-to sąs. 383—470 pusl. Bemaž visos dainos čia lyg nurašytos, kad ir kaligrafuotos, bet kartais lyg neįgudusia ranka, gal net nelietuvio, nes pasitaiko tokių klaidų, kaip „draugsi" viet. „trauksi", „kursu stosit" viet. „kur sustosit", „pucz Kelu" viet. „puczkelû" ir pan. Rėzos ranka įrašyta čia bendra antraštė (Dainos), kaikurių dainų antraštės, kartais pataisyta tekstas, bet ir pačių tekstų ranka jam nesvetima (gal kaligrafuojant kiek suvulgarėjusi, suprastėjusi?); vertimai lyg Rėzos.

Msc 37 IV pusl. 471—482, tai mėlynas sąsiuvinėlis su (Rz?) vokiškais nežinomo rinkinio (187?) dainų vertimais, labai sunkiai išskaitomas. 9 dainų („pag. 2 nro 6", „pag. 3 nro 8", „nro 9", „nro 11", „nro 12", „nro 19", „nro 28", „nro 31", „nro 187") vertimas, tarp jų yra kariškųjų ir kitų (apie vėversėlį, kareivis ant pylimo, kareivis karaliaus aprūpintas ir kiti).

Msc 37 I lap. 1, 1a ir 2: 1820 XI 10 End. Budriaus laiškas Rėzai iš Pilupėnų, kuriame, atsakydamas į Rz 1818 X 26 ir (1818?) IX 23, siunčia eine kleine Sammlung altlitthauischen Dainû nebst beigefügten Melodien, toliau sako apie 5 čia patiektas dainas, tačiau prie laiško Beilage terandame vieną dainą (lap. 4) 1 Żwirblytis = Rz 18.

Msc 37 II lap. 5—12 iš Pf. Jordano duoda tik Pilkalnio kanterio Mielkės eilėraštį: 1 Pilkainis = Rz 207.

Msc 37 III lap. 13—19 *Kelios Dainos Bildwieczû Lėtuwninkû dainotos:*

1 Sirratos Daina = Rz 54
2 Żalnièriszka Daina = Rz 93 (ir 69)
3 Kad asz ejau per źalia Lanka = Rz 124
4 Lenku Swodboj dainota = Rz 13
5 Ant Wewerseles = Rz 10
6 Kas tai Dywai = Rz 6
7 Szendien Alų gersim = Rz 11
8 Lied bei der Einnehmen Polens durch die Preussen = Rz 46
9 O kad asz jojau = Rz 45
10 Krusok Plaukelus = Rz 53
11 Per Szilléli jojau = Rz 25
12 Żalnierei źalnierawo = Rz 52
13 Wilks papjowe Kuñelaite = Rz 87, 125
14 Lied bey Heimführung der Braut = Rz 50

Msc 37 IV lap. 20—20a prie 1821 I 27 Endr. Budriaus iš Pilupėnų laiško Rėzai

(laiškas yra 37 XVIII lap. 117, 118) lapeliai su dainomis, kurias B. sakosi neulich überkommen hat (habe):

1 Atsisakims = Rz 187
2 Ei źirgit zirgiti = Rz 63

Msc 37 IV A lap. 21a, 21 *Rauschningo lapelis* su gaidomis ir dainų pradžiomis:

1 Tu Mergyte mano = Rz 74
2 Asz atsisakiau sawo Moczuttei = Rz 40
3 Iszeit, pareit = Rz 89

Msc 37 V Pf. Hassensteino Aufschrift von die Weltliche Lieder lap. 22—27:

1 aij Didi Didi gijro medeli = Rz 9
2 per Tilta Jojau, nu źirga polau = Rz 29
3 Waikszczo Tetuźis po marga Dwara = Rz 36
4 Eiksz mana Berniti = Rz 70
5 treji gaiduzei gedoje = Rz 53
6 anksti rijta Keldama = Rz 58
7 mes szendien gersim = Rz 37
8 O ir iszdiga Lepitele = Rz 30

Dainų tekstai čia patiekti ne eilėmis, tik ištisai, be taškų, bet su daugybe kablelių; lyg sodiečio surašyta (H. tebuvo rinkinėlio siuntėjas).

Msc 37 VI Dainos aus Memel v. Thilo, keli lapeliai išskirstyti Msc berišant (lap. 28, 28a, 29 ir 121, 121a, 122, 122a):

1 Asz eisu eisu ir cze ne busu = Rz 127
2 Priekullies Kiemas, tai diddis Kiemas = Rz 128
3 Jok. Szerniaus Nauja Geddėjimo Giesme = Rz 209

Msc 37 VII Sup.Jordan'o patiektų dainų rinkinys, lap. 30—37:

1 Klewas = Rz 39
2 Wilko Swodba = Rz 20
3 Żwirblis Alų daro = Rz 19
4 Atsisweikinnimas = Rz 66
5 Derybos = Rz 71
6 Simonike = Rz 67
7 Aukso Patkawate = Rz 64
8 Kai asz buwau Żalnerukkas = Rz 107
9 Ey Mergyte, Negelkyte = Rz 108
10 Daina po Muszio pas Leipciką = Rz 193
11 Szturmininkû Daina = Rz 191

Be to, surišant Msc čia pateko Budriaus ar Rėzos nurašytoji daina

12 Dûk Mergite, dûk man Ranka = Rz 131

Msc 37 VIII A J. Bild. lap. 39—49 Nr. Nr.:

1 Jok jok Brolijti netruk ilgai = Rz 56
2 Kad asz ejau į Lelijû Darźa = Rz 12
3 Atjoj Bernuźis źalu Wieszkelacziu = Rz 130
4 Anksti Rijta kėlau, per Kiemeli ejau = Rz 94
5 Eij Paukstiti akkaleti, ko ne źaidi = Rz 10
6 Żabok Tarnati, bèra źirgati = Rz 41
7 Moczute mana, Szneiderelei wandrawo = Rz 132
8 Ne puskit Wejuźei = Rz 129
9 Sunte manne Bernitis = Rz 7, 47
10 Wissi manne bare = Rz 44
11 Oi, ir paware, į Krijgi joti = Rz 37
12 Gerkit Brolei! bukit linksmi = Rz 111
13 Po liepate Szaltinatis = Rz 48
14 Po Tewo Langu stiklu Langaczei = Rz 9, 35
15 Uźkit, uźkit, manna Girnates = Rz 2
16 Per Puszinėli, per Berźinėli = Rz 79
17 Saulite leidźias, Wakars ne toli = Rz 60

Msc 37 VIII B Sup. Jordan Walterkėmen lap. 50—53 Nr. Nr. (= VII Nr. Nr. 1—6 Sup. Jordano):

1 Lied em einen Leinbaum = Rz 39
2 Die Mutter mit der Tochter = Rz 67
3 Die Hochzeit des Wolfes = Rz 20
4 Gastmahl des Sperlings = Rz 19
5 Der Korb = Rz 66
6 Klage und Trost = Rz 71

Msc 37 VIIIC (su VIIIA ir VIIIC sujungta bendra antrašte Dainos oder Volkslieder), lap. 53a—56a Nr. Nr.:

1 Die verschiedene Neigungen der Menschen = Rz 201
2 Der Tod der Fliege und der Mücke = Rz 189

Msc 37 IX (VIII-to tęsinys, tik atskira antrašte) *Hass(ensteino) Pikt(u)pp(oenen) Dainos oder Volkslieder der Litthauer,* lap. 57—70 Nr. Nr.:

1 Die Verliebte = Rz 14
2 Der Verliebte = Rz 15
3 Das Vornehmen = Rz 34
4 Trost = Rz 82
5 Das abgenöthigte Geständnisz einer Tochter = Rz 38
6 Abschied der Neuvermählten = Rz 1
7 Zum Abschied an die Neuvermählte = Rz 17, 80, 86
8 Iszkada = Rz 28, 77
9 Die Schläfrige = Rz 57
10 Ermunterung = Rz 5
Rėzos prirašyta:
11 Lepe mañę Mamuźyte Ryta anksti kelti = Rz 1
12 Menû Sauluźe wede = Rz 12

Msc 37 X Ostermeyer(io) Pliv(iszkėmen) Dainos, lap. 71—88 Nr. Nr.

1 Asz anksti kėlau = Rz 17
2 Ey dreba, dreba, beras Żirgytis = Rz 5, 16
3 Wakar parejau labay welay = Rz 4
4 Żurek Mergait per Langelę = Rz 33
5 Kai asz ejau į Lelijû Darźą = Rz 12

6 Po mano Tewo stiklo Langaczo = Rz 6
7 Ateik Mergyte Pawasarelij' = Rz 73
8 Asz turejau maża Broli = Rz 23
9 Ko Bernytis werkia = Rz 22
10 Anksti Ryta kelau = Rz 172
11 O kur mano Sesyte stowejo = Rz 83
12 Į Żwejus joczau = Rz 21
13 Ant Kalno Jewa = Rz 55
14 Kas nor Warguźį wargti = Rz 26
15 Ey sunte, sunte mane Anytele = Rz 86
16 Kad asz jůsu jau Szallin = Rz 51
17 Jau ir atleke Gulbjů Pulkatis = Rz 37
18 Trauk Sopagaczus, Sekk ir Pentinaczus = Rz 93
19 Wakar Wakarate Pjowjau Gaigalati = Rz 93
20 Uy, Uy, Uy, Diewulau! noru saldaus Miego = Rz 114
21 Asz Wakar Wakaratej' suderėjau Bernatį = Rz 72
22 O tai Dywai, didi Dywai buwo = Rz 3
23 Augo Darże Kleweles = Rz 43
24 Einige Litthauische Sprichwörter und Sentenzen = Rz 213
Rėzos pirašyta:
25 Iszkada = Rz 28

Msc 37 XI Hass(ensteino) Dainos, lap. 89—94, lyg Rėzos nusirašyta Nr. Nr. (1—7 ir 10 atitinka to pat Hassensteino IX 1—7 ir 10):

1 Teka Uppuźelij' czystas Wandenelis = Rz 14
2 Kur eisu, kur busu = Rz 15
3 Asz uź Szeirį eisu = Rz 34
4 Per Kiemeli eidama = Rz 82
5 Anksti Ryta Rytuźi Saulele tekejo = Rz 38
6 Asz Mamates wienturte Dukryte=Rz 1
7 Gerk Sesyte mylimoji = Rz 80
8 Ejau lyjant, ejau sningant = Rz 86
9 Per Nedelaite Żirgyte szerau = Rz 109
10 Beg Żirgyti mano berasis = Rz 5

Msc 37 XII Kelios Dainos Letuwninku Pilkalnů Parapioje gėdojamos (Suraszýtos pirmoje Dienoje Augusto 1819), lap. 95—103 Nr. Nr.:

1 Mergů Daina, kad Szalin weża Marczę = Rz 8
2 Esk mano Żirguzzèle = Rz 5, 53
3 Kieno tie Dwarei margiejie = Rz 133
4 Ant Swodbôs = Rz 115
5 Apie Wedzus = Rz 122
6 Sėnowės ta Daina = Rz 116
7 Skamba Kanklas ir Warinėles = Rz 118
8 Be ausztant Auszruźźele = Rz 134
9 Nů Swodbos = Rz 163
10 Kad asz ejau pamareis = Rz 121
11 Ant Swodbos = Rz 117
12 Sėdzu uz Stala, źuru pro Langa = Rz 135
13 Samdiczau Laiwele uź pusse Szimtelio = Rz 137
14 Jus Szneideruzzei = Rz 123
15 Asz atsisakiau sawo Motinėlei = Rz 40
16 Po mano Tewo Stiklo Langelio = Rz 35
17 Passistaticzau nauja Swirrinele=Rz 119
18 O ir atlėke margas Laksztinalelis isz Sodo = Rz 120
19 Angstì ryto kėlau, per Dwarele ejau = Rz 94
20 Ei źiñau źiñau, alle ne sakau = Rz 100
21 Swodbos Dienoj = Rz 138
22 Toli toli labai toli = Rz 103
23 Zusaz zur Daina Wewersele Paukszтulele = Rz 10

Msc 37 XIII (nežinomos kilmės lap. 104—104a) Nr. Nr.:

1 Asz atsisakiau sawo Moczuttei = Rz 40
2 Tu Mergyte mano — paźadejei isz Meilatės = Rz 74

Msc 37 XIV Endr. Budriaus iš Pillupoenų 1827 II 8 laiškas Rėzai (lap. 105—106) į šiojo 1826 V 19 prašymą prisiųsti dar dainų. Su šiuo laišku B. siunčiąs „einige (Dainos), wenigstens solche, wie die herausgekommene Sammlung nicht enthält, nebst etlichen Melodien"; tų dainų Nr. Nr. 2—8 siuntęs Rėzai 1820 XI 10 ir 1821 I 27. Siunčiamųjų dainų melodijos „sind sämmtlich, mit Ausnehmen von Nr. 19, aus dem Munde des Volkes genommen. Um zu ihnen zu gelangen, war es nöthig in die frohen Zirkel, Gastmahle, besonders Hochzeiten sich ein zudrängen, und eine Popularität zu seigen, die das Zutrauen der Dainotojů erwarb. Jede der hier mitgetheilten Melodien habe ich nicht selbst vollkommen eingeübt, den Litthauern auf einem Instrumente vorgespielt, und nach erhaltenen Beifall in Noten gesetzt: um den Geist der Modalotion (= Modulation. M. B.) vollkommen aufgefassen". Iš B. minimos numeracijos matyti, jog dainų pasiuntęs nemažiau kai 22, tik likusi Rz medžiaga jų nerodo.

Tame pat B. laiške skaitome dar:

„Euer Wohlgeboren gütiges Anerbieten, mich bei der Bearbeitung eines historischen Werkes zu einer Geschichte Litthauens in meiner Muttersprache — zu unterstützen, nehme ich mit dem gebührenden Dank an, und werde gern zu seiner Zeit Gebrauch davon machen, sobald ich mehr in die Geschichte der Vorzeit meines Vaterlandes eingedrungen sein werde. Hilfsmittel hinzu aber habe ich leider wenig": teturįs Dovydą, Šiucą, Hartknochą, bet neturįs Bačkos, Faberio ir Kocebės, tad prašo jų iš Rz, kuriam atsilyginsiąs*).

*) V. Biržiškos Nežinomuose senuose lietuviškuose tekstuose, 1931 m., pusl. 62 turima šis laiškas galvoje sakant: „Iš Budriaus laiško Rėzai matyti, kad jis pirmas Mažojoj Lietuvoje, o gal net ir prieš Daukantą buvo iškėlęs mintį reikalingumo parašyti lietuviškai Lietuvos istoriją". 1827 II 8 Budriaus laiškas rodo, jog Rėza jį ragino tai parašyti savo laišku 1826 V 19.

Laišką baigdamas B. priduria:

„Eins musz ich Eur. Wohlgeboren noch gehorsamst vernehmen: Warum miszbilligen Sie das griechische Metrum in Donalitius' Jahreszeiten, die es, meines Erwissens, der Litthauische Sprache so sehr entspricht? Bei der Abfassung eines Gedichts musz man doch immer ein Metrum zum Grunde legen; sonst wäre es Prose, oder doch so unregel mäszig skandirt, wie manche der Dainû. Und selbst diese kann man in Füsze auflösen. Manches würde meine Wenigkeit für die Kinder meiner Muttersprache zu leisten unternommen, vielleicht auch ausgefahrt haben, wenn die drei Huldgöttinnen die Stunden meiner Musze, zumal in der mildere Jahreszeit, nicht so mächtig in Anspruch nähmen: Eures, Pomona und Flura. Dann habe ich Jugendlehrer zu lehren, Jugenderzieher zu erziehen".

Msc 37 XV lapelis 107, 107a:

1 Wunderbare König = Rz 197

Msc 37 XVI, lap. 108—114, lyg ne lietuvio surašyta, Nr. Nr.:

1 Kad Sunitis prie Mergitis juoje = Rz 59, 110
2 Gerk Broliti, Gerk Sessite = Rz 126
3 Jau auksch Dienuźe = Rz 52
4 Ey tu manne szallassis Meronelle = Rz 139
5 Iszbeg — iszbege — isz Rusnes Kema = Rz 32
6 Dewine Uppuszis Plaukte plaukkomosas = Rz 63

Msc 37 XVII Osterm(ejerio) jun. lap. 115—116:

1 Morgenlied zur Begrüszung des Reformations Jubelsfestes = Rz 196

Msc 37 XVIII lap. 117—118 1821 I 27 Endr. Budriaus laiškas Rėzos siunčiant 2 dainas (žiūr. Msc 37 IV), lap. 117—120 yra Rėzos pastabų (Anmerkungen) savo dainynui, dažnai beveik neišskaitomų, pataisų, dainų vertimų ir pan. (iš ten mano panaudota Rz Nr. 99).

Msc 37 XIX Oster(mejerio — katro?) lap. 123—124:

1 Das TeDeum = Rz 200

Lap. 125—126 spaudinys Herr Gott! dich loben wir.

Msc 37 XX lap. 127—130 *Tris labaij grażos Lietuviszkos Aries* Isz wokiszkû kalbû lietuwiszkaij perwerstos ir Lietuwninkû Jauniemsiems ant Passilinksminojimo iszdûtos, Nr. Nr.:

1 Taw seka Aszereles = Rz 212
2 Kaip linksmas man Szirdits yra=Rz 198
3 Jau temsi žalo Girrucze = Rz 199

Be to, 130—131a lap. kita (bene Rėzos) ranka įrašyta:

4 Girdejau graźey skambant Laksztingalelês Balsa = Rz 136
5 Alle schalten mich = Rz 44 (mūsų leidimui netyčiomis apleista nenusirašius).

Msc 37 XXI lap. 132—137 spaudinys *Landszturmo-Giesme:*

1 Pasiputesis Swieto Pergalletojis = Rz 194
2 Auf, auf zum Kampf für's Vaterland (vokiška daina), kurios vertimas:
3 Eime apginkim Tewiszke = Rz 190

Msc 37 XXII W. Beerbohmo laiškai, žodžių rinkiai, dainos (lap. 139—155) Nr. Nr.:

1 Wēlawôs Mùszis = Rz 141
2 Szneketi ir gerti = Rz 140

Toliau Darstellung eines Winterfischzuges auf dem Eise (Žiemos Mast's), su lietuviškų terminų paaiškinimais ir piešiniais. Drauge su 1 ir 2 daina pridėta prie V. Beerbohmo 1839 XI 12 laiško iš Klaipėdos atsakant į Rėzos 1839 IX 16 laišką, matyt, primenantį dėl lietuviškosios žvejybos terminologijos. Be to, 1839 VII 7 V. Beerbohmo laiškas iš Klaipėdos Rėzai, kuriame sakosi prieš 2 mėnesiu jam pasiuntęs Verzeichnisz litth. Wörter und 2 Lieder, dabar vėl siunčiąs žodžius (Pusczius der Januar, Rugpjutės mėnů der August, Pudimo mėnů der Juny ir kt.) ir 2 dainas, katrų antrąją (Die Muthwillige — Už balto Stallo sėdėjau, raudona roże žydėjo) vor einigen Jahren Anne Liliszkate pati užrašiusi, o B. nusirašydamas pakoregavęs rašybą. Toji medžiaga:

3 Die junge Braut = Rz 142
4 Die Muthwillige = Rz 143

Toliau dar žodžių rinkius (su piešiniais — laivas ir kt.).

Der Litthauische Compass, kurį B. pasižymi Königl. Fischmaijsteriu in Feilenhof ir prideda prie savo 1835 III 6 (iš Feilenhof Amts Russ) laiško Rėzai, kuriame nurodo 1834 m. vasarą matęsis su Rėza pas save namie; be to, dar priduria žodžių sąrašą ir eine kleine komische parodirende Endung eines bekannten lateinischen Verses: „Ede, bibe, lude, po smerczio busi nuluptas".

1839 IV 27 laiške iš Klaipėdos Rėzai B. primena šiojo buvęs prašomas (kai šis 1834 buvo jį aplankęs) suteikti žinių apie lietuvių laivininkystės ir žvejybos dalykus, papildo savo aukščiau suteiktas žinias*), o taippat duoda dvi žvejų daini:

5 Fischerlied = Rz 144
6 Paukscziu Darbai = Rz 145

*) Atkreipiu mūsų kalbininkų dėmesį į Berbomo laiškus su žodžių lobynu, kuriame jie ras sau nemažai įdomios medžiagos.

B. laiškai, žodžių rinkiai ir dainos Rz palikime susiuti atbula (chronologijos atžvilgiu) tvarka.

Msc 175[40] turi bendrą antraštę *Littauische Dainos, darunter mehrere im žamaitischen Dialekt, zur Theil mit Melodien,* Blatt 1—81 (162 puslapių).

Msc 175 I Deszimtis Dainû Žemaicziû, 5 lapai (10 puslapių), su protarpiais, matyt, paliktais būsimiems vertimams (tik 1-ji daina su vokišku vertimu). Tai 10 dainų nusirašytų iš Emeriko (ne Simano) Stanevičios, mūsų leidimui nesužymėtų, kaip žinomų spausdintuose originaluose (Tygodnik Wileński 1819—1820 m.). Tai Nr. Nr.:

1 Stowi žirgialis kiemi pabałnotas
2 Tinay par girio didzies wieszkialelis
3 Biarnialey, biarnialey! kur iusu walnasti?
4 Mana brola zirgas mažis
5 Peniałaitia miłek mani
6 Kayp pas Matutie buwou
7 Iszauszt pawasares, tay linksmas dienas
8 Ant kałna rugiey, sodi obaley
9 Kriagždutieła, łakonieła
10 Po Tawa nu musu Atsitolinima

Msc 175 II Endr. Budriaus (Mokytojis Pillûpėnos Brėdausû Dware) surašytas ir Rėzai atsiųstas *eilėraščių rinkinėlis,* pusl. 1—12, Nr. Nr.:

1 Buddraus Prisikalbėjims = Rz 202
2 Ant Brolio Swódbôs = Rz 203

Trūksta pusl. 5—6, tad gal čia bus apleistas kuris eilėraštis.

3 Apraudójimas = Rz 204
4 Pawásaris = Rz 205
5 Lápė be Udegôs = Rz 206

Bene trūksta dar pusl. 11—12, atitinkančių pusl. 5—6.

Msc 175 III Pf. Witticho Etliche Litthausche Stücken, lap. 10—13, Nr. Nr.:

1 Treji Gaidužei gedoje = Rz 53
2 Stow Želnerus ant waktos = Rz 68
3 Mamuže mano, senoji mano = Rz 146
4 Jau jau apginkim Tewiszke = Rz 190

Msc 175 IVa Osterm(eyer Prediger) Plib(iškiuose), lap. 14—16, užrašyta:

1 Daina po Muszio pas Leipcika = Rz 193

Msc 175 IVb (bene to pat Ostermejerio), lap. 17—24, dainų rinkinėlis su vok. vertimais, Nr. Nr:

1 Glosnis Negandû = Rz 63
2 Marti serganti = Rz 79
3 Atsisweikinnim's Mergôs = Rz 83
4 Žieda paskendusi = Rz 65
5 Daina jauno Raitelio = Rz 76

Msc 175 V lap. 25—30 nežinia kieno surašytas dainų rinkinėlis su vokiškais vertimais, Nr. Nr.:

1 Ein Jüngling bei dem Tode seines Mädchens = Rz 147
2 Ey uźaugs uźaugs źalias skrobluželis = Rz 149
3 Ein Jüngling bittet ein Mädchen ihm Geld zu leihen = Rz 150
4 Ein Jüngling wirbt um ein Mädchen = Rz 151
5 Ein Jüngling bittet ein Mädchen um ein Geschenk = Rz 152

Msc 175 VI Litthauische Kriegslieder (Prusams priesz Prancuzus bekaraujant) lap. 31—34 Nr. Nr.:

1 Be baimės [illegible]kim! Diews padės=Rz 210
2 Tewiszkę ap[illegible]innantiems = Rz 211
3 Eime, apginkim Tewiszkę = Rz 190

Msc 175 VII (bene superint. Jordano) lap. 35:

1 Heil Dir im [illegible]iegeskranz = Rz 192

Msc 175 VIII E. v. Heykingo giesmė su lietuvišku vertimu, lap. 36:

1 Krint ney Lapai Žmones cze = Rz 195

Msc 175 IX Kalninkų Praecentorio Oldenhoffo nuorašas, lap. 37 Nr. Nr.:

1 Kurs tingini Mergiti der = Rz 95
2 Ey gerru geri, gerdamas dumoje = Rz 183

Msc 175 X Osterm(ejerio) Jun(ioro) Daina, lap. 38:

1 Werp Dukryte ne tingėk = Rz 91

Kitoje lapelio pusėje Rėzos pasižymėjimai, pvz. Thilo Russ. (Werpeja) Du Brolyczu Bangputtys, arba: Wittich 2 Soldatlied Treji Gaydužei ir Absiedslied, arba: Hassestein Soldatlied, arba: (Oldenhof n. 2) zu verbind. mit Jordan Eh Mergyte, arba: Ostermeyer Jun. Žillogelei žyd, ir kt.

Msc 175 XI—XII Litthauische Dainos lap. 39—78: 40 dainų rinkinys (I—XLI, bet XXI trūksta), kiekviena su gaida, dalis su vok. vertimu; berišant sukeista tvarka: lap. 39—59 pažymėta II-sis sąsiuvinys (XXII—XLI daina), o lap. 59—78 I-sis (I—XX daina). Rankraštis atrodo nurašytas iš neaiškių raštų, tad iškreipiama žodžiai; be to, neaiškiai rašoma a, o, ij (=y). Atitaisant tvarką, žymima čia iš pradžių XII, o paskui XI sąs. Nr. Nr.:

(XII) 1 Kelkėties waikai jau Zegoris tris = Rz 188
2 Parbeg Laiwelis Nu Wenczorago = Rz 153
3 Trys Rožytes Daržele žydejo = Rz 148
4 Kad Naktuže tamsoje Mieg pailsusejei = Rz 155
5 Ei Olingele, Raibasis Paukszteléle = Rz 156
6 Pirsz man isz Danskos = Rz 157, 158
7 Septyni Rutu Lappukay = Rz 159
8 Strasdi Strazdeli, raibas Paukszteléle = Rz 161

9 Tarnauk Tarnéle, Żabbok Żirgéle = Rz 79
10 Jau auszt auszruže, Żadin Mammuže = Rz 160
11 Kelk, kelk Draugele = Rz 29
12 O ir atjoja Pons Obersleutmons = Rz 37
13 Ei, kieno, kieno žáles Kiemel's = Rz 162
14 Kaklelis gerti isztroszko = Rz 164
15 Asz nusieiczau į ta Kiemuže = Rz 165
16 Ei noru, noru Żalnerukkas buti = Rz 93
17 Pareitu Rŷta anksti = Rz 166
18 Eiswa muddu abbuddu = Rz 167
19 Mergyti miela, naktuže cėla = Rz 168
20 Ei Brolyt, Brolyt = Rz 169
21 (rankraštyje trūksta)
(XI) 22 Asz wargdienele, asz be tetuźio = Rz 171
23 Uj, uj, asz nuwargstu = Rz 170
24 Anksti rytoj' kėliau Wandenuke ėjau = Rz 172
25 Mieguže noru, n'imanau kur gulti = Rz 173
26 Ankunft der reichen Schwiegersohns = Rz 174
27 Die Soldatenbraut = Rz 175
28 Asz Kelluwelù — Kellù eidamas = Rz 176
29 Kas tas mežiu Grudas = Rz 177
30 Ne kukui genelis = Rz 178
31 Szenden mes gersim, rito ritosim = Rz 37
32 Po muna tewa Stiklo langeli = Rz 35
33 Redykis greitay, skubinkis stropey = Rz 179
34 Szerau Żirgiti Sawa Jôdberiti = Rz 180
35 Ei kas numyne jůdu Takeli = Rz 185
36 Tekėk Mergite = Rz 154
37 Die Meise = Rz 181
38 Die Droszel = Rz 182
39 Kad asz turréjau dwi Sesitéles = Rz 184
40 Die Lerche = Rz 10
41 O kur rédôs o kur taisos = Rz 186

Tame skaičiuje Nr. Nr. 4—20 (ir 21?) pažymėta (Kalninkų precentoris) Bedarf, 22—24 (V.) Beerbohm, 25—28 (Rusnės kleb.) Schimmelpfennig, 29—33 (Rusnės intendentas) Krieger, 34—37 ir 39—41 Anonim.

Tas rinkinys Rėzos gautas jo dainų rinkiniui 1825 m. jau išėjus (rinkinyje yra 1827—1829 pažymėjimų), tad ten nepanaudotas.

Msc 175 XIII lap. 79 su Raginos Bendikaitės patiektomis dainomis, Nr. Nr.:

1 Mamužiti senoliti, meileij meileij mane užauginai = Rz 187
2 Ey Żirgyt, Żirgyti = Rz 63

Msc 175 XIV lap. 80, 80a, 81 ir 81a, Rėzos eilėraštis:

1 Szimtus jau metus Sauléle tekėjo ir leidos = Rz 208.

Čia dar pažymėsim, jog savo leidiniui nesinaudojom Rėzos medžiagos (Budriaus, Bedarfo, Beerbohmo ir kitų) gaidomis, kurioms, drauge su 1825 m. Rėzos ir 1853 m. Neselmano (iš Rėzos palikimo) rinkinių gaidomis, turėtų būt parūpintas tam tikras leidinys. Man, tekstologui, terūpėjo čia paskelbti dainų tekstai.

III.

Berengdamas spaudai Dainų II dalį, gavau progos ir I dalį dar kartą peržiūrėti, pastebėjęs vieną kitą spaudos riktą ištaisyti, kaikuo ir papildyti. Tad, be smulkių riktelių (kurrie viet. kurie, bet kitur ir origin. kurrie, dvieillai viet. dvieiliai, Lvtumi viet. Lytumi ir pan.), pakrikusių raidžių, skaitmenų, pusl. VIII (II skiltis 10 eil. nuo apačios) viet. **Beerboohmo** reikia **Beerbohmo;** pusl. XV II skiltis 18 eil. nuo viršaus ir nuo apačios) viet. Tais pat reikia Tas pat. Pusl. 23 (1 eil. nuo viršutinės linijos) viet. Rz, I, II, Kr — **Iszkeláwimas** reikia Rz, I, Kr — **Iszkeláwimas,** II — **Iszkelejimas.** Pusl. 30 (1 eil. nuo viršutinės linijos) viet. Rz, I, Kr — **Ne mokanti plonay werpti** reikia Rz, I, Kr — **Ne mokanti plonay werpti,** X be antraštės. Pusl. 32 (1 eil. nuo viršutinės linijos) viet. Rz, I, II, Gisevius — **Paskalba** reikia Rz, I, II, Gisevius — **Paskalba,** X be antraštės; panašiai reikėtų įsidėmėti ir dėl kitų dainų, kur nenurodant kurios atmainos antraštės tatai reiškia, jog atmaina jos neturi. Pusl. 42 (I skiltis 2 eil. nuo apačios) viet. Msc X Nr. 12 reikia Msc 37 X Nr. 12. Pusl. 51 (I skiltis 19 eil. nuo apačios) viet. Msc 37 IX Nr. 12 reikia Rz Msc 36 I Nr. 28, Msc 37 IX Nr. 12. Pusl. 69 (I skiltis 11 eil. nuo apačios) viet. Msc 37 IX reikia Msc 37 IX Nr. 3. Pusl. 70 dainos teksto du pirmuoju posmu reikia papildyti dar atmaina:

Msc 37 VIII A Nr. 6 (J. Bild.):

Po mano Tewo stiklo Langaczei Aliwužei žijdėjo.
Ten jie žijdėjo, ten jie klestejo, jůdas Ůgates nesze,
o tôs Ůgates o tôs jůdůses
Rinszwynacziu kwepėjo.

Šiaip VIII A Nr. 6 atitinka Rz 1825 (1935) m. Nr. 41.

Pusl. 77 (I skiltis 7 eil. nuo viršutinės linijos) viet. Msc 175 XI Nr. 30 reikia Msc 175 XI Nr. 31. Pusl. 82 (I skiltis 16 eil. nuo apačios) viet. Msc 37 IVa reikia Msc 37 IVa Nr. 2. Pusl. 84 (I skiltis 7 eil. nuo apačios) viet. pusl. 149 ir 151 (vokiškas vertimas 150 ir 152) reikia pusl. 148 ir 150 (vokiškas vertimas 149 ir 151). Pusl. 85 (II skiltis) greta Rz Msc 36 I Nr. 49 trijų posmų reikia dar:

37 VIII A Nr. 6 — Po mano Tewo stiklo Langaczei Aliwužei žijdėjo.

Ten jie žydejo, ten jie klestejo, jûdas Ûgates nesze,
o tôs Ûgates, o tôs jûdûses Rinszwinacziu kwepējo.
Szokau (pataisyta iš — Sokau) Mergite, sokau jaunoje,
ne'ik per linnu Laukele.
Užkris linnu žiedelis už Wainikelio,
niekis tawe Bernatis(.)

Šis VIII A Nr. 6 posmas (= 3 posmams) atitinka Rz 1825 (1835) m. Nr. 35 pirmuosius 3 posmus.

Pusl. 87 (I skilt. 11 eil. nuo viršutinės linijos) viet. pusl. 152, 154 ir 166 reikia pusl. 152, 154 ir 156. Pusl. 90 (I skilt. 3 eil. nuo viršutinės linijos) reikia: Dar Msc 37 XX Nr. 5 (Alle schalten mich) netyčiomis apleista nenusirašius, tad čia nepanaudota. Pusl. 96 (I skiltis 11 eil. nuo apačios) viet. Msc 37 VIII A Nr. reikia Msc 37 VIII A Nr. 13. Pusl. 101 (II skiltis 5 eil. nuo viršutinės linijos), kur rodoma 37 XVI Nr. 3 skirtumai, lygiagrečiai su Jau auszt Dienuže reikia aukscht. Pusl. 103 (3 eil. nuo viršutinės linijos) viet. 36 XII reikia 37 XII. Pusl. 112 (dainos atmainose 9 eil. nuo viršutinės linijos) viet. Rz, I, Kr — pažurėjo, reikia Rz, I, Kr — pažurėjo (I — pažurejo), o 11 eil. nuo virš. lin. viet. Ns — Ir nukėlė reikia Ns — Ir nukėle. Tame pat pusl. (I skiltis 13 eil. nuo apačios) viet. Rz Msc 36 I Nr. 62 reikia Rz Msc 36 I Nr. 62, be to, žiūr. mūsų leidimo (II dalies) Nr. 110, pastaba 2. Pusl. 119 (2 eil. nuo apačios) viet. stonę reikia stonę. Pusl. 125 dainos atmainose reikia dar:

VII — **Atsiswèikinnimas.** VIII B — **Der Korb.**

Kai asz tawês norejau tu manês ne norėjei,
werksi Mergyte werksi jaunoji,
Kai asz kittą parwessu.
Ant Žirgyczio besedint Kepurrele nupûle;
eik szen artyna, jauna Mergyte,
padûk man Kepurrelę.
Kepurrelę ji dawe, tai labay graudžey werke.
Ey ticz, ne werki, jauna Mergyte,
dar asz ir wel pargryszu.
Pro Wartužius iszjojant žirgužis suszwingo.
„Pasilik sweika jauna Mergyte,
jau asz daugiaus ne gryszu".

Tame pat pusl. I skilt. 7 eil. nuo apačios viet. Msc 36 I Nr. 70 reikia: Rz Msc 36 I Nr. 70, Msc 37 VII Nr. 4 (sup. Jordano rinkinys), Msc 37 VIII B Nr. 5 (sup. Jordano Valtarkiemio rinkinys), visiškai atitinkąs VII Nr. 4, išskyrus antraštę ir rašybos smulkmenas. Ten pat I skilt. 4—6 eil. nuo apačios viet. „Vadinasi, iš tos pat apylinkės, kur ir VIII B Nr. 5". Pusl. 131 (I skilt. 8 eil. nuo apačios) viet. Rz Msc 36 tad ir čia gal iš to pat Plyviškių Ostermejerio, tik ne iš to pat rinkinio" reikia „Be abejo, iš Jordano valtarkiemiškio rinkinių VII Nr. 4 ir VIII B Nr. 5". Pusl. 131 (I skilt. 8 eil. nuo apačios) viet. Rz Msc 36 I Nr. 73 reikia Rz Msc 36 I Nr. 73, Msc 37 III Nr. 2 (kelios dainos Bildwieczû Létuwninkû dainotos), kurio tekstas pakartotas mūsų leidime II d. Nr. 93. Tenpat (I skilt. 6 eil. nuo apačios) viet. 37 XXI, gal 175 X, reikia 37 XXI. Pusl. 146 (I skilt. 10 eil. nuo apačios) viet. Piktunėnų reikia Piktupėnų. Pusl. 149 (I skilt. 5 eil. nuo apačios) viet. Msc 175 IV B Nr. 4 reikia Msc 175 IV B Nr. 3.

Ši antroji Rėzos dainų dalis mano parengta spaudai Vilniuje 1935 m. rudenį, pradedant rugsėjo mėn. ir baigiant gruodžio mėn.

Vilniuje, 1936. I. 3. **M. Biržiška.**

II dalyj pastebėtas bespausdinant pakeitus dainų numeraciją pusl. 15 (II skilt. pastabos žemutinėj eilutėj) klaidingas Nr. 133 viet. Nr. 135. Be to, gal geriau būtų žymėti Rz Msc III Nr. 1—33 atsargiau: (Rz) Msc III Nr. 1—33, nes, be Rz antraščių, pataisų ir lyg vertimų, dėl pačių tekstų negalima griežtai tvirtinti, kad jie būtų Rz surašyti. Šiaipjau II dalies tos pačios dainos tekste nekartą čia pat rašomi mm ir m, rr ir r, puiki ir suiki ir kiti aiškūs nevienodumai mano yra palaikyti ir spaudoje, tad jų nereikia laikyti spaudos riktais.

Kaune, 1937. IV. 30. **M. B-ka.**

90. Trys Sessytes[1],

1820, I, II — **Trys Sessytes.** Vert. 1820, I, II — **Die drey Schwestern.**

Trys[2] Lėpates Pauppelij'
Wissos wienam Kelmuželij'[3]
Ir atėjo trys Mergates
Pas tôs Uppužês Lėpatę.
Dwi Sessyti prie Szakkelû
Pasilaikusi perženge.
O Paskiausaji nupůle
Į Srowês Uppatę.
Uppe jęję ne palaike

II — Lepates, Ns — lėpates, Kl — liepates.
II — Sessycziu.
II — Prissilaikusos, Kl — Prisilaikiusios, Ns — Pasilaikusios.
II, Ns, Kl — O paskiausa (Ns, Kl — sia) ne gallejo (galėjo).
II, Ns, Kl — Ta (Ns — Tu) įpůle į Uppelį (Ns, Kl — lę).
Toliau II, Ns, Kl — Ir nuplauke (Ns, Kl — nunesze) Nemůnelei (Ns — į Nemoną, Kl — į Niamuną). Nemůne[le] [jeje neturrejo (Ns — Nemonas, Kl — Niamunas ję ne palaike,) Ir nupluke (Ns, Kl — nunesze) ji (Ns — į) [Rusnelei (Ns, Kl — lę). Rusne jęję ne palaike.

Ir nunesze į Mareles.
Mares jęję ne palaike
Ir nunesze į Jurates.
Jures jęję ne palaike
Ir nunesze pas Krantelį.
Cze užaugo žala Lėpa
Su dewynoms Szakom's(.)
Eit Brolytis Dudą pjauti
Isz Lepôs Szakkatês.
Gražey skamba mano Duda,
Balsas atsilėpjąs!
Moczutte atsake werkiant:
Tai ne Balsas isz Lepatês(,)
Bet Sessytês ant Wandenaczio
Plaukanti Dwasele.

II — nuplauke.
Kl — Marios.
II — nuplauke. II — Juralies.
Kl — Jurios.
II, Ns, Kl — nuplauke. II — prie Krantelio.
Kl — Čia.
Ns, Kl — szakuželem's. II — Dewinoms Szakkelems.

II — Nů (išbr. Isz). Ns, Kl — Isz lėpatês szakuželês.
II — Grazey skamba: Kas pastojas.
Ns, Kl — graudzey (Kl — graudžiai) atsilėpja. II — Gaudziôs (išbr. tas) asz Duszeles?
II — Ir atsake (išbr. Motinele) Motte werkiant:
II — Ta juk ne Lepos Balselis.
II, Ns, Kl — Tai Sessytês (Ns — sesytês, Kl — sesytės) Dwaselele (Ns, Kl — dwaselate).
II — (išbr. Plaukanti) ant Wandenelio, Ns, Kl — Ant wandenaczo (Kl — ant vandenačio) plaukianti.

[1] Rz Msc 36 I Nr. 27 (rankr. pusl. 76 ir 78, vokiškas vertimas pusl. 77 ir 79). Atmainos: Rz. Msc 36 II Nr. 61 (pusl. 378 ir 380, vok. vert. pusl. 379 ir 381), Ns 1853 m. Nr. 378 (ji yra taip pat Rėzos 1820 m. Goethei pasiųstame dainų rinkinyje Sammlung von Dainos Nr. 29), iš Ns pakartota Kl 1905 m. pusl. 343 — 344 (pridėjimų Nr. 161). Iš kur Rz. bus šią dainą paėmęs, nežinia.

[2] Rz, dažnai ir kiti rankraščiai, ÿ rašo per ij arba y.

[3] Ns suposmino dainą dvieiliais.

91. Werpejû Daina[1].

1820, I — **Werpejû Daina**, X — **Daina.** Vert. I — **Spinnerinnen - Lied**, 1820 — **Spinnerin - Lied.**

Werp Dukryte, netingėk,
Į Kodelį wis žurek,

X, Kl — Werpk (Verpk').
X — Į Kodelę, Kl — Į kuodelį.

Ne leisk Sulą per storey,
Ne lippįk ne suk' sukrey!

[X — wiss.
Kl — siūlą. Kl. — storai.

Werp Mergate, ne miegok,

X, Kl — Werpk(Verpk'). X — Mer-
[gaite, Kl — mergyte.

Ant Spoleles[2] wis dabok,

X — wiss. Kl — Ant špulelės pa-
[dabok.

Ta priwerpjus kupina,

Kl — Tą priverpus. X — kupinna,
[Ns — kupiną.

Greitay wėl užmauk kittą!

X — Graitey.

Werpk Baltoji, werpk plonay,
Bus Tewužui Marszkinnei.
Wey! Mammuže jau pasest':
Reiks taw weik į Staklas sest.

Kl — eit į stakles.

Werpėją ir Audėją
Kožnas wis pagarbina.

X, Kl — Kožnas wiens (viens).

Jei ne stoksta Apdara,

X — Abdara, Kl. — apdaro.

Kraiczû Skryne wis pilna[3].

X — Kraitschû. X — wiss. Toliau
[dar X, Kl:

Jauns kas dirbti mokosi,
Tam geray (gerai) wiss (vis) sekasi,
Diews (Dievs) senystej (senystėj) jam pades (padės),
Wiss (Vis) jam pasisekt turres (turės).
Werpk (Verpk) Jaunoji (jaunoji,) netingėk,
Diews (Dievs) tai liepe (liepė) to minėk,
Kad per Weido (Veido) Prakaita (prakaitą)
Tur but Dûna (dûna) pelnoma.

[1] Rz Msc 36 I Nr. 57 (rankr. pusl. 174, vok. vert. pusl. 175). Atmainos: Msc 175 X Nr. 1 (pusl. 38), Kl 1905 m. pusl. 274 (pridėjimų Nr. 4); ji yra taippat Rz 1820 m. Goethei pasiųstame dainų rinkinyje Sammlung von Dainos Nr. 59. Rz aiškiai remiasi Msc 175 X, nekartodamas dviejų paskutiniųjų posmų, kuriuos betgi vėliau Kl kartoja. Msc 175 X tėra lapelis su minėtąja daina ir pažymėjimu Osterm(eyer) Jun(ior), tad bene Laukiškių precentorio Ostermejerio; to lapelio kitoje pusėje yra Rz pažymėjimų, kurių tarpe: Thilo Russ. (Werpeja) Du Brolyczu Bangputtys (Thilo — Klaipėdos Regierungsrath). Turbūt, šio Rz pasižymėjimo nusižiūrėjęs, Kl savo pakartojimą pažymi: Rusnės par., R(ėzos) iš Karaliaučiaus karališko knįgino rankraščio. Tą dainą Rz pakartojo ir drauge su vertimu 1826 III 20 vėl pasiuntė laiške Goethei.

[2] I vert.: Auf die Spuhle.

[3] Ns šios dainos nepakartojo, turbūt palaikęs ne sodiečių kūriniu. Tikrai, ji gimininga XVIII a. pusės — XIX a. pradžios Mažosios Lietuvos kunigų (Šimelpeniko, Milkės, Ertelio) nebažnytinei kūrybai; septynskiemenis dainos chorėjas atitinka Milkės Kūliką (Ansai kūliks su spragilu) arba Šimelpeniko Karaliaučiaus studentą (Mano mielas prieteliau) ar to pat Neiškentė nepagyręs Lietuvos (Kas iš tikro vierija), palyg. M. Biržiškos Rinktiniai mūsų senovės raštai, 1927 m., pusl. 213—221.

92. Wyturys[1].

1820, I — **Wyturys.** Vert 1820, I — **Die Lerche.**

Wyturyte, miels Paukszтyti,
Ne leiskis' pas Wieszkelatį!
Rytů parjós didi Ponai —
Ims tawę draug į swetimą Sza-
[lį (,)
Ten taw reikes Malką[2] kirsti;
O kad tu Malką kirtęs,
Taw reikės Ugnį kurti;
O kad tu Ugnį sukuręs,
Taw reikės Ginklus kalti;
O kad tu Ginklus[3] kalęs,
Taw lieps į karą traukti;
Tawe paleis į wissą Swietą (,)[4]
Wyrasas[5] daw důs ant Algôs,[6]
Dwi Aukso Adatelį.
O kur tu liksi tas Adatelęs?
Kam důsi tas Adateles?
Důsu Marczei po Lėpéles?
O ka darys Marti po Lėpéles?
Iszsús man Marszkinélius (,)
Iszraszys Meilês žodélius.

[1] Rz Msc 36 I Nr. 67 (rankr. pusl. 198, vok. vert. pusl. 199); ji yra taippat 1820 m. Goethei pasiųstame Rz Sammlung von Dainos Nr. 69.

[2] I vert. — Holz.

[3] I vert. — Waffen.

[4] Palyg. Rz 1825 (1935) m. Nr. 37 (Jau ir atlėkė gulbių pulkatis) žirgo žodžius: mane paleido į visą svietą.

[5] Wyrausas taw důs ant Algôs?

[6] I vert. — Der Feldherr wird dir zum Lohne — Zwei goldene Nadeln geben.

93. Žalnieriszka Daina[1]. II, 37. III — **Žalnieriszka Daina,** 36 III **Palydėjimas,** XII — be antraštės. Vok. vert. II — **Soldaten Lied,** [36 III — **Das Geleite.**

Balnok Tarne szirmą Żirgą(,) — 37 III — szirma Żirga.
Asz į Karą josu(.) — Ns — josiu. 37 III — josu i Krigele!
Dwi Sessytes graudzey werkia — 37 III — Sessites, Ns — sesyti.
Prie mano Żallelês(,) — Ns — Pri. 37 III — mano. 37 III, Ns — Szaleles (szalelês).

Motinele dar graudesni(,) — Ns — graudesney.
Kurri užáuginno. — Ns — Kuri. 37 III — užáugiño.
O kur josi Broluželi? — 37 III — Broluželi, Ns — bernyteli?

Bau ir wel sugryszi? — 37 III — O jau bau. Ns — sugrįszi.

Ticz! ne werkit Mielimoji(,) — Ns — Mylimėji.

Rassi dar sugryszu. — Ns — Rasi. Ns — sugrįsziu.
O jey daugiaus ne sugryszu(,) — Ns — ne sugrįsziu.

Tai parbegs Żirgatis(,) — Ns — parbėgs.
Parnesz mano Sermegatę — Ns — sermėgatę.

Kraujù apszlakstytą(.) — Ns — Kraujais.

Mes iszskalbsim Sermegate — Ns — sermėgatę.

Gailoms Aszeratems(,) — Ns — aszarelem's
Iszdzowysim Sermegate — Ns — Iszdzowįsim. Ns — sermėgatę.

Szirdzes Aduseleis. — Ns — Szirdės. Ns — sąduseleis.

37 III: Szwiesus Kardus ir Plintele, pora Pisztolaiczû,
Szirmas Żirgas, jodas Balnas, tai mano Lustelis!
Pamuž diczau Żirgužželi Plėno Patkawelėm';
uždediczau Merguželei Perlu Wainikkeli.
Parudijo Patkaweles po Żirgo Kojelû,
Ir suwyto Perlû Wainiks ant Mergos Gàlweles.
Leisk mañe, leisk mañe, Teweli Żirgužžo girditi!
Ir asz josu i Jureles Żirgužžo girditi!
Ir isztikko Wejužžis, szaurussis Wejelis,
Ir i pute mañe jauna i Jures Mareles: —
Tai taw, tai dabbar, Tewo ne klausyti!
Patapei, prilygei Žwejužžû Žentelis!
Widdur Jurû ir Marrelû auksztassis Kalnelis,
Ant to Kalno, Kalnužželio žalas Aržolelis
O, asz jaunas priplaukdamas, ussikabidamas,
Ar pawirsi Aržoleli i mano Teweli?
O szios Žalos Szakužželes i baltas Rankeles?
Ir šie žali Lappuzelei i meilus žodelus?
O, asz jaunas atstodamas graudzey pawergdamas!
Ne pawirto Aržolelis i mano Teweli,
Ney szios žalos Szakutteles i baltas Rankeles,
Ney szie žali Lapužželei i me(i)lus Žodelus.

[1] Rz Msc 36 II Nr. 47 (pusl. 338, 340, vok. vert. pusl. 339, 341), pakartota Ns 1853 m. Nr. 348. Msc 37 III Nr. 2 (pusl. 13-a, 13: Kelios Dainos Bildwieczû Lëtuwninkû dainotos), pirmas posmas atitinka Rz Msc 36 II Nr. 47, o paskutinis (Widdur Jurû ir Marrelû) visiškai atitinka Rz 1825 (1935) m. Nr. 69 (Sirata), nors Rz kažkodėl ten rodo ją gavęs aus Piktuppönen bei Tilsit; Msc 175 XII Nr. 16 (Ey noru, noru Žálnerukkas buti — Kalninkų precentoris Bedarf), kuri betgi su Rz Msc 36 II Nr. 47 ir Msc 37 III 2 (pradžia) turinį teturi bendrą, bet šiaipjau daugkuo nuo jų skiriasi; Msc 175 XII Nr. 16 atmaina bus dar Msc 37 X Nr. 18 (trauk sopagaczus — Plyviškių Ostermejeris), pakartota, tik trieilius posmus pavertus dvieiliais, Msc 36 III Nr. 23 (nežinomos kilmės); Ns 1853 Nr. 347 (Ey noriu, noriu žalnėrius buti) suplaka vienon dainon Msc 175 XII Nr. 16 ir Msc 37 X Nr. 18 (Msc 36 III Nr. 23), bet rodo S. Stanevičios 1829 m. Nr. 25 (Biery žirgeley wysy pabałnoty) ir H. Budriaus — E. Giseviaus 1848 m. Neue Preussische Prowinzial - Blätter VIII, pusl. 404 (Nr. 4: Ei noriu, noriu žalnierius buti).

Taigi, mūsų leidinio Nr 93 yra ne tik viena „raitelio atsisveikinimo" rūšies dainų, tad gimininga to pat leidinio Nr. 76 (Daina jaunojo raitelio — palyg. I dalies pusl. 140, pastabą1), Nr. 94 ir kitoms, bet ir savo atmainose dažnai sukerta draugėn dviejų, trijų dainų motyvus (pavyzd. Msc 37 III Nr. 2).

XII — Ey noru, noru Žálnerukkas buti::	36 III, X — Trauk Sopagaczus,
XII — Žalneruka gražus Wards::	36 III, X — Sekk ir Pentinaczus,
XII — Musza Būgnéle, szauke i Pulkéle::	36 III, X — Palydėk ir manę Jauna! (X — Jauną!)
XII — Žures' musu Mandûréle::	36 III, X — Palydėk Mergate,
XII — Stow ir Žirgytis Kieme pabalnotas::	36 III, X — Per Ůsiês Girratę
XII — Žweng Bērasis kad reiks jût'::	36 III, X — Lyg ano Wieszkellaczio.
XII — Stow ir Mergyti pri manna Szallužes::	36 III, X — Stowie Mergate, Pri mano Žalatês (X — Szallatês),
XII — Stowedama graudzey werk::	36 III, X — Stowėdama graudžey werkia.
XII — Ticz tu ne werki tu manna Mergyte::	36 III, X — Ticz (X — Titcz)! ne werk Mergate (X — Mergyte) Mano Lėlijate (X — Mana Negelkyte)
XII — Asz ir wēley pats pargryszu::	36 III, X — Rassi ir wėlai (X — Rassi wėlay) pargryszu.
XII — Jeyb asz ir patsai, jeib ir ne pargrysz-[czau::	36 III, X — O jey daugiausey (X — daugiaus) Asz ne pargryszu (X — nepargryszu),
XII — Parbēgs manna bērs žirgytis::	36 III, X — Ir parbėgs mano Žirgytis.
XII — Parbegs ir manna bērassis žirgytis:: Parnesz manna Mandûrele::	36 III — Parnesz Žirgatis Mano Sermegatę } X — Parnesz mano Sermegatę
XII — Parnesz ir manna Karalaus Mandûra:: Jůdais Kraujeis suszlakstita::	36 III, X — Jůdais Kraujais apszlakstytą.
XII — Skalbs ir Mergyte manna Mundûrikke::	36 III — Iszskalbs Mergate Mano Sermegatę } X — Ji iszskalbs mano Sermegatę
XII — Sawa graudzoms Aszarėlėms::	36 III, X — Sawo gailoms Aszaratiems.
XII — Džowys Mammuže manna Mándurikke::	36 III, X — Ir jį iszdžowys (X — Ir iszdzowys) Mano Sermegate
XII — Sawa sunkeis Adûséleis.	36 III, X — Savo Szirdiês Aduseleis[2].

[2] Čia nurodysiu dar vieną leidinio Nr. 93 atmainą: Msc 36 III Nr. 24 (Į karą jojąs — Der in den Krieg reitende), paimtą, matyt, iš Msc 37 X Nr. 19 (Plyviškių Ostermejeris) ir pakartotą Ns 1853 m. Nr. 349:

III.

Wakar Wakaratį	X — Wakaratę.
Pjowjau Gaigalatį,	X — Gaigalati.
Laukiau laukiau Brolytelį	X — Broluteli, Ns — brolytelio.
Į Karatį jůjant.	
Į Karatį jůjau,	
Į Wartus iszowjau.	
Iszeik, iszeik Mergužate,	Ns — mergužyte.
Atkelk ma Wartaczius(.)	X — Wakaratcz. Ns — man War-[taczus.
Atkeldama Wartaczius	Ns — wartus.
Graudžey werkdama(.)	Ns — Mergyte werkdama.
Ticz! newerk, ne werki!	X — Titcz! Ne werk, titcz ne werk! [Ns — Ticz ne werk, ne werk,
Rassi ir dar pargryszu(.)	Ns — Rasi dar pargrįsziu. [merguže.
O jey ne pargryszu,	Ns — ne pargrįsziu. Paskutinio pos-
Gromatą raszysu:	Ns — raszysiu. [mo X neturi.
Wirszuj' Žiedo Peczwietelis,	
Widduj' Meilês Žoduželis!	Ns — žodzei.

94. Kareiwjis[1]. II Vok. vert. — **Der in den Krieg ziehende.**

Anksti Ryta kelau(,)
Per Kemelį ejau(,)
Iszgirdau girdejau
Upputį uppojent.
Upputis uppawo(,)
Tewelis dusawo(,)
Dusawo rupinno
Sunitį iszleisdams.

Ticz(,) ne werk(,) Sunyti(,)
Mano Raiteliti(:)
Diewutis ne prastos
Ir ne tawę Jauną(.)
Téks man szalin joti
Ir į Eilę stoti(:)
Kas mannę palidės?

Kas mañę palinksmįs?

[Rz Msc 36 II Nr. 17 čia apleidžia posmą, kuris yra ne tik Msc 37 VIII Nr. 4, bet ir Msc 37 XII Nr. 19 = 36 III Nr. 6].

Skaistwario Bubnaczei(,)
Waro Trimittaczei(,)
Tos mannę palydes(,)
Tos mannę palinksmįs.

VIII A — kėlau, Ns — kėliau.
VIII A — per Kiemeli, Ns — Per kėmelį. VIII A, Ns — ėjau.
Ns — girdėjau.
VIII A — upuli upůjent, Ns — Uputį upojant.
VIII A, Ns — Uputis upawo.
VIII A — Téwélis Dusawo, Ns — Tėwelis dusawo.
Ns — rupino.
VIII A — suniti, Ns — Sunyti, Ns — iszleidam's. VIII A —: [(dvitaškis).
VIII A — sunyti. Ns — Tu sunyti mano.
VIII A — manna. Ns — Tu jaunasis mano.
Ns — Dėwutis. VIII A — neprostos.
VIII A — ne tawe. VIII A — jauna, Ns — jauną.
Ns — Reiks. Ns — szalyn.
VIII A — i Gilita.
VIII A — manne, XII — mañe, III, Ns — manę. VIII A — [palides, Ns — palydės.
VIII A — kass. VIII A — manne, XII — mañe, III, Ns — [manę. VIII A — palinksmis, XII — palinksmys.
VIII A, Ns — Ne turu (Ns — turiu) Brolaczu (Ns — brola-[czu). XII, III — Ney jaunos Sesséles (III — Sesselis).
VIII A, Ns — ney jaunu (Ns — jaunů) sessuczu (Ns — ses-[saczu). XII, III — Ney jauni Brolelei.
VIII A, Ns — Tos manne (Ns — manę) nelydės. XII, III — [Tie mañe (III — manę) ne lydės.
VIII A, Ns — tos manne (Ns — manę) ne linksmis (Ns — [ne linksmįs). XII, III — Tie mañe (III — manę) ne [linksmys (III — nelinksmįs).

Vietoj II (VIII A) pirmųjų 14 eilučių III (XII) turi 4×4 eilučių, kurias Ns įrašo prieš anas II (VIII A) 14 eilučių:

Anksti Ryta (XII — ryto) kėliau,
Per Dwarelę (Ns — Per kėmelį) ėjau,
Iszgirdau girdejau (Ns — girdėjau)
Laksztingalės Balsa (XII — spėlojant [Balsa], Ns — [Balandį urbaujant)(.)
Ne Laksztingalas (XII — Laksztingalėlės, Ns — balan-[dzo) Balsas (Ns — balsas).
Girrôs (Ns — Giriôs) Paukszteliо (XII —Paukszteliо, per-[dirbta iš Paukszteliо, Ns — paukszteliо);
O tikt mano (XII — maño) Motineli (III — Tetužžėlis) [(Ns — Rupinos mamuže)
Manes be dejoja (XII — bedejojąs) (Ns — už jauną su-[nelį).
Anksti Ryta (XII — ryto, Ns — rytą) keliau (Ns — kėliau),
Per Kemelę (Ns — kėmelį) ėjau (Ns — ėjau),
Iszgirdau girdejau (Ns — girdėjau)
Dagylelio (XII — Jegužžės[2], Ns — Dagilelio) Balsa (XII — [Balsas, Ns — balsą).
Ne Dagylelio (XII — Jegužžės, Ns — dagilio) Balsas (Ns [— balsas)(,)
Girros (XII — ne Girros, Ns — Giriôs) Paukszteliо (Ns — [paukszteliо);
O tikt mano (XII — maño) Tetuželis (XIII — Motinėle) [(Ns — Rupinos tetužis)
Manes bedejojas (XII — bedejoja) (Ns — Už jauną su-[nytelį).

VIII A — Missinges, (Ns — Warini. Ns — bubnelei. XII, III — Žalio Warol (III — Wario) Bugna (III — Bubna).
Ns — Aukso. Ns — trimiteles. XII, III — Messingios Trimittos.
XII, III — Tie, Ns — Tė. VIII A — manne, XII — mañe, III, Ns — manę, VIII A, Ns — palydės.
XII, III — Tie, Ns — Tė. VIII A — manne, XII — mañe, III, Ns — manę. VIII A — palinksmis, XII — palinksmys.

[1] Msc 36 II Nr. 17 (rankr. pusl. 269, 270, vok. vert. pusl. 269, 270). Rz čia labiausiai seka Msc 37 VIII A Nr. 4 (J. Bild.), tik kiekvieną VIII A eilutę skaldo dviem (VIII A Anksti Rijta kėlau, per Kiemeli ėjau = II Anksti Ryta kelau, — Per Kemelį ejau) ir apleidžia VIII A pusantro posmo (= II trims posmams), tad vietoj 12 posmų tegauna 9, bet neseka Msc 37 XII Nr. 19 (1819 m. Pilkalnio dainos) = Msc 36 III Nr. 6, kurių 4 paskutinieji posmai atitinka VIII A viduriniuosius, bet pradžia (4 pirmieji posmai) visiškai atšoksta nuo VIII A = II = Rz Nr. 94. Šiaip VIII A = II = Rz Nr. 94 sujungia vienon dainon net tris 1825 (1935) m. Rz dainas: Nr. 76 (Daina jaunojo raitelio: Anksti rytą rytužį pašersiu žirgytį), Nr. 56 (Negreits į karą joti: Jok, jok, brolyti) ir Nr. 54 (Marti sirata: to ussipuolei, jaunas berneli). Ns 1853 m. Nr. 339 (Anksti rytą kėliau, per kiemelį ėjau) pradžiai ima III Nr. 6 (XII) pirmuosius keturis, savotiškai perdirbtus, posmus, o toliau seka VIII A tekstu, taippat savaip nustatomu.

[2] = Gegužės.

[*Rz Msc 36 II 17 čia apleidžia Msc 37 VIII A Nr. 4 posmą = savo dviem posmam, kurį atitinka 37 XII Nr. 19 užbaiga = 36 III Nr. 6 užbaigai*].

Auksztamjam Miestatij'(,) — VIII A — Margamjam.

Akmeniû Buttatij — VIII A — auksztamjam, Ns — Akmenû (butatij').

Iszgirdau girdejau — Ns — girdėjau.

Mergytę bewerkiant(.) — VIII A — Mergyte.

Ticz(,) ne werk(,) Merguže(,) — VIII A — Mergyte.

Mano Lelijuže(:) — VIII A — maño. VIII A, Ns — Negelkyte (negelkyte).

Diewutis neprastos(,)

O ney mudu Jaunu. — VIII A — muddu (jaunu), Ns — mudų.

Ar tu moki austi? — VIII A — áusti.

Stakluzes taisyti? — VIII A — taisiti.

Ir žaloj Lankuzoj — Ns — žalioj'. VIII A — Lankužoj, Ns — lankužėj'.

Sausa Szēną grėbti? — Ns — sausą. VIII A — Sziena.

Asz ir moku austi(,)

Stakluzes taisyti — VIII A, Ns — Stakluzes. VIII A — taisiti.

Ir zaloj' Lankuzoj' — VIII A — žaloj, Ns — žalioj'. VIII A — Lankužoj, Ns — lankužėj'.

Sausa Szēna grėbti. — Ns — Sausą, VIII A — Sziena, Ns — szėną. VIII A — grebti.

VIII A — Margamjam Miestatij', Akmenu Gassatij, XII — Ant aukszto (Kalnelio) Brukkelio, — Stowėjo margas Karczamelis, III — Ant Aukszto Brukkelio — Stowejo margas Dwaronelis, Ns — Ungurôs mėstelij' — Akmenû gasates.

VIII A — ten manno Brolitis Flintuže nuszweite, XII — Kardu pasirėmęs — Plintu pasistatęs, III — Kardu pasirėmęs — Puczkia pasistatęs, Ns — Cze smutnay stowėjo — Jaunas žalnieriukas.

VIII A — Flinta pasistates, kardu pasiremes, XII — Cze stowėjo jaunas Žalnerelis, III — Cze stowėjo jaunas Žalnerelis, Ns — Puczką pasistatęs, — Kardu pasirėmęs.

VIII A — Su Szilku Skepetėlu Aszarėles szlûste, XII — Su Szilku Skepetelu Aszarèles szloste, III — Szilku Skeppitelu szlosda Aszarelis, Ns — Su szilkskepetele — Aszareles szlûste.

95. Merga ilgay miegojanti[1]. IX — be antraštės. I vert. — **Die Langschläferin.**

Kurs tinginę mergytę tur,
Ay tas gal linksmas but!
Ji miegt kas mielą rytą
Kol Sauluže užtek:/:
Tetužis iš girrů pareit,
Mergyte te begull.
Ji bega karwę milszti
Su nepraustu Weidu:/:

Ir kaip ji Karwę milszusi,
Wandens pripyle ji.
Ak Téte, mielas Téte,
Daug důd musu karwe,
Kad aszilgay gullu.

IX — Kurs tingini Mergiti tur.
IX — gal linksmas buti jis.
IX — Jie. IX — miela Rytai:,:

IX — Tetitis. IX — Girru.
IX — Mergite tebgulli.
IX — Jie bego. IX — :,:
IX — neprauste Weide, ar tai ne [gedinkaj.

IX — jie Karwe pamilže.
IX — pripili jie.
IX — Ak Tete mielas, Tete:,:
IX — Dauk.

Ji ėme Rikszte į ranką
Karwę warrydama
Ji toly karwę ware
Ik' žaloję girrę:/:

Ak Kerdzau, mielas Kerdzuji,
Ką taw asz pikt darau,
Kad asz kas mielą rytą
Turru Karwę warrit?:/:
Tu důk man wis[2] putrullę
Kai kittos Mergos důd',
Tai asz kas mielą rytą
Tribbosu pas tawę.
Tingine Mergyte, eik(sz) [szenay.

IX — Jie eme Rikszte į Ranka,
IX — Karwe wargdama.
IX — Jie tole Karwe ware:,:
IX — Ik žaloje Girru, — Kur Ker- [džu užeju(.)

IX — Ak Kerdžus. IX — Kerdžuje.
IX — Ką asz taw.
IX — Ryta:,:
IX — Karwe. IX — :,:
IX — wissi Putrulle.
IX — kitti Mergay důd.
IX — miela Ryta :,:
IX — Pasi ties tawije.
IX — Ting'ne Merga eik szenne.

[1] Rz Msc 36 I Nr. 68 (rankr. pusl. 198 ir 200, vok. vert. pusl. 199, tik neišversta du paskutiniůoju posmu). Msc 175 IX Nr. 1 (pusl. 37, Kalninkų precentoris Oldenhoff) labai gimiringas 36 I Nr. 68.

[2] I užbr. — anksti.

---

96. Nůmetas[1]. 1820, I — **Nůmetas.** Vok. vert. 1820 — **Die Haube.**

Asz ma súczau Nůmetéli.
Ir iszėjau pas Laksztélę:
Ma Laksztéle kągi důsi?
„Asz ben důsu mano Daina.
Laksztês Daina, dam, dam·/.
Tai bus szaunas Nůmetelis.

Asz ma súczau Nůmetéli.
Ir iszėjau pas Zuikélį
Miels Zuikéli kągi důsi?
„Asz ben důsu mano Szokį.
Zuikio Szokis, Laksztês Daina, dam, dam·/.
Tai bus szaunas Nůmetélis.

[1] Rz Msc 36 I Nr. 76 (rankr. pusl. **220**; vok. vertimo nėra); ji yra taippat 1820 m. Goethei pasiųstame Rėzos Sammlung von Dainos Nr 77.

---

97. Pawojummas[1]. III vok. vert. — **Die Gefahr.**

Ant Tiltužês stowėjau(,) Ns — tiltužio.
Su Mergyte kalbėjau(:)
Atsitrauk(,) Merguže mano(,)
Nupulsi nů Tiltužês! Ns — tiltužio.
Uy! jei asz nupulczau(,)
Į Wandeni nuk(risczau,) Ns — nuskęsczau, Ns A(nd.) L(es.) — [nukrisczau.

Taczau rasit mano Wainikkėlį III išbraukta — Tarp srowingu Up- [pucz(u). Ns — rasit wainikelį.

Wirszui Wandens plúdurena. Ns — pludurant.
O ir pakilla Sturmužis, Ns — pakilo vėjelis.
Szaurinisis Wėjužis, Ns — Sziauriņisis.
Rin, rin(,) gramzdin' mano Wainikkėlį. Ns — Neszioj' gramzdin wainikelį.
Tarp srowingů Uppužu. Ns — upužiů[2].

98. Dwi Sessyti ant Motinôs Kapo[1]. III vok. vert. — **Die zwei [Schwestern auf der Mutter Grabe.**

Tèn auksztamè Kalnėlij'
Tèn auksztamè Kapėlij'
Czè gul', czè gul' mano Moczutte Kl — močiutė.
Tèn auksztamè Kapėlij'.
Eiksz mano Sessytėle(,)
Eiwa mudwi Palikkėli(,) Ns, Kl — paliki.
Eiwa mudwi, mudwi werkti Ns, Kl — sirati werkti.
Pas sawo Motinėlį. Ns, Kl — motinelę.
Ay mano Dukritėli, Ns, Kl — Ey. Ns, Kl. — dukryteli.
Ay mano Palikkėli, Ns, Kl — Ey.
Ką judwi gersit, ką walgisit Ns taip pat — walgisit, Kl — valgysit.
Pas manę atėjusi?
Żalą, Żolę walgysiwa(,) Ns, Kl — Žalią žolę walgis'wa (val- [gyswa).
Rytaus Rassužę gersiwa(,) Ns, Kl taip pat — Rytaus, Ns, Kl — [gers'wa (gersva).
Billè tikt mudwi, abidwi Ns — Bile tikt ir mudwi abidwi.
Pas sawo Motinėli. Ns, Kl — motinelę.

[1] Msc 36 III Nr. 3 (rankr. pusl. 388, vok. vert. pusl. 389); ten pažymėta — Pilluppoenen, o Neue Preussische Prowinzial-Blätter 1848 m. V t., pusl. 70, kur Nr. 3 paduoda tą dainą drauge su atitinkamu bernelio kepurėlės skendimu (bernelio šaka) H. Budrius und E. Gisevius (Littauischer Volksgesang — 37 Dainas oder litauischen Volkslieder mit ihren Melodieen aus dem Munde ihrer Sänger geschöpft von H. Budrius, Präcentorin Pillupönen), dar aiškiau pasakyta: Pillupönen, 1840. Ns 1853 m. Nr. 87 kartoja Budriaus-Giseviaus atmainą kaip Doppellied, kurios pirmą šaką (= III 36 Nr. 3) papildo dar 12 eilučių posmu, bet antrosios šakos atitinkamo tęsinio sakosi neradęs. Tad Rz bus šią dainą gavęs iš Budriaus, net 1820 m., kaip matyt iš likusio Rz medžiagoje 1820 XI 10 Enr. Budriaus laiško iš Pilupėnų, kuriame jis sakosi Rz-ai siunčiąs eine kleine Sammlung altlittauischen Dainů nebst beigefügten Melodien, bet dainos Ant tiltužio stowėjau gaidos dar negavęs. Šiaip daina yra viena bernelio dėl vainiko skendimo dainų (pvz. Ns 83—91), giminiga Rz 1825 (1935) m. Nr. 6 (Vainikas: Kas tai dyvai, didi dyvai! Rūtų sėjau, rožės dygo) ir Nr. 61 (Vainikas nuo tilto puolė: Rūtus sėjau ir gedėjau, au kuku!). [2] Toliau Ns (bernelio šaka):

Anoj pusėj' mareliů
Stow trys jauni bernelei.
Katras busit man po szirdės,
Kurs' plauktu imt' wainiką?
Wėns ir issirado,
Wėnas ir issirado:
Meiley plaukczau, kad prigauczau
Mergytės wainikelį.
Wainikelis tolyn plauke,
Bernytis gilyn grimzdo.
Ir nuskendo bernužytis
Dėl žalio wainikelio.
Ant tiltužio stowėjau,
Su bernyczu kalbėjau.
Atsitrauk, bernyti mano,
Nupulsi nuo tiltužio.
Ui jey asz nupulczau,
Į wandenį nuskęsczau,
Taczau rasit kepurelę
Wirszuj' wandens pludurant.
O ir pakilo wėjelis,
Sziauriņisis wėjužis,
Neszioj' gram(z)din' kepurelę
Taip srowingů upužiů.

[1] Rz Msc 36 III Nr. 1 (rankr. pusl. 384, vok. vert. pusl. 385); ten pat pažymėta — Aus Laukiszken. Pakartota Ns 1853 m. Nr. 68, iš Ns — Kl 1905 m. pusl. 347 (pridėjimų Nr. 169).

99. O kur tu trauksi, jaunas Bernyti?[1]

O kur tu trauksi, jaunas Bernyti? — XVIII išbr. — O . III — Bernyti — išbr. — s.
Už Parisa daug szimt Myleliu(,) — Ns — Už Paryzo. XVIII — du szimt. XVIII, Ns — Mylu (myliû).
Mergyte mano(.)
O kaip redysim, jaunas Bernyti? — XVIII išbr. — O. Ns — rėdysis.
Żalu szilku Mandurate(,) — Ns — Żaliû szilkû. Ns — mundurate, XVIII — Aukso Sermega.
Mergyte mano.
O kursu stosit, jaunas Bernyti? — XVIII — Kur sustosit, Ns — O kur jus stosit.
Prie Marno Żelies diddies Uppelies(,) — XVIII — Pri. III = Marnožėlės, XVIII — Marneles, Ns — Marno didês upelês. XVIII — didzós.
Mergyte mano.
Kur trimitawo, jaunas Bernyti? — XVIII išbr. — O. Ns — O kur trimitos.
Ant Samartrelio aukszta Kalnele(,) — XVIII — Samartelio, Ns — Samartro. Ns — aukszto kalno.
Mergyte mano.
O kur ilsesis, jaunas Bernyti?
Didžame Muszes' asz pailsėsu, — Ns — Didzam'. XVIII — Muszije, Ns — muszij' pailsėsiu.
Mergyte mano.
O kas tawę apgiedos, jaunas Bernyti? — XVIII išbr. — O. Ns apleidžia — tawę.
Puczkeliû Bubneliû Balselis(,) — Ns — balsas.
Mergyte mano.
O kas tawę neszs, jaunas Bernyti? — XVIII — nesz. Ns — O kas nesz tawę.
Dwaronelei(,) jauni Gendrolei(,) — Ns — Dwaronai. Ns — gendrolai. XVIII išbr. — Nesz mane jauna Gendrolus.
Mergyte mano.
O kur laidozim, jaunas Bernyti? — XVIII išbr. — Kas, prirašyta — kur. Ns — laidosim.
Į Bažnyczią po Warpbenyczia(,) — Ns — Į bažnyczę po warpnycza, XVIII — Bažnyczej po Warpinycze.
Mergyte mano.
Ar trauksim Warpus, jaunas Bernyti?
Abu Warpu wiena kartu(,) — Ns — Abų warpų wėnu kartu.
Mergyte mano.
Ar deksim Żwakes, jaunas Bernyti? — Ns — degsim. XVIII — Liktes.
Szimta Żwakiu wienu kartu(,) — Ns — Szimtą. Ns — Liktu.
Mergyte mano.

[1] Rz Msc 36 III Nr. 5 (rankr. pusl. 392, 394, vok. vert. 395, 397). Be to, Rz Msc 37 XVIII (Msc 37 lapelyje 119) Rz pastabos ir pataisos (1821 m. Enr. Budriaus laiško Rėzai liuosoje vietoje). Ns 1853 m. Nr. 29 seka Msc 36 III, paversdamas dvieilius posmus ketureiliais (O kur tu trauksi, — Jaunas bernyti? — Už Paryzo daug szimt' myliû, — Mergyte mano).

100. Ey žinnau, žinnau, alle ne sakiau[1].

Ey žinnau, žinnau, alle ne sakiau, } XII viena eilutė. — XII — ne sakau.
Kur aug mano Merguže. }
O ne eik per toli, ne eik per arti,
Per du szimtu Mylužu } XII viena eilutė.
Už žaloses Girružes. }
Suwa geltonais, raidonais, } XII viena eilutė. — XII — raudonais [geltonais.
Suwa žalais Szilkužžeis }
Man baltas Marszkinužžes
Oy, oy! Diewulele kas mane palydes?
Kas man Wainikužžes parnesz
Lydės Sessužžei lydės Brolužžei
Lydės Kiemo Draugalužžei.
Kai jus parneszit ma Wainikkeles
Kabykit i Smirnele margu Skrynu Wietelês — XII — Swirnèle.
O kad asz iszgirdczau Laksztingalelio Balsa — XII — iszgirsczau
Pas sawo Moczutte atlankyt
Ir paleke Laksztingalelis — XII — parlėke
Ir parnesze ma Balsele nů Dukrelês. —
Žabokit ma Žirgelę } XII viena eilutė.
Asz josu Dukružžės atlankyt }
Taip toli iszleistaje
Labs Ryts, laba Dien mano Dukrele — XII — maño.
Taip toli pažaddeta.
Ei dekui mano Tewele už Atejima — XII — maño.
Už Nuskundimma, už meilosus Žodeliùs.

[1] Rz Msc 36 III Nr. 10 (rankr. pusl. 404, 406, nebaigtas vok. vert. pusl. 405); gimininga Msc 37 XII Nr. 20 (1819 m. Pilkalnio dainos). Ns 1853 m. Nr. 103 yra E. Giseviaus Dreiundzwanzig Dainos Nr. 6 (Neue Preuss. Prowinz. Blätter 1850 m. X, pusl. 325) kartojimas, o Kl 1905 m. pusl. 298 (pridėjimų Nr. 59) tėra tik Ns Nr. 103 pakartojimas; Giseviaus — Ns — Kl tekstas yra dvišakė daina, kurios mergelės šakos (kur aug mano bernužis) nėra III ir XII tekste, o ir bernelio šakos (kur aug mano mergužė) iš 5 posmų vienas tiktai (pirmas) teatitinka III ir XII pradžią.

101. Jojau szenay, jojau tenay[1].

Jojau szenay, jojau tenay(,)
Nekur neprijojau(,) — Atmainose — Niekur nieko, arba — Niekur gero.
Nekur ne prilaikiau(.)
Ir prijojau Szaltinelį(,)
Cze pagirdžiau Žirguželį
Mano Jůdbierelį.
Kaip pagirdžiau(,) jo gražesnis, — Dk, Ns — dailesnis, Kl — mundresnis.
Kaip užsedau, jo muddresnis — Dk, Ns — greitesnis, Kl — spraunesnis.
Mano Jůdbierelis.
Ticz! ne werki, Mergužyte,
Suderejus Bernužyti
Arti ne mokanti.
Prisiwerksi tas Dienates,
Kad maldysi Kaimynaczius,
Žagružes taisyti.
Ney Jautaczei, ney kai kittů,
Ney Žagrates, ne kaip Žmonů(,)
Tů Szelmu Bernycziu.

[1] Rz Msc 36 III Nr. 7 (rankr. pusl. 398, vok. vert. pusl. 399). Daina plačiai žinoma Mažojoje ir Didžiojoje Lietuvoje, paprastai — Jojau dieną, jojau naktį — pav. Dk 1846 m. Nr. 7 (Szaltinelis; pakartota Ns 1853 m. Nr. 218), Jšk Liet. dain. Nr. Nr. 125, 1559, Kolberg 1879 m. Nr. 65, Basanavičius 1902 m. Nr. 202, Pakalniškis (Klaipėdiškių dainos) 1908 m. Nr. 74 ir daugelis kitų. Tačiau Kl 1905 m. Nr. 184 — Jojau šenai, jojau tenai, tik ir čia, kaip ir beveik visose kitose žinomose tos dainos atmainose, antroji dalis skiriasi nuo Msc 36 III Nr. 7 antrosios dalies (4—6 posmų).

102. Kai asz mažas buwau[1].

Kai asz mažas buwau,	Kl — buvau mažutėlis.
Mažas, o ne diddis,	Kl — dar (=Dar) n'užaugęs.
Žaloj' Suppoklėj' suppodams	Kl — Margam' lopšyj' aš gulėjau.
Miekti ne norėjau.	Ns — Mėgti, Kl — miego (=Miego).
O kad asz užaugiau,	Ns — užaugau. Kl — O kai asz paaugau.
Kaip asz paraugėjau,	Ns prie - paraugėjau — rašo klaustuką. Kl — kai (=Kai) asz pas'ugėjau.
Po Stonatę waikszcziodamas	Ns — Bo. Kl — Vaikščiodamas po stonužę.
Žirgyczoms ger(r)ėjau.	Ns — Žirgyczeis gerėjaus, Kl — žirgužiais (=Žirgužiais) gerėjaus.
Tu Tėwyti mano,	Kl — tėtuži.
Tu Senasis mano!	
Kokį dūsi man Žirgatį,	Ns, Kl — žirgytį.
Kad asz isz cze eisu?	Ns — eisiu. Kl — kad (=Kad) manę iszleisi.
Kurs gražausas, kurs graiczausas,	Ns — Gražiausias, greiczausias.
Bus tawo Žirgytis,	Kl — Tu sūnyti mano, tu jaunasis mano } viena eilutė.
Kur graiczausa, darbingausa(,)	Ns — O greiczausia, darbingiausia.
Bus tawo Martuže.	Ns — martele.
	Kl — Kurs' gražiausias, kurs' bingiausias, tas tavo žirgytis[2]. } viena eilutė.

[1] Rz Msc 36 III Nr. 8 (rankr. pusl. 400, vok. vert. pusl. 401); pakartota Ns 1853 m. Nr. 53. 1888—1894 m. V. Kalvaičio užrašyta Dūbininkų par. (Kl 1905 m. Nr. 436) dvieiliais posmais ir dvišake daina.

[2] Čia prasideda Kl Nr. 436 antroji (mergaitės) šaka:

Kai aš buvau mažutėlė dar n'užaugus,
Margam' lopšyj' aš gulėjau, miego nenorėjau;
O kai aš paaugau, kai aš pas'ugėjau,
Vaikščiodama po klėtužę skrynužėms gerėjaus.
„Tu močiute mano, tu senoji mano,
Kokią duosi man skrynelę, kad manę išleisi?“
„Tu dukryte mano, tu jaunoji mano,
Kur' pilniausia, kur' gražiausia, ta tavo skrynele“.

103. Toli, toli, labay toli[1].

Toli, toli labay toli
Penki Brolužei Sziena pjowe,
Ir nesze Sessuže Pusryteles,
Pirmoj' Rankoj' Pusryteles,
Antroj' Rankoj' Abrusseles(.)
O ir asz sutikkiau
Du Kazokû, Du Dwaronu,
Ir jie man atėme Pusryteles(:)
Eiksz sze(,) Mergyte, laikyk Žirgužę!
Palaidžiau Žirga Szillui bėgt' —
O asz jauna Merguželė
Bėgau prie Brolelio.
Dekawok, Merguže, mielam Dewui,
Kad pribegai prie Brolelio.
Butum nusége tawo Wainikkeli(,)
Szilkû Kaspineles.
Butum numowę Aukso Žiedą,
Tawo Wainikkeliu butum
Žirgus paszere;
Kaspineliu butum Kamanelis pasudu,
Aukso Žiedu
Butum pentinelius nusiskalde.

} XII viena eilutė.
} XII viena eilutė.
} XII viena eilutė.
} XII viena eilutė.
} XII viena eilutė.
} XII viena eilutė.

XII — O ir asz sutikkau.
XII — ma.
XII — Paléidau. XII — Szillai begkt.
XII — Merguže.
XII nėra — Bėgau.
XII — pribegei.
XII — Wainikkeles.
XII — Kamaneles pasudę.
XII — Auksu.

[1] Rz Msc 36 III Nr. 9 (rankr. pusl. 402, vok. vert. pusl. 403). Giminiga Msc 37 XII Nr. 22 (1819 m. Pilkalnio dainos), posmais nepaskirstyta, tik ir III tuo atžvilgiu tinkamai nesutvarkyta. III ir XII tekstui būdinga — Du Kazokû, Du Dwaronu, nes paprastai čia turima — bajorai, lenkų ponai, pavyz. P. Bohleno 1833 m. Karklių užraše (Bartsch, Dainų balsai, II, 1889 m. Nr. 336), E. Giseviaus Dreiundzwanzig Dainos (Neue Preussische Prowinzial-Blätter 1850 m. X Nr. 22), pakartota Ns 1853 m. Nr. 387, Kl 1905 m. Nr. 14 arba Pakalniškio Klaipėdiškių dainos, 1908 m. Nr. 103.

104. Ir parbėgo Laiwužis[1].

Ir parbėgo Laiwužis,	Ns — Ir atbėgo laiwuželis.
Parlaiwawo Waltužis	Ns — Atlulawo waltuželis.
Pro Mamytês Buttô Wartą	Ns — mamužês. Ns — wartus.
Po Stiklû Langélû.	Ns — Pro stiklo langelį.
Ir iszėjo ir isz Laiwo	Ns — iszėjo isz to.
Žwejytis Bernytis(,)	Ns — Jaun's žwejytis bernužytis.
Prasze, melde Mamužitês	
Jaunąję Duk(k)rytę.	
Dukrytele sakėsi	Ns — Ir atsake dukrytele.
Wiena jauną žiedama:	III vok. vert. — die einzige Jugendblüthe. Ns — Sawo senai mamužytei.
Ne žaddėk ma, Mamužyte(,)	Ns — mane. Ns — mamuže.
Žwejycziui Bernycziui!	Ns — . . . czui . . .czui. Ns A(nd.) L(es.) = Dar' n'iszmokau darbus.
Reiks ma angsti kelt'(,)	Ns — man. Ns — anksti rytą keltis.
Reiks ma wėlay gult'	Ns — Anksti keltis, wėley gulti.
Žwejytelui Draugaleliui	Ns — Reiks man szelmui bernužyczui. Ns A(nd.) L(es.) — Žwejyteliui, draugaleliui.
Žeglėlams suwerpti(.)	Ns — meilingû žodukû. Ns A(nd.) L(es.) — Žėglelems suwerpti.
Ir iszėjo ir isz Laiwo	Ns — isz to laiwo.
Selnerukkis Bernytis(,)	Ns — Žalnėrukas bernužytis.
Prasze(,) melde Mamužitês	
Jaunąją Dukrytę(.)	
Dukrytele sakėsi	Ns — Ir atsake dukrytele.
Wiena jauną žiedama:	III vok. vert. — die einzige Jugendblüthe. Ns — Sawo senai mamužytei.
Jau žaddėk ma, Mamužyte(,)	Ns — manę, mamuže.
Selnerui Bernycziui.	Ns — Zalnėriui bernyczui.
Kad selnerus girts pareis(,)	Ns — pareis salnėrius girtas.
Man per Kardą szokti reiks(;)	Ns — Ben man reiks per kardą szokti.
Nors už Wartùs pastowesu(,)	Ns — wartû. Ns — pastowėsiu.
Tikt Župponè bùsu.	Ns — busiu.

[1] Rz Msc 36 III Nr. 1 (rankr. pusl. 408, 410, vok. vert. pusl. 409, 411). Ns 1853 m. Nr. 194 kartoja gimininga III-am Enr. Budriaus atmainą (37 Dainas oder litauischen Volkslieder Nr. 35 — Neue Preuss. Prowinz. Blätter 1848 VI, pusl. 196: Ir atbėgo laivužėlis, atliūliavo laivužėlis); Ns prierašuose naudojamasi, rodos, ir III tekstu.

105. Sedžiu už Stalą[1].

Sedžiu už Stalą(,)	Ns — Sėdzu už stalo.
Žuru per Langą(:)	Ns — Ziuriu pro.
O kas atjoj' aukszta Kalnuže?	Ns — aukszta kalnužiu.
Ak atjoj', atjoj' trys Selneružes(,)	Ns apleidžia — Ak. Ns — žalnėružei.
Nor mano Moczuttę séną perkalbet.	Ns — perkalbėti. Ns šią eilutę suskaldo dviem.
Moczutte mano(,)	
Sénoje mano(!)	Ns — Senoji.
Ne leisk, ne důk už Selneružę(:)	Ns — žalnėružio.
O asz ne moku Selnerùs lankyt	Ns apleidžia — Ak. Ns — žalnėrius.
Ney szwiesą Kardelį Rankuže laikyt.	Ns — szwėsų. Ns — laikyti. Ns šią eilutę suskaldo dviem.
Sedžiu už Stalą(,)	Ns — Sėdzu už stalo.
Žuru per Langą(:)	Ns — Ziuriu pro.
O kas atjoj' žalę Lankuže?	Ns — žalioj' lankužej.
Ey atjoj', atjoj' trys Artojužei(,)	Ns — apleidžia — Ey.
Nor mano Moczuttę séną perkalbet.	Ns — perkalbėti. Ns šią eilutę suskaldo dviem.
Moczutte mano,	
Sénoje mano!	Ns — Senoji.
Tai leisk', tai důk už Artojužę(:)	Ns — artojužio.
O asz ir moku Artojùs lankyt	Ns apleidžia — ir.
Ir szimmę Jautélį Lankuže ganyt.	Ns — szėmą. Ns — Rankuže laikyti. Ns šią eilutę suskaldo dviem.

[1] Rz Msc 36 III Nr. 12 (rankr. pusl. 410, 412, vok. vert. pusl. 411, 413). Šios dainos pradžia (Sėdžiu už stalo, žiūriu pro langą) atitinka 37 XII Nr. 12 (1819 m. Pilkalnio dainos) pradžią, šiaip betgi anos dainos turinys yra kitoks (žiūr. Rėzos Dainų II d. Nr. 133). Ns 1853 m. Nr. 195 kartoja 36 III Nr. 12.

106. Ejo Mergos Grybû ringt[1].

Ejo Mergos Grybû ringt(,) — Ns, Kl — rinkti.
Gryba raduss' diwijos'(,) — Ns — radusios.
Isz kur Grybas iszdigo(:) — Ns — tas grybas.
Ar isz Gywentôs Elksnina?[2] — III vok. vert. — Ob im Erlenbruch Juventas (Oder Renda's Fichtenwäldchen — taigi vertime dar viena eilutė, lyg laikant lietuvišką tekstą nepilną). Ns vert. — In Juwenta's Erlenbusche.

Ney isz Gywentôs Eksnina; — Ns, Kl — elksnyno.
Tikt isz Rendôs Puszina. — Ns, Kl — puszynelio (pušynėlio). III vert. — Nur im Renda's Fichtenwäldchen, Ns vert. — Nein, in Renda's Fichtenhaine.

Pa Maruže Gaspada(,) — Ns, Kl — Po. III vert. — Auf dem Hafe, Ns vert. — An dem Haff. Ns, Kl — gaspadele (gaspadėle).
Toje graži Gaspadinne(,)
Dar gražesne jôs Sluginna(.) — Ns — slugine (Kl — slūgine).
Eiczau, klausczau Gaspadinne(,) — Kl — Eičiau, klausčiau Ns, Kl — gaspadinės.
Ar tai tawo Dukryte? — Ns, Kl — dukrytele (dūkrytėle).
Ar Szlužaunes Mergyte? — Ns, Kl — služaune (služaunia) margytele (mergytėle).
Asz norėczau su jei szokt(,) — Kl — norėčiau. Ns, Kl — su je szokti (šokti).
Ne mannau, ka dûwanot: — Ns, Kl — Ne žinau ką dûwanoti.
Ar du szilku Drabužû — Ns, Kl — szilkû (šilkų) drabuželių (drabužėlių).
Ar du auksu Žedukû? — — Ns, Kl — aukso žėdukelių (žiedukėlių).
Ney du szilkû Drabužû(,) — Ns, Kl — drabuželių (drabužėlių).
Tikt du auksu Žedukû. — Ns, Kl — aukso žėdukelių (žiedukelių).

[1] Rz Msc 36 III Nr. 13 (rankr. pusl. 412, vok. vert. pusl. 413); kartojama Ns 1853 m. Nr. 397, o iš Ns taippat Kl 1905 m. pusl. 294 (pridėjimų Nr. 50).

[2] Toliau, be abejo, praleista — Ar isz Rendôs Puszina?

107. Kai asz buwau Żalnerukkas[1].

Kai asz buwau Żalnerukkas — VII — jaunas. Ns — ir ne.
Jaunas, dar ne wedęs,
Tai asz szokiau, Lustą keliau — VII — tai. VII, Ns — szokau. III vok. vert. [— sang frohe Lieder.

Po swetimą Szalį. — VII — po.
Ir pamaczau Marga Dwara — VII — pamatcziau. VII, Ns — margą [Dwarą (dwarą).
Żibbanczeis Langaczeis,
Cze waikszczojo Mergužyte — VII — cze. Ns — mergužaite.
Balta bey raudona. — VII — balta.
Ey Mergate Lelijate — VII — Ey Mergyte. VII — Negelkyte, Ns [— negelkate.

Bau ne busi mano? — VII — bau.
Galiu buti kai ne buti, — Ns — ir ne buti.
Ne moku daug dirbti. — VII — ne moku.
Asz ne moku Rugiû riszti,
Ney Miežaczû rinkti. — VII — ney.
Ney was'roję Dienužatę — VII — ney. Ns — wasaros.
Lankoj' Szieną grebti.
Nusiwesczіau į Puszyną
Į žalą Beržyną; — VII — į.
Pasipjaucziau Beržą žalą(,) — VII — pasipjaucziau, Ns — pasipjauczau. [Ns — žalią beržą.

Beržo žalią Rykszte. — Ns — Puszês žalią rykszte.
Berža žalas Ryksztužatis — VII — Beržo, Ns — Puszês. Ns — žalia [ryksztužate.

Anksti tawę prikels. — VII — anksti.
Aužolinnis Wytinnatis — Ns — O beržinis.
Mokis tawę dirbti. — Toliau VII ir Ns turi dar vieną posmą:

Ar tu wedęs, ar ne wedęs,
asz už tawe (Ns — tawês) n'eisu [(Ns — n'eisiu),
Baude mannę (Ns — manę) Mamu- [žyte
Mažą augindama.

[1] Rz Msc 36 III Nr. 14 (rankr. pusl. 414, vok. vert. pusl. 415); ji bemaž nesiskiria nuo Msc 37 VII Nr. 8 (Valtarkiemio Jordanas). Ns 1853 m. Nr. 161 kartoja III tekstą kiek pakeisdamas. Savo ritmika ši daina sąskambi su Msc 37 VII Nr. 7, tad ir Rz 1825 (1835) m. Nr. 64 Aukso patkavate (Vedžiau anksti rytužį), pradedant (Nr. 64) 2 posmu. III Nr. 14 dainos turinys giminingas Rugio - Rz Nr. 16 Aš turėjau žirgužėlį, norint mažą, ale gražų.

108. Ey Mergyte, Negelkyte[1].

Ey Mergyte, Negelkyte, — Rz — Lėlijate.
eik į Karalaúczų,
pasistok ant žalio Tilto,
kur Žalnerei traukia.
Żuru wieną(,) żuru kittą —
nėr mano Brolyczio.
Keiskit Waktą(,) muszkit Bubną, — Rz — (Keiskit) Sargą.
ner mano Brolyczio.
Antay mano Brolužytis
Gasseliu waikszczoja!
Antay mano Brolužytis
Gasseliu waikszczoja.

[1] Msc 37 VII Nr. 9 (rankr. pusl. 34-a, 35; Valtarkiemio Jordanas); kai kas Rėzos taisyta.

109. Per Nedelaite Žirgyte szerau[1].

Per Nedelaite Žirgyte szerau(,)[2]		IIIb, Ns — Per Nedelaite — Žirgyte szerau (szėriau).
Subatoj per Diena(,)	XI Rz — Subatoj (Dienele) per Diena.	Ns — Subatoje.
Per wissa Dienele	XI Rz užbr. — Niedele, pirašo — Dienele.	IIIb, Ns — Sawo biera Žirgytę.
Ji iszszukawau.		IIIb, Ns — Asz perszukawau.
Reiks man iszjoti	Ns — Reiks man iszjoti.	IIIb, Ns — Ey Žirge, Žirge.
Nedieles Ryta(.)	Ns — Nedėlės rytą.	IIIb, Ns — Žirgyte (Žirgyti) mano.
Bėgs mano Žirgitės	Ns — Į swetimą szalelę.	IIIb, Ns — Bau nubėgsi, Žirgyti.
I pusantra Stundelu	Ns — Kur aug mano mergele.	IIIb, Ns — Į pusantra Adyneliû (adyną).
Deszimt Mylielu.	Ns — Mano jaunoji.	IIIb — Szimtą Mieladžu, Ns — Deszimt' mylaczû.
Ey Žirgyte(,)		IIIb, Ns — Bėgte nubėgsu (nubėgsiu).
Žirgutti mano(,)		IIIb, Ns — Tikt nutriwosu (nutriwosiu).
Bau tesûs Kellukai?		IIIb, Ns — Jey ne klampos Piewates.
Ar ne wingros Uppožes?		IIIb, Ns — Jey ne winges (wingos) Uppates.
Bau tu wallosi?		IIIb, Ns — Tikt nutriwosu (nutriwosiu).
O kaip pribegau	Ns — O kaip pribėgau.	IIIb — Dar ne nujûjes.
Ožwid Kiemeli,	XI — Ožwio. Ns — Uszwjo kèmelį.	IIIb — Dar ne nubeges.

[1] Rz Msc 36 III Nr. 15 (rankr. pusl. 416 ir 418, vok. vert. pusl. 417 ir 419); tai bus „a" atmaina (redakcija). Nuo jos žymiai skiriasi Msc 36 III Nr. 15 „b" atmaina (rankr. pusl. 420 ir 422, vok. vert. pusl. 421 ir 423). III Nr. 15a visiškai atitinka Msc 37 XI Nr. 9 (Piktupėnų Hassenstein), taip pat sueiliuotą (tik nesuposmintą) kaip ir Nr. 15a, taigi — Per Nedelaitę Žirgyte szerau — viena eilute („b" atmainoj dvi eiluti), septintas ir aštuntas posmas ketureiliai; XI Nr. 9 kai kur Rėzos išlyginta. Ns 1853 m. Nr. 212 sutraukia Nr. 15 „a" ir „b" bendron redakcijon, visiškai atmesdamas paskutiniuosius tris (7—9) „a" atmainos posmus ir du (7 ir 9, „b" neturi 8) paskutiniuoju „b" atmainos posmu, o kitus „a" ir „b" atmainų posmus šiaip sutvarkydamas: 1b (Per nedėlaitę — Žirgytį szėriau) + 2a (pradžia — Reiks man iszjoti) + 2b (su a — Ey žirge, žirge) + 3b (Bėgte nubėgsiu) + 4a (Su b — O kaip pribėgau) + 5b (Su a — Ey žente, žente) + 6a (Ey ûszwi, ûszwi) + 6b (Szirdij' laikysiu).

[2] Mažosios Lietuvos atmainos paprastai prasideda — Per nedėlaitę žirgytį šėriau (III Nr. 15 a ir b, Ns 1853 m. Nr. 212, Bezzenberger 1882 m. Nr. 56, Leskien 1882 m. Nr. 108, Bartsch 1886 m. Nr. 50, Kl 1905 m. Nr. 181, Pakalniškis 1908 m. Nr. 54), Didžiosios Lietuvos — Šėriau žirgelį per nedėlėlę (Daukantas 1846 m. Nr. 97, Juška Svodb. dainos 1883 d. Nr. 989, Kudirkos Kanklės I 1895 m. pusl. 6, Basanavičius 1902 m. Nr. 304, Gudavičius 1912 m. Nr. 9 ir kiti). Esti ir priešingai: Kl 1905 m. Nr. 180 Lazdynų par. — Šėriau žirgelį per nedėlėlę, o Brugmann 1882 m. Nr. 86 Garlevos apyg. — Šią nedėlėlę žirgelį šėriau.

Tai iszėjęs Ožwelis	Ns — Tai iszėjęs ůszwelis.	IIIb— Ir iszejo Ůszwytis.
Man atkele Wartelus.	Ns — Man atkėlė wartelius.	IIIb — Ir atkele Wartyczus.
Ey Palukejukkai?	XI Rz ištaiso p į P. Ns — Palinkterejo.	IIIb — Palinkterejo.
Ey Žentyt Žentyti,		IIIb, Ns — Ey Žente, Žente.
Žentyti mano?		IIIb, Ns — Ženteli (Žentyti) mano.
Kodėl tankiaus ne lankiey?		IIIb, Ns — Kodel tankiey ne lankiey (ne lankai).
Žodukka ne laikiey		IIIb — Szirdužatij' ne laikiey, Ns — Ar szirdužej' ne laikai.
Sawo Mergytei.		IIIb, Ns — Sawo Mergytę.
Ey Ožwi, Ožwi(,)	Ns — Ey ůszwi, ůszwi.	IIIb — Dabar lankysu. Ns — Szirdij' laikysiu.
Ožwyte mano(,)	Ns — Ůszwyti mano.	IIIb — Szirdi laikysu. Ns — Dabar lankysiu.
Labai tolims Kellužis(,)	Ns — Labay tolim's kelužis.	IIIb, Ns — Kas Subbatôs Wakaratę (wak'ratį).
Labai wingros Uppužes(,)	XI — Uppu(s)žes. Ns — Labay wingios upužes.	IIIb, Ns — Kas Nedelês Rytatę (rytatį).
Pikt atkellauti.	Ns — Pikt atkeliauti.	IIIb, Ns — Szwentoms Dienatiems.
Aplink Darža žaid Akstingalelei(,)	IIIa vert. — Nachtigallen; ir XI — Akstingalelei.	IIIb — Apie Sodelį.
Czegi mano Mergyte(,)	XI Rz jungia cze ir gi.	IIIb — Sakalaižatei; vok. vert. — Singen muntern Vögel.
Czegi mano Jaunoji	XI Rz jungia cze ir gi.	IIIb — Widdurij Sodelû.
Pin Wainikkieli(.)		IIIb — Tarp žaluju Rutélû — Giest Lakstingalelis.
Ey Mergyte, Mergyte mano(,)		IIIb viso šio posmo neturi.
Kam tu skinei Rutelû?		
Kam tu pinei Wainikkeli		
Sau ant Iszkados?		
Jau nebeskysi tû Rutelû(,)	XI — Juruteliû; Rz ištaiso — tû Ruteliû.	IIIb — Ey Rutas, Rutas.
Jau ne bepysi tu Wainikkeli		IIIb — Rutytês mano.
Ney sawo Sessyte,		IIIb — Asz jus daugiaus ne skysu.
Sawo mielaszirdyte		IIIb — Wainikkelį ne pysu.
Ne beraudysi.	IIIa vert. — nicht mehr betrauern.	IIIb — Jau ne dewesu.

110. Kaip Sunytis pas Mergyte jojo[1].

Kaip Sunytis pas mergyte jojo, — Ns, Kl — Kad. Ns, Kl — mergelę. XVI — Kad Sunitis prie Mergitis youye.
Sens Tetužis nieko ne žinnojo. — XVI — neka ne szinnoje.
Tikt suprate ant bėro Žirgelio — Ns, Kl — suprato. XVI — Tik su prate ant bere Szirgelle.
Bey numane ant Pulko Rube- — XVI — puiko Rubele. III vok. vert. — an dem schönen Kleide. Ns — Bey ant sunyczo puikû rubeliû, Kl — Bei ant sû-
[lio(.) — [nyčio puikių rubelių.
Ey tu mano jaunasis Sunyti(,) — XVI — manne.
Kur tu buvai szę tamsų Nak- — XVI — tamsa, Ns — tamsę, Kl — tamse (spaudos riktas).
[tužę?
Kur tu szildei jodbėra Žir- — Ns, Kl — Kur suszildai (sušildei). XVI — jodbere, Ns, Kl — jůdbėrį (juodbėrį). XVI — Szirgelle.
[gelį?
Kur sukulei plenę Ledžegelį? — XVI — plene, Ns, Kl — plėno (plieno). XVI — Ledžegelle, Ns — led'žigelį, Kl — led'žigėlę.
Ne bausk manę(,) senasis Tetuži! — XVI — Ne bauks.
Kad asz sawo Mergytę perwes- — XVI — sawe. XVI — perwessze, Ns, Kl — parwesiu (parvesiu).
[su (,)
Pataisisu žalą Karetelę, — XVI — Pateis sise, Ns, Kl — Pataisysiu. XVI — szalle, Ns, Kl — žalią.
Pakinkysu dwitekį Žirgelį. — Ns, Kl — Pakinkysiu. Ns, Kl — dwytekį (dvytekį), III vok. vert. — zweispann'ge Rosze, Ns — ein Zwiegespann. XVI —
Parvažawau widdurę Naktu- — Kl — Parvažiavau. Ns, Kl — widurėj' (vidurėj') naktužėj'. [Szirgelle.
[žę.
Klaus Tetužis: kas taw pa- — XVI, Ns, Kl — Dar sennassis (senasis) Tetuszis (tetužis, tėtužis) ne gullis (gulįs).
[žibbinno?
Pažibbinno ma gražû Žwaigž- — XVI, Ns, Kl — Yr (Ir) atkele (atkėle) Kemusze (kėmužio, kiemužio) Wartellis (wartelius, vartelius).
[deliû(,)
Mergytės žibbancziû Akeliû(.) — XVI, Ns, Kl — Yr (Ir) nustabde berusis (bėrûsius, bėruosius) Szirgellis (žirgelius)[2].

[1] Rz Msc 36 III Nr. 16 (rankr. pusl. 424, vok. vert. pusl. 425); giminiga Msc 37 XVI Nr. 1 (nežinomos kilmės, lyg ne lietuvio rašytas, 6 dainų rinkinėlis). Ns 1883 m. Nr. 131 kartoja tą dainą, ypačiai sekdamas XVI Nr. 1, Ns tekstas pakartotas Kl 1905 m. pusl. 318 (pridėjimų Nr. 105).

[2] Toliau XVI Nr. 1 turi du Brolitschu manne palideje (6 posmai); 5 posmai atitinka penkiaposmę Rz 1825 (1935) m. Nr. 59 (Parvestuvės pas rūstą anytą), pakartotą Ns 1853 m. Nr. 228 kaip tęsinį Rz 1825 (1935) m. Nr. 83 (Sesytės atsisveikinimas: Ten darželij' žyda myronaczei), o 6-tas nekartojamas nei Rz nei Ns. XVI Nr. 1 tęsinys yra, be abejo, Rz Msc 36 I Nr. 62 ir Rz 1825 m. Nr. 59 šaltinis, 1935 m. leidime savo vietoje (Nr. 59) nenurodytas, tad čia mūsų kartojamas sugretinant su Rz I, Rz 1825 m., Ns ir Kl atmainomis (redakcijomis):

XVI: Du Brolitschu manne palideje(,) — Rz, I, Ns — Du Brolyczu (brolyczu), Kl — Du brolyčiu. Rz, I — mannę, Ns, Kl — mane. Rz, I, Ns, Kl — palydėjo.
Dwi Sessiste man Wainike kele(,) — Rz, I — Dwi Sessyti, Ns — Dwi sesytes, Kl — Dvi sesyti. I — Wainikę, Rz — Wainika, Ns, Kl — wainiką (vainiką).
O szis manne yaunąsis[a] Bernitis — Rz, I, Ns, Kl — mano. Rz, I, Ns, Kl — jaunasis. Rz, I, Ns, Kl — Bernytis (bernytis). [Rz, I, Ns, Kl — kėle.
nu Waidele Aszszerelle szloste(.) — Ns, Kl — Nů (Nuo). Rz, I, Ns, Kl — Weidelio (weidelio, veidelio). Rz, I — Aszerates, Ns, Kl — aszarates (ašara-
Ne werk manne(,) jaunoje Mergite(,) — Rz, I, Ns, Kl — mano jaunoji Mergyte (mergyte). [tes). Ns — szlůste.
Ramdik sawe smutnaje Szirdusze(.) — Kl — Ramdįk. Rz, I, Ns, Kl — sawo smutnaję Szirdytę (szirdytę, širdytę).
Scze tu werksi kol tu scze paprasse(,) — Rz, I, Ns, Kl — Cze (če) — cze (če). Rz, I — paprąsi, Ns, Kl — paprasi.
Anitusche — ne Mamusze rasse — — Rz. I, Ns, Kl — Anytužę. Rz, Ns, Kl — Mamužę (mamužę), I — Mammužę. Rz, I — rąsi, Ns, Kl — rasi.
Yr iwedde — i nauje Szwirnusze(,) — Rz, I, Ns, Kl — Ir. Rz, Ns, Kl — įwede (įvede), I — įwéde. Rz, I, Kl — į naują, Ns — marczę į. Rz, I — Kletužę,
[Ns, Kl — klėtužę.
Paswaddine i szalle Stolusze(;) — Rz, I — Pasodinna, Kl — Pasodina, Ns — Pasodino. Rz — už žalo, I — už zalo, Ns, Kl — už žalio. Rz, I, Ns, Kl — Sta-
[lužio (stalužio).

(XVI:) Kad mergite Stalusze sedeye(,)
Anitusze sznaire paszureye(.)

Rz, I, Ns, Kl — Mergyte (mergyte). Rz, I, Ns, Kl — už Stalo (stalo). Rz, I — sedėjo, Ns, Kl — sėdėjo.
Rz, I, Ns, Kl — Anytuže. Rz, I, Kl — žwairey (žvairei), Ns — žnairey. I — pažurejo, Rz — pažurėjo, Ns — pažiurė-[jo, Kl — pažiūrėjo.

Yr atsakste szalleissis Kasselis

Rz, I, Ns, Kl—Ir. Rz, I, Kl — atsuks'te, Ns — atsuko. Rz, I, Kl — žaloses, Ns — žaliases. Rz, I, Ns, Kl — Kaseles [(kaseles).

Yr nukele Rute = Waine kelle(.)

Rz, I, Ns, Kl — Ir. I, Kl — nukels'te, Rz — nukels'te, Ns — nukėle. Rz, I, Ns, Kl — Rutû (rutû, rutų) Wainikelį [(wainikelį, vainikėlį).

Ymket — kelket — mañe Wainikelle(,)
Kad istumet manne y Wargelle(.)

Rz, I, Ns, Kl — Imkit, kelkit. Rz, I, Ns, Kl — mano Wainikelį (wainikelį, vainikelį).
Rz, I, Kl — Kur, Ns — Kam. Rz — įstumet, Ns, Kl — įstumėt. Rz, I — mannę, Ns, Kl — manę, Rz, I — į Wargelę, [Ns, Kl — į wargelį (vargelį).

Tek ant Rute ner Darsze Lapelle(,)

Rz, I, Kl — Tiek, Ns — Tėk. Rz, I — Rutû, Ns — rutû, Kl — rutų. Rz, I, Ns — ne, Kl — ne'. Rz, I, Ns, Kl — [Darže (darže). I — Lapelû, Rz — Lapélû, Ns — lapeliû, Kl — lapelių.

Kek ant mudwes ne wernu Szodelle(,)

Rz, I, Kl — Kiek, Ns — Kėk. Ns — manês. Rz, I, Ns, Kl — newiernû (newėrnû, neviernų). Rz, I — Žodelû, Ns — [žodeliû, Kl — žodelių.

Krint no Rute Darsze Lapelle(,)

Rz, I — nu, Ns — nů, Kl — nuo. I — Rutu, Rz — Rutû, Ns — rutû, Kl — rutų. Rz, I, Ns, Kl — Darželij' (daržė-[lij'). I — Lapelei, Rz — Lapélei, Ns, Kl — lapelei.

Kriss ir mudwes graudžus Aszerel-[las(.)

Rz, I, Ns, Kl — Kris. Rz — mano. Rz, I — graudzios, Ns — graudzos, Kl — graudžios. Rz, I — Aszereles, Ns — asza-[reles, Kl — ašarėles.

Kad reiks manne Stakluszis taisite
Yr margaissis Nituszis raszite(,)
Tai asz sawe Aszczeris rittissu(,)
Aszszerussis Kelle ne mattissu(.)

Šio posmo Rz, I, Ns, Kl neturi.

[a] Rankr. y(=j) parašyta kaip g.

111. Negalu szendien daugel szokti[1].

Negalu szendien daugel szokti: Ns 390 — daug.
Turru Rytů anksti kelti, Ns 390 — keltis.
Turru bierą Žirgą szerti.

Lygoms Lankoms isz cze jůjau, Ns 390 — Anksti rytą rytužatį — Lygom's lankom's asz nujojau.

Per Uppatę plaukte plaukiau, Ns 390 — Per upelę. Ns 390 baigia eilutę tašku.

Kur Žalnėrai Žirgů girde(,) Ns 390 — Pri upatės wandenelio — Cze žalnėrei žirgus girde.

Cze Sessyte Burną prause. Ns 390 čia baigia posmą.
Ey Sessyte, paikszirdyte,
Kodėl ėjei už Žalnėrus? Ns 390 — žalnėriaus.
Žalnėrů ne laba Duma: Ns 390 — Žalnėriů. III vok. vert. — schlechter Sinn.

Kas Dienatę Karcziamatėj'(,) Ns 390 čia pradeda posmą.
Ns 390 — karczamatej'.
Wienoj' Rankoj' Allaus Stikla, Ns 390 — stiklą.
Antroj Rankoj' Szokejatę.

VIII A — Gerkit Brolei! bukit linksmi(,)
Rytoj Szwenta(,) iszmiegosim;
Wienu Kellu męs kelausim,
Wiena Duma męs dumosim.

Per Uppati plauktė plauksim
Ir priplauksim didi Kalna,

ant to Kalno žalia Liepa(,)
Po ta Liepa Szaltinatis(.)
Ten Žalnerei Žirgus girde,
Ten Mergyte Szlugtą skalbe.

N'eik Mergyte už Žalneraus;

Žalneraczu szlekta Důna(,)
Sziadien czonay(,) rytoj tenay[2].

[1] Rz Msc 36 III Nr. 17 (rankr. pusl. 426, vok. vert. pusl. 427). Giminingа Msc 37 VIII A Nr. 12 (posmais nesutvarkyta). Ns 1853 m. Nr. 390 pertvarko III Nr. 17 penkiais trieiliais posmais, o Ns 1853 m. Nr. 325 kartoja Enr. Budriaus 1846 m. Pilupėnuose užrašytą Nr. 37 (37 Dainas oder litauischen Volkslieder — Neue Preus. Prowinz. Blätter 1848, VI, pusl. 198 — Gerkit, broliai, būkit linksmi), 11 dvieilių posmų, kurie yra gimininginga VIII A Nr. 12 pirmai (13 eilių) pusei; antrosios pusės (Mergyte jaunoji, tekėk už manęs, 10 eilučių) Ns nekartoja ir skyrium nerodo. Kl 1905 m. pusl. 28; (pridėjimų Nr. 22) kartoja Ns Nr. 325, o pusl. 176 (Nr. 358) duoda panašią, tik 3×6=18 (viet. 22) eilučių, dainą, 1888—1894 m. buvo užrašytos Dūbininkų par.; VIII A Nr. 12 antrosios dalies jis, kaip ir Ns, nežino. Panaši į VIII A Nr. 12 antrosios dalies pradžią yra Msc 175 XI Nr. 36 pradžia, bet toliau jiedvi nieko bendra tarp savęs neturi.

[2] Toliau 1 pastaboje aptartoji antroji VIII A Nr. 12 dalis, paprastai einanti atskira daina:

Mergyte jaunoji(,) tekkek už mane,
Už mañe Darbelio sunkiausi nerasi(,)
ney malsi ney grusi, ney Důnos kepsi,
už stalo sedesi szwelnai besdesi(.)
Berniti jaunasis, tu ne werti[a] nieko,
pragerei Žirgati ir Timo Balnati.
Mergyte jaunoje, tie man pasake(.)
Mergyte jaunoje(,) tu ne bok nieko(:)
Asz turriu Žirgati, gristoj, Stonatej
Ir Tijmo Balnati auksztoj Senatej(.)

[a] = newerts (ne wertas).

Kl 358 — broliai. Ns 325 A(nd.) L(es.) — Szendėn gersim, linksmay busim.
Ns 325 — szwentą iszmiegosim, Kl 358 — šventai išmiegosim.
Ns 325 sukeičia čia eilutes: Wėną dumą mes dumosim, Kl 22 seka Ns 325.
Wėnu keliu mes keliausim.
Kl 358 — Mes dūmosim vieną dūmą, Viet. Wėnu keliu mes keliausim Ns A-L. — Per laukelį pėsti eisim,
Mes keliausim vienu keliu. arba — Kur ketinom, cze nujosim, — Žaliom's lankom's raiti josim.

Ns 325, Kl 22 — Ir prieisiu upužatę — Per tą upę plaukte plauksim. Viet. — Ir prieisiu upužatę Kl 358 — Per laukelį pėsti eisim, — Per giružę raiti josim. — Kai prijosim ežeraitį, — Ežeraičiu plaukte plauksim, o Ns 325 A. L. tiktai — Ir prieisim ežeratį, — Per tą ež'rą plaukte plauksim.
Kl 358 — Tai. Ns 325, Kl 22 ir 358 — auksztą (aukštą).

Kl 358 — žalią liepą (priplauksim?).
Ns 325, Kl 22 — Po tôs liepôs. Kl 358 — Po ta liepa šaltinatis, — Gražus čystas vandenatis.
Kl 22 — zalnierei, Kl 358 — zalnieriai.
Ns 325 — žlugtą, Kl 22 — žlugktą. Ns 325 A. L. — Ten mergyte burną prause, Kl 358 — Ten mergytes burnas prause. Po to Ns 325, Kl 22 — Ey (Ei) mergyte, mergužyte, — N'ussidėki (N'užsidėkie) su žalnėreis (zalniereis). — Nukels tawo (tavo) wainikelį (vainikėlį), — Uždės ir taw (tav) szydronelį [(šydronėlį).
Ns 325 — žalnėriaus, Kl 22, 358 — zalnieriaus.

Rz taiso — Wargû (Dûna). Ns 325 — Žalnėriuko, Kl 22 — Žalnieruko, Kl 358 — Zalnierėliaus. Ns 325, Kl 22 — menka. Il 358 — prastas pelnas.
Ns 325 — Szendėn czonay, Kl 22, 358 — Šiandien čionai. Ns A. L. — Zalnėriuko menka dûna.
Po to dar: Kl 358 — Zalnierėlių prastas maistas, Ns 325, Kl 22 — Jo szirduže (širduže) persimaina. — Szendėn (Šiandien) myli szę (šią) mergytę, — Ry- [toj' kitą mylimesnę (mylimesnia).

Kauno Tarpdiecezinės Kunigų Seminarijos BIBLIOTEKA

112. Iszleidau Sunyti[1].

a.

Iszleidau Sunytį,
Iszleidau Jaunajį,
Iszleidau Artojalį. Ns, Kl — artojatį.
Sugryszki Sunyti.
Sugryszki Jaunaji, Ns, Kl — jaunasis.
Sugryszki Artojati!
Ne gryszsu Tewyte, Ns, Kl — tetuži (tėtuži).
Ne gryszsu Senasis,
Ne gryszsu Artojatis. Ns, Kl — sengalweli (sengalvėli).
Cze niera Żagracziû, Ns — žagraczû.
Ney Margû Jautacziû, Ns — jautaczû.
Ney plenû Noragacziû(.) Ns, Kl — plėno (plieno). Ns — no-
Ten rassu Żagracziû, Ns — žagraczû. [ragaczû.
Ir Margû Jautacziû, Ns — jautaczû.
Ir plenû Noragacziû. Ns, Kl — plėno (plieno). Ns — no-
[ragaczû.

b.

Iszleidau Dukrytę,
Iszleidau Jaunaję,
Iszleidau Audejatę.
Sugryszki Dukryte,
Sugryszki Jaunaji, III neaišku, ar a ar o. Ns, Kl — jau-
Sugryszki Audejate! [noji.
Ne gryszsu Mamyte, Ns — moczute, Kl — močiute.
Ne gryszsu Senoji,
Ne gryszsu Audejate(.) Ns, Kl — sengalwele (sengalvėle).
Cze niera Stakklaczû(,) Kl — staklačių.
Ney plonû Drabaczû(,) Ns — drobaczû, Kl — drobačių.
Ney klewo Szaudiklaczû(,) Kl — šaudyklačių.
Ten rassu Staklaczû(,) Kl — staklačių.
Ir plonû Drabaczû(,) Ns — drobaczû, Kl — drobačių.
Ir klewo Szaudiklaczû. Kl — šaudyklačių.

[1] Rz Msc 36 III Nr. 18a ir Nr. 18b (rankr. pusl. 428 ir 430, vok. vert. pusl. 429 ir 431); ją pakartojo Ns 1853 Nr. 273, o Ns -u pasekė Kl 1905 m. pusl. 280 (pridėjimų Nr. 19).

---

113. Kelk, kelk Motinele[1].

Kelk, kelk Motinele,,
Taisyk mums Staklélę!
Ne atstok, ne stowėk
Nů mano Szalelês.
Skaud mano Galwužele,
Ne galu pakelti;
Gail' mano Szirdužele,
Ne galu pakelti.
Turri Namėj' Anytélę,
Taisys taw Staklélę.
Kelk, kelk Anytéle,
Taisyk mums Staklelę.

O kur buwai?
O kur užaugei?
Ar ne pas Moczuttę?[2]

Kaip Moczutte Staklą taiso,
Dar mes maži buwom;
Kaip Sessyte Drobes aude,
Dar mes ne žurėjom.
Auda Girroj' Lepuželis,
Žalasis Medelis,
Gul mano Motinele,
Auksztajam Kalnelij'.

Kelk, kelk Motinele,
Taisyk mums Staklelę!
Ne aszkelsu, Dukrytele,
Turri Anytelę.
Kai Anyta Stakles taise,
Szauney manę bare: Rankr. net — Szauneij.
O kur buwai, kur iszaugei?
Ar ne pas Moczuttę?
Kai Moczutte Stakles taise,
Dar asz maža buwau;
Kai Sessytes Drobes aude,
Dar asz ne regėjau.

[1] Rz Msc 36 III Nr. 19 (rankr. pusl. 432, 434, vok. vert. pusl. 433, 435).
[2] Ketureiliais išlyginant būtų buvę: — Kai Anyta Stakles taise, — Szauney mane bare: — O kur buwai, kur užaugei? — Ar ne pas Moczuttę.

---

114. Lėpunė ir Dirbanti[1]. III vok. vert. — **Die Verzärtelte und fleiszige.**

Uy, uy, uy, Diewúlau!
Noru saldaus Miego, — Ns, Kl — Noriu.
Nor mano Szirduže
Saldaus Miego(.) — Ns, Kl —mėguželio (miegužėlio).
Anyteluže tare: — X — O Bernytis tare, o cze tardamas(:), Ns, Kl — O bernytis tare, — Jaunasis bernytis.
Atsigulk Dukryte(.) — X — Atsigulk Mergyte pasilsekis, Ns, Kl — Atsigulk, mergyte, — O pasiilsėkis.
Anytéluže bare: — X — Anytele tawe (ne - tare) susibardama, Ns, Kl — O susibardama — Anytele (Anytėle) tare.
Tingi mano Martuže. — X — Tingi mano Martuže darba dirbt, Ns, Kl — Mano martužele (martužėle) — Tingi darbą dirbti.
O Bernytis tare,
O cze užtardamas: } X — O Bernytis užtardamas (dvi eiluti sutrauktos vienon).
Dirbo mano Mergyte
Kaip kitta ne dirbo(:) — Ns, Kl — mėrga.
Anoj' Kamarėlėj'
Girnužes trauke; — Ns, Kl — ji.
O tawo Lepune — X — Leppune.
Klėtužij' miegti. — X — Kletuže, Ns, Kl — Klėtuzej' (Klėtužėj'). Ns, Kl — mėgojo (miegojo).
Ant mano Mergytės
Jůdos Prakaitates, — X — Jůdas.
Ant tawo Lepunės — X — Leppunės.
Margos Perinates. — X — Margas.
Ant mano Mergytės
Dulkužes dulksta(,) — Ns, Kl — padulksta.
Ant tawo Lepunės — X — Leppunės.
Puyke tikt mirgsta. — Ns, Kl — Puikumai tikt.

[1] Rz Msc 36 III Nr. 26 (rankr. pusl. 452, 454, vok. vert. pusl. 453, 455); Msc 37 X Nr. 20 (Plyviškių Ostermejerio rink.) bemaž tik rašyba tesiskiria nuo III Nr. 26/X Nr. 20 (X Nr. 20 antraštės neturi). Ns 1853 Nr. 40 perredaguoja (7×4 eilučių) III Nr. 26 ir X Nr. 20; jį kartoja Kl 1905 pusl. 323 (pridėjimų Nr. 115). Gimininga III Nr. 26, X Nr. 20 ir Ns Nr. 40 yra Ns Nr. 39 (Nor mano galwele mėgo, mėgo), teduodanti savo neminimos Dk 1846 m. Nr. 42 (Žentelis) paskutinįjį (8 eilučių) posmą ir apleidžianti 4 posmus iš 7 eilučių (28 eilutes).

115. Pauksztelis Sakalelis tai auksztay lakioja[1]**. XII — Ant Swodbos.**

Pauksztélis Sakalélis — Ns, Kl — Pauksztytelis (Paukštytėlis).
Tai aúksztay lakioja. — Ns, Kl — Taip.
Kad gallecziau jį willoti
Į sawo Swirnelį(.) — XII, Ns, Kl — Swirnelę (swirnelę, svirnelę).
Pauksztélis Sakalélis — Ns, Kl — Pauksztyteli (Paukštytėli), Sakaleli (Sakalėli).
Sakyk ma ko gero! — XII — ka gera! Ns, Kl — man naujėnas (naujienas).
Rods sakyte pasakysu — XII — sakyta pasakysu. Ns, Kl — pasakysiu.
Ne labay ne gero. — XII — ne gera, Ns, Kl — ko gero.
O jau tawo Merguželę — Ns, Kl — mergužele (mergužėle).
Kitsai sudérejo. — Ns, Kl — kitu.
Žabok Tarne, bėrą Žirgą! — Ns — Žiabok.
Jůsu ir asz drauge. — Ns, Kl — Josiu.
Kad įėjo į Bažnyczią,
Cziela Jumprawate. — XII — ganza (Rz ten — czėla). XII, Kl — Jumprowate (jumprovate).
Kad ji sėdo baltam Sode(,) — XII — balta sole. Ns, Kl — sole (suole).
Žale Župonate. — Ns, Kl — Marga. XII, Ns — Župonaite (župonaite), Kl — žiuponaite.
Užték(k)ejo Menessélis
Tarp dwiejů Žwaigždélů.
Sėde mano Merguželе — Ns, Kl — Sėdo. XII — maño.
Tarp dwėjů Moszelů. — Ns, Kl — moszeliů (mošelių).
Kad ji ėjo wénczawotis', — Kl — venčiavotis.
Stosu ir asz drauge: — Ns, Kl — Stojau.
Atdůk, mano Merguželе,
Aukso Žiedą, kurr' asz pirkau. — XII — kur asz taw pirkau. Ns, Kl — Žėdą (Žiedą), kurį pirkau.
Eik szalin, mano Merguželе, — Ns, Kl — merguže.
Ne raudok Szirdélę,
Werke mano Szirdužélis — Ns, Kl — Werkia (Verkia). XII — maño. Ns, Kl — szirdužele (širdužėle).
Ne tawe raudojama. — XII — ne tawo Raudoma, Ns, Kl — Ne tawês (tavęs) raudoja.

[1] Rz Msc 36 III Nr. 27 (rankr. pusl. 454, 546, vok. vert. pusl. 455, 457); giminiga Msc 37 XII Nr. 4 (1819 m. Pilkalnio dainos), kur III dvi eiluti atitinka XII vieną ir dviem posmais neskirstoma. Jomis seka Ns 1853 m. Nr. 148, kurį kartoja Kl 1905 m. pusl. 328 (pridėjimų Nr. 127).

116. Be áusztanti Auszružžéle.[1] XII — **Sénowês ta Daina.**

Be áusztanti Auszružžéle,
Betekkant Saulužžéle(,) St, Ns 370 — Betekanty (Betekanti) saulužely (saulužele), — beserganty (Beserganti) dukrely (dukrele).
Rupinnosi Motinéle, St — Rupynose. St, Ns 370 — matuszely (motuszele).
Kur leisi sawo Dukrélę? St, Ns 370 — Kur yszleysiu (iszleisiu) dukrele (dukrelę)?
Ar į diddį Kėmužžėlį St — Ar i kayma kaymužele, Ns 370 — Ar į kėmą kėmuželį?
Ar į Tilžês Miestužžélį? St, Ns 370 — Ar i (į) marga (margą) dwaružely (dwaruželį), — Ar i (į) Tylžes (Tilžês) miestely (mėstelį).
Nei į diddį Kėmužžélį, St — Ne i kayma, Ns 370 — Ne į kėmą. St — kaymužele.
Ne į Tilžês Miestuželį. St, Ns 370 — Ne i (į) marga (margą) dwaružely (dwaruželį), — ne (Ne) i (į) Tylžes (Tilžės) miestely (mėstelį).
Ten leis' manę Motinéle, XII — mañę. St — Tay. St — muny. St — matuszely (motuszele).
Ten leis' manę Sengalwéle, XII — mañо. St — Tay. St — muny. St — sengalwely.
Kur geidžia mano Szirdélis, XII — mañо. Ns 370 — geidz. Ns 370 — szirdele. St — ant auksztoja kalnele.
Ten leis' manę Motinele. XII — mañe. St ir Ns 370 šios eilutės neturi.
Į auksztą Kalnužę, St, Ns 370 — Ant auksztoja (auksztojo) kałnužele (kalnuželio).
Po jůdaje Žėmuže, St — judanja. St, Ns 370 — žemužele.
Po žala Wellenele. St — žalanja, Ns 370 — žaliaje. St, Ns 370 — žolele. Čia St, Ns 370 dar:
Baltôs Liepôs Lentužėlis[2]. St — lipas, Ns 370 — lėpôs. St — lentuželes, Ns 370 — lentuzeles.
Penkiû Mastû Drobuželis. Ns 370 — Szesziû. Ns 370 — drobuželes. St — tay mun naujas stakluželes.
Tai mano Palagis. III vok. vert. — Brautwagen, XII šone — (Palaks). Ns 370 — Tai mano stakluželes, St — szesziu mastu drobely.

Atgįs Brolei Žirguželes(,) XII — Atgys.
Gannis Sessers Kapuželes(.) XII — Gānys.

Yszausz szyłta wasarely
(Iszausz szilta wasarele),
yszgyns broley bierus žyrgus
(Iszgįs brolei bėrus žirgus),
łankįs manna kapely
(Lankys mano kapelį).
Kelky musu seserely
(Kelkis, musû seserele),
taysik naujas stakluželes
(Taisyk ir t. t.),
ausky płonas drobeles
(Auski ir t. t.).
Asz ne kelsiu brołuželey
(Asz ne kelsiûs, broluželei),
ne taysisiu stakluželu
(ne taisysiu stakluželiû),
asz ne aussiu drobelu
(Asz ne ausiu drobeliû).

[1] Rz Msc 36 III Nr. 28 (rankr. pusl. 458, vok. vert. pusl. 459); giminiga Msc 37 XII Nr. 6 (1819 m. Pilkalnio dainos), kur III Nr. 28 dvi eiluti paduodamos viena. Ns 1853 m. Nr. 370 nurodo atsirėmęs Stan. 1829 m. Nr. 27 (dar 1849 jį pakartojo Neue Preuss. Prow. Blätter VIII, Die drei Dainos, pusl. 414), tačiau jį perredaguoja, aiškiai sekdamas III Nr. 28/XII Nr. 6; St ir Ns daina turi trieilius posmus. Artimas Ns Nr. 370 yra jo Nr. 371 (Rupinosi motuszele, rupinosi tetuszelis), kuris seka, tai rodydamas, Dauk. 1846 m. Nr. 70 (Matuszęs rupesnis); Dauk. ir Ns daina turi dvieilius posmus. Kl 1905 m. Nr. 515 (Beaušťančiai dienužėliai) ir 516 (Beaušťant dienužėliai) gimininga Dauk. Nr. 70 /Ns Nr. 371, kai kuo betgi ir III Nr. 28/XII Nr. 6/Ns Nr. 370.

[2] Stan. pusl. 59: „*Baltos lipas lentuželes,* ira tay grabas. *Szesziu mastu drobely,* ira tay ikapes".

117. Ant Swodbos[1].

Gerkit Brolei wis aplink(,)
Raitelelei wìs aplink(.)
Sutems tamsi Naktuzzele(,)
Sudirks dargus Oružžėlis(,)
Kur asz parnakwosu?
Kur asz Nakwìnele gáusu?
Jaucziu Kiemè Merguzzele
Ir jaunáusas Swainuzzeles(:)

Mergos margi Priegalwele(,)
Swainês Szilku Patalėle(,)
Pamitrauk Mergyte!
Ten asz pernakwosu(,)
Nakwinuzze laikysu.
Kaip asz weikey iszmiegosu(,)
Taip asz weikey wel iszjosu(,)
Pro Wartuzzes jodams

Keppurèle kelsu.
Jau su Diewu(,) Merguzzele
Ir jaunoji Swainuzzele! —
Weža mano Palageli
Su žalojo Wieszkelelu.
Priwažawom prie Anytos Sodo(,)
Ludi Sakkalèlis Anytos Sodèle(.)

Ir iszejo dwi Moszytes
Ir apstojo mañe Jauna.
Jau két pramyt dywnû War-
[delu(:)
Dywìns Wardas Martužžėle(,)
O jai jai jai Dièwolele(,)
ne pas Motinėle.

[1] Msc 37 XII Nr. 11 (rankr. pusl. 98a, 99 — 1819 m. Pilkalnio dainos).

---

118. Skamba Kanklas ir Warinélis[1].

Skamba Kanklas ir Warinélis.	XII — Warriñėlis —	Ns, Kl — Skamba kankleles — Ir trimitates.
Asz tariau — Kanklis ir Warinélis.	III vok. vert. — Ich sprach.	Ns, Kl neturi šios eilutės.
Mano Moczutte graudžiey werkia:	XII — Maño.	Ns, Kl — Eina moczute (močiute) — Graudzey (graudžei) werkdama (verk- [dama).
Asz wakar girta buwau,	XII — waker.	Ns, Kl — Wakar wakarą (Vakar vakarą) — Asz (Aš) girta buwau (buvau).
Dukruže pažadėjau;		Ns, Kl — Mano dukružę — Asz (Aš) pažadėjau.
O jau szendien issipagirojau,		Ns, Kl — Jau szendèn szendèn (šendien šendien) — Iszsiblaiwėjau (Išsiblai-
Dukružês pergaila(.)		Ns, Kl — Jaunos dukružės (dūkružės) — Labaỳ (labai) pagaila. [vėjau).
Asz sussikwiecziau wissa Gimmynelę;		Ns, Kl — Asz susikwėczau (Aš susikviečiau) — Wis (Vis') giminėlę.
Einu prie Baczkôs, einu prie antrôs,		Ns, Kl paverčia dviem eilutėm.
Baczkužes garsai skamba.	XII — garsey.	Ns, Kl — Wisos baczkužes (Visos bačkužes) — Garsey (Garsei) paskamba.
Eina namů jauni Swietužei.	XII — Swetuzzei.	Ns, Kl — O eina namûn (namon) — Jauni swetužei (svetužei).

[1] Rz Msc 36 III Nr. 29 (rankr. pusl. 460, vok. vert. pusl. 461); Msc XII Nr. 7 (1819 m. Pilkalnio dainos) tesiskiria nuo III Nr. 29 tik rašyba, ypačiai r dvigubinimu: issipagirrojau, Dukruužžes, Moczutte, pažaddejau, wissa, Baczkuzzes. Ns 1853 m. Nr. 330 gerokai perredaguoja ir sutvarko ketureiliais posmais III Nr. 29/XII Nr. 7; Kl 1905 m. pusl. 328 (pridėjimų Nr. 126) kartoja Ns Nr. 330.

119. Pasistatycziau nauja Swirinele[1].

Pasistatycziau nauja Swirinele,

Issidedycziau Demantu Langelį.
Pasižurėcziau, kur aria mano Bernelis.
Bernužes aria lygugi Laukeli,

Pudima po Kalnelio.

Ir eicziau, neszocziau Bernužui Pusry-
[telį,
Asz ganycziau Berno žėmus Jauteles.

Ir atwažawo isz tolio Bernelis:
Eik szę, Mergyte, sėsk į jůdą Laiwelę.
Asz tawę wessu per duszimtu Myleliu.
Ir priwažawom trys wingas Uppeles.

Ir apsistojo du jůdbieri Žirgelei.
Ar tawe mess, ar tawo Wainikkelį?
Ar asz pats pulsu, ar messu Kepurrelį?
Ney tawe messu, ney Tawo Wainikkelį.

XII — Swirinėle. Ns, Kl — Pasikurdįczau (Pasikurdįčiau) — Auksztam' (Aukštam) Kalne swirnelę (svir-
[nelę).
XII taippat — Demantu. Ns — Įsidėdįczau — Dėmantužio langelį, Kl — Įsidėdįčiau — Dėmantinį langelį.
Ns — Isz pažiūrėczau, — Kur ar' mano brolelei, Kl — Žiūrėk mergyte — Per dėmanto langelį.
XII — lyguji Laukéli, Pudimà po Kalnėlio. Ns — Ar' are brolei — Po kalno pudimelį, Kl — Kur ar' brolytis
[— Po kalnų pūdymėlį!
XII kelia į 4 eilutę, Ns, Kl aukščiau pažymėta.

Vietoj III/XII 5 ir 6 eil. Ns čia —

Kelk kelk, dukryte,	Kl — Neškie sesyte	Į vieną ranką
Neszk brolems pusrytelius,	Brolužiui pusrytėlius	Nešk broliui pusrytėlius,
Kelk kelk, jaunoji,	Ir paganykie	Į antrą ranką
Neszk brolems pusrytelius.	Brolio šėmus jautelius.	Šešnyčių abriūselius.

XII po to dar — Jau ma be ganant Berno Szėmus Jautéles. Ns — O man beneszant — Brolyczems pusryte-
[lius, Kl — O man beganant — Brolio šėmus jautelius.
XII — isz Berlino Bernélis. Ns — Ir atwažiawo, Kl — Tai atvažiavo. Ns, Kl — bernytis.
Ns, Kl — Sėsk sze (šian). Ns, Kl — Į mano karėtelę (karietėlę).
XII — weszu per du szimtu. Ns, Kl — wesziu (vešiu). Po šio posmo dar:
XII — tris wingris. Ns — Ir priwažiawo — Srowin-
[gają upelę, Kl —kaip privažiavom srovingąjį upelį.
XII — du jodberei. Kl — Tai. Ns — Trys jůdbėri,
Ns, Kl — mesiu. [Kl — Šeši širmi.
Ns, Kl — pulsiu. Ns, Kl — mesiu.

Ns — Wėną mylelę	Kl — Vieną šimtelį	
Wis žaleje girele,	Per žaliąją girelę,	
Antrą mylelę	Antrą šimtelį	
Wis plynůju laukeliu.	Per lygųjį laukelį.	

Ns, Kl — mesiu. Ns, Kl posmo mintį baigia — Ney (Nei) asz (aš) pat's (pats) pulsiu, — Ney (Nei) mesiu
[kepurelę (kepurėlę)[2].

[1] Rz Msc 36 III Nr. 30 (rankr. pusl. 460, 462, vok. vert. pusl. 461, 463). Msc 37 XII Nr. 17 (1819 m. Pilkalnio dainos), vieną eilutę teišskyrus, skiriasi nuo III Nr. 30 tik rašyba. Ns 1853 m. Nr. 407 suredaguota (12 ketureilių posmų) ne tik iš III Nr. 30/XII Nr. 17, bet ir iš dar nežinomos (ilgesnės) atmainos; Kl 1905 m. Nr. 15 (užrašyta Šilėnų par.) gimininga Ns Nr. 407, bet turi 13 posmų.

[2] Toliau Ns, Kl turi dar tris posmus, kurių atitikmių nėra III Nr. 30/XII Nr. 17:

Ns	Kl
Persitraukdįczau	Pasidarysva
Žaliů szilků sznurelę,	Žalių šilkų šniūrelį,
Persikeldįczau	Persiplaukdysva
Per jures per mareles.	Šešiais širmais žirgeliais.
Kaday žydėjo	Kada žydėjo
Auksztam' kalne berželis?	Aukštam kalne berželiai,
Kaday tekėjo	Kada tekėjo
Į Berlyną mergytė?	Į Berlyną mergyte?
Dabar žydėjo	Dabar žydėjo
Auksztam' kalne berželis,	Aukštam kalne berželiai,
Dabar tekėjo	Dabar tekėjo
Į Berlyną mergyte.	Į Berlyną mergytė.

120. O ir atleke Mettelelis isz Sodo[1].

O ir atleke Mettelelis isz Sodo, XII, Ns, Kl — atlėke. III vok. vert. — Grünspecht, XII — Laksztinalelis, Ns Kl — meletelis.
Ir sudabojo Laksztingalele Soluže: Ns, Kl — padabojo. XII — marga Jaguźźéle, Ns, Kl — margą laksztingalą (lakštingalą). XII, Ns, Kl — Sodu-[źźe (Sodužij, Sodužyj').

Atsitrauk, Metteleli(s) nůg manes! Ns, Kl — O atsitrauki (atsitraukie). XII — Laksztingalele, Ns, Kl — margas meleteli. Ns, Kl — Nů (Nuo).
Ir tu gausi Laksztingalele(,) kai mane. Ns, Kl — Ir gausi. XII — Jegguźźèli, Ns, Kl — tokią kitą laksztingalą (lakštingalą). Ns, Kl — Kaip.
O asz iszlakszcziau szimta Solužu ir [wiena(,) XII — iszlakczau, Ns — iszlaksczau, Kl — išlaksčiau. XII — Soduźźû, Ns, Kl — soduželiû (sodužėlių).
O asz ne raddau tokiôs Laksztingalas(,) kai [tawes. XII, Ns, Kl — ne radau. XII — Jeguźźèlês, Ns, Kl — laksztingalos (lakštingalos). Ns, Kl — Kaip tawę (tavę).
O ir atjojo jaunas Dwaronelis isz Dwaro, Kl — dvarionėlis.
Ir padabojo jauna Dwarunkeli Dwaruže: Ns, Kl — jauną. XII — Dwarunkele, Ns, Kl — dwaronkelę (dvarionkėlę). Ns, Kl — Dwaružij' (Dvaružyj').
Atsitrauk, jaunas Dwaroneli(,) nů ma-[nes! Ns, Kl — O atsitrauki (atsitraukie). XII — jaunas. XII — Dwaronele, Kl — dvarionėli.
Gausi tokia Dwarunkeli(,) kai sawe. XII Dwaronkele. Ns, Kl — Ir gausi tokią kitą dwaronkelę (dvarionkėlę). Ns, Kl — Kaip manę.
O asz iszjojau szimta Dwaruželiu ir [wiena,
O asz ne radau tokios Dwarunkelis(,) [kai tawę. Ns, Kl — ne radau. XII, Ns — Dwaronkèlês (dwaronkelês), Kl — dvarionkėlės. Ns, Kl — Kaip.
O ir atjojo jaunas Bernuželis isz Kemo(,) XII, Ns, Kl — Kiemo (kėmo, kiemo).
Ir padabojo jauną Merguzele Kemuže: XII — O. XII — isz Kiemo, Ns, Kl — Kėmužij' (Kiemužyj').
Atsitrauk, jaunas Bernuželi, nů manes! Ns, Kl — O atsitrauki (atsitraukie). XII — Bernuźźėlis.
Gausi tokia Merguzele, kai manę. Ns, Kl — Ir gausi. XII, Ns, Kl — tokia kitta Merguzzele (tokią kitą merguželę). Ns, Kl — Kaip.
O asz iszjojau szimtą Kemužu ir wieną(,) Ns, Kl — kėmuželiû (kiemužėlių).
O asz ne radau tokios Merguželes(,) kai [tawę. Ns, Kl — ne radau. Ns, Kl — Kaip.
O ir atjojo jaunas Miežczonelis isz [Miesto, XII, Ns, Kl — Mieszczonėlis (mėsczonelis, miesčionėlis).
Ir padabojo jauną Miežczonkelę Mies-[tuže: XII, Ns, Kl — Mieszczinkèle (mėsczonkelę, miesčionkėlę). Ns, Kl — Mėstužij' (Miestužyj').
Atsitrauk, jaunas Miežczoneli, nů manes! Ns, Kl — O atsitrauki (atsitraukie). XII, Ns, Kl — Mieszczonele (mėsczoneli, miesčionkėli).
Ir tu gausi tokia Miežczonkelį, kai manę. Ns, Kl — Ir gausi. Ns, Kl — tokią kitą. XII, Ns, Kl — Mieszczonkele (mėsczonkelę, miesčionkėlę). Ns. Kl — [Kaip.
O asz iszjojau szimtą Miestužû ir wieną, XII, Ns, Kl — Miestuzzėlû (mėstuželiû, miestužėlių).
Asz ne raddau tokios Miežczonkelį(,) kai [tawę(.) Ns, Kl — O asz (aš) ne radau. XII, Ns, Kl — Miesczinkėlês (mėsczonkelês, miesčionkėlės). Ns, Kl — Kaip.

[1] Rz Msc 36 III Nr. 31 (rankr. pusl. 462, 464, vok. vert. pusl. 463, 465). Jai gimininga Msc 37 XII Nr. 18 (1819 m. Pilkalnio dainos). Ns 1853 m. Nr. 151 seka III Nr. 31/XII Nr. 18, to, kaip ir niekur kitur, nerodydamas; jį karto-toja Kl 1905 m. pusl. 307 (pridėjimų Nr. 81). Ns, Kl keturių posmų neskaldo, tik šešiaeilius posmus paverčia dvylikeiliais: O ir atlėke margas meletelis — Isz sodo, — Ir padabojo margą laksztingalą — Sodužij ir t. t. ligi galo.

121. Kai asz ėjau Pamareis[1].

Kai asz ėjau Pamareis, — XII, Ns — Kad. Ns — pamareleis.
Tais baltasais Akmenais(,) — XII — szeis balteiseis Akmeneis, Ns — Baltais akmeneleis.
Tai asz sawo Rankuželis — XII, Ns — Rankužėles (rankuželes).
Baltai gražay maskojau. — XII — grazey mazgojau. Ns — Baltay pamazgojau.
Ir nuleidau Žieduželį
Nů baltu Rankužu — XII — baltûjû. Ns — rankužiû.
Į Juru Gillummą, — Ns — Į maružiû platumelį.
Į Maružą Platummą. — XII — Maružžu. Ns — Į juriû gilumą.
Atjojo jaunas Bernužis — XII — jaúns. Ns — Ir atjojo jauns.
Ant jůdbiero Žirgužio. — Ns — bėro.
Eiksz szę Merguže, — Ns — Eiksz szen, eiksz szen, mergužele.
Palaikyk Žirgužį. — XII — palaikikie Žirguzze, Ns — Laikyk žirguželį.
Asz pats plauksu Žiedužio — Šį penkiaeilį posmą Ns paverčia dviem ketureiliam: Asz pat's plauksiu, mergužele,
Į Juru Gillummą(,) Aukso žėduzelio,
Į Maružu Platummą(.) Į maružiû platumelį,
Jau Žiedelis tolyn plaukia Į jūriû gilumą.
O ir plauke jaun's bernužis
Aukso žėduželio.
Ir Bernelis gillyn grimsta(.) — XII — Ir Bernitis. Jau žėdelis tolyn plaukia,
Bernelis sugrimsta.
Uy, uy! Diewule, jau dabar Sir- — XII — Oy, oy! Diewele. Ns — Ui ui Dėwe, ui Dėwuliau, — Jau dabar sirata.
[rata.
Tylėk, Moczutte, ne kalbėk, — Ns — Tylėk, ne kalbėk, moczute.
Tu Žodeliû ne minnėk! — XII — Nů tu Žodžû. Ns — Ne minėk tû žodzû.
Skaust, gel' mano Szirdužis — XII — Szirduzzėlis. Ns apleista.
Ir be tû Žodeliû. — XII — Žoduzzû. Ns apleista.
Bus Žiedelis ir kitsai, — Ns — man ir.
Ne bus mano Bernužio. — Ns — Ne bus bernuželio.
Skaust, gél' mano Szirduželis — Ns — szirdužele.
Ir be tû Žodeliû. — XII, Ns — Žoduzzû (žodužiû).

[1] Rz Msc 36 III Nr. 32 (rankr. pusl. 466, 468, vok. vert. pusl. 467, 469); ne kuo besiskiria nuo jo Msc 37 XII Nr. 10 (1819 m. Pilkalnio dainos), daugiausiai tuo, jog III Nr. 32 ketureiliai posmai čia eina ilgais dvieiliais, posmais neskiriamais (4 posmo pirmos 3 eilutės čia eina dvieiliu, taippat ir 5 posmas virsta dviem dvieiliam). Ns 1853 m. Nr. 95 perredaguoja III Nr. 32/XII Nr. 10 septyniais ketureiliais posmais.

122. O tu Paukszteli[1]. XII — **Apie Wedrus(.)**

O tu Paukszteli,	XII — Otu Paukszteléle.	Ns šį posmą tekartoja Nr. 15 A(nd.) L(es.). Čia — paukszteli.
Gražus kekstele(,)[2]	XII — Kėkszteléle.	Ns 15 A. L. — kėkszteli.
Kodėl ne czulbi		
Tėwo Sodelij'?	XII — Sodéle?	Ns 15 A. L. — sodelij'.
Yr' ma Ruimelis	XII — Ruimele.	Ns 15 A. L. — man ruimelis.
Szoje Girrelej'	XII — Szoj Girrélej.	Ns 15 A. L. — Szoje girelej(,) — Szoje girelej.
Lazdų Krumelej'(.)		Ns 15 A. L. — krumelij.
Auginn Moczutte		Čia prasideda Ns Nr. 9.
Dwi Duktereli(,)	X — Dwi Dukritėles.	Ns 9 — Dwį dukterelį.
Dwi Duktereli	XII — Dwi Dukritèles.	Ns 9 — Dwį dukterelį.
Ant Paminklelio.		
Ji augydama(,)		Ns 9 — augindama.
Ji leppydama(,)		Ns 9 — lėpindama.
Abiem žadėjo		
Po trys Skrinelis.	XII — Po tris Skrinéles.	Ns 9 — skryneles.
O diwijosi	XII — Dywijosi.	Ns 9 — dywijosi.
Kemo Draugelei,	XII — Kiemo.	Ns 9 — Kėmo.
Dėl ko taip dailos		
Į Liemeneli?	XII — i Liemenele?	Ns 9 — lėmenelį.
Mumma Moczuttes		Ns 9 — Muma moczutės.
Puikus Rubelis,	XII — Rubéle.	Ns 9 — rubelis.
Dėl to taip dailos(.)	XII — Delto. XII po tos eilutės dar [— i Lėmenèle.	Ns 9 — po tos eilutės dar — Į lėmenelį.

[1] Rz Msc 36 III Nr. 33 (rankr. pusl. 468, 470, vok. vert. pusl. 469 ir 391); Msc 37 XII Nr. 5 (1819 m. Pilkalnio dainos) tik neturi dviejų pastarųjų Nr. 33 posmų, šiaip nuo jos ne kuo tesiskiria. Ns 1853 m. Nr. 9 seka III Nr. 33/XII Nr. 5, turi ir XII Nr. 5 nesamus posmus, bet pati prasideda nuo III Nr. 33/XII Nr. 5 3-jo posmo (Augin moczute — turi 8 posmus), pirmuodu jųdviejų posmu (apie paukštelį) tepaduoda savo Nr. 15 (Laksztingalele, — Linksmas paukszteli) atmaina (Noten pusl. 348 A. L. — nach einer Handschrift); Ns Nr. 15 (ir jos atmaina) yra Ns Nr. 16/Rz 1825 (1935) m. Nr. 10 (Vėversėle, vyturėle) gan savarankiška atmaina; toji daina dažniausiai kreipiama į lakštingalėlę, kitos atmainos turi kartais, kaip matėm, vėversėlį, (vyturėlį), dar strazdelį, sakalėlį, volungėlę, bet III Nr. 33/XII Nr. 5 kiekštelis čia labai retas. Ns Nr. 15-tą kartoja Kl 1905 m. pusl. 313 (pridėjimų Nr. 91), pažymėdamas ją esant užrašytą Kalnininkų par., bet III Nr. 33/XII Nr. 5 atmainos su kiekšteliu nekartodamas.

[2] Msc 36 III Nr. 33 čia verčia Grünspecht (palyg. mūsų leidimo Nr. 120 — O ir atlėke meletelis isz Sodo — meletelis taippat verčiamas Grünspecht), o Ns pusl. 348 verčia Heher.

O dywijosi		
Kėmo Kaimynelei,	XII taippat — Kėmo.	Ns 9 — Kėmo kaimynai.
Dėl ko raudoni	XII — Delko.	
Mumma Waidelei?	XII — muñа Weidėlei?	Ns 9 — Muma weidelei.
Mumma Tėwelio		Ns 9 — Muma.
Balta Důneli;	XII — Donėle.	Ns 9 — důnele.
Dėl to taip raudoni	XII — raudona.	Ns 9 — raudoni.
Mumma Waidelei.	XII — muñа Weidėle.	Ns 9 — Muma weidelei.
O dywijosi	XII šio posmo neturi.	
Kėmo Merguželis(,)		Ns 9 — mergeles.
Dėl ko taip gražus		
Mumma Wainikkelis?		Ns 9 — Muma wainikai.
Žemynas žedas(,)	XII šio posmo neturi.	Ns 9 — Žemynos žėdai.
Žalos Rutelies;		Ns 9 — Žales ruteles.
Dėl to taip gražus		
Mumma Wainikkelis.		Ns 9 — Muma wainikai.

---

123. Jus Szneideruzzei, jus maño Brolėlei[1].

Jus Szneideruzzei, jus maño Brolėlei(,)	Pirmąsias tris eilutes Ns paverčia posmu: Jus szneiderużei, Mano balti brolelei, Jus man pasukit Žaliů szilků wystelę.
Jus Szneideruzzei(,) jus mano balti Brolėlei(,)	
Jus ma pasukit žalů Szilků Wystėle(.)	
Sussisnuroczau(,) kad grazi laìba buczau(,)	Ns — graži.
Žurit, ne žurit mañę jaunù Bernėlei(,)	Ns — Žiurit ne žiurit. Ns — jauni.
Jus žinot patis(,) kad asz turru Bėrnėli. —	
Per Lanka jojant Kepurružže kels.	Ns — Jis kelia Kepurelę.
Kas mañe palydės, kas Kepurružže parnesz?	Ns — lydės.
Lydes mañę Broluzzėlei ir Kiemò Draugalėlei(.)	Ns — Lydės brolelei.
Kai jus parneszit mano Kepurrėli(,)	Ns — Kaip. Ns — Kepuružę.
Kabikit i Slona Žirgėlů.	Ns — Į žirgo stonę — Kabįkit ant gembelės.

[1] Msc 37 XII Nr. 14 (rankr. pusl. 100—1819 m. Pilkalnio dainos). Ns 1853 m. Nr. 258 ją suredagavo 5 ketureiliais posmais.

124. Kad asz ejau per žalia Lanka[1].

Kad asz ejau per žalia Lanka,
per žalia Lankele, per Dobilužžus;
asz sutikkau du Žalnieružžus,

O, jie ma dawe Labarytužže,
O asz jiems dawjau Myronû Kwietka.
Ei Sessů - Sessů - Sessite maño!
Ko tu igyei ta Wainikkužži?
Maño Wainikkužžis Berline pytas,
Tawe Kepurruže Potsdame welta.
Man' Wainikkužžis szimts Auksinužžû(,)
Taw' Kepurruže szimts Doleružžû!

Ns — O kad, Kl — Ei kai. Kl — Per žalią girę.
Ns — lanką, Kl — girę. Ns — dobiluką, Kl — eglynuką.
Ns — Ir asz, Kl — Ui ir. Ns — Dų bernytelių, Kl — Du zalnieruku. Po to Ns dar — Dų bernytelių — Bal-[tû brolyczų, Kl — Du zalnieruku, — Baltu broluku.
Ns — man. Ns — Labus rytaczus. Vietoj šios ir kitos eilutės Kl turi du posmu[2].
Ns — Asz jums ne kėliau — Mano wainiką. Po to Ns turi du posmu[3].
Ns — O isz kur, isz kur — Aukso žėdelis, Kl — Ui iš kur, iš kur — Žals vainikėlis.
Ns — O isz kur, isz kur — Žals' wainikelis, Kl — Ui iš kur, iš kur — Aukso žiedelis.
Ns — wainikas. Kl — Žals vainikėlis. Ns — Isz Berlynužio, Kl — Isz Berlynuko.
Ns, Kl — Aukso žėdelis (žiedelis). Ns — Isz Pocdamužio, Kl — Isz Potsdamuko. Čia Kl įterpia vieną posmą[4].
Kl — Žals vainikėlis — Šimts dolerukų. Vietoj šių dviejų paskutiniųjų eilučių Ns turi du posmu[5].
Kl — Aukso žiedelis — Šimts dakotukų. Po to Kl turi dar 7 posmus[6].

[1] Msc 37 III Nr. 3 (rankr. pusl. 14, Kelios Dainos Bildwieczû Lietuwninkû dainuotos). Ns 1853 m. Nr. 398 gal bus kiek ir III Nr. 23 panaudojęs, šiaip betgi ano 11 eilučių (jo laužomų pusiau, tad = 22) jam užauga 9×4=28 eilutėmis. Piktupėnų par. savo tekstą užrašęs Kl 1905 m. Nr. 227 duoda dar ilgesnę dainą, 15×4=60 eilučių; jo tekstas už Ns yra III Nr. 3 artimesnis.

[2] Kl:

Tuodu sustojo,
Meiliai kalbėjo:
Ui puiki, graži,
Preisų mergytė.
Ant jos galvelės
Žals vainikėlis,
Ant jos pirštelio
Aukso žiedelis.

[3] Ns

O asz sutikau
Karaliaus sunų,
O jis man dawe
Labą rytelį.
Asz jam pakėliau
Mano wainiką.
Ey puiki puiki
Toji merguže.

[4] Kl

Ei ką kaštavo
Žals vainikėlis,
Ei ką prekiavo
Aukso žiedelis?

[5] Ns

O kad asz buczau
Mandri merguže,
Asz atdaryczau
Pilės langužį.
O asz įmesczau
Kwėtkû wainiką.
Tai jis suprastu
Mandre merguže.

[6] Kl

Per brangiai duotas
Žals vainikėlis,
Per brangiai duotas
Aukso žiedelis.
Žals vainikėlis
Du doleruku,
Aukso žiedelis
Du dakotuku.

Ei kad asz bučiau
Mandri mergyte,
Aš išspardyčiau
Grind' akmenužius.
Aš išspardyčiau
Grind' akmenužius
Ir išmušdyčiau
Koro langužius.

Aš išmušdyčiau
Koro langužius
Ir įleisdyčiau
Šviesią saulelę.
Aš įleisdyčiau
Šviesią saulelę
Ir įmesdyčiau
Puikią kvietkelę.

Aš įmesdyčiau
Puikią kvietkelę,
Kad jie žinotų,
Kad aš mergele.

125. Beim Ausjagen des Viehes[1].

Beim Ausjagen des Viehes singen die Hirts - Jungen auf der Strasse mit heller Stimme:

Warikite Karweles, Karwes, Karwes(,) Karweles!
Warikite Karweles!

Sieh in einem Hause Mädchen, die nicht gerne früh aufstehe, so wird von demselben gesungen mit Benennung der Wirthsleute:*

(Rytzkei) Tingenei, Miegalei(,) Snáudalei!
Warikite Karweles etc.

*Sieh die Mädchen aber munter, und hören** bald, so werden sie auf diese Art gelebt:*

Mergužžes, Leligužžes, plonû Drobû Audejužžes,
Žalû Szilkû Suwejužžes!
Warikite Karweles etc.

*Beim Nachhause Treiben des Viehes wird auf eine gleiche*** Weise gesungen:*

Užimkite Karweles etc.

* Neaiškiai parašyta.

** Neaiškiai parašyta.

*** Neaiškiai parašyta.

[1] Msc 37 III Nr. 13 (rankr. pusl. 18, Kelios Dainos Bildwieczû Lietuwninkû dainuotos). Prieš tai pusl. 17a buvo dar Wilks papjowe Kuñelaite, mūsų leidinyje Rz Nr. 87 (Stegreifslied der Hirtenknaben).

---

126. Gerk Brolite — gerk Sessite su mannim drauge[1].

Gerk Brolite — gerk Sessite su mannim drauge(,) — Ns — Gerk, brolyti raitelyti — Ir asz drauge.
Kad raikts usz mokete(,) asz iszeisu(.) — Ns — reiks iszmokėti. Ns — iszeisiu.
No trauks tawe Kepporusze Szinkartelle(,) — Ns — Nukels tawo Kepurelę[2] — Szinkarkele.
Tu buse pragertes Kartszemusze(.) — Ns — Margam' karczamelėj' — Bus pragertas.
Dar ik szolei neks notrauke mañe Kepporusze(,) — Ns — Ik szol mano kepurelę — Nėks' ne kėle.
ney buwe pragerte Kartszemmusze(.) — Ns — Ney buwo pragertas — Karczamelej.
Dar asz turre pore szimtu balte Muschtenukke(,) — Ns — turiu porą. Ns — Dorėleliû.
Gallu uszmokete Szinkartelle(.) — Ns — Dar asz užmokėsiu — Szinkarkelei.
O yei dar ne gana but baltu Muschtenukke(,) — Ns — butu — Dorėleliû.
Gallu usz mokete Dukatellis(.) — Ns — užmokėti — Dakoteleis.

[1] Msc 37 XVI Nr. 2 (rankr. pusl. 109 ir 109-a — lyg nelietuvio surašytų 6 dainų rinkinėlis). Ns 1853 m. Nr. 323 perredaguoja XVI Nr. 2. Giminiga šiai dainai Kl 1905 m. Nr. 327, Piktupėnų par. sužymėta, tik daug trumpesnė.

[2] Kl Nr. 327 turi — lapinutę kepurėlę, — Tą barzdos kvietkelę. Nuo šios dainos reikia skirti Ns 1853 m. Nr. 217, taippat prasidedanti — Gerk brolyti raitelyti.

127. Asz eisu eisu ir cze ne busu[1].

Asz eisu(,) eisu ir cze ne busu — Ns, Kl — Ey (Ei) eisiu, eisiu. Ns, Kl — Asz (Aš) cze (čia) ne busiu.
Tam' Proekullies Kiemelej(.) — Ns, Kl — Bitėnų. Ns, Kl — kėmelij' (kiemelyj'). Ns A(nd.) L(es.) rodo atmainą, matyt, VI Nr. 1 — Prė-
Kad asz iszeisu isz to Kiemelo, — Ns, Kl — Kada iszeinu (išeinu). [kulės.
Iszauks aukszti Kalnele. — Ns, Kl — Stowju ant aukszto (aukšto) kalno.
Auks Kalnele, res Důbilele(,) — Ns, Kl — Ant aukszto (aukšto) kalno. Ns, Kl — Resť (Rėsť) dobilelei (dobilėlei). Ns A. L. rodo atmainą
Retay asz cze waikszczosu. — Ns, Kl — waikszczosiu (vaikščiosiu). [— Res(?) dobelelei.
Asz ganna sakiau sawo Broleliui: — Ns, Kl — tėweliui (tėveliui).
Szerk jodbere Żirgelę(,) — Ns, Kl — jůdbėrį (juodbėrį) žirgelį.
Szerk Żirgele sawo jodberele(,) — Ns, Kl — Szerk (šerk') bėrą žirgą, — Szweisk (Šveisk') pentinelius (pentinėlius).
Żinai(,) reik szallin joti(.) — Ns — Zinai. Ns, Kl — reiks. Ns — šalyn, Kl — šalin.
Dar ne nujojau ney pussę Kelą(,) — Ns, Kl — kelio.
Kaip Żirgytis užwingo(.) — Ns, Kl — pražwingo (pražvingo).
Dar ne užsedau už baltą Stalą(,) — Ns, Kl — užsėdzau (užsėdžiau). Ns, Kl — Už balto stalo.
Kaip mergyte prawirko.
Ey Bernyt, Bernyt, Bernyte manno(,)) — Ns, Kl — Bernyt', bernyti, — Bernyti mano.
Pakalb mudu Żmoneles(.)
Ticz Mergyte, mano Szirdyte(,) — Ns, Kl — Cit cit, mergyte. Ns A. L. — Ey cit cit, ne werk, — Mergyte mana.
N'atbok Żmonů kalbelę(.) — Ns, Kl — žmoniů (žmonių) kalbelės (kalbelės).
Asz pats kalbejau, kad asz norejau(,) — Ns, Kl — Dėl to atėjau, — Kad pat's kalbėczau (kalbėčiau).
Kad kittiems pawydejau(.) — Ns, Kl — Busi mano mergele.
Padżus Medelei, nykns Lapelei. — Ns, Kl — Padzus (Padžius). Ns, Kl — Nukris.
Ir nu Mudwies Żodelei. — Ns, Kl — nů (nuo).

[1] Msc 37 VI Nr. 1 (rankr. pusl. 28 — klaipėdiečio Thilo rinkinėlis). Šia atmaina, be abejo, naudojasi Ns 1853 m. Nr. 308, kur betgi jis rodo remiąsis E. Giseviaus Achtzehn Dainos Nr. 5 (Neue Preuss. Prowinz. Blätter 1846, I, 244); keturposmė VI Nr. 1 (3×6 ir 1×4=22 eiluti) Ns-ui virto 11 trieilių posmų (VI Nr. 1 nelyginė 1, 3, 5 ir t. t. eilutė čia eina dviem, tad nelyginė ir lyginė eilutė kartu keturių eilučių posmu). Ns Nr. 308 yra pakartota Kl 1905 m. pusl. 281 (pridėjimų Nr. 21).

128. Proekullies Kiemas, tai diddis Kiemas[1].

Proekullies Kiemas, tai diddis Kiemas(,) — Ns — Prėkulės.
Cze bega tekkeja Srowes Uppele(,) — Ns — cze teka.
Ant tos upeles, ant srowingoses
Cze girdin Brolytei bera Žirgele(.) — Ns — brolytis. Ns — žirgelį.
O ir ateje jauna Mergyte(,) — Ns — atėjo.
Kalbina(,) sznekinna Meileis Žodukkais(.) — Ns — Meilės.
Eik tu pro Szallį(,) důk man Pakaju(,)
Bars manne Tetuže su tawim sznekant(.) — Ns — tetužis.
Ne taip iszbara senas Tettužis, — Ns — iszbare.
Kaip manne iszbara sena Mamuže(.) — Ns — iszbare.
Prokullies Kiemas, tai diddis Kiemas(,) — Ns — Prėkulės.
Cze bega(,) tekkeja Srowes Uppele(,) — Ns — cze teka.
Ant tos Uppeles(,) ant srowingoses
Czia isskalba Sessyte balta Žluktele(.) — Ns — Cze skalbja. Ns — žlugtelį.
O ir atejo jaunas Bernytis(,)
Kalbina, sznekina Meileis Žodukkais(.) — Ns — Meilės.
Eik tu pro Szallį(,) důk man Pakajų(,)
Bars manne Mamuže su tawim sznekant(.)
Ne taip iszbara sena Mamuže(,) — Ns — iszbare.
Kaip manne iszbara senas Tetužis(.) — Ns — iszbare.

[1] Msc 37 VI Nr. 2 (rankr. pusl. 28a — klaipėdiečio Thilo rinkinėlis). Ns 1853 m. Nr. 152 20 jos eilučių paverčia dvišake daina, kurios kiekviena šaka turi 5×4=20 eilučių, tad drauge 10 ketureilių posmų; kiekviena VI Nr. 2 eilutė Ns skaldoma dviem: Prėkulės kėmas — Tai didis kėmas, — Cze bėga, cze teka — Srowės upele.

129. Ne puskit Wejužei[1].

Ne puskit Wejužei, / ne užkit Medužei,
kad asz iszgirsczau, / sawo Sesite
Lankuczu parważojent.

Sesite kelauja(,) / Broliczei szallè jodami(,)
klikaudami, sesite maldidami:
ne werk manno sesite,
tu prisiwerksi Rytoj Rytatij,
Annuteles klėtāte,
kels tawo Wainikkėli,
dės Nůmettėli.
Ne prie Mergaczu, prie Moteracziu,
prie didžojo Pulkėlo.

Persza Pirszlužei, / wėlij Žmonelės
Szlužauninke Mergite,
N'atboju nieko ney Szlužauninkės,
kad Szirdužei patinka.

[1] Msc 37 VIII Nr. 8 (rankr. pusl. 43, 43a „J. Bild." rink.). Rankraštyje daina nesueiliuota, tik 3 posmais (skiltimis) suskirstyta. Žodis ney čia rašoma kaip neij.

130. Atjoj Bernužis žalu Wieszkelacziu[1].

Atjoj Bernužis žalu Wieszkelacziu(,) — Ns — bernytis. Ns — wėszkeliu.
Randa mañe Merguže Rûtu Daržatij — — Ns — Randa mergytę. Ns — darželij'.
Atstok Bernuži, atstok tu jaunasis. — Ns — Atstok, jaunasis.
Kalba mudu Žmonėlės(,) kad tu mañe myli, — Ns — Kalba žmoneles. VIII A rašo — mijli, Ns — meti.
te kalb' te kalbie jau muddu žmonelės. — Ns — Mergyte mano, — Jaunoji mano, — Te kalb' te kalba — Mudų žmonelės.
Jaw asz taw senney Wystele, — Ns — Juk asz taw senay — pirkau wystelę.
ar tu man dawei Sidabrinni Žiedėli? — Ns — Ir. Ns — Aukso žėdelį. Vietoj — ar tu — Ns įrašo — Samatos.

[1] Msc 37 VIII A Nr. 3 (rankr. pusl. 40a — „J. Bild." rink.). Ns 1853 m. Nr. 291 sutvarko VIII A Nr. 3 keturiais ketureiliais posmais.

131. Důk Mergite, důk man Ranka[1].

Důk Mergite, důk man Ranka,
tegul tawe nieks ne lanka,
klok Swirnele, Patalele(,):/:
priimk manne Bernutele.:/:
Ne priimsi(,) tai numirsu
ir ant Wietos czon prapulsu,
didi Grieka padarysi(,):/:
manne jauna numarysi.:/:
Auksa Żieda dowanosu(,)
jůdas Akis iszbuczosu,
pamatysi, kad ne žusi,:/:
potam pati linksma busi.:/:
Sussimilkis Panulaite!
Sussimilkis Rutelaite!
taip asz noru tawe westi,:/:
niekados tawe pamesti.:/:

132. Moczute maña, Szneiderelei wandrawo[1].

Moczute maña, Szneiderelei wandrawo,
Sennoji manna, Szneiderele wandrawo.
Duktite maño, tu su jeis ne wandrosi,
Jaunoji manno, tu su jeis ne wandrosi.
Dukrite maño, kur nakwosi naktate?
Moczute maño, sennoje maña, annoj' žalej girrelej.
Dukrite manno(,) ka dési po Galweli?
Moczute manno, Berniczio Sermegéle.
Dukrite manno, kur tu prausi Burnėle?
Moczute maño(,) gilemjem Némonėle, czystamjam Wandeneli.
Dukrite manno(,) kům szlostisi Burnale?
Moczute manno, Berniczio Alsdokeliu. — Alsdokelis iš vok. Halstuck kaklaryšis.
Moczutte ware baltu žasu Pulkélu,
ir pamate Wainikkėli atplaukent.
Ey kieno, kieno tas Rutů Wainikkėlis? — Rankr. Eij.
O ben ne manna Duktėlės sawalninkės?
O ne tiek buwo Rutů Garbaneliů,
kiek ant jo buwo gailiu Aszarėliu. — Rankraštyje neatskirta nuo
Atdůkit manna Auksinni Sidabrinni Žiedėli, priešpaskutinio posmo.
palikit manne po Rutů Wainikeli.

[1] Msc 37 VII Nr. 12 (rankr. pusl. 38 — Valtarkiemio Jordano rinkinys, bet ši daina bus Budriaus ar Rėzos įrašyta). y rašoma kaip ij: padarijsi, nuwarijsi, pamatijsi.

[1] Msc 37 VIII A Nr. 7 (rankr. pusl. 42a, 43 — „J. Bild." rink.).

---

133. Kieno tie Dwarei margiejie[1].

Kieno tie Dwarei margiejie(,)
Wysznů Sodėlei žalliejie(?)
Einà Moczutte per Kiema(,)
Kėle Dukružže.
Kelk(,) kelk(,) Dukryte(,)
Ir atsikėlęs ne stowėk(!)
Kai nueisi pas Annitele(,)
Ten rassi ne Moczutte(:)
Kėls ir Rytėle nekėlama(,)
Kursi Ugnėle ne lieptama(,)
Tankey(,) meiley Moczutte garbawosi(,)
Kai ussimirszi(,) be dainosi(,)
Kai atsimysi(,) be raudosi(,)
Tankey(,) meiley Moczuttę garbawosi.

Mūsų leidinio I d. Nr. 60 gimininga ketureilis —

Aš atsikelsiu ir ne keldama,
ugnužę kursiu ne raginama.
Už anytėlę ugnužę kursiu,
už močiutėlę vandens parnešiu.

[1] Msc 37 XII Nr. 3 (rankr. pusl. 96 — 1819 m. Pilkalnio dainos). Tai viena „pas anytėlę" ciklo dainų, kurios atskirų posakių ir vaizdų galima rasti Rz 1825 (1935) m. Nr. 60 (Nuramdymas gailios anytos: Saulytė leidžias, vakars netoli), Ns 1853 m. Nr. 248 (Ein moczute per kėmelį) ir kt.

134. Be ausztant Auszrużżėle(,) be tėkant Saulużżėle[1].

Nů Berno Pussês.

Be ausztant Auszrużżėle(,) be tėkant Saulużżėle(,)	Ns, Kl — Jau auszta (aušta) balta auszružele (aušružėle), — Jau teka szwėsi (šviesi) saulužele [(saulužėle).
Kėlki(,) Bernużżėle(,) ilgay miegi(,)	Ns, Kl — Kelk, bernuželi (bernužėli), ilgay (ilgai) mėgi (miegi), — Kelk, dobileli, ilgay (ilgai)
Beri Żirguzzėli parwaryti(,)	Ns, Kl — Bėrą žirgelį perwaryti (pervaryti). [mėgi (miegi).
Żalloj Lankuzzelėj priganyti(.)	Ns, Kl — lankužej' (lankužėj).
Eik szę(,) Merguzzele(,) padůk Sopagėles(,)	Ns, Kl — Eiksz (Eikš), merguže, důk (duok) man sopagus.
Priè Sopageliû Pentinèles(!)	Ns, Kl — Pri. Ns, Kl — pentinelius (pentinėlius).
Eik(,) Eik(,) Bernuzzelis(,) Mergû Willokèle(,)	Ns, Kl — Eiksz (Eikš) eiksz (eikš), bernuži klastoreli (klastorėli), — Jaunû (Jaunų) mergaiczû
Tawo Sopagėlei ant Kojėlû(,)	Ns, Kl — sopagai. [(mergaičių) wiliokleli (viliokėli).
Prie Sopagėliû Pentinèlei(.)	Ns, Kl — Pri.

Nů Mergos Pussês(.)

Jau auszta Auszruzzelis, jau téka Saulużżèlis(,)	Ns, Kl — Jau auszta (aušta) balta auszružele (aušružėle), — Jau teka szwėsi (šviesi) saulužele
Kelkie(,) Mergużżèle, ilgay mìegi(,)	Ns, Kl — kelk. [(saulužėle).
Maño Lelijėle(,) ìlgay mìegi(,)	Ns, Kl — kelk, lėlijėle (lelijėle).
Szeme Jaútużżėle parwaryt(,)	Ns, Kl — Szėmą (Šėmą) jautužį perwaryti (pervaryti).
Żalloj Lankuzzėle priganyt(.)	Ns, Kl — lankužej' (lankužėj') priganyti.
Eik szę(,) Bernużżele(,) padůk ma Wainikkèle(,)	Ns, Kl — Eiksz (Eikš), bernuži, důk (duok) man wainiką (vainiką).
Prie Wainikkèlio Kaspinele(!)	Ns, Kl — Pri. Kl — kaspinelę (kaspinėlę).
Eik(,) eik(,) Merguzzele(,) Klastorele(,)	Ns, Kl — Eiksz (Eikš) eiksz (eikš), merguže.
Jaunû Bernuzzèlû Willokèle(,)	Ns, Kl — bernužiû (bernužių). Ns, Kl — wilioklele (viliokėle).
Tawo Wainikkelis ant Galwėlio(,)	Ns, Kl — wainikas (vainikas). Ns, Kl — galwelês (galveles).
Prie Wainikkelio Kaspinèlei.	Ns, Kl — Pri.

[1] Msc 37 XII Nr. 8 (rankr. pusl. 97a — 1819 m. Pilkalnio dainos); eiliavimas neposminis. Ns 1853 m. Nr. 293 suredagavo iš XII Nr. 8, pakeisdamas berno ir mergos vietas (anksčiau mergos, paskui berno), dvišakę dainą iš 12 dvieilių posmų, kiekvienoj šakoj po 6 posmus; jį kartoja Kl 1905 m. pusl. 297 (pridėjimų Nr. 58).

135. Sėdzu uz Stala, žuru pro Langa[1].

Sėdzu už Stala, žuru pro Langa(,)
Kas waikszczoj' Uliczaite? —
Waikszczoj Kaprolei, jauni Gendrolei(,)
Jėszko maño Broléli.
Maño Brolélis dar ne užaúgęs.
Girdzu Krìguzze raszant. —

Parbegk maño Žirgìtis(,)
Mano Jodberytis(,)
Isz to Krygèles(,)
Isz tos diddêsês!
Pa(r)nesze man Gromatéle.

Toj Gromatélej(,) toj margojoj
Daug ir meìlû Žodélû(;)
Prissimuzdykie prie Skrynios ant Woželio(:)
Kiek Skrinà woszi(,)
Tiek graudzey nussiwerksi!

[1] Msc. 37 XII Nr. 12 (rankr. pusl. 99a — 1819 m. Pilkalnio dainos). Šios dainos pradžia atitinka Msc 36 III Nr. 12, mūsų leidinio Nr. 105 pradžioj, o turinys yra artimas to pat leidinio Nr. Nr. 37, 93.

---

136. Girdejau gražey skambant[1].

Girdejau gražey skambant
Laksztingalêlês Balsą(,)
Girdejau graudzey werkiant
Asz sawo Mergytę.
Ko werki Merguzyte(,) prirašyta — Merguželę?
Ar jaunąji Berneli prirašyta — Bernyti.
Ar joda Wainikelę?

Ne jaunąji Berneli(,)
Tikt jodą Wainikelę(.)
Eiksz(,) eisiwa abudu
Jeszkoti Wainikkelo!
Ir nuejo asz sawo Meile(.)

[1] Msc 37 XX Nr. 4 (rankr. pusl. 130, su vok. vert.; daina bene paties Rz prirašyta rink. Tris labay gražos Lietuwiszkos Aries); daina nutrūko nebaigta.

---

137. Samdiczau Laiwele už pusse Szimtelio[1].

Samdiczau Laiwele už pusse Szimtelio(,)
Plaukczau Jurélems i marga Mièstele.
Dar ne plaukiau i pusse Jurélio(,)
Pakillo Wejélis, prilejo Laiwéle(,)
Gramzdin mañe Jaúna i Juros Mareles(.)
Dar ne iplaukiau i Pusse Jureli(,)
Pamaczau Merguźże Gassuzzeis waikszczojant(.)
Eiksz czè(,) Merguzze, gelbek mañe Jaúna(,)
Kad ne mañe, ja noris Keppurėlę. —
Asz ne turrú Walês nů Tewo Moczuttês(,)
Walês Walélês nů Brolû Sessélû(.)
(Dar ne iplaukiau i Pusse Jurelio)

Maczau Bernuźże Gassuźżeis waikszczojant(.)
Eiksz szę(,) Bernite(,) gelbek mañe Jauna. —
Kad ne mañe Jauna, nors Wainikkeli. —
Asz ne turru Walês nů Tewo Moczuttês(,)
Walês Waleles nů Brolû Sesséles.

Ns 366 — Samde bernytis — Jůdą laiwelį.
Ns 366 — Plauke maruželems. Ns. 366 — mėstelį.
Ns 366 — ne nuplauke. Ns 366 — mariû.
Ns 366 — laiwelį.
Ns 366 — Skenda bernytis, — Skenda jaunasis.
Ns 366 — O jo kepurele — Wirszuj' wandens plaukia.
Vietoj šios ir kitos eilutės Ns 366:
Gelbėk, mergyte, — Gelbėk, jaunoji
Ns 366 — Jei ne mane patį, — Noris kepurelę.
Ns 366 — Gelbėt' gelbėczau, — Kėk tikt' galėczau: — Ne turiu walužės — Nů tėwo, mamužės.
Ns 366 — Ne turiu waltės — Ney irkluželio, — Ne turiu walužės — Nů tėwo, mamužės[2].
XII aiškiai apleista. Ns 367 — Ant juriû mariû — Ant wandenukû — Czoney pluduriawo — Jaunoji [mergele.
Nr. 367 — Ant juriû mariû — Ant pakranteliû — Czoney waiksztinėjo — Jaunasis bernytis.
Nr. 367 — Gelbėk, bernyti, — Gelbėk, jaunasis.
Nr. 367 — Jey ne mane paczę, — Norint wainikelį.
Nr. 367 — Gelbėt' gelbėczau, — Kad tikt galėczau, — Asz ne turiu walês — Nů teczo, mamužės.
Vietoj šios eilutės Ns 367 turi dar 4 posmus[3].

[1] Msc 37 XII Nr. 13 (rankr. pusl. 99a, 100 — 1819 m. Pilkalnio dainos). Toji nevykusiai surašyta dvišakė daina Ns 1853 m. paduodama dviem atskirom 8-niaposmėm (8×4=32 eil.) dainom: Nr. 366, atsirėmus E. Giseviaus Achtzehn Dainos Nr. 14 (Neue Preuss. Prowinz. Blätter 1846, I 251) — Samde bernytis jůdą laiwelį, ir Nr. 367, atsirėmus to pat 37 Dainos oder litauischen Volkslieder Nr. 22 (Neue Preuss. Prowinz. Blätter 1849, VI 16) — Ant juriû mariû, ant wandenukû.

[2] Toliau Ns 366 dar:

Werksi, mergyte,
Werksi, jaunoji,
Gniaužysi rankeles(,)
Baltases rankeles.
Pri mano grabo
Rankas gniauždama(,)
Graudzes aszareles
Dėl manês szlůstysi.

[3] Toliau Ns 367 dar:

Werksi, bernyti,
Werksi, jaunasis,
Pri mano grabužio
Szale bestovėdams'.
Baltas rankužes
Begniaužydamas,
Graudzes aszaružes
Taw beszlůstydamas.

Skaistų weidelį
Bebuczodamas,
Ir aukso žėdelį
Man bemaustydamas.
Rutû kwėtkeles
Bebarstydamas,
Ir ûsio grabelį
Dar beužwerdamas.

138. Swodbos Dienoj(.)[1]

Auga Girroj Aúzolelis(,) žalasis Médélis(,) — Ns — giroj' aužolelis.
Gul maño Tetužžèlis auksztamjam Kalnélij(.) — Ns — O gul.
Kelk(,) kelk(,) Tetužžele(,) taisyk man Žagréle! — Ns — Kelkis, kelkis, tetuželi. Ns — žagrelę.

Ne kelsu(,) Sunitėle(,) turri Ůszwižéle(.) — Ns — Asz ne kelsiůs, sunyteli, — Ne galiu taisyti. — Turi namėj' ůszwuželį, — Taisys taw žagrelę.
[— Ůszwuželi, garbuželi, — Taisyk man žagrelę.

Kai Ůszwélis Žagra taise(,) szauney mañe bare. — Ns — žagrę.
Kur buwai, kur užaugei — ne pas Tewéli — — Ns — O kur. Ns — užaugai. Ns — Ar ne pas tėvelį?
Kai Tėwélis Žagra taise(,) dar asz mažas buwau(;) — Ns — žagrę.
Kai Brolélei Lauką are, dar asz ne žurejau. — Ns — ne regėjau.
Auga Girroj Lepužželis(,) žalassis Médélis(,) — Ns — giroj lėpužele.
Gul mano Motinèle auksztamjam Kalnèl(ij)e(.) — Ns — O gul. Ns — kalnelij'.
Kelk(,) kelk(,) Motinèle(,) taisyk man Stakléles(.) — Ns — Kelkis, kelkis.
Ne asz kelsu(,) Dukrytėle(,) turri Annitėlę(.) — Ns — Asz ne kelsiůs, dukrytele, — Ne galiu taisyti. — Turi namėj' anytelę, — Taisys taw stakleles.
[— Anytele, garbužele, — Taisyk man stakleles.

Kai Anite Stakles tause(,) szauney mañe bare(:) — Ns — anyta. Ns — taise.
O kur buwai(,) kur užaugei — ne pas Moczutte. — Ns — užaugai. Ns — Ar ne pas moczutę?
Kai Moczutte Stakles taise(,) dar asz maža bu- — Ns — ne regėjau.
[wau(;)
Kai Sessites Drobes aude(,) dar asz ne žurejau.

[1] Msc 37 XII Nr. 21 (rankr. pusl. 103 — 1819 m. Pilkalnio dainos). Ns 1853 m. Nr. 71 sukeičia XII Nr. 21 dvišakės dainos sūnelio ir dukrytės pusės vietas, pradžioje dėdamas dukrytės, o paskui sūnelio pusę, ir paverčia dainą 10 ketureilių posmų (2×5 posm.) — Auga giroj' lėpužele, — Žaliasis medelis, — O gul mano motinele — Auksztamjam' kalnelij'; ypačiai išlygina kiekvienos pusės vidurį.

139. Ey tu manne szallassis Meronelle(.)[1]

Ey tu manne szallassis Meronelle(,)	Ns — mano. Ns — žaliasis meirone.
Kas tawe iseye(,) noroweye(?)	Ns — įsėjo, nuravėjo?
Kas tawe Szakkelles pagenneye(?)	Ns — tavo. Ns — pagenėjo?
Sessite iseye(,) noroweye(,)	Ns — įsėjo, nuravėjo.
Brolitis Szukellis pagenneye(,)	Ns — szakeles pagenėjo.
Szeirukis nolausze Wirszunelle(.)	Ns — nulauže virszunelę.
Ar imse Szeiruke(,)	Ns — Ar imsi szeirukį, szeirukelį?
Ar wadszosse?	Ns — Ar wadzosi pri szeirukio dwaro?
Ar gulse Szeiruke Patalelle?	Ns — Ar gulsi szeirukio patalelij'.
Ne imsu Szeyruke	XVI perdirbta iš — Szeiruke. Ns — Ne imsiu szeirukį, szeirukelį.
Ney wadszose(,)	Ns — Ne wadzosiu pri szeirukio dwaro.
Ney gulse Szeyruke Patalele.	XVI perdirbta iš — Szeiruke. Ns — Ne gulsiu szeirukio patalelij'.
Ne szilte Szeyruke	XVI perdirbta iš — Szeiruke. Ns — Ne gražus szeirukio dwaruželis.
Patallele(,) ne meilė	Ns — Ne sziltas szeirukio patalelis.
Szeyruke nei Szodelle(.)	Ns — Ne meili szeyrukio ney žodelei.
Ey tu manne yoduosis Wainikellis(,)	Ns — mano. Ns — jūdasis wainikas.
Neszoyau yei bindar neszoyuse(,)	XVI sunkiai išskaitoma, gal — bin(ben) dar? Ns — Kol nesziojau tawę ant galwelės.
Longwumma - graszuña Galwuszelle(.)	Ns — Lengwumas, gražumas galwuželei.
Szirduse ne joke Szirgelelle(,)	Ns — Szirdužej' nejokia sirgulele!
Nokele Wainikke nu Galwuszis(,)	Ns — Nukėle wainiką nů galwelės.
O sedo i didde Rupesnelle(.)	Ns — Įsėdo į d(i)dę rupestelę.

[1] Msc 37 XVI Nr. 4 (rankr. pusl. 111, 111-a, 112 — lyg nelietuvio 6 dainų rinkinėlis). Ns 1853 m. Nr. 164 perredagavo XVI Nr. 4, nekeisdamas nei posmų nei eilučių skaičiaus.

---

140. Szneketi ir gerti[1].

Sznekẽti(.)

Wiens su sawim', ne geray;	
Du, dweji, szirdingay;	Schl — Du, dvejėts.
Trys suduma protingay;	Schl — apdumo.
Ketturi rods iszmintingay;	
Dewyni daug žodelu;	
Dwideszimti be Proto.	

Gerti.

Wiens su sawim', ne geray;	
Du weikey sumigga;	Schl — užmigo.
Trys, szirdingay, Prietelei;	Schl — prieteliszkai.
Ketturi — dar Stůpa;	Schl — keturi: „dar stůpą".
Dewyni, linksmay, wissi brolei;	Schl — Devyni visi brolei.
Dwideszimti — girtoklei[2].	

[1] Msc 37 XXII Nr. 2 (rankr. pusl. 140, ten pat ir vok. vert. — klaipėdiečio Vil. Beerbohmo 1839 m. rinkinėlis). Bene iš to pat (iš Feilenhof — Peilės muižės) šį Spruch, lyg ir girtuoklių dainušką, yra gavęs Aug. Schleicher'is ir išspausdinęs jį savo 1857 m. Litauisches Lesebuch und Glossar pusl. 46.

[2] Tame pat XXII rink. pusl. 153[a] Beerbohmas patiekia eine komische parodierende Endung eines bekannten lateinischen Verses, Schleicherio p. 46 taippat pakartotą iš tos Peilės muižės:

Ede, bibe, lude, po smerczio busi nuluptas.

141. Wėlawôs Mùszis(.) XXII vok. vert. **Die Schlacht von Wehlau.**

Žaloj' Žolelej' — Ns — Zalioj', Kl — Žalioj'.
kwep meironelei, — Ns — Kwėp.
žyd' lelijėlė, — Ns — Zyd'.
Sėd bernytelis
man pri szalelies(,) — Kl — prie. Ns, Kl — szalelês (šalelės).
galwa ant kelio(,) — Ns, Kl — Galwą (Galvą). Ns, Kl — keliû (kelių)
saldey mėgojo. — Ns — Saldzey, Kl — Saldžiai. Ns, Kl — mėgoja.
Szwilpia žylelė, — Ns — Swilpja. Ns, Kl — zylele. [(miegoja).
cirpsta žogelis, — Ns — Czirpsta. Ns, Kl — žiogelis.
birbinn' wamsdelį
paganikelis;
buben' bubnelis,
skamba trimitta,
buddin' bernytį.
Balnok žirgelį,
uždėk kepurelę — Ns, Kl — kepurę.
trimis kampeleis,
pririszk pentinnus(,) — Ns, Kl — pentinius.
wyk joda kasselę(,) — Kl — Pįk. Ns, Kl — jûdą (juodą) kasą.
apjosk kardelį(,) — Kl — Apjuosk.
su mumis trauk. — Ns — trauki, Kl — traukti.
Saldey mėgojau, — Ns — Saldzey, Kl — Saldžiai.
Žirgą balnojau,
nu mergôs atstojau; — Ns, Kl — Nů (Nuo). Ns, Kl — ėjau.
ret' aszarelė(,) — Ns — Rėt', Kl — Rįt'. Ns, Kl — aszareles (ašarėles).
pawyst lėlijelė, — Ns, Kl — lėlija (lelija).
ir meironelei(,)
trubij' trimitta.
Wėlawôs mėstelio[2] — Ns, Kl — mėste (mieste).
tukstant tukstancziu — Ns — tukstanczû.
neprieteliu, — Ns, Kl — Neprėteleliû (Neprietelėliu).
kai žaliôs girrės; — Ns — žales.
mėstai czėtrelu, — Kl — šėtrelių.
galwa ant balnelio(,) — Ns, Kl — Galwą (Galvą) ant balno.
nakcze mėgojau. — Kl — Nakčia.
Ausztant dienele, — Ns, Kl — dėnelei (dienelei).
ant mùszio jojom;
Uj Kars, uj kowa!
dumu ir kulku; — XXII vert. — Hugeln und Dampf, Ns, Kl — Du-
lėkio galwelės, — Ns — Lėkioj', Kl — Lakioj'. [mai ir kulkos!
kai kopustelei;
kraujo dirweliu. — XXII vert. — Acker voll Blut. Ns, Kl — dirwe-
Po žalio žoleles — Ns, Kl — Po žalia žole. [les (dirvelės).
miegt bernytelis;
kur ju kojelės, — Ns, Kl — jo.
žyd meironelei;
kur jos galwelė, — Ns, Kl — jo.
žyd' lelijelė,
werk' rassos grudelus(.) — Ns, Kl — grudus.

[1] Msc 37 XXII Nr. 1 (rankr. pusl. 139 ir 139a, tenpat vok. vert. — klaipėdiečio Viliaus Beerbohmo 1839 m. rinkinėlis). Ns 1853 m. Nr. 22 kartoja XXII Nr. 1; Ns-ą kartoja Kl 1905 m. pusl. 341 (pridėjimų Nr. 155).

[2] 1839 XI 12 laiške Beerbohmas Rėzai dėl šiol dainos rašo: „So erinnen die Lithauer die Schlaft von Grosz Jägersdorff, von ihr sich noch die Sage bey ihnen in einigen Liedern erhalten hat“ (Msc 37 XXII, pusl. 145). Ns taippat pastebi (p. 348): „Die Schlacht bei Welau, d. i. bei Gr. Jägersdorf“.

142. Die junge Braut[1].

Man kelele jojancziam', — Ns — Man kelelij' jojant.
Tėwužis pri wartu,
Żwengė bėras źirgelis, — Ns — Zwengia bėras žirguželis.
werkia tėwužis, — Ns dvi eiluti vienon sutraukia — [Werk tetužis, werk senasis.
werkia senasis(,)
źirgeli glostydam's:
Ui sunyte(,) ką padarei, — Ns — Ui sunyti mano.
Ui sunyte mano! — Ns — Ui jaunasis mano.
per jauna mergyte, — Ns — Sunyteli, ką padarei?
jauna, wargdenele — Ns — Per jauną wargdėnužėlę.
parwessi i tewiszkele. — Ns — Wesi į tėwiszkę.
Żennikis, sunelau,
bagotą szeirelę
su raudonais auksinelais, — Ns — auksineleis.
ant kožno pirszto źėdelu, — Ns — žėdeliû.
su lanku, didźu Kraitelu. — Ns — Su didzu kraiteliu.
Ui tėwuže senassis, — Ns — Ui tėwuži mano.
Tėwuźele mano! — Ns — Ui senasis mano.
Pat's asz jaun's, jau iszmanysu; — Ns — iszmanysiu.
Aug man kieme merguźele(,)
Jaunoji mergyte. — Ns — Ar bagota jiji.
Ar bagot', ar wargdenele, — Ns — Ar ji wargdėnele.
netingia, krauja kraitele, — Ns — Netingia, krauja kraitelį.
Darbas Bagotyste.
Daug źedelu ant pirsztelu(,)
Karwès rods ne melźia(.) — Ns — Karwes rods ne melža.
Antay jaunaji Saulele — Ns apleista.

Rytûse užteka —
linksminas wissas swietelis;
cziwiroja cyrulelis; } Ns apleista.
pusto dalgi pjowikkelis;
Rasa ant źiedelu.

Nusileidant Saulele,
ne cziwiroja cyrulelis, } Ns apleista.
ne plakt pjowikkis dalgeli;
Dulkės ant źiedelu.

Auszta, raudonoj' ausztrele, — Ns — Antay auszt' auszrele.
raudonoja skrostelis — Ns — Saulele užteka.
jaunojos mergytes; — Ns — Sėda mano merguželе.
Seda, pinna wainikeli, — Ns — Sėda, pina wainikelį.
Rožes wainikeli; — Ns — Rožû wainikelį.
anksti rytais źyd rožele(,) } Ns apleista.
Wakarais pawysa.

Jokias, Jokias bagotoji, — Ns — Jûkias bagotoji.
neźinnoma wargą; — Ns — Nežinoma wargą.
werkia werkia wargdenele, — Ns taippat kartoja — Werkia, werkia.
dûda sawo Szirdelę. — Ns — Dûda, dûda szirduželę — Sawo [bernuželiui.

Tėwe, Tėwuźe, mielassis, — Ns — Ey tėwuži mano, — Ey senasis
asz parwessu wargdenele, — Ns — parwesiu. [mano.
wessu jaunaji mergytę(,) — Ns — Wesiu jaunaję,
Sawo mylimaji; — Ns — mylimaję.
nejokia, nejókia kittą! } Ns apleista.
Źinnokis(,) Sunelau!

[1] Msc 37 XXII Nr. 3 (rankr. pusl. 148 — V. Beerbohmo 1839 m. rinkinėlis). Ns 1853 m. Nr. 171 paverčia XXII Nr. 3 8 penkiaeilių posmų daina.

143. Die Muthwillige[1].

Uź balto Stalo sėdėjáu,
Raudona roże źydejo,
kaip negelkele kwepejo; — Ns, Kl — Kaip negelkyte (nėgelkyte).
Prijojo kieme swetukkai, — Ns, Kl — Prijojo kėmą (kiemą) swetukai (svetukai), — Mudrey (Mudriai) szoko (šoko) žirguželei (žirgužėliai).
Asz ne paźinnau berneli,
Jey asz taw szelmi paźinczau, — Ns, Kl — Jei tawe szelmį (šelmį) pažinczau (pažinčiau).
Jau kepurrelę nutraukcziau, — Ns, Kl — Taw (Tav). Ns, Kl — nutraukczau (nutraukčiau).
i jode purwe suminczíau, — Ns, Kl — Į jůdą (juodą) purwą (purvą) suminczau (suminčiau).
Ketinai, Szelmi, parwesti(,)
ant baltu ranku neszoti } Ns, Kl apleista.
man jaunoji?
ateik tu(,) szelmi, — Ns, Kl — Ateik, tu szelmi (šelmi) bernyti.
taw plėksu kai szuneli, — Ns, Kl apleista.
palenksu berźele, — Ns, Kl — O asz (aš) palenksiu berželį.
pakarsu szelmi(,) — Ns, Kl — Tawę (Tavę) szelmį (šelmį) asz (aš) pakarsiu.
bernyte taw — Ns, Kl — Tai taw (tav), tai taw (tav), bernuželi (bernužėli).
taw, tu szelmi(,) kyboti(,) — Ns, Kl — Tai taw (tav), berželyj' (berželij') kyboti.
ne manę jauna weliti! — Ns, Kl — welitis (velytis).
Mudrey szoko źirgelis;
cze aug mano mergele(,) } Ns, Kl apleista.
mergele mano(,)
Jaunaji mano(,) — Ns, Kl — Ey (Ei) mergele, ey (ei) jaunoji.
Kodel mannim ne megsti(,) — Ns, Kl — manim tu ne.
kodel mannę ne nori? — Ns, Kl — manę tu ne.

[1] Msc 37 XXII Nr. 4 (rankr. pusl. 148a — V. Beerbohmo 1839 m. rinkinėlis; pusl. 146a — prieš keleris metus ją surašiusi Anne Liliszkate, o perrašęs ir rašybą pataisęs[!] B. siunčiąs ją Rėzai 1839 VII 7). Ns 1853 m. Nr. 154 suredagavo XXII Nr. 4 6 trieiliais posmais (18 eilučių vietoj XXII Nr. 4 24 eilučių); Ns-ą pakartojo Kl 1905 m. pusl. 292 (pridėjimų Nr. 46).

144. Fischerlied[1]

Źweyys waltele,
Źuwis i mareles,
isz maru i tinklele,
isz tinklo i waltele.
hi ha hi
ho ha ho!
Mares musu laukai,
Su waltelu arom',
Gillos waggos warom'.
hi ha hi
ho ha ho!
Źeglai musu jauczei,
Burplis musu wotagas,

Musu źagre pirmragas.
hi ha hi
ho ha ho!
Szluźe musu pollycza,

Musu skune metryczia,

Cze grudu yr be kultu,
Zwegys ne tur prapulti.
hi ha hi
ho ha ho!
Mums tamsa naktis diena,
Ney źwaigźdele, ney mēnů,
Mes nekadais paklysom'(,)

XXII y rašoma čia kaip g.

B. paaiškina: Burpelis — dasz Gieszholz, die [Segel anzunetzen.

B. — walties Vorderstöning.

B. — ein Brett das auf der Unterwindseite ausgehangt wird, um das Seitwartsstreiben zu hindern.

B. — Mētriczia[2] Fischsack, der die Form einer Schlafmütze hat; Braddennetz.

Kela jau paźysom'.
hi ha hi
ho ha ho!
Sztormai rustauja,
Woles susikrauja,
Puttoje apsiwelka.
hi ha hi
ho ha ho!
Źweyei zwejokit',
Ne sussibejokit',
Traukit', drebokit',

Źeglus laistykit'.
hi ha hi
ho ha ho!
Źweyys be baimes bega,
I sztorme ir i wėje,
Kaczeij Perkunas grauja,
Źaibai źaibojà.
hi ha hi
ho ha ho!
Woles ne apźiela,
Mares szlapes, gilles,
Auksztas dangelus,
Diews musu inkoras
amźinay,
amźinay!

XXII y čia rašoma kaip g.

B. — ein langes Netz zwischen 2 Kähnen ausgebreitet und eben so stark geschleppt. Dieses heiszt „drebot".

XXII y rašoma čia kaip g.

ij čia lygu y.

[1] Msc 37 XXII Nr. 5 (rankr. pusl. 155 — klaipėdiečio V. Beerbohmo 1839 m. rinkinėlis). Pusl. 150—151 Beerbohmas patiekia Rėzai lietuvių laivininkystės ir žvejybos terminų; kai kuriuos dainos žodžius aiškiname iš B. terminų paaiškinimų. [2] Tinklas sparnams sujungti.

145. Paukszcziu Darbai[1].

Wilkas, Wilkèlis,
Medinnis paukszstèlis, — Ns, Kl — Medinis paukszstis (paukštis).
Iszeit isz girres — Ns, Kl — girôs (girios).
ant ganykleles,
plėsza werszeli — Ns, Kl — Plėszia (Plėšia).
ir kumelukki; — Ns, Kl — kumeluką (kumeliuką).
dar' sawo darbą. — Ns, Kl — Tai sawo (savo) darbas.
Lapė, Lapelė,
medinnis paukszstèlis, — Ns, Kl — paukszstis (paukštis).
slenka isz girres — Ns, Kl — girôs (girios).
i priwartele(,)
pjauna, sugauna
źasi, źaseli; — Ns, Kl — wisztelę (vištelę).
dar' sawo darbą. — Ns, Kl — Tai sawo (savo) darbas.
Szů, szů —, Szunèlis,
trobos sargelis, — Kl — Triobos.
loja ir pjauna
waggi ir kulnèle; — Ns, Kl — Wagies (Vagies) kulnelę.
szok' per tworeli, — Ns, Kl tai apleidžia.
baidin' bobèles,
kelones źmonèlès; — Ns, Kl — žmones.
dar sawo darbèli. — Ns, Kl — Tai sawo (savo) darbas.
Blussa, blussèle,
smillus paukszstelis,
saldus kraujelis; — Ns, Kl — Surbja kraujelį.
ausztant ausztrèle, — Ns, Kl — auszrelei (aušrelei).
milsztu karweles, — Ns, Kl — Milszti (Milšti).
pabudin' mergeles; — Ns, Kl — Budin (mergeles milšti karweles).
dar' sawo darbeli. — Ns, Kl — Tai sawo (savo) darbas.
bittė, bittèlė,
medinnis paukszstelis, — Ns, Kl — paukszstis (paukštis).
birbja i szille, — Ns, Kl — Birbja szilelij'.
gill' i pirsztèle, — Ns, Kl — Gil (Gyl) į pirsztelį (pirštelį).
weide, ausèle, — Ns, Kl — Weidą (Veidą).
důd' ir medèlaus;
dar' sawo darbèli. — Ns, Kl — Tai sawo (savo) darbas.
Źmogau, Źmogellau!
reggiek bittèlę,
medinni paukszteli; — Ns, Kl tai apleidžia.
ganà tu gilli
szirdij', szirdellij'; — Ns, Kl — szirdelej' (širdelėj').
důk ben saldummą
sawam brolèlui;
Tai źmogaus darbèlis. — Ns, Kl — darbas.

[1] Msc 37 XXII Nr. 6 (rankr. pusl. 155a — V. Beerbohmo 1839 m. rinkinėlis; toji daina „in meiner Gegend zu Hause" esanti dainuojama — tenpat pusl. 154, rašo Beerbohmas 1839 IV 27 iš Klaipėdos, bet turi galvoje savo Feilenhof [Peilės muižė] Amts Russ, kur jis tuomet buvo Königl. Fischmaijster — pusl. 152). Ns 1853 m. Nr. 19 išlygina XXII Nr. 6 6 septyneiliais posmais; Ns-ą kartoja Kl 1905 m. pusl. 311 (pridėjimų Nr. 87).

146. Mamuže manna(.)[1]

Mamuže manna(,) — Ns, Kl — mano.
Senoji manna(,) — Ns, Kl — Tai wargû (vargų) gana.
ar ne gailejeis(,)
kad pažadejei:/: — Ns, Kl tuo pradeda trečią posmą.
gailekis Mamužiti manna — Ns, Kl — Kol manę užauginai.
graudžiu Aszarelu:/: — Ns, Kl — Daug naktužiû (naktužių) budravai.
Ganna baltay prausey(,) — Ns, Kl — Prausei juk baltay.
y Plonus saustei:/: — Ns, Kl — Į szilkus (šilkus) rėdei.
Ar asz taw ne mylima, — Ns A(nd.)L(es.). — Ar asz taw ne meilinga?
ar asz taw ne kentima:/: — Kl — nekenčiama? Ns A(nd.) L(es.). — Ar asz taw ne mylima? Po to Ns, Kl — Ar ne gailėjeis, — Kad pažadėjei [— Sawwalninkui (Savalninkui) bernyczui (bernyčiui), — Rusto tėwo (Rustų tėvų) sunyczui (sūnyčiui)?

Gaidis pragyda, — Ns, Kl — Gaidys pragydo.
Rože pražyda:/: — Ns, Kl — Rožes pražydo.
iszausz ir taw Sesyti, — Kl — ir tavo. Ns, Kl — sesyte, Ns A. L. — dukryte.
jau paskuje Dienuže:/:
Krint Medzio Lapai, — Ns, Kl — medzû (medžių).
krint Obuleley:/: — Ns — obolelei, Kl — obuolėlei.
nukris ir taw Sesyte, — Ns A. L. — Nukris ir taw (tav), sesyte. Ns, Kl — Krint graudzos (graudžios) aszareles (ašarėlės).
jau jaunosis Dienužes:/: — Ns A. L. — Jau jaunoses dėnužes. Ns, Kl — Sesytei nů (nuo) weidužio (veidužio).
Geltons Smuikelis(,)
diddis Pulkelis:/:
man jaunai Palydeti,
Mamužey Pamyleti:/:[2] — Ns A. L. — pamylėti, Ns, Kl — paminėti.

[1] Msc 175 III Nr. 3 (rankr. pusl. 11a, 12 — Pfar. Witticho rink. Etliche Litthauische Stücken). Atsirėmęs Enr. Budriaus 37 Dainas oder litauischen Volkslieder Nr. 19 (Neue Preuss. Prowinz. Blätter 1848 m. V, pusl., 354), užrašytu Pilupėnuose 1846 m., bet ir aiškiai turėjęs rankose III Nr. 3, Ns 1853 m. Nr. 232 patiekia šešiaposmę ketureilių dainą. Kl 1905 m. pusl. 323 (pridėjimų Nr. 116) kartoja Ns-ą. Tai reta atžala plačiai žinomos dainos Mamuže (Matuše) mano, senoji mano, ant ko mane auginai (arba — mielai mane auginai, nemielam pažadėjai), pavyz. S. Stanevičios 1829 m. Nr. 9 (L. Jucevičios 1846 m. pusl. 35—36, taippat Ns 1853 m. Nr. 59), Ns 1853 m. Nr. 60, Ns 1853 m. Nr. 193 ir kt.

[2] Ns, Kl niekur eilučių nekartoja.

147. Ein Jüngling bei dem Tode seines Mädchens.[1]

Per Beržinelę, — Ns — Per beržynelį.
Per Puszinelę, — Ns — Per pušynelį.
Ant jodbēro Žirgelio — Ns — jůdberio.
Pas jaunąję Mergelę. — Ns — mergatę.
O kaip nujojau
Wiena Kartelę(,) — Ns — Vieną kartelį.
Radau sawo Mergelę — Ns — mergatę.
Swirnuže blogay sergant. — Ns — Swirnužej'.
Labs Ryt's, labs Rytas! — Ns — Lab's ryt's, lab's wakar's!
Mano Mergele, — Ir Ns — mergele!
Důk man baltą Rankelę;
Sakyk man nors Žodelį. —
Ne krutt' Szirdelis, — Ne krutt' ir t. t. virsta Ns šitokiuo 14-uoju posmu:
Ne důd baltą Rankelę, — Szaltos rankeles
Iszblykszt Weidelis, — O ir kojeles,
Ney sako man Žodelį. — Jau iszblyszko weidelis
Darys Brolelei — Mano jaunôs mergelês!
Tawo Grabelę — Šis posmas virsta Ns 8 ir 10 posmu.
Baltů Liepôs Lenteliů
Su žibbanczeis Langeleis.
Asz darydysu
Sawo mergelei
Baltôs Ůlôs Lentelius — Ns A. L. — Zerkolinį grabelį(,)
Su demantais Langeleis(.) — Dėmanto antwoželį.
Asz nuneszdysu — Ns 12 posme — Asz palaidosiu.
Sawo Mergelę
Nů jaunujů Berneliů. — Ns 12 posme apleista.
O maži Suilokelei — V vert. — Schüler.
Baltą Mergelę
Ant žalujů Kapéliů,
Į Bažnyczios Sklepélę. — Iš 4 pastarųjų eilučių Ns 12 posme beliko: Į aukszą Kapinelę / Ant žaliojo Kalnelio.
Asz atlankysu — Ns 13 posme — atlankysiu.
Sawo Mergelę
Kas Subbatôs Dienélę,
Kas Nedelês Rytelę. — Ns — rytelį. Toliau Ns ligi galo apleidžiama.

Toliau Ns 4—12 posmai:

Dar ne czupojau / Man jaunai grabą daro
Baltą rankelę, / Baltů lėpôs lenteliů.
Jôs lėlijôs rankatę, / Tegul te dara
Jau mergyte pravirko. / Te budawoja,
Ne werk, mergyte, / Rasi jė patys gulsis
Ne werk, szirdyte, / Į sawo baltą grabą.
Tu iszgysi, mergele, / Asz padarysiu
Tu tikray mano busi. / Sawo mergelei
Gyte iszgysiu, / Baltôs lėpôs grabatį
Tawa ne busiu, / Su žibanczeis langeleis.
Asz eisiu ant kalnelio / Į widuratį
Po žalia welėnele. / Szwėsų stiklatį,
Ne werk, mergyte, / Į kampus sidabrelį,
Ne werk, szirdyte, / Perlatę ir aukselį.
Sakyk man, mylimoji, / Asz palaidosiu
Kur yr' tawo brolyczei? / Sawo mergelę
Margam mėstatij' / Į auksztą kapinelę
Auksztam butatij', / Ant žaliojo kalnelio.

[1] Msc 175 V Nr. 1 (rankr. pusl. 25, 25a, 26, greta vokiškas vertimas — nežinomos kilmės lyg nusirašytų dainų rinkinėlis). Ns 1853 m. Nr. 373 perredagavo V Nr. 1, paversdamas jos 49 eilutes (turėtų būti 50, nes 4 posmui tarp 3 ir 4 eilutės trūksta vienos eilutės) 56 eilutėmis (14 ketureilių posmų). Ns laikosi V Nr. 1 teksto labiausiai pirmuose trijuose ir tryliktame posme, iš dalies dar aštuntame ir dešimtame, taippat dvyliktame ir keturioliktame; užtat 4—7, 9 ir 11 posmas yra visiškai nauji, o iš V Nr. 1 visiškai apleista 14 paskutiniųjų ir dar kiek eilučių. Šiaip V Nr. 1/Ns Nr. 373 yra gimininga Rz 1825 (1935) m. Nr. 79 (Marti serganti)/Ns Nr. 372. Kl 1905 m. Nr. 130 patiekia 36 eilučių (4 nelygūs posmai) dainą, gan artimą V Nr. 1/Ns Nr. 373.

Asz pažurėsu
Sawo Mergélę(,)
Ar rúdija Žiedelei
Ant baltujû Rankeliû,
Ar wysta Wainikkėlis
Ant gelswujû Kaseliû. —
Jaw Giesmes skamba,
Wargonai gaudzia;
Pemytis graudz' apwerkia
Sawo jauną Mergélę:
Ak, kad asz mirczau!
Arba kur dingsu?! —
Tikt Mislij' ję mislisu,
Szirduže ję laikysu.

Rz 1825 (1935) m. Nr. 64 (Aukso patkavatė), Stan. 1823 m. Nr. 12, Dauk. 1846 m. Nr. 12, Ns 1853 m. Nr. 382 ir kiti [žino šiuos V Nr. 1 klausimus:

Rz 64
Ko rasoja vainikėlis
ant tavo galvelės?
Ko rudija žiedytėlis
ant baltų rankelių?

Ns 382 (sekant Daukantu)
Ko rasojo wainikelis
Ant anos galwelês,
Ko rudijo žėdytelis
Ant baltû rankeliû.

Ns 149 (sekant Stanevičia)
Ko rudij' žėdelis
Ant baltû rankeliû?
Ko rasoj' wainikas
Ant geltû kaseliû?

V klaidingai sužymėta — Pemytis viet. — Bernytis. Vok. vert. der Jůngling.

---

148. Trijs Rožytis Daržele žijdejo.[1]

Trijs Rožytis Daržėle žijdejo(,)
Dwi Sessyte už Stalo sedejo(;)
Kurrie manno Szirduže netinka(,)
Ta prie manne Szalužes prislinka.
Kad ir balta pawêsi auginti(,)
Kad ir puiki į Szijlkus(,) — Lyg nebaigta eilutė — dabinti?
pažurėti lyg kad Jumprowéli(,) — Iš vok. Jungfrau mergaitė (panelė).
ne mok dirbti neij koki darbeli.
Marga lowa swirnužê stowejo(,)
tů Lowužže mergyte gullejo(;)
tůl bernytes szalle jos stowejo(,)
Kol Mergijte į Lowužže ême.
Jis kettinna Wijgužžeij wygioti — Iš vok. Wiege lopšys.
Ir tris Kartus Naktuže butczoti(;)
Szeimijnužei asz busu rustesnis(,)
O Mergijtei busu meilingesnis.
Szeimijnužei brangeij sudêrêsim
Ir nudirbtus gerraij pamijlêsim(,)
Kol už stalo Ruggiû Důna důsim
Ir pri darbo szaunaij strepsurosim. — Iš vok. strebsam darbštus, stropus (tad stropinėsim!)

[1] Msc 175 XII Nr. 3 (rankr. pusl. 62, gaida pusl. 61a — Litthauische Dainos, prie Nr. 3: Bedarf Präcentor in Kalninken. Juni 1829). XII Nr. 3 tema kitaip išreikšta ir atvaizduota Ns 1853 m. Nr. 138 (Nueiswa mudu abudu — Į žalią giružę abudu).

149. Ey užaugs, užaugs žalas skrobluželis.[1]

Ey užaugs, užaugs — Ns 352 — Ui didi didi ir t. t. Ns 352 (Brzozowski) pirmuose 7 posmuose (jų čia nekartojame) nutolsta nuo V Nr. 2
Žalas Skrobluželis — Ns 351 — Žalias skroblelis. [pirmųjų posmų, o Ns 351 (Gisevius) yra čia labai artimas V.
Žalam Tēwo Sodéle. — Ns 351 — sodelij'.
Ey užaugs, užaugs
Musû Brolužélis, — Ns 351 — Mėlas brolelis.
Pakirs jis Skrobluželį. — Ns 351 — žalią skroblelį.
Ey pakirs, pakirs
Žalį Skrobluželį, — Ns 351 — žalią skroblelį.
Iszpjaus baltas Lentéles.
Ey iszpjaus, iszpjaus
Baltas Lentéles(,)
Iszgrįs Žirgû Strojélę. — Ns 351 — žirgui strajelę. Po to dar posmas — Ey iszgrįs iszgrįs / Žirgui strajelę, / Užwes bėrą žirgelį.
Ey užwes, užwes
Berą Žirguželį, — Ns 351 — Bėrą žirgelį.
Szers grynoms Awižėliems.
Ey nuszers, nuszers — Ns 351 — Ey paszers paszers.
Grynoms Awizeliems; — Ns 351 — Bėrą žirgelį.
Uždės tymą Balnelę. — Ns 351 — balnelį.
Ey užsės, užsės — Ns 351 — uždės uždės.
Jaunas Bernužėlis. — Ns 351 — Tymą balnelį.
Jůs Bernas į Karelę. — Ns 351 — Jos brolis į karelį.
Ey Bernyt', Bernyt'(,) — Ns 351 — Brolyt' brolyti.
Ey Bernyti mano(,) — Ns 351 — Ką tu parsiųsi.
O ka tu man parsiusi? — Ns 351 — Mumus trims sesuželems? Toliau Ns 351 ligi galo nutolsta nuo V Nr. 2 (nei panašumų, nei skirtumų neran-
Ey parsiús, parsiùs — Ns 352 — Ey asz parsiųsiu. [dame), bet Ns 352 kaip tik čia prie V prisiartina.
Sawo Mergužytei — Ns 352 — mergužei.
Tris margas Gromateles(.)
Pirmoj Gromatoj'(,) — Ns 352 — Wėnoj'.
Pirmoj' szioj' margojoj'(,) — Ns 352 — Wėnoj' margojoj'.
Ir jůdas Wainikkėlis. — Ns 352 — Bus szilkû skepetele.

[1] Msc 175 V Nr. 2 (rankr. pusl. 26, 26a, 27, greta vok. vert. — nežinomos kilmės lyg nusirašytų dainų rinkinėlis); pusl. 27 pastaba — „Plan und Zusammenhang möchte man in (diesem) Liede wohl vergebens suchen". Šioji daina yra plačiai žinoma, taip prasidedanti Skroblužėliu (skrobleliu), pavyz. Giseviaus Dreiundzwanzig Dainos Nr. 14 (Neue Preuss. Prowinz. Blätter 1859 m. X, 332), A. Juškos Liet. dain. 1880 m. Nr. 412 ir Svotb. dain. 1883 m. Nr. 89, Leskieno 1882 m. Nr. Nr. 39, 40, Volterio 1904 m. pusl. 437—438 ir kit., taip ir, bene dažniau, Didžiais girios medeliais (Oi didi, didi girios medužėliai, mažas mano brolelis), pavyz. Brzozowskio 1844 m. p. 14—16, Juškos Liet. dain. Nr. 603, Svotb. dain. Nr. Nr. 111, 433, Bartsch 1886 m. Nr. 54 ir kit. Ns 1853 m. Nr. 352 duoda Ui didi didi gir(i)os medelei atmainą, sekdamas Brzozowskiu (kartoja Kl 1905 m. pusl. 284, pridėjimų Nr. 27), o Ns Nr. 351 Ey užaugs, užaugs žalias skroblelis atmainą, remdamasis Giseviaus 1846 m. Krakiškiuose (apie Ragainę) užrašytu tekstu; abiejose Ns atmainose po 14 trieilių posmų viet. V Nr. 2 15 posmų (Ns, be abejo, žinojo ir V Nr. 2). Panašiai, kaip Ui didi didi atmaina, prasideda dar Stan. 1829 m. Nr. 21 (Oy užket gausket gyrioj medelei) ir pan., bet jos turinys kitoks.

Antroj' Gromatoj',
Antroj' szioj' margojoj', Ns 352 — Antroj' margojoj'.
Yr auksinas Žiedelis. Ns 352 — Bus aukselio žėdelis.
Treczioj' Gromatoj', Ns 352 — Treczoj'.
Treczioj' szioj' margojoj', Ns 352 — Treczoj' margojoj'.
Yr szilkû Skėpetelis. Ns 352 — Bus rutû wainikelis.
Dėwėk(,) Mergužyt'(,) Ns 352 — Nesziok, merguže.
Jůdą Wainikkėlį Ns 352 — Szilkû skepetą.
Margoj' Bažnytėlėj'. Ns 352 — Margojoj.
Dėwėk(,) Mergužyt'(,) Ns 352 — Nesziok, merguže.
Aukso Žieduželį Ns 352 — žėdelį.
Linksmame Janimelij'. Ns 352 — jaunimelij'.
Dėwėk(,) Mergužyt'(,) Ns 352 — Nesziok, merguže.
Szilkû Skėpetėlį. Ns 352 — Rutû wainiką.
Prie sawo Motinėlės. Ns 352 — Pakol tu pas moczutę.

---

150. Ein Jüngling bittet ein Mädchen ihm Geld zu leihen (und verspricht sie zu verheirathen).[1a]

Życzyk Mergyte
Porą szimtėliû
Baltujû Doleréliû. V vok vert. — Thalerstücke. Ns — Baltujû dorėleliû, — Baltujû dorėleliû.
Bernyti mano,
Jaunasis mano!
Kadda tu man atdůsi? Ns — Kada tu man atdůsi? — Kada tu man atdůsi?
Mergyte mano,
Jaunoji mano,
Pawasario Dienėlij' Ns — dėnelej'.
Su Waltužę pareisu. Ns — Su waltuže pareisiu.
Bernyti mano,
Jaunassis mano,
Ant ko tawę pažysu? Ns — Ant ko tawę pažįsiu? — Ant ko tawę pažįsiu?
Mergyte mano,
Jaunoji mano!
Geltoms Liepoms Laiwėlis(,)
Žalû Szilkû Žėglėlis.

[1] Msc 175 V Nr. 3 (rankr. pusl. 27, 27a, greta vok. vert. — nežinomos kilmės lyg nusirašytų dainų rinkinėlis). Ns 1853 m. Nr. 128 paverčia visus V Nr. 3 trieilius posmus ketureiliais. Kl 1905 m. Nr. 64 iš Gilijos par. duoda taippat 20 eilučių Życzyk mergyte dainą, kurios betgi turinys įvairesnis už V Nr. 3/Ns 128.

[a] Toliau dar: Dies Versprechen drückt er sinnbildlicht aus: er werde mit einem grünbesegelten Schiffe komen.

151. Ein Jüngling wirbt um ein Mädchen.[1]

Pakélui, pakélui
Linužus ròwau;
Atjojo Bernytis

Ns A. L. — Ten lankoj', ten lankoj' — Saulyte teka, — Ten mano mergyte — Linužius rauja.
Ns — Linužius rowjau

Ir manę sweikin'.
Jau asz taw padėsu
Linužus rauti.
Pas tawo Tėwelę
Geriau ir walgiau.

Ns — Ant bėro žirgo. Po to dar — Labą dėn', labą dėn', — Mergyte mano.
Ns — padėsiu.
Ns — Linužius.
Ns — tėvelį.
Ns po to dar — Kad man tėwuželis — Jau pažadėjo.

Ne noru, ne noru,
Eik tikt(,) Berneli!
Diewužis padės man
Linnužius ráuti.

Ns — Ne noriu, ne noriu.

Atjoki(,) Bernyti(,)
Serradôs Ryta;
Rassi tadd' Szirdužis
Jau sumislita.

Ns — Seradôs rytą.
V vok. vert. — Vielleicht. Ns — Tai rasi szirdužę.
Ns — Jau sumislitą.

Atjojo Bernytis
Serradôs Ryta.
Szirduže ne rado
Jau sumislita.

Ns — Seradôs rytą.
Ns — Szirdužę.
Ns — Jau sumislitą.

Kur dėsu, Mergyte,
Bėrą Žirgelį?

Ns — Kur leisiu.

Kur dėsu, Jaunojė,
Aukso Žiedelį?

Ns — Kur dėsiu, jaunoji.

Leyk bėrą Žirgėlį
Į Pudimėlę;
Mesk aukso Žiedelį
Į Rùdinėlį.

Ns — Leisk.
Ns — Į pudimelį.
V vok. vert. — In den Sumpf. Ns — Į rudynelį. Po to Ns dar — Te žwengia žirgelis
Po pudimelį,
Te rudij' žėdelis
Po rudynelį.
(Žiūr. V Nr. 4 paskut. posmą).

Atjoki(,) Bernyti(,)
Subbatôs Ryta,
Tay rassi Szirdužę
Bus sumislyta.

Ns — berneli.
Ns — Subatôs rytą.
Ns — Jau sumislitą.. Po to Ns dar — Atjojo bernytis
Subatôs rytą,
Tai rado szirdužę
Jau Sumislitą.

Kur dėsu, Mergyte(,)
Bėrą Žirgelį?

Ns — leisiu.

Kur máusu, Mergyte(,)
Auksa Žiedelį?

Ns — Kur dėsiu, jaunoji.
Ns — Aukso žėdelį?

[1] Msc 175 V Nr. 4 (rankr. pusl. 27a, 28, 28a, greta vok. vert. — nežinomos kilmės lyg nusirašytų dainų rinkinėlis). Ns 1853 m. Nr. 176 paverčia V Nr. 4 11 posmų dainą 13-aposme. Kl 1905 m. Nr. 142 (iš Kretingos par. — Klaipėdos krašte) duoda 14 posmų dainą, pradėdamas ją — Palenkyj', palenkyj' saulyte teka. Ns Nr. 380 (aus dem Slavischen) — Gale lauko linuczei, — Merga rowe linuczus — pradžioje teprasideda panašiai kaip Rz 1935 m. Nr. 151 (V Nr. 4/Ns Nr. 176), bet jos turinys kitoks.

Leisk bėrą Žirgėlį
Į Rautû Daržą; V vok. vert. — In Rauten - Garten. Ns — Į rutû.
Máuk auksa Žiedelį Ns — aukso žėdelį.
Ant baltôs Rankôs.
Te žwengia Žirgelis Šis posmas Ns perkeltas 9-uoju posmu.
Po Pudimėlę,
Te rudij Žiedėlis
Po Rudinėlę. V vok. vert. — Im sumpfigen Wasser.

---

152. Ein Jüngling bittet ein Mädchen um ein Geschenk.[1]

Ant Uliczėlês
Po Tewo Wartais
Aúgt žaloji Liepėle, Ns — Aug.
Palinkusoms Szakėliems. Ir Ns — Palinkusom's.
Po tà Liepelę, Ns — Po ta lėpele.
Po tà žalėje, Ns — žaliaje.
Stow jaunaji Mergyte/: Ns — Stow jaunoji mergele. Ir Ns šią eilutę kartoja.
Per staigiey jojau;
Ne padumojau(,)
Ką asz su ję kalbėczau, Ns — su je.
Su jaunaję Mergytę. — Ns — Su jaunaje mergele.
Mergyt', Mergyte,
Mergyte mano(,)
Pasùk man Marszkineliùs(,) Ir Ns — Pasuk.
Iszraszyk Rankuwėles. — Ns — rankoweles.
Bernyt', Bernyti,
Bernyti mano(,)
Isz ko asz taw pasùsu? Ns — pasusiu.
Rasztužius iszraszysu? Ns — iszraszysiu.
Spelczias ne gàtaw's(,) Ns — Spėlczius.
Szilkai ne werpti,
Drobužes pas Audėjų/: Ns — audėja. Ir Ns kartoja šią eilutę.
Mergyt', Mergyte,
Mergyte mano!
Ne bùk taip Klastorėle,
Bernycziû Willokėle. Ns — Bernyczû wilioklele.
Tus Marszkinėlius
Asz iszardycziau(,) Ns — iszardyczau.
Rasztužes iszpjaustycziau(,) Ns — Rasztužius iszpjaustyczau.
Ugnužę sudegicziau. Ns — Ugnuže sudegiczau.
Tus Pellenėlius
Suszlowinėcziau, Ns — Suszlawinėczau.
Nuneszcziau ant Kalnėlio, Ns — Nuneszczau.
Paléiscziau ant Weyelio. Ns — Paleisczau ant wėjelio.
Pusk, pusk Weyéli, Ns — wėjeli.
Pusk Szaurinėli, Ns — sziaurineli.
Pusk nů mano Mergytês
Daug newiernû Žodeliû(.)
Kiek ant Rùtéliû Ns — kėk.
Žalû Lapéliû, Ns — Žaliû.
Tiek ant mano Mergytês Ns — Tėk.
Daug newiernû Žodeliû. Ns — newėrnû.
Krint nů Rùtéliû
Žali Lapélei,
Krint nů mano Mergytês
Daug newiernû Žodeliû. Ns — newėrnû.

[1] Msc 175 V Nr. 5 (rankr. pusl. 29, 29a ir 30, greta vok. vert. — nežinomos kilmės lyg nusirašytų dainų rinkinėlis). Ns 1853 m. Nr. 299 suskaldo V Nr. 5 12 ketureilių posmų.

153. Parbeg Laiwelis nu Wenczorago.[1]

Parbeg Laiwelis
Nu Wenczorago, — Ns — Jurems maružems.
Sidabro szotoms, — Ns — szûtom's, vert. mit Silbertauen.
Aukso lodotoms. — Ns — Szilkû žėgleleis.
I ta Laiweli(,) — Ns šį posmą duoda be atmainų.
I ta jůdaji,
Sed ir bernelis
baltay raudonas. — Toliau Ns turi savitą turinį, labiau atitinkantį mūsų leidimo Nr. 154.
Eiksz eiksz(,) bernyti(,)
Eiksz eiksz(,) jaunasis(,)
O tai mudu begsiw'
placzoms Maružems(.)
Per Asla ejau(,)
Grindis bildejo,
mano Mergele
Stale sedejo. — Rank. neaišku — Stale ar — Stole.
Eiksz eiksz(,) Mamuže(,)
Eiksz eiksz(,) baltoje(,)
pataisik mane.
Rut Wainikele(,)
Pataisik mane
Rut Wainikele(,)
palijdek mane — Rankr. viet. y.
bent per Laukelle!
Tol asz lijdejau(,) — Rankr. viet. y.
Kol priregejau
žal [rut] wainikelli — Rankraščio skliausteliai.
beszwitrojanti.
Dar ne nuejau
Nei pusse Kêlo(,)
Sutrinka bilda
Beri žirgelei.
Sutrinka bilda
Beri žirgelei(,)
Su Raudo werke — Rankr. viet. Suraudo.
Jauna Mergele.
O kad asz ejau
Per minnes Kiema(,) — Rankr. viet. Minnes.
Minnes Bernelei
Į mant' weiždejo(.) — Rank. viet. Į manę.
O ar jus weizdat,
Ar jus ne weizdat,
Yuk žinnot patejs(,) — Rankr. lyg Luk. Rankr. viet. patys (patijs).
Asz jums ne teksu(.)
Kurrio norejau(,)
sirdejs turrejau(,) — Rankr. viet. Szirdyj.
Tam asz ir dawau
Balta Rankeie(.) — Rankr. viet. Rankele.
Tam asz ir dawau
Balta rankeie; — Rankr. viet. Rankele.
Tam dowanojau
Aukso Žedele.
Bernelis mano(,)
Jůdas Akelis(,) — Rank. viet. Jůdos Akeles.
Jis ne bijojo
Tamsos Nakteles(.)
O kad jis ejo
I žirgu streiji(,) — Rankr. viet. streję (strojį), iš vok. Streukraikas, pakraikas.
Tam ne reikejo
Szwiesos Liktužes(.)
Žib' jo Akelis
Kaip zubburelis(,)
Skaistus weidelis
Kaip bijunelis.
Rawok(,) Berneli(,)
Kad ne uszdegtu
Tawo Akelė
Mano szirdeli.

[1] Msc 175 XII Nr. 2 (rankr. pusl. 60a, 61, gaida pusl. 60a — Littauische Dainos, Rėzos gautos jau 1825 m. dainynui pasirodžius ir lyg [neaiškiai] nusirašytos iš kitų neaiškių raštų, tad iškreipiant žodžius, neaiškiai rašant „a" ir „o", „ij" ir „y"). Ns 1853 m. Nr. 244 tik pirmuodu ketureiliu posmu teturi bendru su XII Nr. 2, tik ir čia kitaip pradeda — Parbėg laiwelis — Jurems maružems, A. L. teminėdamas — Nů Wenczorago, o nuo 3 posmo ir visai nuo XII atšoksta, sekdamas savo nurodomu Enr. Budriaus 37 Dainos oder litauischen Volkslieder Nr. 34 (Neue Preuss. Prowinz. Blätter VI. 1848, pusl. 194), užr. 1846 Pilupėnuose, ir daug artimesnis mūsų leidimo Nr. 154.

154. Tékēk Mergite, tékek jaunoji(.)[1]

Tékēk Mergite, tékek jaunoji(,)
:/:Už manna jauna, už Szipporêli:/:
Po manô Tewô tetuže wartais
:/:O cze tekejo bruns Rinowijnélis:/:
Po tawo Tewo tetuži wartais
O cze tekejo ruds Rûdinelis(,)
Aplink krasztaczes graudžes Asz'rátes(.)
Eiksz eiksz Mergite(,) sēsk i Laiweli
:/:Tai muddu begs'wa Jurû Maratems:/:
O ir pribegau Gilliôs kiema(,)
O ir pragijda raibi Gaidaczei.
O ir pralôje margi Kurtaczei(.)
Iszeit Mergite(,) iszeit jaunoji,
:/:Ji klausinéja kas tai Wargates:/:
Tékek Mergite, tekek jaunoji(,)
:/:Tai tu žinnôsi kas tai Wargates:/:

Pas Motinéle Wijnuže prausaus'
:/:Pas Annijtele nei Wandénēle:/:
Pas Motinele į szilkus szlůsczaus'
:/:Pas Annijtele nei Abrûséli:/:
Pas Motinele szilkû Kleidélû
:/:Pas Annijtele nei Kédeleli:/:
Pas Motinele szlurrés klapczôja
:/:Pas Annijtele bása dewejau:/:
Pas Motinéle rijluže rále
:/:Pas Annijtele oi oiu Bedas:/:

Vietoj — Tekėk mergyte ir t. t. ligi — graudžes ašarates, Ns pradeda dviem pirmiem Rz 153 posmam ir to-[liau tiekia:

Waiksczoj' mergyte
Po Nemonelį,
Jôs wainikelis
Wis ant szalelês.

Kad asz žinoczau,
Kad mana butu,
Asz pasikelczau
Per Nemonelį.

Asz pataisyczau
Jôs wainikelį,
Asz ir surisczau
Szilkû wystelę.

Rz 153 kreipiamasi į Bernytį ir Mamužę, bet ne į Mergytę.

Ns — Mudu luloswa — Jurems maružems (Rz 153 —O tai mudu begsiw' — placzoms Maružems).

Ns — Dar ne nubėgau
Ney pusę kelio,
Pragydo gyste
Raibs gaiduželis.

Dar ne pribėgau
Gilijos kėmą,
Sulojo lote
Margi kurtelei.

Ns — Iszeit mergyte — Graudzey werkianti.

Ns — Ji klausinėjo, — Kas tai wargelis.

Ns — Služįk, mergyte, — Dų trįs metelius, Ns A. L. — Tekėk, mergyte, — Tekėk, jaunoji.

Ns — wargelis. Po to Ns — Kaip asz služijau (L. A. — Kaip asz tekėjau), — Tai asz žinojau, — Tai asz ži-[nojau, — Kas tai wargelis.

XI Nr. 36 paskutinieji 5 posmai Ns-ui eina 7 posmais šitokia tvarka:

Pas mamužytę
Ryli railuži,
Pas anytužę
Ui ui dėnužės.
Pas mamužytę
Muilele prausiaus,
Pas anytužę
Į aszareles.
Pas mamužytę
Szyreliu szlosczau,

Pas anytužę
Į rankowelę.
Pas mamužytę
Szilkû rubelei,
Pas anytužę
Nei kedelelio.
Pas mamužytę
Baltay raudona,
Pas anytužę
Baltay geltona.

Manę ne kencza
Pėwoj' dirwelej',
O ney swirnelej'
Margą skrynelę.
Skrynelês wėtoj'
Rugius ne sėste,
O ney jus arste
Ney jus ekėste.

[1] Msc 175 XI Nr. 36 (rankr. pusl. 54, gaida pusl. 53a — Litthauische Dainos, prie Nr. 36: Anonim). Ns 1853 m. Nr. 244 turi pirmuodu ketureiliu posmu bendru su mūsų leidimo Rz Nr 153 (Parbėg laiwelis), o toliau, ypačiai nuo 6 posmo, labai gimininga XI Nr. 36; šiaip Ns seka Budrium (žiūr. Rz Nr. 153 pastabą).

155. Kad Naktuže tamsoje.[1]

Kad Naktuže tamsoje
Mieg pailsusejei(,)
Tai asz eimi tylomis
Pri sawo Mergijtis.

Jie buczoja tukstant kart(,)
Wélijju jei laba Nakt(,)
taw(,) Mergijte(,) laba Nakt(,)
Miegok pakayinga(.)

Szirdis mano Meile deg
Ir per didde Miega(,)
Mergijte(,) asz prisẽgsu taw(,)
Kad tiktay tu teksi man(.)

Kad ir žweigzdes pri dangaus
mažos kaip ir didzos(,)
tamsoj' man takkus apszwies
pri tawęs kellauti.

Dar Mergyte(,) tu miegi(,)
raszês mane Klebeje(,)
taip užmigsu asz linksmay(,)
tawim besidžaugdams.

Klêbê turredams tawe(,)
Mislijjus Karalus(,)
Jů skarbai ir jo Macis
Niekaij bus man priesz tawe.

Ns, Kl — Kad tamsoje (tamsioje) naktije (naktyje).
Ns, Kl — Mėgt (Miegt) pailsusieji (pailsusiejie).
Kl — einu.
Ns, Kl — Pas sawo (savo) mergytę.
Ns, Kl šis posmas eina trečiuoju:
Ns, Kl — Asz (Aš) taw (tav) důdu (duodu), mergužyt'.
Ns, Kl — Labą naktuželę (naktužėlę).
Ns, Kl — labą.
Ns, Kl — pakajingay (pakajingai). Rankr. y kaip — g.
Ns, Kl šis posmas eina penktuoju:
Ns, Kl — Pabuczoju (Pabučiuoju) tukstant' kart.
Ns, Kl — Kad tiktay (tiktai) taw (tav) teksiu.
Ns, Kl — Merguž', asz (aš) priseksiu (prisieksiu) taw (tav).
Ns, Kl — Kitą asz (aš) ne wesiu (nevesiu).
Ns, Kl šis posmas eina antruoju:
Ns, Kl — Teka žwaigzdes (žvaigždės) ant dangaus.
Ns, Kl — Dides (Didės) kaip ir mažos.
Ns, Kl — Man tamsus (tamsius) aszwęcz (apšvieč) takus.
Ns, Kl — Pas mergą.
Vietoj šio posmo Ns, Kl ketvirtasis:
Asz (Aš) sakysiu: mergužyt',
Mano mylimoji,
Prisiglausczau meilingay
(Prisiglausčiau meilingai)
Pri tawo szalužês (šalužės).
Vietoj šio posmo Ns, Kl šeštasis:
Ne padywik (padyvyk), bernužyt',
Kad asz (aš) ne įleisiu.
Mėgt (Miegt) mamyte swirnužėj' (svirnužėj')
Pri (Prie) mano szalelês (šalelės).

[1] Msc 175 XII Nr. 4 (rankr. pusl. 63, greta gaida pusl. 62a — Litthauische Dainos, prie Nr. 4: Bedarf.). Ns 1853 m. Nr. 140 (kartojama Kl 1905 m. pusl. 286 — pridėjimų Nr. 32) redakcija seka Endr. Budriaus 37 Dainas oder litauischen Volkslieder Nr. 27 (Neue Preuss. Prowinz. Blätter VI, 1848, pusl. 22) ir daug kur skiriasi nuo XII Nr. 2. Nors Bartsch (Dainų balsai), kuris daugeliui Budriaus ir Giseviaus užrašytų dainų žymi jų užrašymo vietas, rodo čia Budriui Pillupönen 1847 m., bet Kl pažymi Kalnininkų par.

156. Ei Olingele(,) raibasis Paukszteléle.[1]

Ei Olingele(,)
Raibasis Paukszteléle(,)
Ko ne kukkoje, anksti Rytele::
Ka asz kukkosu
anksti ir Rytéle(,)
Piemenis draska, mano Lisdéle::

Dk — Oj Łaksztingalele, Ns, Kl — Laksztingalele (Lakštingalėle), Ns A. L. — Ey olingele[2].
Dk — Linksmasis paukszteli, Ns, Kl — Linksmas paukszteli (paukšteli), Ns A. L. — Raibas paukszteli.
Dk — Kodiel negījdi — Kiaurą dijnelę, Ns, Kl — Kodėl ne gėdi (negiedi) — Kiaurą dėnelę (dienelę)?
Dk — Kou asz gijdosiu, Ns, Kl — Ko asz (aš) gėdosiu (giedosiu).
Dk, Ns, Kl — Kiaurą dijnelę (dėnelę, dienelę)?
Dk, Ns, Kl — Piemenelej (Piemenis, Piemenys) drasko (Ns, Kl — draske) — Maną (Ns, Kl — mano) lisdelį [(Ns, Kl — lizdelį). Po to Dk, Ns, Kl — Artojej (Ns, Kl — Artojei) gaudo (Ns, Kl — gaude) — Ir [mąnį (Ns, Kl — manę) patę. Po to jiems eina — Sakė nulesus ir t. t.

Jus Bernelei
newierna Kalbelei(,)
apkalbejot manne, neteisoms Kalbélêms::

Dk šio posmo neturi, o Ns Kl turi [čia 5 posmą:
Jusû (Jūsų), bernelei,
Newėrna (nevierna) kalba!
Manę apkalbat
Neteisom's (Neteisiom's) žodzeis (žodžeis).

Sakêt nulésus
Kweczû dirwéle(,)
Sakêt pamýnus, pewas žoléle(::)

Dk — Sakę nulesós
Kwijtiû dirwelès.
(Ns, Kl 4 posmas:)
Sakę pabaidiós
Bierus žirgélius.
Ns, Kl (po — Ir mane patį:) — Sake nulesus
Kwėczû (Kviečių) dirwelę (dirvelę).
Sake pramynus
Pėwôs (Pievos) žolelę.
Sake pabaidus
Bėrus žirgelius.

Ne asz nulésau

Kweczû dirwéle(,)

ne asz pamijnau, pêwa žoléle(::)

Dk — Ne asz ten buwau,
Ne asz ten łakiojau.
Zalo łąnkélie
Jouda uppele.
Ns, Kl — Ne asz (aš) ten buwau (buvau)
N'asz (N'aš) ten lakiojau,
Ne asz (aš) nulesiau.
Kwėczû (kviečių) dirwelę (dirvelę).
Ne asz (aš) pramyniau
Pėwôs (Pievos) žolelę,
Ne asz (aš) pabaidzau (pabaidžiau)
Bėrus žirgelius.

Skardéle gullau(,)

Skardéle kêlau(,)

O karklijnéle, Lisdele sukkau::

Dk — Ant skardiu gólau,
Ant skardiu kielau.
Ant skardio paszalelu
Mąna līsdelis.
Meldiau prī Diewo
Per kiaurą naktį,
Kad nepakiłtu
Sziauręs wiejelis,
Kad ne sóardytu
Mąną līsdelį,
Kad ne sópurintu
Margàs płunksnelès.
Ns, Kl — Ant skardzo (skardžio) guliau,
Ant skardzo (skardžio) kėliau,
O karklynelij' (O karklynėlyj')
Lizdelį sukau.
Meldzau (Meldžiau) pri (prie) Dėwo (Dievo)
Per kiaurą naktį,
Kad ne pakiltu
Sziaurês (Šiaurės) wėjelis (vėjelis).
Kad n'iszardytu (n'išardytu)
Mano lizdelį,
Ne supurintu
Margas plunksneles.

[1] Msc 175 XII Nr. 5 (rankr. pusl. 64, greta gaida pusl. 63a — Litthauische Dainos, prie Nr. 5: Bedarf.). Toji daina labai gimininga Rz 1825 (1935) m. Nr. 10 (Ant vėversėlės: Vėversėle, vyturėle, ko ne čiulbi pievelėj) /Ns 1853 m. Nr. 16, kurios atmainų nemaža Rz palikime. Jųdviejų turinys, net turint galvoje Ns 16, platesnės už Rz 10, tekstą, bemaž vienodas, tik šiaip jau gan savarankiškai vienos ir kitos išreikštas, tad ir už XII Nr. 5 plačiau dainuojama Ns 15 (XII 6×3=18 lygu 6×4=24, Ns 10×4=40 eil.) ir prierašuose (pusl. 348 A. L.) aiškiai ją naudojantis daina patiekiama skyrium nuo Ns 16, kaip savarankiška (apie Nr. 15 skaitytina taippat Rz Nr. 122-[1] pastaboj). Kažkodėl Ns 15 nenurodo labiausiai esąs pasekęs Daukanto 1846 m. Nr. 1 (Łaksztingała), tikriau savąjį tekstą sudaręs iš Dauk. 1 ir XII Nr. 5. Prierašuose (Noten) žymėdamas, be III Nr. 33 (skait. Rz Nr. 122-[1] pastaboj), dar ir XII Nr. 5 atmainą, daukantiško savo šaltinio Ns nerodo net Nachweise, kur jis, be kita ko, išskaičiuoja ir Daukanto dainas su pažymėjimu, kuri jųjų atitinka jo tiekiamą dainą (numerį); tas Ns-ui labai reta. Ns 15 yra pakartota Kl 1905 m. pusl. 313 (pridėjimų Nr. 91); Kl nurodo, jog daina esanti iš Kalnininkų par., matyt, sekdamas čia Bartscho Dainų balsais (II 1889 m., Nr. 291), kuriuose iš P. v. Bohlens Nachlasz patiekiama — Ei volungele, raibasis paukšteli — su pažymėjimu — Kalninken, 1834.

[2] Volungėlė čia kurkas rečiau rodoma už lakštingalą; be XII Nr. 5 ir Bartscho Nr. 291, volungėle prasideda dar, pavyz., Basanavičiaus Ožkabalių dainų Nr. 324.

157. Pirsz man isz Danskos[1].

Pirsz man isz Danskos(,)
Isz Restorijna(,)[2]
Isz Kleipedužes, isz Karalauczes::

Kad surokawau
Ant triû szimtû(,)
Isz triû szimtû wiens te patikko[3]::

Dailus žureti(,)
Meilus kalbeti(,)
I[4] wissa Preusse, nier kitta tokia::

Laibs Augumélis(,)
Skaistus Weidélis(,)
I[4] wissa Preussa, nier kitta tokia::

O kad jis stojos(,)

kaip paraszijtas(,)

O kad jis myne, kaip ant Dakotu::

158. Miežys atsake Skungalli budams[1].

Miežys atsake — Ns — Mėžys.
Skungalli budams(:) — Ns, Kl — Skungalij' (Skūngalyj'). Ns A. L. — Ant aukszto budams, vok, — Im Speicher liegend.

Asz esmi grûdas, ir labbai drutas:: — Ns, Kl — Asz (Aš) esmi grudas (grūdas)), — Ir labai (labay) drutas.
Apinys atsake — Ns, Kl — Apwyn's (Apvyn's).
Karte lipdamas(:) — Ns, Kl — Kartej' (Kartėj'). Ns A. L. — Isz žemės lįzdam's.
Asz esmi guddrus, ir labbai muddrus:: — Ns, Kl — Asz (Aš) esmi gudrus — Ir labay (labai) mudrus.
Mieli atsake — Ns, Kl — Mėlė (Mielė).
Baczko rugdama(:) — Ns, Kl — Baczkoj' (Bačkoj').

Nieks ijr isz judwės, be mannes wienos:: — Ns, Kl — Nėk's (Niek's) yr' isz (iš) judwês (judvies) — Be manês (manęs) wėnôs (vienos). Po to dar Ns, Kl — Rugys atsake — Ant aukszto (aukšto) budam's: — Tikt jus (jųs) tylėkit — O ne kalbėkit.
Kad mes sustosim — Ns A. L. — kad mes sus'eisim.
I marga Krûse(,) — Ns, Kl — Į wėną (vieną) kragą, Ns A. L. — Į wėną kruwą.

O tai mes busim, lygus Brolijtei:: — Ns, Kl — Tai mes kalbėsim — Kaip kožnam pulsis, Ns A. L. — O tai mes busim — Lygus brolyczei.
Darrysim žmones — Ns, Kl — Bagoczems (Bagočiams) girtis, Ns A. L. — Darysim žmones.

Silpnus(,) netwirtus(,) — Ns, Kl — Drutėmsems (Drutiemsiems) imtis, Ns, A. L. — Silpnus netwirtus.

Senni wolûsis, Jauni globosis:: — Ns, Kl — Jaunams (Jauniems) globotis, — Senams (Seniems) wolotis (voliotis), Ns A. L. — Seni wolosis(,) — Jauni globosis.

[1] Msc 175 XII Nr. 6 (rankr. pusl. 65, greta gaida pusl. 64a — Litthauische Dainos, prie Nr. 6: Bedarf). Mūsų leidimo Nr. Nr. 157 ir 158 yra Msc 175 XII patiektos lyg būtų viena daina: po penkių posmų — Pirsz man isz Danskos (baigiant — kaip ant Dakotu) prasideda be kokio atskyrimo — Miežys atsake ir t. t. Ns 1853 m. Nr. 321 (ją kartoja Kl 1905 m. pusl. 315 — pridėjimų Nr. 96) pradeda — Mėžys atsake, nors, tikriausia, Ns bus čia naudojęsis ir XII Nr. 6 (tai matyti ir iš jo prierašų A. L.), kaip jis iš viso Msc 175 XII yra pažinęs ir panaudojęs savo paskelbtiems dainų tekstams. Ns ne tik Nr. 321 nekartoja — Pirsz man isz Danskos, tikrai paaikydamas tai atskira daina, bet ir niekur jos nekartoja, tad ir mūsų leidinyje jiedvi atskyrėm nuo kita kitos. Daina — Miežys atsake — yra viena tos rūšies dainų kaip ir — Kas tas miežių grudas (Ns Nr. 319/Msc 175 XII Nr. 29, žiūr. mūsų leidimo Nr. 177), — Ką sakė apvynėlis (Ns Nr. Nr. 320 ir 403), — Apvynėli žaliasis (Ns Nr. 265), — Apvynėli, taduja (Ns Nr. 256), Ui tu apvynėli (Ns Nr. 234).

[2] Gal turėtų būti — Isz Kestorijna (Küstrin)?

[3] Toliau rankr. dvieiliai posmai — Dailus žureti, Meilus kalbeti ir t. t. (taip pat ir — Miežys atsake Skungalli budams ir t. t.), tačiau didžiosios raidės palaikymas būdvardžiams ir t. t. rodo užrašytoją tik dėl patogumo dvi eili vienon surašius, tad mūsų leidime palaikoma trys eilutės (trečia kartojama::, tad tikriau bus čia keturios eilutės) kaip dainos — Pirsz man isz Dansko — pirmuose dviejuose posmuose. Ns Nr. 321/Kl pusl. 315 turi (dainoje — Miežys atsake) 6 ketureilius posmus: Mėžys atsake — Skungalij' budam's: — Asz esmi grudas, — Ir labay drutas.

[4] Vok. — In.

159. Septijni Rutu Lappukaij[1].

Septijni Rutu Lappukaij(,)
Dewijni jauni Swėtukkaij(.)
Wissus dewynis iszleidau(,)
Kol sawo Jauna sulaukiau(.)
Prijoje pilns Kiems Bernijczu(,)
Suriszo žirgos pri Taworôs.
Žirgay Tworėli iszlenke(,)
Įleidu Tarnus į Darža(.)
Tarnay Rutytis numijne(,)
Begsu per Dwara Tėkinna.
Gůsus Mammužeij wergdama(.)
Rijszkis(,) Dukrijte(,) žinnokis.

Kl — lapeliai. Ns šio posmo neturi.
Kl — berneliai (toliau su XII nieko bendra neturi).
Ns, Kl šio posmo neturi.

Ns — Sujojo wedlei dewyni. Kl šio posmo neturi.
Ns — Suleido žirgus į daržą.
Kl šio posmo neturi.
Ns — Žirgai pamyne rutelius,
Wedlei paskyne wyszneles.
Kl šio posmo neturi. Ns neturi šios eilutės.
Ns — Bėgsiu per kėmą tekina,
Skųsiůs motuszei werkdama.
Kl šio posmo neturi.
Ns — Ne werk, dukrele, ne raudok, — Ne werk, jaunoji, ne raudok, — Atžels wyszneles isz grudů, — Žali rutelei isz [szakniů. Čia Ns pakeičia Dauk-o — Atžels wyszneles isz szakniů, — Žali rutelei isz grudů.

[1] Msc 175 XII Nr. 7 (rankr. pusl. 66, greta gaida pusl. 65a — Litthauische Dainos, prie Nr. 7: Bedarf). Ns 1853 m. Nr. 49 duoda dainą — Sujojo wedlei dewyni, kurios turinys gimininga XII Nr. 7, bet Ns tekstas nerodo, kad jis būtų pasemtas iš XII, tik turi aiškiai pažymėtą šaltinį — Dauk. Nr. 38. Tai 10 eilučių (Dauk. II — 4 ir III — 6 eil., Ns 5 posmai iš 2 eil. = 10 eilučių), Ns išskirtų iš Dauk. dainos (II ir III posmas) Berželis — Ąnt aukszto kalnu berželys, kurios I ir IV—VII posmai, sudurti su Dauk. Nr. 98 Swirnelis — Mergėle mąna jaunoie, Ns pakartoti Nr. 297 — Ant aukszto kalno berželis; tai žinoma daina, paprastai prasidedanti — Trake berželis stovėjo. Kl 1905 m. nekartoja Ns nei 49 nei 297, tik savo Nr. 22 (Tilžės par.) pradeda kaip XI Nr. 7 — Septyni rutų lapeliai, bet jos turinyje neseka XII, tik jungia su daina apie zylę — Sugavau žalią zylaitę (palyg. Ns Nr. 401/Kl Nr. 17, taippat Dauk. Nr. 27 ir kt.). Tad XII Nr. 7 tegalima lyginti su Ns Nr. 49 ir iš dalies Kl Nr. 22.

160. Jau auszt auszruže(,) žadin Mammuže[1].

Jau auszt auszruže(,)
Žadin Mammuže(:)
Kelkis(,) jauni Mergijt'. Ns — jauna mergyte.
Dar ne atsikėlęs Ns — n'atsikelus.
Klausau Mammužes(:) Ns — Klausiau.
Kur dejeij Wainikel'? Ns — wainikelį.
O asz ijdawau Ns — įdawjau. Endr. Bdr — Asz netylėjau.
Wain'kyte tawa Ns — Tawo wainiką. Endr. Bdr — Skubrey atlėpjau.
Kieme jaunam Bernijcz'. Ns — bernyczui. Endr. Bdr — Asz jį dawjau bernyczui.
Ei Bernijt(,) Bernijt(,) Endr. Bdr šio posmo neturi.
Bernijti manna(,) Ns — mano.
Kur dėjeij Wainikėl'. Ns — wainikelį.
O asz imetczau Ns, Endr. Bdr — Asz jį įmetęs
Wain'kyte tawa Ns, Endr. Bdr — Į wandenelį.
I srowinga Uppuž'. Ns, Endr. Bdr — upelę.
Wain'kytis plauke(,) Ns — Wainikas.
Gulbikkes szauke(,) Ns — Gulbeles.
Tai man grážu klausijt. Ns — klausyti.
Isižurekis(,) Ns — Įsižiurėkis. Rz 1825(1935) m. Nr. 5 (Žirgutis) — Įsižiurėkis.
Mergyte manna(,) Ns — Mano mergyte. Rz 1825(1935) m. Nr. 5 — mano mergyte.
Kaip dréba ber's žirgijtis. Ns — kaip dreba szi kwėtkele. Rz 1825(1935) m. Nr. 5 — kaip dreb mano žirgytis.
Taip tu drebbesi(,) Rz 1825(1935) m. Nr. 5 — Taip tu drebėsi,
Mergijte manna(,) Ns — mano. Rz Nr. 5 — kad wainikuota
Kad manna Walej' busi. Ns — mano. Rz Nr. 5 — man jauna ištekėsi.
I penkis Mettus Ns — Penkis metukus.
Táwe ne bausu(,)
Pakolej apsidzaugs'. Ns — apsidzaugsiu. — Kad apsidzaugsiu, — Su rykszte bausiu, — Su newėrnais žalukais. — Kad asz pakelsiu — Wėną [pirsztelį, — Sutirpsi kaip waszkelis.
Ar taip kalbejeij(,)
Szélme Bernijte(,) Ns — Szelmi bernyti.
Kol manne perkalbej'. Ns — manę perkalbėjei.
Ne kett'naij bausti(,) Ns — Neket'nai.
Kett'nay pajausti(,) Ns — Ket'nai.
Ant Rankužu neszot. Ns — Ant rankužiû neszioti

Endr. Budrius N. Pr. Pr. Bl.:
Auszt ir auszruže,
Szauk ir mamuže,
Kur dėjei wainikelį?

[1] Msc 175 XII Nr. 10 (rankr. pusl. 69, greta gaida pusl. 68a — Litthauische Dainos, prie Nr. 10: Bedarf). Ns 1853 m. Nr. 173, atsirėmęs Endr. Budriaus 37 Dainas oder litauischen Volkslieder Nr. 16 (Neue Preuss. Prowinz. Blätter V, 1848 m., pusl. 350 — Pillupönen, 1845 m.), paverčia XII Nr. 10 11 posmų — 13. Panašų turinį turi savarankiška daina Ns Nr. 304 (Auszta auszrele, — Teka saulele — Per žaliaję girelę).

161. Strasdi(,) Strazdéle.[1]

Strasdi(,) Strazdéle(,)
raibus Paukszteléle(,)
Neszokinek per kéle(.)
Turrus Flintéle
Užgintawota(,)
Sidabrellu lůdot.
Sijkéle szowau(,)
Plunksnes dulkėje(,)
Žemuže padrebbeje.
Antra kaip szowau(,)
Jau ne be kėlei.
Girruže usterreje.

Ns apleista be paaiškinimo.

O užkit(,) gauskit — Stan — Oy, Ns — Ui.
Girro Médélei(,) — Stan — gyrioj, Ns — Giroj'.
Maži mano Brolijczeij(.) — Stan, Ns — Broleley (brolelei).
O užaugs, užaugs — Stan — Oy, Ns — Ui.
Mano Brolijczu(,) — Stan, Ns — broleley (brolelei).
Iszkirs Girro Meddellus. — Stan — gyrioj, Ns — giroj'.
Girruže kirta(,) — Stan — Gyrelie, Ns — Girelej'. Ns — kirto.
Girruže tasze(,) — Stan — pagyrie, Ns — Pagirej'.
Pagirruže surasze. — Stan, Ns — Ant wiszkelele (wėszkelelio) weže.
Passikurdijkis — Stan, Ns — O yr (ir) yszstaty (iszstate).
Marga Dwaréle — Stan, Ns — dwarely (dwarelį).
Ant placze Wiežkelléle. — Stan — ant asztuniu kampelu, Ns — Su asztoneis kampeleis.
Ant kiek Kampéle
Po Allywéle
Su dewijnumo szakkélems. — Stan šio posmo neturi. Ns pasigauna čia iš Rz 1825 m. Nr. 9 — Ant kožno kampo — Po lėpôs medį — Su dewyno'ms szakelem's. — Ant kožnôs szakôs — Po geguželę (Rz Nr. 9 — Po gražu Paukszczu) — Su meilingais balseleis, bet A. L. — Prė kožnôs lėpôs — Po aukso kupka — Tarp linksmû bernužaczû (arba — Rinszwynaczo pripiltą).

I Wirszûnéle — Stan — Kamps i kampely, Ns — O geguželes.
Po je Gužéle — Stan — po gegužele, Ns — Graži paukszteleį.
Kas Rijtuže kukkawa(.) — Stan, Ns — kas ritely (Kas rytelį) kukawa (kukawo).

[1] Msc 175 XII Nr. 8 (rankr. pusl. 67, greta gaida pusl. 66a — Litthauische Dainos, prie Nr. 8: Bedarf). Nors Ns 1853 m. Nr. 203, remdamasis Sim. Stanevičios 1829 m. Nr. 21, bet ir atsižvelgęs į XII Nr. 8, pradeda nuo — Ui užkit gauskit ir visiškai apleidžia pirmuosius keturis („strazdelio") XII Nr. 8 posmus lyg jie būtų atskira, jo betgi nė kitur nekartojama daina, ir tikrai dukters iškūkavimo daina paprastai prasideda kaip Ns — Oi užkit gauskit (Vai užia gaudžia) ar šiaip medeliais (Ei didi didi girios medeliai, Oi augšti augšti girios medeliai ir pan.), tik vis dėlto kaszin ar reikėtų taip griežtai atmesti strazdelio įžangą kaip Ns kad yra padaręs. Viena, atmetus ją, dar tvirtesniu pagrindu reikėtų atmesti ir XII Nr. 8 keturposmę užbaigą — O eisu, eisu, kuri primena mums savarankišką dainą — Oi eisiu, eisiu, aš čia nebūsiu; tuomet tektų pripažinti XII Nr. 8 kažkokiuo trijų dainų lipiniu! Antra, kad ir iš tolo prasideda daina kreipimuisi į strazdelį, tik ketvirtas įžangos posmas, kur užterėjo giružė, gražiai sudera su tolesniu — O užkit, gauskit girios medelei. Trečia, Bartsch Dainų balsuose II, 1889 m. Nr. 286 kartoja aus P. v. Bohlens Nachlasz (Kalninken, 1833) lygiai tokią pat, kaip Bedarfo, dukters iškūkavimo įžangą (Bedarf = Bohlenui?) — Strazda, strazdeli, reiba paukšteli.

Tůl ji kukkawo(,) Kol iszkukkawo Důk rijte nuo Mammužes.

Stan, Ns — kol (Kol) yszkukawa (iszkukawo).
Stan, Ns — kol (Kol) yszlyngawa (iszlingawo).
Stan — matuszeles dukrele, Ns — Dukrytę nů mamužês. Po to Stan, Ns — Nu (Nů) matuszeles (motuszelês —) balta (Baltą) dukrele (dukrelę), — nu (Nů) brolelu (broleliû) sesele (seselę).

O eisu, eisu
I ta žéméle(,)
kur gywen be Darbélei.
Persitraudijsu
Žale szilkéle
Per Jures(,) per Marružes.
Tai asz nueisu
I tą žemele(,)
Kur gywen be Darbéle.
Po Welėnéles(,)
Po Smilginéles
Cze gywen be Darbéle.

Vietoj paskutiniųjų keturių XII posmų Stan turi 4 eilutes (= 2 Ns posmam), Ns 4 posmus.
Ns — Ui aplankykit, Brolei, seselę, Norint wasarôs keliu. — Stan. šio posmo neturi.
Ns — Ui aplankykit, Brolei, seselę, Norint žėmôs keleliu. — St — Oy łankykite broley sesele norent žimos kelelu.
Ns — Wasarôs keliu Jůdu laiwaczu Su szilkineis žėgleleis. — Palyg. Rz. 39 — jůdas Laiwelis — Wandenužu kelauti. XII panašiai sako — Persitraudijsu — Žale szilkéle — Per Jures per Marružes. Stan. šio posmo neturi.
Ns — Žėmôs keleliu Nauju važeliu, Jůdbėreliu žirgeliu. — St — žimos kelelu, nauju važelu, judbierelu žyrgelu. — Rz 39 — baltas Važelis Bėru Žirgu važoti.

---

162. Ei kieno, kieno žáles Kiemel's.[1]

Ei kieno, kieno žáles Kiemel's:: — Ns — Ey. Ns — Žalias kėmelis.
Žale ware Wártélei(,) missingineij Rakteleij:: — Ns — Zalo wario. Ns — mesingini.
Ei tai ijr, tai ijr sennůs' Mammužes:: — Ns — Tai yr', tai yra. Ns — Senos mamužês.
Žale etc.:: — Ns — Zalo wario wartelei, — Mesingini raktelei.
Ieit Mammuže į nauja Swirni:: — Ns — swirną.
Ne rand sawo Duk'rijtis neij margůsus Spintužes:: — Ns — dukrytę. Ns — Ney margąses skryneles.
Tai werke, werka senna Mammuže:: — Ns — Tai werkia, werkia.
Gail' jaunůsus Duk'rijtis su jaunůjo Bernyczu:: — Ns — Gaila jaunôs dukrytês. — Su jaunůju bernyczu.
Ei ne werk, ne werk senna Mammuže:: — Ns — Ey.
Juk asz ir wėl sugrijszu su jaunůju Bernyczu::
Ei ne griszk, ne griszk Dukrijt manna:: — Ns — Ey. Ns — Dukryte mano.
Bandyk Wárgéle wargte su jaunůjo Bernyczu:: — Ns — wargelį wargti. — Su jaunůju bernyczu.

[1] Msc 175 XII Nr. 13 (rankr. pusl. 71-a su gaida — Litthauische Dainos, prie Nr. 13: Bedarf). Ns 1853 m. Nr. 247 paverčia XII Nr. 13 ketureiliais posmais, nekartodamas(::) eilučių. Kl. 1905 m. Nr. 469 kartoja Gryneidės par. — Ei kieno, kieno — Žalias kiemelis, bet taiko ją ne mamužei ir dukrytei, tik tėveliui ir sūneliui; tai lyg vyriškoji XII Nr. 13/Ns Nr. 247 šaka, tiesa, ne ką savo teturinti, tk daugiausiai kartojanti grįžtančio su 3 gromatėlėmis žirgelio motyvą.

163. Nů Swodbôs(.)[1]

Einù per Kėméle i nauja Swirrinèle(,)
Randu sawo Moczutte diddey n'atspejancz'(,)
Skrinužžes be važant(,) Drabuzzes be rėžant(.)

Ko tu werkì(,) tu maño Moczutte(?)
Ko tu werkì(,) tu maño Seńoje(?)
Ko tu taip dusaújì ankstì rytéle?

O ko asz ne werksu, ko asz ne dusaúsu(,)
Jau ryto ìszléisu jaunaúsa Dukréle(.)
Einù per Kieméle ì nauja Buttéle(,)
Randu sawo Tetužželi dìddey n'atspejanti(,)
Aluttę be darant(,) Médutte be mėszant(,)
Sawo Séngalwèle graudzey be werkiant(.)
O ko tu werkì(,) tu maño Tewéle(,)
Tu maño Seńassìs?
O kur asz ne werksu(,) kur asz ne raudosu(,)
Jau ryto ìszleìsu jaunaùsa Sunyti(.)

Ns, Kl — kėmelį (kiemelį). Ns, Kl — swirnelę (svirnelę).
Ns, Kl — motinelę (motynelę). Ns, Kl — n'atspėjanczę (n'atspėjančę).
Ns, Kl — b'atwožant. Ns, Kl — Drobužes. Po šių 2 eilučių Ns, Kl baigia antrąjį posmą — Ran-
[du sawo (savo) sengalwelę (sengalvelę) — Graudzey (graudžei) bewerkianczę (bever-
Ns, Kl — Ko werki (verki), moczute (močiute)? [kiančę).
Ko werki (verki), senoji?
Ko taip graudzey (graudžei) tu dusauji
Jau anksti rytelį?
Ns, Kl — ne werksiu (ne verksiu). Ns, Kl — ne dusausiu.
Ns, Kl — Jau ryto, ryto iszleisiu (išleisiu) — Jauniausią dukrelę (dūkrelę).
Ns, Kl — kėmelį (kiemelį). Ns — butelį.

Ns, Kl — Alutį. Ns, Kl — Midutį bemėžant (bemėžiant).
Ns, Kl — Randu sawo (savo) sengalwelį (sengalvelį) — Graudzey (graudžei) bewerkiantį (be-
Ns, Kl — Ko werki (verki), tėweli (tėveli)? — Ko werki (verki), senasis? [verkiantį).
Ns, Kl — Ko taip graudzey (graudžei) tu dusauji — Jau anksti rytelį?
Ns, Kl — O ko asz (aš) ne werksiu (ne verksiu)? — Ko asz (aš) ne dusausiu?
Ns, Kl — Jau ryto, ryto iszleisiu (išleisiu) — Jauniausią sunelį (sūnelį).

[1] Msc. 37 XII Nr. 9 (rankr. pusl. 98 — 1819 m. Pilkalnio dainos). Ns 1853 m. Nr. 249 (kartojama Kl 1905 m. pusl. 327, pridėjimų Nr. 124) paverčia dvišakę 16 (2×8) eilučių XII Nr. 9 dainą aštuonposme (2×4) ketureilių (2×4×4=32 eil.) daina. Nors ji gimininga mūsų leidimo Nr. 162 (175 XII Nr. 13/Ns Nr. 247), bet Ns ją atskiria nuo savo Nr. 247, ir mes čia juo sekame: tas pats motyvas abiejų dainų savarankiškai yra išreikštas, nekalbant dar apie tai, jog mūsų leid. Nr. 162 lyg ir trūksta antrosios šakos.

164. Kaklelis gerti isztroszka.[1]

Kaklelis gerti isztroszka:: Ns — isztroszko.
Dantis į Kaula sudzûwa:: Ns — Dantys. Ns — sudzuwo.
Neszkit Alukka geltona::
Asz busu baltay raudona:: Ns — busiu.
Budama baltay raudona::
Weizdēsu puikaus, ne szlekta[2]:: Ns — Weizdėsiu. Ns — ne szlekto.
Ir gawa géra(,) ne szlekta[2]:: Ns — gausiu. Ns — ne szlektą.
Géra Tetuže Sunijte:: Ns — Gero tetužio sunytį.
Baltôs Mammužes auginta::
Žáleme Wijge wygiota:: Ns — Žalioje wygej'.
Ant baltû Ranko neszota:: Ns — rankų nesziotą.
Auksa žedůkku žaidinta:: Ns — Aukso.

Kl — Kaklelis gert isztroškęs,
Dantys į kaulą sudžiūvo,
Falri falra falralara,
Dantys į kaulą sudžiūvo.
Kl — Pilkit alutį geltoną,
Aš busiu baltai raudona,
Falri falra falralara,
Aš busiu baltai raudona.
Kl — Dar neišgėrė alutį, — Prijojo kiemą svetukai ir t. t., žiūr. 1 prierašą.

[1] Msc 175 XII Nr. 14 (rankr. pusl. 72 su gaida — Litthauische Dainos, prie Nr. 14: Bedarf). Ns 1853 m. Nr. 322 laikosi dvieilių XII Nr. 14 posmų, tik atmeta kartojimą(::). Kl 1905 m. Nr. 238 (užr. Klaipėdos krašto Kretingos par.) patiekia čia 16 posmų (Kaklelis gert ištroškęs), kurių betgi tik pirmuodu yra artimu XII Nr. 14 (pirmiedviem posmam), o 14 kitų prigraibstyta iš įvairių dainų — čia (3—7 posmai) gimininga Rz Nr. 159 (Septyni rūtų lapukai, tik Kl Nr. 238 be šios įžangos), čia (11—16 posmai) Rz Nr. 143 (Už balto stalo sėdėjau), čia (8—10 posmai) dar iš kitos dainos (Dėveris taurę gerdamas); Kl posmai ketureiliai, kur posmo antroji eilutė kartojama po trečios eilutės (falri falra falralara).

[2] Nuo vok. schlecht.

165. Asz nusieiczau į tą Kiemuže.[1]

Asz nusieiczau į tą Kiemuže(,)
Kur stowis Jaunimužes::
O passisēsczau pas Kákálužę
Żemjausojo Wietuže::
Isižurēsu(,) įsiweizdēsu(,)
Kur aug mana Mergijti::
Eiksz, eiksz Mergijti wissû jaunausi(,)
Ka asz taw Jaunai pirksu::
Ar asz taw pirksu aukso žēdéle(,)
Ar jůda Wainikéle::
Jei isz Meilužžes(,) gerrôs Wallužes(,)
Pirk jůda Wainikkéle::
O jeij isz pikto(,) rûsto szirdužes(,)
Welikes pats dēwējes::[2]
Bus permēczota wissa Amžéle(,)
Manna pirktais dēwējey::

Kl — nusieičiau. Ns, Kl — Kėmužį (kiemužį).
Ns — stowis verčia — sich sammelt. Ns, Kl — jaunimužis.
Ns — O pasisėsczau (Kl — pasisėsčiau) — Pas Kakalužį.
Ns — Zemjausojoj' (Kl — žemjausiojoj) wėtužej' (vietužėj').
Ns, Kl — Įsižiurėsiu — Įsiweizdėsiu (Įsiveizdėsiu).
Ns, Kl — Mano mergyte.
Ns, Kl — mergyte. Ns, Kl — jauniausia.
Ns, Kl — pirksiu.
Ns, Kl — pirksiu. Ns, Kl — žėdelį (žiedelį).
Ns, Kl — wainikelį (vainikėlį).

Ns, Kl — wainikelį (vainikėlį).
Ns, Kl — Rustôs (Rustos).
Ns, Kl — Welikis (Velykis). Ns — dewėjęs, Kl — dėvėjęs.
Kl — permėčiota. Ns taippat — Wisa amžele, Kl — Visą amželę.
Ns, Kl — Mano. Ns — dėwėjei (Kl. — dėvėjei).

[1] Msc 175 XII Nr. 15 (rankr. pusl. 73, greta gaida pusl. 72a — Litthauische Dainos, prie Nr. 15: Bedarf). XII Nr. 15 posmai, dėl antrųjų eilučių kartojimo, yra trieiliai. Ns 1853 m. Nr. 159 (Kl 1905 m. pusl. 285, pridėjimų Nr. 29), kartodamas XII Nr. 15, duoda taippat trieilius posmus, kuriuos betgi kitaip sudaro negu XII: pirmą XII Nr. 15 posmo eilutę skaldo dviem (Asz nusieiczau — Į tą kėmužį), o antrą duoda nekartojamą (Kur stowis jaunimužis).

[2] Palyg. Rz 1825 (1935) m. Nr. 20 (Vilko Svodba), kur vilkelis vesdamas ožką šokti sakosi: — Jei iš geros wales, — Asz su kuma szoksiu, — O jeigu isz pikto, — Asz ję sudraskysu.

166. Pareitu Rijta anksti.[1]

Pareitu Rijta anksti	Ns — Anksti rytą keldamas.
Szalta Rássa braidzojes(,)	Ns — Szaltą rasą braukdamas.
Asz atrandu Mergijte	Ns — pamaczau.
Swirnuže bewerkent.	Ns — Swirnužej' bewerkianczę.
Ei ko werki(,) Mergijte(,)	
Ei ko werki(,) Jaunoj'(,)	Ns — jaunoji.
Ar tu czonaij ne rimsti,	Ns — Ar ne ramas namelij'?
ar ne rámus Namužeij.	Ns — Ar ne rimsta szirdele?
Kad ir czonay asz rimczau(,)	Ns — Jey ir ramas namelij'.
Kad ir ramus Namužeij(,)	Ns — Jey ir rimsta szirdele.
Leisk manne(,) Bernužijt(,)	Ns — bernužyti.
Mammužes aplankijt.	Ns — Moczužę aplankyti.
Per kur eisi(,) Mergyt(,)	
Per kur eisi(,) Jaunoj'(,)	Ns — jaunoji.
Uždyga Rožes Kéla	Ns — Rutos užžele kelius.
ir Ratijtis ta Kéla.	Ns — Ir rožytes takelius.
Rožijtis asz pralenksu(,)	Ns — Rožytes asz palenksiu.
Rutijtis asz pamijsu(,)	Ns — Ratytes asz pamįsiu.
Tai eisu(,) tai lankijsu,	Ns — Tai eisiu, tai lankysiu.
Sawo senna Mammuž.	Ns — moczužę.

Pareitu Rijta anksti	Ns — Anksti rytą keldama.
Szalta Rassa braidzojes(,)	Ns — Szaltą rasą braukdama.
Asz atrandu Bernijte,	Ns — Asz pamaczau bernytį.
Strajuže bewérkent.	Ns — Strajužej' bewerkiantį.
Ei ko werki(,) Bernyte(,)	Ns — bernyti.
Ei ko werki(,) Jaunasis(,)	
Ar tu czonaij ne rimsti,	Ns — Ar ne ramas namelij'?
ar ne rámus Namužeij.	Ns — Ar ne rimsta szirdele?
Kad ir czonaij asz rimczau(,)	Ns — Jey ir ramas namelij'.
Kad ir ramus Namužey(,)	Ns — Jey ir rimsta szirdele.
Leisk manne(,) Mergijžijti(,)	Ns — mergužyte.
Tetuže aplankyt.	Ns — Tetužį aplankyti.
Per kur eisi(,) Bernyti(,)	
Per kur eisi(,) Jaunasis(,)	
Uždyga Karkleij Kéla	Ns — Karklai užžele kelius.
ir Dúbéléij ta Kéla.	Ns — Ir dobilai takelius.
Karklelus asz palenksu(,)	Ns — palenksiu.
Dúbélélis pamijsu(,)	Ns — Dobilelius pamįsiu.
Tai eisu(,) tai lankysu,	Ns — Tai eisiu, tai lankysiu.
sawa senna Tétuži.	Ns — Sawo.

[1] Msc 175 XII Nr. 17 (rankr. pusl. 75, greta gaida pusl. 74a — Litthauische Dainos, prie Nr. 17: Bedarf). Ns 1853 m. Nr. 272 kartais lyg be reikalo taiso XII Nr. 17 tekstą: Pareitu Rijta anksti ir t. t. — Anksti rytą keldama(s) ir t. t., ramus Namužeij — ramas namelij', Uždyga Rožes Kéla ir Ratijtis (Rutytes) ta Kéla (Takeli) — Rutos užžele kelius ir rožytes takelius. Šiaip pla-čiau žinoma tai dainai gimininga, bet linksmo turinio ir ritmo Rz 1825 (1935) m. Nr. 58 (Pažadėjimas neįtinkąs) — Anksti rytą keldamai, baltą burną praus-damai, stov bernytis prie šalies, vis man sukas ant širdies; pavyzd. Kl 1905 ją ne tik kartoja (iš Ns Nr. 191), bet ir turi savų užrašų Nr. Nr. 41, 319 ir kt.

167. Eiswa muddu abbuddei.[1]

Eiswa muddu abbuddei:: Ns, Kl — Nueiswa (Nueisva) mudu abudu.
Į žale giružže abuddu:: Ns, Kl — Į žalią.
Kirswa muddu abbuddu:: Ns, Kl — Nukirswa (Nukirsva).
Žalésis Liepužes abbuddu:: Ns, Kl — Žaliases.
Pjaus'wa muddu abbuddu:: Ns, Kl — Iszpjauswa (Išpjausva).
Naujesis Lentužes abbuddu:: Ns, Kl — Naujases.
Dirbs'wa muddu abbuddu:: Ns, Kl — Padirbswa (Padirbsva).
Naujaji Lowožže abbuddu:: Ns, Kl — Naujaję lowužę (Naująję lovužę).
Klos'wa muddu abbuddu:: Ns, Kl — Pakloswa (Paklosva).
Naujaji Paklôde abbuddu:: Ns, Kl — Naujaję (Naująję). Ns — paklodą.
Guls'wa muddu abbuddu:: Ns, Kl — Įgulswa (Įgulsva).
Į nauji Lowužže abbuddu:: Ns, Kl — Į naują.
Darrijs'wa muddu abbuddu:: Ns, Kl — Daryswa (Darysva).
Žalėje Wijgužže abbuddu:: Ns, Kl — Žaliaję (Žaliąję).
Guldijs'wa muddu abbuddu:: Ns, Kl — Guldyswa (Guldysva).
Mažáje Waikéle abbuddu:: Ns, Kl — Mažąjį (Mažąjį) waikelį (vaikelį).
Wijgios'wa muddu abbuddu:: Ns, Kl — Wygioswa (Vygiosva).
Mažaje Waikéle abbuddu:: Ns, Kl — Mažąjį (Mažąjį) waikelį (vaikelį).

[1] Msc. 175 XII Nr. 18 (rankr. pusl. 76, greta gaida pusl. 75a — Litthauische Dainos, prie Nr. 18: Bedarf). Ns 1853 m. Nr. 138 (Kl 1905 m. pusl. 330 — pridėjimų Nr. 132), rodos, daugiau tos dainos atmainų nebus turėjęs kaip tą vieną XII Nr. 18; eilučių nekartoja(::), palikdamas dvieilius posmus. Kl 1905 m. Nr. 127 (Dubininkų par.) žino atmainą (Eisiva, eisiva, broluži, į šią žalią giružę), kur betgi iš lentužių budavojamas laivužis mergužei kelti, ir ji skenda.

168. Mergyte miela, naktuže cēla.[1]

Mergyte miela, naktuže cēla	Ns — czėlą.
Szalta Rassèle esme braidzojes(,)[2]	Ns — Szaltą raselę — Esmi braidzojęs.
Del tawęs ne miegojęs, po Mijglužes klajojes.	Ns — n'iszmėgojęs. Ns — Po miglužę klajojęs.
Ar asz ne kenczams, Técze Sunijtis(?)	Ns šį posmą duoda trečiuoju. Ns — Ar asz per prastas — Tečio sunytis?
Ar ir ne mijlims mano Żirgijtis(?)	Ns A. L. — Ar ir ne skaistus — Mano Weidelis?
Usz Wartéllu stowēti, daug żodélu girdeti.	Ns — wartužiû. Ns — žodukû.
Sulije manna bēra žirgéle	Ns šį posmą duoda antruoju. Ns — Sulyjo mano — Bėrą žirgelį.
Tymo Balnéle ir Szabbrakéle(,)	Ns — balnelį. Ns vok. vert. — Schabracke.
Sulije Sermegéle(,) jůdaje Keppurruže.	Ns — sulyjo. Ns — Ir jůdą kepurelę.
Ar pawargussi, ar supijkussi(,)	
Ar miego jusi, ar pabuddusi(,)	Ns — Ar mėgojusi.
Ar mannes ne norejei(,) Swirnuže ne atwēr?	Ns — Swirnužę ne atwėrei?
Neij pawargusi, neij supijkussi(,)	
Neij miegojusi(,) bet pabuddusi(,)	Ns — Ney pabudusi.
Tikt tawęs ne norējau(,) Swirnuže ne atwēr?	Ns — Swirnužę ne atwėriau.
Wiena Mammuže, Wartus užwēre(,)	Ns — atkėlė.
Antra Mammuže graitaij atwēre(,)	Ns — Greitay užwėre.
Dar ijr daugiaus Sessyczû tokiû Mamas Dukrijcz.	Ns — Dar yr' daugiaus mergyczû, — Tokiôs momôs dukryczû.
Nepadijwikit, kad asz taip linksmas	Ns — Ne padywykit.
Ir ne daug gērés asz padainosu(,)	Ns — gėręs. Ns — padainosiu.
Dainokit(,) jûs Sessytis(,) ko lûdit(,) Nēgélkijtis(?)	Ns — sesytes! Ns — negelkytes?
Manna Szirduže, ne rupestinga(,)	Ns — Turiu szirdužę.
Gawau Mergyti labbai garbinga(,)	Ns — Gausiu mergytę.
Tur Téte, tur Mammuže(,) garbinga Gimminuže(.)	Ns — Turės tetį, mamužę. Ns A. L. — Dar didesneis szimteleis, — Ir puikesneis rubeleis.
Manna Szirduže ne rupéstinga(,)	Ns — Mano.
Gawau Mergijti labbai meilinga(,)	Ns — Gausiu mergytę.
Meilinga prisiglausti, žinnôs manne pajausti.	

[1] Msc 175 XII Nr. 19 (rankr. pusl. 77, greta gaida pusl. 76a — Litthauische Dainos, prie Nr. 19: Bedarf). Nors Ns 1853 m. Nr. 135 remiasi Endr. Budriaus 37 Dainas oder litauischen Volkslieder Nr. 17 (Neue Preuss. Prowinz. Blätter V, 1848 m., pusl. 351, užr. Pilupėnuose 1847 m.), bet ir, be abejo, naudojosi taippat XII Nr. 19, nuo kurios jo tekstas bemaž nesiskiria, turi tiek pat posmų, tik sukeičia 2 ir 3 posmo vietas ir trieilius posmus paverčia šešiaeiliais, kiekvieną eilutę skaldydamas pusiau.

[2] Palyg. Rz Nr. 166 (XII Nr. 17, bet ne ją kartojančią Ns Nr. 272) — Szalta Rássa braidzojes.

169. Ei Brolijt, Brolijt, Brolijt jaunassis mano[1].

Ei Brolijt, Brolijt, Brolijt jaunassis mano(,) — Ns — Brolyti jaunas mano.
Kur tu rėdaisi taip wėlaij wakaruže. — Ns — Taip wėley wakaružij?
Ar tu nujůsi, ant Szillo pri Mergyczu(,) — Ns — nujosi. Ns — prė mergytês?
Ar tu nakwosi Girruže po Liepužes. — Ns — naktwosi. Ns — Giružej'.
Jůti nujůsu, ant Szillo, pri Mergyczo(,) — Ns — Jote nujosiu — Ant szilo prė mergytês.
Asz ne nakwosu Girruže po Liepužes(.) — Ns — Asz ir naktwosiu. Ns — Giružej'.
Ant ko atjůjeij, to Didztûras Bernijte(,) — Ns — atjojei. Ns — Tu didzturįs bernyti.
Juk tu žinnojeij(,) kad asz warge Mergijte. — Ns — wargi.
Ne Mammužijte man Kraitužes sukloja(,) — Ns — kraitužį.
Ne Tėtužytes man Swodbikke iszkėle(.) — Ns — tetužytis. Ns — iszkelia.
Baltos Rankužes, man Kraituže suklojo(,) — Ns — kraitužį sukloja.
Graita Kojužes man Swodbikke iszkėle. — Ns — Greitos. Ns — iszkelia.

[1] Msc 175 XII Nr. 20 (rankr. pusl. 78, greta gaida pusl. 77a — Litthauische Dainos, prie Nr. 20: Bedarf). Ns 1853 m. Nr. 75 kartoja XII Nr. 20, paversdamas kiekvieną posmą ketureiliu.

---

170. Uj, uj, asz nuwargstu.[1]

Uj, uj, asz nuwargstu(,)
Dar szi rijt ne walgiau(,)
Dar szi rijt ne gėrau — Kl — šyryt.
Ne pėno laszėle. — Kl — Šyryt. Kl — negėriau.
Asz ėjau į daržej'(,) — Kl — į daržėlį.
Asz prausiau weidele — Kl — veidelį.
Nu rutu raszėle(.) — Kl — Su. Kl — rasele.
Szlostijjau weidele — Kl — Šluostyjau veidelį.
Lelijjos lapelu(,)
Lelijjos baltejos. — Kl — baltosios.
Man lenkant lelyją — Kl — lenkiant.
Nupůlo žedėle — Kl — Nupuole žiedelis.
Nu baltojos rankeles(.) — Kl — Nu baltosios.
Pamecziau žedelę(,) — Kl — žiedelį.
Kas matot(— sakijkit'(,) — Kl — matėt.
Kas radot'(—) atdůket'. — Kl — atduokit.
Ne mano žėdelis(,)
Bernijczio pirktasis(,)
Isz meiles důtassis. — Kl — duotasis.

[1] Msc 175 XI Nr. 23 (rankr. pusl. 41, vok. vert. ir gaida pusl. 40a — Litthauische Dainos, prie Nr. 23: Beerbohn; turėtų būti — Beerbohm). Kl 1905 m. pusl. 276 (pridėjimų Nr. 8) ją kartoja pažymėdamas: „R(hesa) iš Karaliaučiaus Karališko knįgino rankraščio". Ją taippat yra užrašęs Petras Bohlen (rinko dainas 1827—1835 m.), iš jo išspausdinta Neue Preuss. Prowinz. Blätter 1859 m. II, pusl. 221, pakartota pirmas posmas ir duota visos dainos vertimas Bartscho Dainų balsuose I, 1886 m. Nr. 95.

171. Asz wargdenele.[1]

Asz wargdenele(,) — Ns — wargdėnele, Kl — vargdienėle.
asz be tetužio(,)
žaliam darželej — Ns — darželij', Kl — darželyj'.
žál's aužolelis(,)
tai puikey sklaida — Kl — Tas.
Žalus lapelus(;)
nukriss lapelei(,)
iszsprogs ir kittu(,) — Kl — kiti.
numirs tetužis(,)
kur gausu kittą. — Ns, Kl — gausiu.
Asz wargdenele(,) — Ns — wargdėnele, Kl — vargdienėle.
asz be mamužes(,)
žaliam darželej — Ns — darželij', Kl — darželyj'.
žals obėlélis(,) — Ns, Kl — Żalia lėpele (liepelė).
tai puikey sklaida — Kl — Ta.
Žalus lapelus(;)
nukriss lapelej(,)
iszsprogs ir kittu(,) — Kl — kiti.
numirs mamuže(,)
kur gaussu kittą. — Ns, Kl — gausiu.
Asz wargdenele(,) — Ns — wargdėnele, Kl — vargdienėle.
asz be brolyczio(,) — Ns — brolyczo.
žaliam darželej — Ns — darželij', Kl — darželyj'.
žals bejunelis(,) — Ns, Kl — Puik's bijonelis (bijonėlis).
tai puikey sklaida — Kl — Tas.
raudons lapelus(;) — Ns, Kl — Raudon's.
nukriss lapelej(,)
iszsprogs ir kittu(,) — Kl — kiti.
numirs brolijtis(,)
kur gausu kittą. — Ns, Kl — gausiu.
Asz wargdenele(,) — Ns — wargdėnele, Kl — vargdienėle.
asz be seszeles(,) — Ns, Kl — seselės (seselės).
žaliam darželej — Ns — darželij', Kl — darželyj'.
Żal's neglikelis(,) — Ns, Kl — Meili rožele.
tai puikey sklaida — Kl — Ta.
margus lapelus(;) — Ns, Kl — Raudon's lapelius.
nukriss lapelej(,)
iszsprogs ir kittu(,) — Kl — kiti.
numirs sessele(,)
kur gausu kittą. — Ns, Kl — gausiu.
Asz wargdėnele(,) — Ns — wargdėnele, Kl — vargdienėle.
asz be bernijczio(,) — Ns — bernyczo.
žaliam darželej — Ns — darželij', Kl — darželyj'.
žalas rutelis(,) — Ns, Kl — Żalias. Ns — rutelis, Kl — [ruteles (daugiskaitos galinin-[kas! M. B.).
tai puikey sklaida — Kl — Tos.
žalus lapelus(;)
nukriss lapelej(,)
iszsprogs ir kittu(,) — Kl — kiti.
numirs bernijtis(,)
Asz gausu kittą. — Ns, Kl — gausiu.

[1] Msc 175 XI Nr. 22 (rankr. pusl. 40, vok. vert. ir gaida pusl. 39-a Litthauische Dainos, prie Nr. 22: Ges[endet] durch Wilh. Beerbohn [= Beerbohm] in Feilenhoff 1827). Ns 1853 m. Nr. 77 (Kl 1905 m. pusl. 344, pridėjimų Nr. 162) remiasi Preuss. Provinz. Blätter IX, 1833 m. pusl. 515—516; tai to pat Viliaus Berbomo Litthauisches Volkslied, nach dem Original-Gesange aufgeschrieben und übersetzet, pasak Kl, užrašyta Kintų par. Šiaip toji daina yra gimininga Rz 1825 (1935 m.) Nr. 24 (Siratėlės rauda) — Aš vargdienėlė, aš siratėlė, papratus vargti vargadienėlę.

172. Anksti rijtoj' kēliau.[1]

Anksti rijtoj' kēliau(,)
Wandenuke ējau
Ir sutikkau bernijžele(,)
Sawo mylimaji.
Uj Mergỹte mano(,)
Pastowek ben stundele(,)
Pakalbek ben žodele
Szirduže begellent.
Uj tewužis mano(,)
Uj senasis mano(,)
Iszbars mano tēwuželis(,)
Iszbars senolelis(.)
Iszbars ir Mamuže(:)
Kur tu trukai, be sugrijsztu(,)
Kur tu buwai taipo ilgaij(,)
Du antru stundelu.
Pri uppelio buwau(,)
Stowējau, rỹmojau(,)
Su jaunu bernyciu
Meilingay kalbējau(.)

X — Anksti Ryta kelau, Wandinnelio ejau(,)
Ejau, ejau Wandinnaczio(,)
Bet tikt ne to wieno,
Prieinu Ežerati, randu Bernužati.

X — Ateik szen Mergyte(,)
Mano Negelkyte! Kalbesiwa Žodytį.
Kur Meila Mieláusa?
Žodyti taw sakysu, tikt stokis maž Mergyti.

X — Asz ne galu stotis
Ney su tawim kalbeti(,)
Barsis mano Moczutte! Mano Negelkyte;

XI vok. vert. — komst nicht zurück.

X — Juk atlieke Gaigalatis.
Tas sudrumste Wandenati(,)
Tai láukiau nusistojant.

[1] Msc 175 XI Nr. 24 (rankr. pusl. 42, vok. vert. ir gaida pusl. 41a Litthauische Dainos, prie Nr. 24: Beerbohn). Gimininga šiai dainai, tikriau virtusi savarankiška daina jos atmaina, tik nevykusiai suporuota ir sueiliuota, yra Msc 37 X Nr. 10 (rankr. pusl. 75, 75a — Plyviškių Ostermejerio rinkinyje). Šiaip galima rasti dainų, kurios panašiai prasideda kaip XI Nr. 24 ir X Nr. 10, bet kurių turinys labiau ar mažiau skiriasi nuo tų dviejų dainų turinio, pavyz. S. Stan. 1829 m. Nr. 8/Ns 1853 m. Nr. 61 (Anksti rytą kėliau, dureles pravėriau, ėjau, ėjau vandenėlio), Dauk. 1846 m. Nr. 23 (Anksti rytą kėliau, šaltą rasą braukiau, ėjau, ėjau vandenėlio); Ns šios atmainos nerodo, nors ji turėjo būt jo panaudota Nr. 61), net Rz 1825 (1935) m. Nr. 58 (Anksti rytą keldamai, baltą burną prausdamai) ir kitos.

173. Miegužže noru, n'imanau kur gulti.[1]

Miegužže noru, n'imanau kur gulti(,)	Ns — Mėguželį noriu —	Kl 220 — Ui miege, miege — Saldus miegeli.
Toli mano Tėwiszkele, negallu pareiti:/:		Kl 220 — Toli mano tėviškuže, — Negaliu pareiti.
Ei asz nusieiczau i Rutû daržėle(,)	Ns — darželį.	Kl 220 šių eilučių neturi.
Ten asz atsigulczau tarp žalû Rutelû:/:	Ns — O tenay asz.	
Wejužžis púte, Ruteles lingawo(,)	Ns — Wėjuželis.	Kl 220 — Vėjužis pūte, — Rutytes ūže.
Tai mano saldus mieguželis tarp žalû Rutelû:/:		Kl 220 — Ui tai gražus pailsėlis — Tarp žalių rutelių[2].

[1] Msc 175 XI Nr. 25 (rankr. pusl. 43, vok. vert. ir gaida pusl. 42a — Litthauische Dainos, prie Nr. 25: Schimmelpfennig Pfarrer in Russ July 1827). Ns 1853 m. Nr. 386, atsirėmęs O. Glogau Fünf Dainos Nr. 1 (Neue Preuss. Prowinz. Blätter VIII, 1849 m. pusl. 416, užraš. bei Tilsit 1847 m.), patiekia šią dainą ketureiliais. Kl 1905 m. Nr. 220 (Katyčių par. — Ui miege, miege) tą dainą suerotina ir paverčia dvišake (4×8=32 eil.). Plačiau žinoma daina — Noriu miego, saldaus miego (arba: čiučiulėliu), neturiu kur gulti, jaučiu kieme mergužėlę, pavyz. O. Glogau Fünf Dainos Nr. 4 (Ns 1853 m. Nr. 236 — Mėgo noriu, saldaus mėgo), Kl 1905 m. Nr. Nr. 218 (Gilijos par.), 219 (Gryneidės par.).

[2] Kl 220 šakos šiaip atrodo:

Ui miege, miege(,)
Saldus miegeli,
Toli mano tėviškuže,
Negaliu pareiti.
Vėjužis pūte,
Rutytes ūže.
Ui tai gražus pailsėlis
Tarp žalių rutelių.
Ui kad pareisiu
Į tėviškužę(,)
Atsigulsiu prie bernyčio
Į žalią lovelę.
Vėjužis pūtė(,)
Strajužėj' ūžė(.)
Ui tai saldus pailsėlis
Prie jauno bernyčio.

Ui miege, miege(,)
Saldus miegeli(,)
Toli mano tėviškuže,
Negaliu pareiti.
Vėjužis pūte,
Strajužėj' ūžė.
Ui tai gražus pailsėlis
Tarp bėrų žirgyčių.
Ui kad pareisiu
Į tėviškužę(,)
Atsigulsiu prie mergytės
Į žalią lovelę.
Vėjužis pūte,
Svirnuže ūže.
Ui tai saldus pailsėlis
Prie jaunos mergytės.

Čia, žinoma, tiksliau būtų 4 aštuoneilius posmus paversti 8 ketureiliais.

174. Ankunft des reichen Schwiegersohns.[1]

Szunnis loja cze, wieroju, Ns — wėroje.
Żurek, mergużż! Kas atjoja, Ns — Žiurėk.
Żurek, mergużż! Kas atjoj'? Ns — Žiurėk.
Atjoj', atjoj' ans bernėlis, Ns — jauns bernelis.
Po jam [jo] szóka bėržirgelis, Ns — Po jů szoka žirguželis.
Po jam [jo] szóka bėržirgas. Ns — Po jů szoka žirgužis.
Labas wakaras, oszweli!
Ar nammeje mergużżele,
Ar nammeje mergużżel'? Ns — merguže.
Dekui, dekui! žentuželi —
Yr' nameje mergużżele,
Yr' nameje mergużżel'. Ns — merguže.
Naujoms swirnoms[2] pas skrineli, Ns — Naujoj' swirnoj' pas skrynelę.
Ten ji rėža plonas drobes, Ns — Plonas drobes ten ji rėža.
Ten ji rėža plonas drob'. Ns — Plonas grobes ten ji rėž'.
Eiksz ji klausti, motinele,
Ar baggotas bernitelis,
ar baggotas bernitel'? Ns — bernytis.
Ei dukrite, dukritele!
Tai baggotas bernitelis,
Tai baggotas bernitel'. Ns — bernytis.
Jis apskaitė stalużżele Ns — staluželį.
Wieneis rundeis doreleleis — Ns — Wėnais rundais.
Wieneis rundeis doreleis. Ns — Wėnais rundais.
Ney stokojo szesztokeliů,
Ney stokojo treczokėliů(,)
Ney stokojo dorelů[3]. Ns — dorėliů.

[1] Msc 175 XI Nr. 26 (rankr. pusl. 44, greta gaida pusl. 43a — Litthauische Dainos, prie Nr. 26: Schiñelpfennig). Ns 1853 m. Nr. 216 seka XI Nr. 26. Kl 1905 m. Nr. 437 (Gryneidės par.) — Šunys loja kluongalyje (‚žuvys pliauškia vandenyje, ir atjoja jauns bernytis, po juo šoka bėrs žirgytis) skiriasi nuo XI Nr. 26/Ns Nr. 216, kaip ir nuo Dauk. 1846 m. Nr. 22/Ns Nr. 266 (Lojo, lojo rods szunelis).

[2] Prieraše: Swirnas fehlt bei Mielke.

[3] Prieraše: Im Orig. doreleis.

175. Die Soldatenbraut.[1]

Ant ko nusižurejei? ant ko nusitikejei?
:: Ar ant žalneraus, skaistu weideliù, ant jo szwiesaus Kardelio::
tikt ant žalneraus, skaistu weideliù, ant jo szwiesaus Kardelio.

Ant žirguzzês seddamus, ir Kilpuzze spirdamas —
:: Eik, pasilik su Diewù, jauna Mergele — szimtû labû naktelû!::
Sugrijszk, sugrijszk, berniti, ei sugrijszk, sugrijszk, sugrijszk(,)
:: Sugrijszk, sugrijszkgi, jauns reiteleli, dar žoduzzi kalbeti::
Asz jau daugiaus negrijszu, neij žoduzzi kalbesu(,)
:: Jeij iszbars, iszbars jauns gendrolelis su merguzze bekalbant::

Per kiemuzzi eidama, wijsteli sznurodama —
:: ui ui ui Diewe! miels Diewuleli! ipûlau į wargeli, į diddi rupesti::
Tai taw, tai taw, mergijte — tai taw, tai taw, jaunoji!
:: tai taw mergijte, mano lēlijijte, žalneruzzaus noret!!!::
Sustojo i pulkeli, i diddi guzzuleli —
:: Dabar prašyki, Lietuwôs mergele, kad rass' tawo berneli::
Bepiggu man pažyti, bepiggu man surasti,
:: O kurs gražausas, kurs mandagiausas, o tai mano bernelis.::

Ns — Kad asz tawês norėjau,
Su manim ne kalbėjei;
Dabar pagaila
Jaunai mergytei,
Kad reiks man šalyn joti.
Ns — Ant žirgužio sėdamas, — Į kilpužę spirdamas.
Ns — Eik pasitiki;[2] — Merguž', su Dėwu, — Szimtû labû nakteliû.
Ns — Sugrįszk(,) sugrįszk, bernyti, — Sugrįszk(,) sugrįszk, jaunasis!
Ns — Sugrįszk, bernyti, — Jaun's raitelyti, — Ben žoduką kalbėti.
Ns — Nebegrįsziu, mergyte, — Nebegrįsziu, jaunoji.
Ns — Manę iszbaustu — Pon's gendrolelis, — Su merguže bekalbant.
Po to Ns turi tris posmus,[3] kurių pirmas yra toliau ir XI duodamas, antras ati-[tinka XI Nr. 27 pirmąjį posmą, o trečio XI neturi.
Ns — Per kėmužį eidama, — Per žaliąjį eidama.
Ns — Neigi asz maczau — Zaliôs wejužės — Graudzomis aszarelem's.
Ns — Tai taw, tai taw, mergyte, — Gražoji negelkyte.
Ns — Tai taw, jaunoji, — Mano baltoji, — Žalnėriuko norėti.
Ns — Sustojo į pulkelį, — Į didį guzulelį.[4]
Ns — Dabar pažįki, — Jauna mergele, — kad rasi, bernuželį.
Ns — Bepigu man pažįti, — Bepigu man surasti.
Ns — O kur's gražiausias, — Kur's mandagiausias, — O tai mano bernelis.

[1] Msc 175 XI Nr. 27 (rankr. pusl. 45, greta gaida pusl. 44a — Litthauische Dainos, prie Nr. 27: Schimmelpfennig). Ns 1853 m. Nr. 300, atsirėmęs Endr. Budriaus 37 Dainas oder litauischen Volkslieder Nr. 12 (Neue Preuss. Prowinz. Blätter V. 1848 m., pusl. 344), paverčia aštuonposmę XI Nr. 27 vienuolikos penkiaeilių posmų daina. Šiaip toji daina yra vienos kilmės su Rz 1825 (1935) m. Nr. 66 (Kai aš tavęs norėjau, tu manęs nenorėjai).

[2] Taip: pasitiki (atitinka XI Nr. 27 pirmojo posmo pirmąją eilutę — ant ko nusitikėjei?), nes vok. Ns — vertraue auf Gott.

[3] Tai taw, tai taw, mergyte, Ant ko nusižiurėjei?
Tai taw, tai taw, jaunoji, Ant ko nusiweizdėjei?
Tai taw, mergyte, Ar ant žalnėriaus
Tu negelkyte, Puikû rubeliû?
Zalnėriuko norėti. Ar ant szwėsaus kardelio?
Ney ant puikû rubeliû,
Ney ant szwėsaus kardelio,
Tikt ant bernyczo
Skaistaus weidelio,
Jo dailaus augmenelio.

[4] Ns vok. — Knäuel.

176. Asz Kelluwelù — Kellù eidamas.[1]

Asz Kelluwellù — Kellù eidamas,
Su lazdużże wandrodams(,)
Asz ir priejau ir priwendrawau
Tris margus Karczemelius.
Tůs' Karczemelůs' — tůse mergůse
Ger' mano trijs brolelei.
Wienas pragēre bera žirgeli,
Tamsużżei ne sutémus.
Antras pragēre tima balnéli,
Gai dużżiems ne pragydus.
Treczas pragēre jauna mergele,
Auszrużżei ne iszauszus.
Kursai pragēre bera žirgeli —
Du — trijs zwingaus stragelij'(.)[2]
Kursai pragēre tima balneli —
Du — trijs Kijba gembelij'.
Kursai pragēre jauna mergele,
Dwi, trijs aug' dar Kiemelij'.
Mano mergele auga Kiemelij',
Kaip ežerė nendrele.
Jei asz ne gausu saw norinczosês,
Palauksu auganczosês.

Ns — Asz keleiwelis — Keliu eidamas.
Ns čia baigia trieilį posmą.
Ns — priwandrawau.
Ns — margas karczameles.
Ns — Tos' karczamose — Tose margose.

Kl — Aš keleivelis keliu keliavau,
Su lazdele vandravau;
Ir prikeliavau, ir privandravau,
Tris margas karčiamėles.
Tos karčiamėlės' ir tos' margosės'
Ger' trys balti brolelei.

Ns — Tamsuże (turbūt, viet. — Tamsużei).
Ns — Tymą.
Ns — Gaidużems.

Kl — Tas viens pragėre bėrą žirgelį
Vakaružiui dar netemus.
Antras pragėre tymą balnelį
Gaidužiui dar negiestant.
Trečias pragėre jauną mergelę
Aušružiai dar n'išaušus.

Ns — žwenge strajelėj' (vok. im Stalle).
Ns — Tymą.
Ns — Kybo gembelej'.

Kl — To, kurs pragėre bėrą žirgelį(,)
Du, trys žvingau strajelėj';
To, kurs pragėre tymą balnelį(,)
Du, trys kyba gembelėj';
To, kurs pragėre jauną mergelę(,)
Dvi, trys auga kiemelyj'.

Ns apleista.

Kl — O jei negausiu tos mylimosės,
Lauksiu dar augančiosės;
O jei negausiu tos augančiosės,
Tai vesiu žvejų mergytę;
Žvejų mergyte pajuodakyte
Nemok trijų darbelių;
Nei ji mok' austi, nei plonai verpti,
Nei staklužių taisyti;
Tikt ji temoka laive sėdėti,
Laive sėdėti, meiliai kalbėti;
Juo puč' vėjelis, juo bėg' laivelis,
Linksma žvejų mergyte.

[1] Msc 175 XI Nr. 28 (rankr. pusl. 46, gaidos nėra — Litthauische Dainos, prie Nr. 28: Schimelpfennig). Ns 1853 m. Nr. 326 paverčia XI Nr. 28 devyniais trieiliais, bet nekartoja 2 pastarųjų XI Nr. 28 posmų (nuo — Mano mergele auga Kiemelij'), matyt, laikydamas juos Rz 1825 (1935) m. Nr. 9/Ns 186 (Į šilą ėjau, šilužyj kirtau) dalim. Kl 1905 m. Nr. 323 (Ragainės par.) duoda 5 šešiaeilių posmų XII Nr. 28 atmainą, kurioje yra ne tik Ns apleistieji posmai, bet beveik 12 atitinkančių Rz 1825 m. Nr. 9 eilučių. Kl 1905 m. pusl. 277 (pridėjimų Nr. 12) kartoja iš Stalupėnų par. Kapelerio trumpesnę ir labiau atšokusią nuo XI Nr. 28 atmainą — Aš keliauninkas(,) aš vandriauninkas — Vieškelužiu keliavau.

[2] Viet. strayelij'. Vok. Brucke.

177. Kas tas možiu Grudas[1].

Kas tas možiu Grudas,
Kad Allus taip druktas?
Apijnijs isz wirtas,
ir tas cze ijpiltas. :/:
Melolis putoja,
Apijni kilnoje?
Kadu maža Saika,
ij Galweje Klaiko. :/:
Stopike iszgerau,
Ne be pastowejau,
weskit mane gutti,
ne dokit parputti. :/:
Stiklelis stowejo,
ij mano žurejo,
sweika Kumai Busze(,)
asz isz gerau Puse. :/:
Jei ne nori gerti(,)
imsu tawe perti(,)
turri buti drosi(,)
cze ne reiks neij graszi. :/:
Kurri Mergiti Warguže(,)
Two didcze Meijluže(,)
O, Kurri bagota(,)
Kaip Egli szakato. :/:
Kurri Mergiti batta(,)
prisiglausti szatta(,)
O, kurri raudona,
Kaist man ir isz tola. :/:
Kur Bernijtis battas,
prisiglaustés szaltas(,)
O kursai raudonus(,)
Kaip man ir isz tola. :/:
Kurs Bernijtis Warguszis(,)
Kur didže meijlusze(,)
O, kursai pagotas,
Kaip Aszolis szakatas. :/:

Ns, Kl — mėžiû (miežių).
Ns, Kl — drutas.
Ns, Kl — Apwynys iszwirtas (Apvynys išvirtas).
Kl — čia. Ns, Kl — įpiltas.
Ns, Kl — Mėleles. Kl — putojo.
Ns, Kl — Apwynį (Apvynį) kilnojo.
Ns, Kl — mažas saikas.
Ns, Kl — Į galwelę (galvelę).
Ns — Stopiką, Kl — Stuopikę. Ns, Kl — iszgėriau (išgėriau).
Ns, Kl — gulti. Iš Dauk 17 — Wesket mąnį gółtī, Ne lejskét parpóltī, I naujį swirnelį, I baltą łowelę. Iš Dk 117 — Weskét, mąnį gólti, Nelejskét parpólti, I naujį swirnelį, Pas jauną mergélę.
Ns — prapulti, Kl — parpulti.
Kl 329 — Tas mieželio grūdas.
Kl 329 — Tai jis labai drūtas.
Kl 329 — Apvynėlis béras.
Kl 329 — Ba jis labai durnas.
Kl 329 — Mielelė putojo.
Kl 329 — Apvynį kilnojo.
Kl 329 — Alutis geltonas.
Kl 329 — Iš tolo raudonas.
Kl 329 — Dar stiklą išgėriau.
Kl 329 — Jau ir pasigėriau.
Kl 329 — Veskit mane gulti.
Kl 329 — Neduokit parpulti.

Ns, Kl — Į manę žiurėjo (žiūrėjo).
Ns, Kl — Sweika (sveika), kuma (kūma), busi.
Ns, Kl — iszgėriau (išgėriau).
Kl 329 nėra.
Iš Dauk 17: Oj ałós, ałós Łabaj gražós, Ąnt stałą padietas I munį wejzieię. Iš Dk 113: Saldį alelu Stato ąnt stałą, Ąnt stału stowieię, I mudu žiurieię.

Ns, Kl — Imsiu.
Ns, Kl — drąsi.
Kl — Čia. Ns, Kl — graszio (grašio).
Kl 329 nėra.
Iš Dauk 17: Je tó mąni gersi, Asz tawi pabarsiu. I pusę nugieriau, Jau wirstī pradiejau. Iš Dk 117: Swejks broli módó Gerswa abódó, I pusę ne nugieriau, Jau wirstī pradiejau.

Ns, Kl — Kur'mergyte wargi (vargi). Kl 329 — Vargdienių mergyčių.
Ns, Kl — Tur didzę (didžią). Kl 329 — Tai meili žodeliai.
Kl 329 — O kuri bagota.
Ns, Kl — Kaip egle szakota (šakota). Kl 329 — Kai egle šakota.
Ns, Kl — Kur' mergyte balta. Kl 329 — Tos mergytės smailios.
Ns, Kl — szalta (šalta). Kl 329 — Ir į šokį dailios.
Kl 329 — O kuri nemoka.
Ns, Kl — isz tolo. Kl 329 — Atsilošus šoka.
Iš Dauk 17 — Wargo mergelęs Mejlingi žôdelej, O kóri tórtinga Kajp egle szakota.
Iš Dk 117 — Kór wargo mergéle Ten dīde mejlele, O kóri bagota Kajp egle szakota.
Iš Dk 117 — Mergele bałta Priglausti szałta O kóri raudona Ta kajst īsztoła.

Ns, Kl pusl. 314 ir Nr. 329 nėra.

Ns, Kl pusl. 314 ir Nr. 329 nėra.
Iš Dk 17 — Wargo bernelio Mejlingi žodélej, O kórsaj tórtingas Kajp ežis kuprôtas.

[1] Msc 175 XI Nr. 29 (rankr. pusl. 47, greta gaida pusl. 46a — Litthauische Dainos, prie Nr. 29: Intendant Krieger in Russ). Ns 1853 m. Nr. 319 kartoja XI Nr. 29, teapleisdamas du paskutiniu skiemeniu; Kl 1905 m. pusl. 314 (pridėjimų Nr. 94), kartodamas Ns-ą, pažymi Rusnės par., kas įrodo jį skaičius ir XI Nr. 29 (kaip ir XI Nr. 23. žiūr. mūsų leidimo Rz Nr. 170). Be to, Kl Nr. 329 (Žydkiemio par.) — Tas mieželio grūdas, Petras Bolėnas 1830 m. Rusnėj (Bartsch, Dainų balsai II, 1889 m. Nr. 344) — Kas tas miežių grūdas (B. gal bus pasinaudojęs Kriegerio rusnėno tekstu iš Msc 175 XI?). Keista, jog Ns niekur, net Daukanto dainų sąraše, nerodo Dauk 1846 m. Nr. 113 (Mieželis drutas: Mieželio lapai — plati yra labai), nors ne tik jos turinys yra giminingas su XI Nr. 29/Ns Nr. 319, bet ir kai kurie posmai (ypačiai paskutinieji) yra bendri; kita Dauk. daina, Nr. 17 (Mieželis drutas: Mieželis drutas, labai nugrūstas), dar giminingesnė ir Dauk Nr. 113 ir XI Nr 29/Ns Nr. 319, Ns kaž kodėl taip pat yra nutylėta.

178. Ne kukiu genelis[1].

Ne kukiu[2] genelis,	Ns — Ne kukoj' gegeles.
Neij Laksztingalelis.	Ns — laksztingaleles.
Po Mammužes žale Soda(,)	Ns — žalią.
Po Stikla Lengeli:/:	Ns — Po stiklo langelį.
Ne kukui[2] Genelis,	Ns — Ne kukok, gegele.
Neij Laksztingalelis!	Ns — laksztingalele.
Ne budinkit Důkružiti,	Ns — dukružytę.
Swirnužebe megant:/:	Ns — Swirnužej' mėganczę.
Ui Mammuže mano!	
Ui Senoje mano,	Ns — senoji.
Puole mano Wainikelis,	
Kiemo widdurele.	Ns — widurelij'.
Priduk maneij Wainikeli!	Ns (naujas posmas) — Ui mamuže mano, — Ui senoji mano, — Pridůk mano wainikelį.
I baltus Rankužes.	Ns — Į baltas.
Wainikeli dewe(,)	Ns — Wainiką dėwėjo.[3]
Pati graudzeij werke,	
Bo sugrisze Důkružite,	Ns — Bau sugrįszi.
Bo stogisi manu:/:	Ns — Bau slogįsi mano?[4]
Griszte neb sugriszu,	Ns — ne.
Slogit neb slogisu(,)	Ns — Slogint ne slogįsiu.
Persuntisu Wainikeli,	Ns — Asz parsiųsiu.
Maszauseij Sessijteij:/:	Ns — Mažiausei.
Ui Sessijtij mana!	Ns — Ui sesyte mano.
Ui jaunoji manu!	Ns — mano.
Dewek maną Wainikeli	Ns — mano.
Per sawa Amželi,	Ns — sawo.
O, asz Warga Mergužijte,	Ns (naujas posmas) — Ui mamuže mano, — Ui senoji mano, — O asz wargi mergužyte.
Y Wargus ijpoliau.	Ns — Į.
Jodas mana Rankas,	Ns — Jůdos mano rankos.
Nu sunkiu Darbelu!	Ns — Nů sunkû darbeliû.
Skaistas mano Weijduželis	Ns — Skaistus.
Nu sunkiu Darbelis:/:	Ns — Nů sunkû darbeliû.

[1] Msc 175 XI Nr. 30 (rankr. pusl. 48, greta gaida pusl. 47a Litthauische Dainos, prie Nr. 30: Krieger). Ns 1853 m. Nr. 259 paverčia XI Nr. 30 devyniais ketureiliais posmais. Ns Nr. 250 prasideda — Kur kukoj' gegeles ir laksztingaleles, bet šiaip yra kitokio turinio negu XI Nr. 30/Ns Nr. 259.

[2] Du kartu — kukiu viet — kukui, — Swirnužebe viet. — Swirnuželej', tai — mano, tai — mana, net — manu, — slogiti ir — stogiti, — baltus Rankužes, — senoje ir — jaunoji.

[3] Galima būtų paversti — dewe — į — dawe, ypačiai turint galvoje — Pridůk mano wainikelį į baltas rankužes. Tačiau toliau — Dėwėk mano wainikelį, tad ir — dėwėjo — ne be pagrindo.

[4] Čia pat Ns verčia — Wirst mich ferner quälen? (?Ns)= ar mane toliau kankinsi?! Tuo tarpu turėtų būti — Bau slogįsi (slaugysi) mane — Wirst mich (ferner) pflegen?

179. Redykis greitay, skubinkis stropeij[1].

Redykis greitay,[2] skubinkis stropeij(,)	Ns — Rėdykit, Ns — Skubinkit.
Juk žinot patis, reik szalinjoti.	Ns — szalyn joti.
Ui sakiau, sakiau, brolituno sawo,	Ns — Sawo brolytems.
balnokit maneij, bera žirgelei.	Ns — mani. Ns — Bėrą žirgelį.
Tara du szimtu žalos giružis(,)	Ns šį posmą apleido. Tara = Tėra?
Antra du szimtu, plina laukeleij!	
Dar ne nujojau lig Mergužitis,	Ns — mergužytės.
Dar neij Mergiti ne atsikielap.	Ns — mergyte. Ns — Ne atsikėle.
Swiernis Warteleij, dar uszrakinti,	Ns — Swirnos. Ns — užrakinti.
Margi Kurteleij pri Lenczugiellu(.)	Ns — Pri lencugeliû.
Ui sakiau, sakiau Mergitey sawo(,)	
Atraking maneij, Swirnis Wartelus.	Ns — Atrakink mani — Swirnôs wartelius.
Paleis Kurtelus, nu Lencugellu(,)	Ns — Paleisk. Ns — Nû.
legul te beije žaloj Giruszeij(.)	Ns — Tegul te bėga — Zalioj' giružej'. Bene — beije = loije?
Te parnesz manej, suiki lapeli(,)	Ns — mani. Ns — Zuikį(,) lapelę.
Suiki lapeli, marga Paukszteli(.)	Ns — Zuikį(,) lapelę.
Ui, ui, Dienuiszis, Kanasz padariau(,)	Ns — Ui ui Dėwuži, — Ką asz padariau.
Kad asz ne klausau Tetoži(,) mammuszis.	Ns — neklausiau. Ns — Teczio(,) mamužês.
Per jauns perwecziau, jaunu Mergiti,	Ns — parvedzau. Ns — jauną mergytę.
Dar ne užwedžiau, neij už Stůlleli.	Ns — ne užwedzau. Ns — stalelio.
Kaip ant Kagužiu, ne nustowejo(,)	Ns — kojužių. Kagužiu = Koyužiu?
Neij ant rankeliu, nel nurimejo(.)	Ns — Ne nurymojo.
Ui sakiau, sakiau brolitims sawo(,)	Ns — Sawo brolytems.
Ramdikit mano jauna Mergiti.	Ns — mergytę.
Jaunos Mergitis smutnu Szirditi(,)	Ns — mergytês. Ns — Smutna szirdyte.
Stitsz(,) stitsz(,) Mergiti(,) ne boktu nieko.	Ns — Ticz ticz, mergyte, — Ne bok tu nieko.
Duos taw bernijtis, wisse Walluže(,)	Ns — Wisą valužę.
Pirks taw Bernijttis, žalui silkeliei(.)	Ns — Pirks taw. Ns — Žaliû szilkeliû.
Pirks taw bernijtis žalui silkelui	Ns — Žaliû szilkeliû.
Ir isz kromeli báltu Kortunelui(.)	Ns — kromelio. Ns — Margû kartunû.
Pati raszisi, žalies salkelies(,)	Ns — Žalius szilkelius.
Pati sudisi plonas Marszkinukas.	Ns — sudysi. Ns — Plonus marszkinius.

[1] Msc 175 XI Nr. 33 (rankr. pusl. 51, greta gaida pusl. 50a Litthauische Dainos, pusl. 51: Krieger). Ns 1853 m. Nr. 178 paverčia XI Nr. 33, kiekvieną eilutę suskaldęs pusiau (dviem) ir apleidęs 3 posmą, penkiolika ketureilių posmų.

[2] Rankraštyje aukščiau — y įrašyta — i. Šiaip apstu klaidingai, be prasmės parašytų žodžių: brolituno, Tara, atsikielap, legul, beije, Dienuiszis, perwecziau, nei, silkeliei ir kit.

180. Szérau žirgiti sawo Jôdberiti.[1]

Szérau žirgiti(,) Ns — Kurdinau laiwelį. Ns pusl. 352 kartoja XI Nr. 34 tekstą — Szėriau žirgužytį.
Sawo Jôdberiti(,) Ns — Sodinau žėglelį. Ns pusl. 352 — Sawo jůdbėrytį.
Auginau Mergiti Ns — mergytę. Ns pusl. 352 — Auginau mergytę.
Swétimo Szaléli:/: Ns — Swetimoj' szalužėj'. Ns pusl. 352 — Swetimoj' szalelej'.
Kelk sens Tewélis(,) Ns — Suksiu elmentelį. Ns pusl. 352 — Kelki, sen's tėweli.
Žabôk man žirgeli(,) Ns — Ant rutyczů daržo. Ns pusl. 352 — Žiabok man žirgelį.
Jôsu pas Mergiti(,) Ns — Rakįsiu laiwelį. Ns pusl. 352 — Josiu pas mergytę.
Jauna Negelkite:/: Ns — Pri ůszwužio wartů. Ns pusl. 352 — Jauną negelkytę.
Labs rijt(,) lab's wakars(,) Ns — Labas ryt's.
Ůszwi bei Moczuži(,) Ns — bei ůszwuže.
Ar nammie mergite(,) Ns — namėj'.
Manna Negelkite:/: Ns — Mano. Ns A. L. — Dėkui, žentužėli.
Dekui žentéli(,) Ns — Sėskisi, ženteli. Ns A. L. — Sėsk ir nů žirgelio.
Sesk ir nů žirgéli(,) Ns — Už balto stalelio.
Pareis ir Mergite
Isz Meronů daržo:/: Ns — Isz rutyczů daržo.
Parsinesz Kwietkélů(,) Ns — Parnesz ir kwėtkelę.
Wienů Meronėlů(,) Ns — Baltůse rankůse.
Auksu Pumpureleis(,) Ns — Žaliů meironeliů.
Sidabri Lapéleis(.) Ns — Wėnu pumpureliů.
Tai graži Mergite(,) Ns — Jey žalios kwėtkele — Baltůse rankůse — Dar busi mergyte — Du ir trįs metukus.
Manna Negelkite(.) Ns — Jey pawys kwėtkele — Baltůse rankůse — Ne busi mergyte — Ney szį rudenuką.

[1] Msc 175 XI Nr. 34 (rankr. pusl. 52, greta gaida pusl. 51a — Litthauische Dainos, prie Nr. 34: Anonym). Ns 1853 m. Nr. 211, kaip matyt iš jo prierašų, naudojosi ir XI Nr. 34, šiaip betgi seka End. Budriaus 37 Dainas oder litauischen Volkslieder Nr. 15 (Neue Preuss. Prowinz Blätter 1848, V, 349), užraš. Pilupėnuose, 1846 m.; posmų paskutinės eilutės Ns nekartojamos.

181. Die Meise.[1]

:/:Sugawau Syle(,) Sylele:/: Ns, Kl — zylę zylelę.
:/:Į sawo baltas rankeles:/:
Įleidau Syle(,) Sylele Ns, Kl — zylę zylelę.
Į sawo rûtû daržéli.
Żurek(,) Mergite(,) pro Langa(,) Ns, Kl — Žiurėk.
Ka dirb Syléle daržéli(.) Ns, Kl — zylele. Ns — darželij', Kl — [darželyj'.
Sijléle rûteles skijne(,) Ns — skyna, Kl — skina.
Mergite wainikka pijne(.) Ns — pyna, Kl — pina.
Mergite Miega susnûda(,) Ns — mėgo, Kl — migo. Ns, Kl — susnudo.
Sijle isz Daržo iszsprûda(.) Ns — Zyle. Ns — iszsprugo, Kl — išsprūdo.

[1] Msc 175 XI Nr. 37 (rankr. pusl. 55, greta gaida pusl. 54a — Litthauische Dainos, prie Nr. 37: Anonym, žodis — žyle ir kai kurie kiti žodžiai su vok. vertimais). Ns 1853 m. Nr. 401/Kl 1905 m. pusl. 279 (pridėjimų Nr. 17) kartoja visus XI Nr. 37 dvieilius posmus, taippat Bartsch, Dainû balsai, II 1889 Nr. 292 iš P. von Bohlens Nachlasz, 1832. Dauk 1846 m. Nr. 27 (Žylele geltona) — Jodams brotatis kéleló, — Sógawo žylę geltoną ir t.t. (Ns 1853 m. Nr. 184) duoda savarankišką, bet XI Nr. 37-am gimininga pusšešto ketureilių posmo (5×4=20) ir 1×2=2, tad 22 eiluti) dainą.

182. Die Droszel.[1]

Sugawau Strasa(,) Straseli Ns, Kl — strazdą, strazdelį.
Į sawa baltas rankéles(.) Ns, Kl — Į sawo (savo).
Įleidau Strasa(,) Straseli Ns, Kl — strazdą, strazdelį.
Į sawo nauja Strajeli(.) Ns, Kl — strajelę.
Żurēk(,) Berniti(,) pro Langa(,) Ns, Kl — Žiurėk.
Ka dirb Straselis Strajeli(.) Ns, Kl — strazdelis strajelej'.
Strasužis szienužį pesze(,)[2] Ns, Kl — Strazdužis.
Bernitis žirguže szēre(.) Ns, Kl — žirgužį.
Bernitis Miego susnûdo(,) Kl — migo, susnudo.
Strasas isz Strages iszsprudo. Ns, Kl — Strazdas isz (iš) Strajês (stra-
Ns — iszsprugo, Kl — išsprūdo. [jės).

[1] Msc 175 XI Nr. 38 (rankr. pusl. 55 — Litthauische Dainos; gaida ir užrašytojas nenurodomi, be abejo, del to jog jie yra tie patys, ką ir XI Nr. 37). Viena po kitos patiektas XI Nr. Nr. 37 ir 38 dainas (mūsų leid. Nr. Nr. 181 ir 182) Ns 1853 m. Nr. 401/Kl 1905 m. pusl. 279 (pridėjimų Nr. 17) pagrįstai palaikė viena dvišake daina; taippat ją patiekia ir Bartsch II, 1889 m. Nr. 292 (iš P. von Bohlens Nachlasz, 1832), laikydamas Strazdo dainą Gegenlied Zylelės dainai. Dauk. 1846 m. Nr. 27 teturi apie žylelę, nieko apie strazdą.

[2] Nuošalyje prirašyta: szėnas.

183. Ey gerru(,) gerri, gerdamas dumoje.[1]

Ey gerru(,) gerri, gerdamas dumo- Ns — Ey asz gėriau, gėriau, — Ger-
Kur asz gausu Naktwinuže(,) [je(,) Ns — gausiu. [damas dumojau.
Kur asz pernaktwose. Ns — naktwynosiu.
Ey jauczu(,) jauczu, Ns — Ey asz jauczu jauczu.
Pakellej Mergyt(,) Ns — Pakelij'. Ns A. L. — Pakelij'
Czon asz gausu Naktwinuže(,) Ns — gausiu. [butelį.
Czon asz pernaktwose. Ns — pernaktwosiu.
Trumpi Pregalwuke(,) Ns — prėgalwukai.
Sauri Pataluke(,) Ns — patalukai.
Atsitraukis(,) Mergužyti(,) Ns — mergužyte.
Dûk man iszmiegoti. Ns — iszmėgoti.
Kad asz iszmiegose, Ns — iszmėgosiu.
Asz ir wiel iszjose, Ns — iszjosiu.
Iszjodammas(,) Mergužyt, Ns — mergužyte.
Labbariti dûse. Ns — Labą rytą dûsiu.
Labbaryti dûse, Ns — Labą rytą dûsiu
Keppuružę kelsu, Ns — kelsiu.
Jau su Diewu(,) Mergužyti(,) Ns — Jau su Dėwu, mergužyte.
Daugiaus n'be lankisu(.) Ns — ne lankysiu.

[1] Msc 175 IX Nr. 2 (rankr. pusl. 37, dviejų dainų rinkinėlis pažym. wiedergeschrieben vom Praecentor Oldenhoff in Kalninken; tame pat lapelyje bene Rz pažymėta: Sup(erintendent?) Rose...). Ns 1853 m. Nr. 395 kartoja IX Nr. 2, išlaikydamas ketureilį ir pirmame posme.

184. Kad asz turréjau dwi Sésitéles.[1]

Kad asz turréjau dwi Sésitéles — Ns — O asz. Ns — Dwį.
:/:Abidwi Audiejátes:/: — Ns — Abidwį.
Kad jiedvi aude plonas Drobátes — Ns — O.
Į naujoses Staklates(.) — Ns — Į naująses.
Staklas tûsgéne(,) Nijtes blisgawo(,) — Ns — Stakles tuzgeno. Ns — Ny-
Jiedwi gražei deinawo. — Ns — dainawo. [tys.
Ei tilkit jûs(,) Bagôtiejie(,) — Ns — Ey tilkit, tilkit, — Jus ba- [gotėji.
Del mumma Wargdienélû. — Ns — Del manęs wargdėnelės.
Kad asz iszeisiu isz to Kiemele(,) — Ns — iszeisiu. Ns — kėmelio.
Patiksu jums Ruiméli(.) — Ns — Paliksiu.
Kad asz iszeisu(,) skrijnes iszweszu(,) — Ns — iszeisiu. Ns — iszwesziu.
Paliksu jums Wietéli. — Ns — Paliksiu jums wėtelę.
Į skrijnû wietas rutû ne ses'te(,) — Ns — Į skryniû wėtą. Ns — ne [sėsit.
Nei skyste nei rawes'te. — Ns — Ney skįsit ney rawėsit.
Į manno wieta merga samdys'te(,) — Ns — samdysit.
Branges Algas mokes'te. — Ns — mokėsit.
Kad asz nueisu szimta Mijlaczû — Ns — O asz nueisiu.
Už žurû už maratêms(,) — Ns — Už juriû už maraczû.
Už žurû marû(,) už Wandenilû — Ns — Už juriû mariû — Už wan-
Cze aug žále Liepele. — Ns — žalia. [deneliû.
Liepuži auga(,) Lapai žaláwa(,) — Ns — Liepuže augo. Ns — žalia-
Wirszûnuže lingawa(.) — Ns — lingawo. [wo.
Oi u ju Diewe(,) miels Diewulelis(,) — Ns — Ui ui ui. Ns — Dėwuliau
Warges mano Dieneles(,) — Ns — Wargos. [mano.
O dar wargésnes Jûrû žuwéles — Ns — Juriû.
Saklumme wandenėle. — Ns — Seklume wandenelio.

[1] Msc 175 XI Nr. 39 (rankr. pusl. 56, greta gaida pusl. 55a — Litthauische Dainos, prie Nr. 39: Anonym). Ns 1853 m. Nr. 287 paverčia dvieilius XI Nr. 39 posmus trieiliais: O asz turėjau — Dwį sesyteles, — Abidwį audėjates.

185. Ei kas numyne jůdu Takéli.[1]

Ei kas numyne jůdu Takéli — Ns — jůdą.
:/: Ikki leliju Darželi:/: — Ns — daržą.
Bernas numyne jůda Takeli
:/:Ikki leliju Darželi:/: — Ns — daržą.
Ei kas nuskyne mano Lelie(,) — Ns — leliją.
:/:Manno garbes Kwietkéli:/: — Ns — kwėtkelę.
Bernas nuskyne mano Lelie(,) — Ns — leliją.
:/:Manno garbes Kwietkéli:/: — Ns — kwėtkelę.
Ei lûdi lûdi mano Lelie(,) — Ns — lelija.
:/:Manno garbes(,) garbes Kwietkelis:/: — Ns — Mano garbês kwėtkele.
Kad taip ludétu berno Dienates(,)
:/:Be Mergužes ne rimmtu:/:

Imczausi Spielczu ir Adatele(,)
Plaukczausi Jûrû Maratéms
Nů te szelme bernati.

Palůže Spielczus ir Adatele(,)
Patruka žals Szilkélis(,)
Nugrimsau i Dugneli.

Berns Kwietczus séja(,)
Niszwarinéje su Wandeni,
Apléda su wandeni(,) apléda.

} Ns nėra.

[1] Msc 175 XI Nr. 35 (rankr. pusl. 53, greta gaida pusl. 52a — Litthauische Dainos, prie Nr. 35: Anonym). Ns 1853 m. Nr. 51 atmeta pastaruosius tris XI Nr. 35 posmus (nuo — Imczausi Spielczu ir Adatele), tenkindamasis 6 trieiliais posmais ir kiekvieno XI Nr. 35 posmo pirmąją eilutę skaldydamas pusiau (dviem eilutėm).

186. O kur rédôs(,) o kur taisos.[1]

O kur rédôs(,) o kur taisos	Ns, Kl — rėdais. Ns, Kl — taisais.
Welai Wákaráte swetimû szaláte	Ns, Kl — Weley (Vėlai) wakaratį (vakaratį) — Į sweczu (svečių) szalatę (šalatę).
Niekur weisu::	Ns, Kl — Nėkur n'eisiu, nėkur n'eisiu.
Tik pas Ežereli žirgužį girdit::	Ns, Kl — girdyti.
Žirga bè girdant::	Ns, Kl — Bėrą žirgužį begirdant.
Iszgirdau Mergiti gelbêt be szaukiant::	Ns, Kl — mergytę. Ns, Kl — beszaukianczę (bešaukiančę).
Rods gebêczau::	Ns, Kl — Rod's gelbėczau (gelbėčiau), rod's gelbėczau (gelbėčiau).
Ne turru Waléle neigi ne Irkléle::	Ns, Kl — Ne turiu waltelês (valtelės) — Neigi ne (nei) irklelio.
Susczau Tewa(,) susczau senaj'	Ns, Kl — Siųsczau (Siųsčiau). Ns, Kl — seną.
i márga Miestéli Irklužû pirkti(.)	Ns, Kl — Irkluželį (Irklužėlį).
Pareit Tetuž'(,) pareit senis(,)	Ns, Kl — tėwas (tėvas). Ns, Kl — senas.
Ne parnesz Wateli nei Irkléli(.)	Ns, Kl — waltelės (valtelės). Ns, Kl — Ne parnesz (parneš) irklelio.
Rijtoj tò Czis::	Ns, Kl — Ryto toczės (točės), ryto toczės (točės).
Manô Bernužiti(,) pas manô grabéli::	
Dengkit Grabéli::	Ns, Kl — Dengk grabelį, dengk grabelį.
Kad ne supustitu glaudzéji Galwéle.	Ns, Kl — Kad ne supustyta — Glaudoji galwele (galvele).

[1] Msc 175 XI Nr. 41 (rankr. pusl. 58, greta gaida pusl. 57a — Litthauische Dainos, prie Nr. 41: Anonym). Ns 1853 m. Nr. 368 (Kl 1905 m. pusl. 302 — pridėjimų Nr. 70) paverčia XI Nr. 41 trieiliais posmais, skaldydamas XI Nr. 41 kiekvieno posmo antrąją eilutę pusiau. Kl Nr. 173 (Gilijos par.) patiekia daugiau kaip du kart ilgesnę už XI Nr. 41 kitą tos dainos šaką kaip savarankišką dainą.

„Kurgi rėdaisi, kurgi taisaisi, :,:
Jaunoji mergyte, šį ankstų rytą? :,:
„Niekur rėdausi, niekur taisausi, :,:
Kaip pas ežerėlį, žlugtužį skalbti.“ :,:
Ir man beskalbjant, ir man beskalbjant :,:
Išgirdau bernytį pagalbos šaukiant. :,:
„Gelbėk mergyte, gelbėk jaunoji, :,:
Kad ne manę jauną, nors kepurėlę.“ :,:
„Gelbėt gelbėčiau, kad tikt galėčiau, :,:
Neturiu valtelę, nei kliavo irklel'. :,:
Siųsčiau tėvužį, siųsčiau senąjį
Į Tilžės miestelį parvaryt' valtelę,
Parvaryt' valtelę ir kliavo irklelį.“
Parein' tėtužis, parein' senasis,
Iš Tilžės miestelio, ne parvar' valtelę(,)
Ne parvar valtelę nei kliavo irklelį.
„Siųsčiau mamužę, siųsčiau senąję
Į Tilžės miestelį parvaryt valtelę,
Parvaryt' valtelę ir kliavo irklelį.“
Parein' mamuže, parein' senoji,
Iš Tilžės miestelio ir parvar' valtelę,
Ir parvar' valtelę ir kliavo irklelį.
Rytoj' rytelyj', anksti rytelyj' :,:
Jaunasis bernytis margam grabelyj' :,:
Verkia mamuže, verkia tėtužis, :,:
Verkia sesužėlė, verk ir brolužis. :,:
Verkia mergyte, verkia jaunoji, :,:
Rankas gniaužydama šale grabelio. :,:
„Dengkit grabelį, dengkit margajį? (!) :,:
Kad nesupustytų glaudžiąją galvel'. :,:
Rauskit žemužę, rauskit juodąją, :,:
Kad neapdulkėtų margasis grabelis.“' :,:

187. Atsisakim's.[1]

Mamužytė! Senolytė!
Mamužytė, Senolytė!
Me(i)ley, meiley manne užauginai;
tikt' ne meiley manne pažadėjei.
Pažadėjei Zalnerukui,
Zalnerukui Bernužycziui;
Už Zalneraus n'eisu, ney tekkėsu,
ney Zalnėraus Wartus ne wartysu.
Ar Zalnėraus n'iszmislita,
Zalnerùko n'iszdumota:
Kar czemùžej' gerti, aldawóti,
Su Szinkarka szokti, lustawóti.
Ką Bernytis bemislijes,
Ką Jaunasis bedúmójes:
Aukso Žiedą, Žiedą bekaldindams,
Ir Wardélį mano bemuszdindams.
Ney tu kaldink tą Žiedelį,
Ney supustik Dakotélį:
Asz tą n'imsu, n'imsu ney dewėsu,
Ney ant baltû Rankužiû ne dėsu.
Kad tu bútum' pirma sákęs,
Ben žodùką man isztaręs:
Tai asz buczau emus' ir dewėjus',
Ir su tawim, Bernyt', suderėjus'.
Juk asz gausu ir gerésnį,
Ne kaip tawe, Girtoklélį;
Kurio Szimtai, Szimtai yr' iszdůti,
Ir jau tawo senney pragirtoti.
Apsimislik', Mergužytė!
Miela mano Niegelkytė!
Daugiaus n'eisu, n'eisu, nebegérsu,
Ney Karczemôs Wartus nebewérsu.

XIII — Mamužiti Senoliti.
XIII šios eilutės nėr.
XIII, Ns — mane.
XIII — tik. XIII, Ns — mane. XIII — pažadeyėij.
XIII — Selnerokui Selnerokui bernužicziui. Ns — žalnėrukui.
XIII nėra. Ns — bernužyczui.
XIII — Už Selneraus neeisu neijsu neij tekesu, Ns — Už žalnėriaus n'eisiu ney tekėsiu.
XIII — neij Selneraus, Ns — Ney žalnėriaus. XIII — ne warstisu, Ns — ne warstysiu
XIII — ar Selneraus nisz mislita. Ns — Ar žalnėriaus.
XIII — Selneroka nisz dumota. Ns — Žalnėruko.
XIII — Karcimože piwa gerti gerti aldawoti. Ns — Karczemužej'. Ns — uldawoti.
XIII — sinkarka. XIII — lostawoti, Ns — lustuwoti.
XIII — bemyliges.
XIII — gaunasis. XIII — bedumoges.
XIII — Auksa žeda žeda bekaldenas.
XIII — mana bemoždenas.
XIII — kaldik. XIII — žedeli.
XIII — ne. XIII — dekoteli.
XIII — asz ta nimsu nimsu nedewesu. Ns — n'imsiu, n'imsiu ney dewėsiu.
XIII — rankožu nemausu. Ns — rankužû ne mausiu.
XIII — sakes. } Ns šį posmą kelia aštuntoju — Ns — butumb'.
XIII — žodoka. XIII — isz tares.
XIII — amus ir dewegus. } Ns — ėmus.
XIII — ir sutewim. XIII — suderegus.
XIII — guk. Ns — gausiu.
XIII — tewe girtukleli.
XIII — koro.
XIII — a jau tawa seney. Ns — senai.
XIII — mergužiti.
XIII — mana. XIII — negelkiti, Ns — negelkyte.
XIII — daugiau neisu neisu. Ns — n'eisiu, n'eisiu, ne begersiu.
XIII — karcimožes. Ns — nebewersiu.

[1] Msc 37 IV Nr. 1 (rankr. pusl. 20, ten pat gaida — lapelis prie Endr. Budriaus 1821 I 27 laiško Rėzai; ten pat pusl. 20a po daina — Ei žirgit žirgiti, mano godberiti = Rz 1825 [1935] m. Nr. 63 pažymėta: gesriben Skuldeinen 5-ten maij 1811 Ragina Bendikaiteke). Msc 175 XIII turi lapelį su tom pat dviem dainom, katrų Nr. 1 (Mamužiti senoliti ir t. t.), rankr. pusl. 79 ir 79a, su tekstu ištisai, eilėmis nepaskirsčius, surašytu, pažymėta: Skuldeinen 4-ten 8-tober 1810 Ragina Bendikaite; tad 1811 V 5 užrašas tenka priskirti tik dainai — Ei žirgit žirgiti. Ns 1853 m. Nr. 192 kartoja IV Nr. 1/XIII Nr. 1 8 ketureilių posmų dainą, tik savo šaltiniu nurodo Neue Preuss. Prowinz. Blätter V (1848 m.), 88, kuris betgi yra to pat Endr. Budriaus Pilupėnuose 1829 m. užrašytas tekstas (37 Dainas oder litauischen Volkslieder).

188. Drescherlied.[1]

Kelkēties waikai(,) jau Żegoris trijs(,) — Kl, Mos. — Kelkitės vyrai, Bol. — Kėlketies, waikai. Kl — žiegorius, Mos. — zėgorius, Bol. — [zėgoris.
Spragilus reikia nutwert — — Mos. — Reik' spragilus jau nutwerti.
Greitay! jau gierte ir buddrus gaidys(,) — Kl — giesta. Bol. — pragydo jau. Mos. apleista eilutė.
Reik ir galwijus paszert. — Mos. — paszerti.
Musu Kaiminai sukresni už mus(,) — Mos. — budresni.
Ar ji ne girdit jau Kullant jawus, — Kl, Bol. — Argi, Mos. — Ar jus.
Klipp Klapp Klapp etc: — Kl — Klip klap klip klap klip klap, Bol. — Klipp klapp klapp, klipp klapp klapp, klipp klapp [klapp. Mos. apleista eilutė.
Musu darbs jau isz Sennowês pagirts(,) — Mos. apleistas posmas, Bartsch teduoda vok. vert.
Laukenings buwo Adoms(—) — Kl — Laukininks.
Jis jau no diewo tam buwo paskirts — Kl — nuo Diewo.
Lauka apdirbti tijczom's(.) — Kl — tyčioms.
Delgi to kad ir Miestelninks mus peik(,)
Mes to ne bojam, nes kulti tikt reik etc.: — Kl — nebijom. Kl — Klip klap klip klap klip klap.
Ar ne sugaiszti tar Gijwolia daug(,) — Kl — tur gyvuolei. Mos. apleistas posmas, Bartsch teduoda vok. vert.
Kas jiems ju Paszara dûs?
Ar ne numirtu ir Żmones podraug
Mums ne bekullant už jus(?) — Kl — už juos.
Ak! taw(,) Miestelninke(,) têktâ prapult(,) — Kl — tektu.
Jeij ne noretum tawus taw iszkult etc.: — Kl — jawus. Kl — Klip klap klip klap klip klap.
Musu pons Amtmons rods žinno lengwiaus — Kl — žina. Bartsch teduoda vok. vert. Mos. — Musu pons amtmons Žino geriausei.
Pennigus uszsipelnyt(,) — Kl — Piningus. Burus prispausdams
Murus besprausdams, wis nor dar daugiaus — Kl — bespausdams. Wisu labiausei
Dimzaka suszikrapstijt(.) — Kl — Dimžaką susikrapštyt. Piningus nusipelnyti
Kasztenings, Wûkmistras daro kaip jis(,) Į sawo dimžą krapsztyti.
Taip ir szaltyszus — ak Beda mummis! etc.: — Kl — šaltyšius. Kl — Klip klap klip klap klip klap. Rasztininks, wekmistras daro kaip jis
O ir szaltyszius — ak bėda mumis.

[1] Msc 175 XII Nr. 1 (rankr. pusl. 60, greta gaida pusl. 59a — Litthauische Dainos; tame rinkinyje bemaž prie visų dainų pažymima: Bedarf [Praecentor in Kalninken], o vienoj vietoj dar Juni 1829, bet šioji daina, rinkinio pati pirmoji, neturi savo kilmės pažymėjimo). Kartodamas XII Nr. 1, Kl 1905 m. pusl. 276—277 (pridėjimų Nr. 11) pažymi: Kintų par. R(ėza) iš Karaliaučiaus karališko knįgino rankraščio. Bartsch, Dainų balsai, II, 1889 m. Nr. 306 iš prof. Petro Bolėno palikimo patiekia tą pat Drescherlied, pirmą posmą lietuviškai, o visus keturis vokiškai išverstus, pažymėtą Feilenhof bei Kinten, 1832 (bene iš Beerbohmo); pusl. 295 Bolėno pastaba: Der Verfasser soll Pfarrer H. in Aulowöhnen bei Insterburg sein. Teologijos kandidatas Mozeris (Moser) patiekia iš Šilėnų Schulzo tos dainos atmainą, beturinčią pirmąjį ir ketvirtąjį posmą ir visai nebeturinčią priedainio klip kliap kliap (Mitteilungen der Litauischen Litterarischen Gesellschaft, IV, 1899, p. 338—339). H. yra Auluvėnų kleb. (nuo 1809 m.) Jonas Pričkus Lorentas Ertelis (Hertell, 1769 m. — apie 1840 m.), kuriam priskiriama ir kai kurie kiti lietuviškieji eilėraščiai. Pasak Tetznerio (Dainos, 1903, pusl. 31), 1827—1828 Ert. patiekęs Rėzai 17 dainų; kaip rodos, ir prof. Bolėnui 1830—1834 m. bus jis 10 dainų davęs (M. Biržiška, Lietuvių dainų literatūros istorija, I, 1919, pusl. 108, prierašas 285). Bartscho Nr. 306 kartojo K. Bücher savo veikale Arbeit und Rhythmus (1896 m., III leid. 1902 m.), bet IV leid. 1909 m. ją pašalino (pusl. 155) kaip neliaudies kūrinį, atsirėmęs A. Koppo nurodymu žurnale Zeitschrift des Vereins für Volkskunde 1902 m. sąs. III, jog tai esanti vokiškoji Schlezo Kunstlied, išspausdinta 1787 m. leidinyje Göttinger Musenalmanach. Tad Ertelį tenka mums laikyti tik vertėju.

189. Mussês beij Ůdo Smertis(.)[1]

Asz Mussês Smertį apraudosu
ir silpno Ůdo Prapultį,
ir taw graudzey iszpasakosu,
kaipo attiko abbėji(.)
Mussė jaunoji nulakiojo
į Wijno Stiklą skliddiną,
cze gėrė, cze girta pastojo,
cze skendė begirtodama.
Pamatęs Ůdas jôs Likkimą,
nů Wyno, sako, sáugosůs,
tą mano Duszia nepriima,
prie Żwakês džiaugsůs déganczių̃s.
Bet jis taipjau nessidabójas,
per daug norėdam's linksmintis,
mažas Lėpsnoj' sudegin' Kójas,
ir tůj numirszta tylomis.
Wėij. Żmonės jus, kurrie lėbaujat,
lijg kaip szittodu elgiaties;
ir jus umay, jey ne paláujat,
papjáuti busit Giltinês.

Jac. — apdraudosiu.

Schim. — graudszey, Jac. — graudżei. Jac. — iszpasakosiu.
Schim., Kr. — atlikko, Jac. — atliko.

Kr. — sklidinną, Jac. — sklidiną.

Kr. — pamaięs (spaudos riktas. M. B.). Schim. — likkimma, Kr. — Likkimmą, Jac. — likimą.
Jac. saugosiůs.
Schim. — Ta. Schim., Kr. — ne priimma.
Kr. — dziaugsůs. Schim., Jac. — Dzaugsůs (Dzaúgsiůs) prie (prë) liktiês (liktës) deganczôs.
Schim., Jac. — Bet ne gana pasisaugojas.

Jac. — kurë.
Schim., Jac. — szitůdu, Rz 1818 m. — szittůdu.

[1] Msc 37 VIII C Nr. 2 (bene superint. Jordano valtarkiemiškio rinkinėlis, rankr. pusl. 56—56a: Der Tod der Fliege und der Mücke, aus Gellerts Fabeln). Rz 1818 Das Jahr in vier Gesängen pusl. 141 kartoja paskutinį vertimo (ir vok. orig.) posmą (Wey! Żmones jús), beabeja, iš VIII C Nr. 2 (Jonas Gotfridas Jordanas 1753—1822, tad jo rinkinį Rz tikrai yra turėjęs prieš 1818); nuo VIII C Nr. 2 teksto nesiskiria ir Aug. Goth. Krauzės Litthauen und dessen Bewohner, 1834 m., pusl. 122 patiektas ištisas vertimo tekstas. Tačiau nuo VIII C Nr. 2/Rz 1818 m./Krauzės 1834 m. teksto kiek skiriasi to pat vertimo tekstas rankr. Gedichte von Pfarrer Schimmelpfennig su Popelken XIX a. pradžios nuoraše (išsp. M. Biržiškos 1925 m. gegužės mėn. „Lietuvos" dienraštyje ir pakart. to pat Iš mūsų kultūros ir literatūros istorijos I, 1931 m. pusl. 253 str. Adomas Šimelpenikas 1699—1763), bene Rud. Jakobio (Jacoby) panaudotas 1880 m. Litauische Chrestomatie pusl. 40 (bent J. tekstas nesiskiria nuo Sch. teksto). Šis Gelerto (1715—1769) pasakėčios vertimas vienų vienam, kitų kitam vertėjui esti priskiriamas: Jakobis (pusl. 39) Aulavėnų kleb. Pr. Lor. Erteliui (Herteliui, 1769 — apie 1840 m.), M. Biržiškos išsp. rankraštis — Adomui Šimelpenikui, pagaliau Rz — Krist. Gotl. Milkei (m. apie 1810 m.). Mūsų laikais šios pasakėčios vertimas yra jau išspausdintas M. Biržiškos Rinktiniuose mūsų senovės raštuose, 1927 m., pusl. 212—213.

190. Landszturmo = Giesme.[1]

Eime apginkim Tewiszke,
pirm ji iszpustita.
Ginklais redikimies wissi,
pradauźkim ta Neprieteli,
kurs musû tykoja.
Tyczawima Iszdikeliû
ar kesim dar ilgiaus?
Patsai nudegint saw Nammus
ir pult i Kardus blizganczus,
asz welicziau weikiaus.
Tas susiretes te dejoj
Lencugose graudzey,
Kurs baidos eiti su Waisku
patties Karalaus iszwestu,
ir gintis nuszirdzey.
Lizba kurs slepjasi bauksztus,
Kankinnams wissaday.
Kurs pats sawe ne niekina,
n'ussidrebb, kada sziaukiama,
Tûs imkim padarmay!
Macnas kaip Lutas immasi,
kas tikras Wyrs yra.
Priesz Neteisybe ginnamies.
Teisausas mums tikray pades
pradaužt Smarkaunninka.
Waitot po jungu Nieks
priwes' mus, taip suwienitus(.)
Jey kas kowodams pasides,
Karalus to Waikus pennes,
Te perweik Jis wissus.

VI — für die Landsturm.

III — Jau, jau apginkim.
III — pirma.
III — rodykimes.
III — pardauszkim.
III — tikojo. III ši eilutė kartojama.
III — Tieczawimmu.

III — nudegin.
III — ir pol.
III — welyczaus. III ši eilutė kartojama.
III — dejo.
VI — graudžey.

III — iszwesti.
III — ginties. III ši eilutė kartojama.
VI, III — Lizde.
III — wissada.
III — panekinna.
VI — szaukiama. III — passidreb kara szaukima.
VI — Jûs, III — jus. III — padurmay. III ši eilutė kartojama.
III šis posmas apleistas. VI — Macnus.

VI — ginamas.
VI — Teisausas.

VI — nieks priwers, III — kurs prissiwers.
VI, III ši eilutė prasideda — Mus (mus).
III — tas. VI — pasidės, III — paslides.

III — jus wissus. III ši eilutė kartojama.

191. Szturmininkû Daina.[2]

Kowon! Kowon! už Tewiszkę!
Pragint Neprietelus
Nutwerkim ginklus su Mace,
Lig Murai ję apstokime,
Tai pustyta nebus.
Tokie greczni ar késime
Dar Iszdykumą jû?
Uždegt saw patis welisim
Namus užot turretumbim
but po Waldžia tokiû.
Tassai jû Panczius te neszioj'(,)
te kencz' Wargus, Wargus,
kursai ne prisidraugawoj
prie Willaus pulko, bey Kowoj'
be rods pralis Kraujus.
Wis besilaikant Pataikoj
Mus kibbin bile kas.
Bet kurs Karaluy myl wiernay
tas nebaidysis eit skubiey
Į Kową szaukiamas.
Stiprey kaip Lùtas toks kowoj'(,)
Kurs Wyru jauczasi.
Teisybê Prusû isz Szalliês.
Ney Burs ney Ponas ne turres
Czón atsitrauktisi.
Wienu taip esant, nieks priwers
neszoti Jungą jo.
O jey kowojant pultu kas,
Pennės Karalus Sirratas.
Pons Diews jį tepristoj.

[1] Msc. 37 XXI Nr. 3 (Rz sąsiuvinio pusl. 137) tai 14 pusl. spaudinys Landszturmo=Giesme, įtraukta Rz sąsiuvinin ir pažymėta pusl. (lapais) 132—137, sudaryta iš 1) Landstrumlied (taip! MB) Pasiputesis Swieto Pergalletojis, 2) dainos Auf, auf zum Kampf für's Vaterland ir 3) jos vertimo Eime apginkim Tewiszke, kuris yra pakartotas V. Biržiškos Nežinomuose senuose lietuviškuose tekstuose (Tautos ir Žodžio kn. VII ir skyrium), 1931 m., pusl. 47—48. Spaudinyje prirašyta prieš Landszturmo=Giesmę: Pf. Hassenstein, o po 1 ir 3 eilėraščiu: Hassenstein, tad vertėju (o gal ir vok. Auf, auf zum Kampf aut.) tenka laikyti Piktupėnų kun. Krist. Gotl. Hassenstein (m. 1821), kuris Rėzai tiekė dainų. Be to, Rz palikime yra dvi užrašytosios atmainos: Msc 175 VI Nr. 3 rankr.. pusl. 34a — Litthauische Kriegslieder 1813) ir Msc 175 III Nr. 4 (rankr. pusl. 12, 13, 13a — Pf. Witticho rink. Etliche Litthausche Stücken). Msc 37 VII Nr. 11 tekstas (Kowon! Kowon! už Tewiszkę!) tenka laikyti ne atmaina, tik savarankišku vertimu; žiūr. mūsų leidimo Nr. 191.

[2] Msc 37 VII Nr. 11 (rankr. pusl. 37, 37a — superint. Jordano rinkinys). Tekstas pakartotas V. Biržiškos Nežinomuose senuose lietuviškuose tekstuose (Tautos ir Žodžio VII kn. ir skyrium), 1931 m., pusl. 48—49, teisingai nurodant, jog tai dainos Auf, auf zum Kampf für's Vaterland vertimas; tačiau tai ne — Eime apginkim Tewiszke (vertimo) atmaina, kaip V. B. nurodoma, tik savarankiškas (gal Jordano?) vertimas.

192. Heil Dir im Siegeskranz.[1] **Kr — Heil dir im Siegeskranz.**

Karalau szlownasis, Kr — szlownassis.
Mums Diewo důtasis, Kr — Tewu. Kr — dutassis.
Garbe taw Pon'![2] Kr — Gàrbe. Kr — Taw.
Karal-krasėj sėdi,
Bet mus kaip Tews myli, Kr — Ir kaipo Tews myla (ši eilutė po —
Drutay mus apginni. [Drutay mus apginni).
Garbe taw Pon'! Kr Gàrbe. Kr — Taw.
Ne Raiteliû Pulkai
Taip Wieszpaczû macney
Apginn' Krases,
Kaip Žemės tewiszkės Kr — Kaip Žémes gimdžusiôs.
Meilę wiernôs Szirdiês, Kr — Meile Szirdiês wiernôs.
Drutay kaip ant Ůlês, Kr — lyg' ant Ůlôs.
Pastato jas.
Lėpsna szwentoji tu,
N'uźgesk nieku Budu! Kr — Nieku n'uźgesk Budu!
Degk szirdije!
Uź wierną tad wissi
Wyray stowėdami Kr — Wyra (=Wyrą).
Uź sawo Wieszpatį
Kowosime.
Kupczyste diddinas, Kr — Kupczyste platinnas — Passipenne-
Ir kas tikt gér(,) [jimas.[3]
Karźigiszki darbai
Garbinnami auksztay.
Karalui rup wiernay
Tai kas mum dér. Kr — mums.
Buk Fridrik-Willau mums(,)
Buk Žémês tu graźums, Kr — Tu.
Ilgiû - ilgiaus'!
Szlowėj sėdįs auksztoj',
Waldisi tu drasioj' Kr — wiernoj'.
Prusû Szirdij' wiernoj' Kr — drasioj'.
Ik Swiets paláus.

[1] Msc 175 VII Nr. 1 (rankr. pusl. 35 — rinkinio popiera ir rašysena kaip 37 VII pusl. 30—37, tad superint. Jordano). Bene Rz ranka prieš antraštę neaiškiai pažymėta: vergleiche Forgnütsche(?) Schlagy (?) 1804? Tad bus kieno bene 1804 m. vertimas 1790—1793 m. Harrieso-Schumacherio giesmės, virtusios Prūsų himnu, Heil Dir im Siegeskranz. Aug. Goth. Krause, Litthauen und dessen Bewohner, 1834 m., pusl. 121—122 irgi patiekia šią dainą, užrašytą iš atmainos.

[2] Nuošalyje lyg Rz taisyta:
Sweiks Wieszpatie
Mus myli tewiszkay
Apginni mus drutay
Testow taw (išbr. — wissaday) amžinay
Garbe szlowe.

[3] VII Nr. 1 aiškiai apleista eilutė, tad rados 6-eilis posmas vietoj 7-eilio.

193. Daina po Muszio pas Leipciką.[1]

1. Atjojo pas mus isz miesto Paris, trara
puikus, pasiputęs Raitelis, trara
trimittodams: jo wissas Swiets esąs(,)
jis ta su mace prisisawinąs. Trara,trara, trara.
2. Kaip jis wamzdzojo, mums reikiant szokt, dabok
ir prancuziszkas Dainas iszmokt, dabok.
Diewu dingoios' pasidarryt
ir wissą Swietą wiens pawaldyt. Dabok.
3. Supykęs Kardą patekino, Ui, ui!
Kai jis per Némoną perejo; Ui, ui!
Nueidams Nosį iszkele auksztay,
Suszalusę weik nuleido źemay. Ui, ui.
4. Baisey jis pamellawo Sawiems, ką ne!
Buk Maskolija teksenti jiems. Ką ne!
Miestus, tare, werskit į Pelenus,
Už tai koźnam Karalyste bus. Ką ne!
5. Kaip Žiedai iszsprogst isz Pumpurû urra!
taip Prusû Klapai Pulkais — Pulkû, urra!
Ir Aleksandro Žalnerei su jeis,
apsijûsę Kardais trauke szoleis. Urra!
6. Ir Szwedas atleke per Marres, Żurek.
grecznais su Wyrais mums pades; Żurek.
Wissur, wissú Drasumas macnus;
jau Szalczei láuźa Neprietelius. Żurek.
7. Bet gaila Prancui deley dukters; taiga!
Mażu dar Żentą Papajump wers; taiga!
Niekai. Jis tur susikruwinti,
ir Karo Talką padiddinti Taiga!
8. Ansai Mellagis isz Korsikos, Dykay!
Pakają pasulo pilns Klastôs; dykay.
Bet grumźdźa trimis szimt tukstanczeis
mus uźmuszt ar sau padarryt Bernais. Dykay.
9. Tegul Newidons pasidaugsina, Eime!
Peklôs gi nasrai te źowauja, Eime(.)
Mes juk su Diewu kowosime
Už sawo Karalu ir Tewiszkę. Eime!

IVa — **Daina po Muszio pas Leipcika.**

IVa — Atjojo tekins... Palyg. mūsų leid. 194 — Puikus... atjodams isz Pariżos.
IVa — Toks raitelis rubus isztempe jis trara. Pal. 194 — rubus isztrubijos.
IVa — Jis trubija ara wissas raudons.
IVa — Jog essas wisso Swieto Pons trara.
IVa — Kaip jis szwilpencją...
IVa — Ir staigay Dainas Prancuzû iszmokt, dabok.
IVa — Padukes, Diewu nor... Pal. 194 — Padukęs dingojo, Diews esas patsai.
IV a — Ir durnas, wiens szy Swieta waldyt; dabck.
IVa — Tyczodams... IVa — Del ko! Pal. 194 — Inirszęs jis Kardą tekina.
IVa — Kai jissai Nemoną perejo Del ko? Pal. 194 — ... eina per Nemoną.
Pal. 194 — Pakelęs Nosi...
IVa — Suszaluse tay... IVa — Del ko!
IVa — Jis baiszey... Pal. 194 — Sawiemsiems Daugumma pamelloj.
IVa — teksonti.
IVa — Iszpûstyt liepe Miestus wissus. Pal. 194 —... ispustikit Miestus wissus.
IVa — Koźnam už tai. Pal. 194 — asz jus darysu wissus Karalus.
IVa — sprogsta. IVa — Hurra!
IVa — Taip Prusu Jaunimas Pulkais-Pulke; Hurra! Pal. 194 — Bet Prusû Jaunimas.
IVa — Ir Aleksandra... Pal. 194 — Ir Russû Pulkai.
IVa — szaleis. IVa — Hurra!
IVa — atlieke. Pal. 194 — Sztay! Szwedai.
IVa — Atwesdams Wyrus ir Priprowes; źurek.
IVa — mainus.
IVa — Ir Szaltis...
Pal 194 — Prans sawo Dukratês del dejoj. IVa, pal. 194 — Skaudu!
IVa, pal. 194 — Skaudu!
IVa — susikruwiti.
IVa — Skaudu. Pal. 194 — Skaudu! Skaudu! Skaudu!
IVa — klausyk. Pal. 194 — Jau sulo Pakaju ans klastings.
IVa — Lûb rods Pakaju, pilnas klastôs, klausyk.
IVa — Bet kéta... Pal. 194 — Žuddyt ir degint keta smarkings — Daugiaus kaip tris Szimtus Tuks-
IVa — Žudyt mus... [tanczû.
IVa — passiprieszija.
IVa — Ir Peklôs Nasrai t'atsiwerra. Pal. 194 — t'atsiwer labjaus dar Peklos Nasrai.
IVa — Su Diewu drutay kowosim.
IVa — bey. Pal. 194 — iszwalnikim Tewiszke su Diewu.

[1] Msc 37 VII Nr. 10 (rankr. pusl. 35a, 36, 36a, 37 — Sup[erintendento] Jordano rinkinys). Atmaina Msc 175 IVa Nr. 1 (rankr. pusl. 14—16, Plybiškių Ostermejerio prirašyti keli lapeliai). Abudu tekstu pakartoti V. Biržiškos Nežinomuose senuose lietuviškuose tekstuose (Tautos ir Žodžio VII kn. ir skyrium), 1931 m., pusl. 51—52 ir 49—51. Bene bus tai Jordano (Ostermejerio?) vertimas tos pat vokiškos dainos, kurios Hassensteino vertimas yra paduotas mūsų leidimo Nr. 194; atrodo verčiant čia bus naudotasi Nr. 194 tekstu, kaip matyti iš mūsų palyginimų. Neatrodo betgi, kad skirtumai būtų čia radęsi kaip dainininkų įdainuotos atmainos.

10. Neprietelei lyg Uppe twani; Nugi!
ant musu atsiwolojasi, Nugi!
Půl Kulkos tankios kaipo Ledai,
Napoleons werczasi wissurlinkay. Nugi.
11. Už Elbôs Uppês tráukiasi jis, Allo!
iszpustij' riebjàses tas Szallis; Allo(,)
o ten apspéndź isz wissû Szalliû
tą Żwerį draskanczę lyg Tinklu — Allo!
12. O su Aleksandru Willus moj': Diewu!
Szwedû Karaluns su jeis sustoj; Diewu!

Bey Yorks ir Blikkeris, Ummaru
Musziu jį pergal Stebetinu. Diewu, Diewu, Diewu!
13. Tikt kai treczoji praslinko Diena, Gana!
Szowimo liowe Perkunija. Gana!
Atkerszijom cze pilnû-pilnay,
Kû jie susigrieszijo mums pirmay. Gana!
14. Į Leipciką traukiant Karźigiems, Wiwat!
Miests wissas linksmay szukauja jiems Wiwat!
O kóznas, kol jo Szirdis kruttes,
Eilû-Eiles szukáuti turres Wiwat!

IVa — Lyg Uppês Twanas, Neprietelei; ne bok(.) Pal. 194 — N'atbok!
IVa — Uźtwysta mus wissur graitay; ne bok(.) Pal. 194 — N'atbok!
IVa — Greitay půl Pulkos aźa Ledai. Pal. 194 — Ir kulkos taip byra, kaip Ledai.
IVa — Ir Pannaparts sukkûs wissurlinkay; ne bok. Pal. 194 — Napoleons werczias szen ir ten-
IVa — Už Elbês. Pal. 194 — Elbos... jis glaustis kettin, Halloh! [linkai. Jam szuksztu, jo n'atbok!
IVa — riebjasses. Pal. 194 — Pustyne darrydams...
IVa — užspedź.
Pal. 194 — ... baisinga Żweris, ... suwerźoma wis uź wis.
IVa, pal. 194 — Jau Aleksandras bey Willus (194 — Willems) wadin; su Diew(!)
IVa — Ir Szwedû Karaluno Kardas Żawinn; su Diew(!) Pal. 194 — Kardu Karalunas Szwedû
[szwaitin, su Diew!
IVa, pal. 194 — Ir Jorks bey Blikkeris (194 — Blykeris) Umaru (194 — Ummaru).
IVa — Jûs Musziu pergal minnetinu; Su Diew!
IVa — Kai jau praslinko trecza diena — gana! Pal. 194 — Kaipgi jau baigias treczoji Diena, Trop-
IVa — lowes. [nay!
IVa — cze mes perpilnay.
IVa — Ka cze...
IVa viet. Wiwat — gerray.
IVa viet. Wiwat — gerray.
Pal. 194 — Kurram dar tikt kraujas bekrutt Gyslosa.
IVa — Be Palowimmo... IVa viet. Wiwat — gerray.

194. Pasiputesis Swieto Pergalletojis.[1]

(1) Puikus wiens atjodams isz Parižos,
Trara!
Papusdams Zubus isztrubijos,
Trara!
Pats sawinos, kas daryta Kittû,
besziaudkdamos su Balsu skambanczu
Trara! Trara! Trara!

(2) Jam pûlant, jis gyres, Swieta waldyt
Del ko?
Wissiems szeip pareinant, jo klausyt.
Del ko?
Wiens Wislab norejo waldyt abelnay
padukęs dingojo, Diews esas patsai.
Del ko? Del ko? Del ko?

(3) Inirszęs jis Kardą tekina
Už ka?
Ir grumzdams eina per Nemoną
Už ka?
Pakelęs Nosi ten kakinas,
bet gryždams ne žin, kur kiszti Rankas
Už ka? Už ka? Už ka?

(4) Sawiemsiems Daugumma pamelloj,
Antay!
jau Swieta apwerst, jis jûs wadžioj
Antay!
Dabbar iszpustikit Miestus wissus;
asz jus darysu wissus Karalus.
Antay! Antay! Antay!

(5) Bet Prusû Jaunimmas pasikela,
Hurra!
Už kits kittą Ginklus nutwera,
Hurra!
Jiems sziaukent, tur Smagines padrebbet,
Ir Russû Pulkai jau dûdas girdet:
Hurra! Hurra! Hurra!

(6) Sztay! Szwedai, per Jures, ir artinasi,
Tolaus!
įweikti papratę Wyrai druti.
Tolaus!
Kalnai kaip ir Daubos wissos pabund
annam Newidonui Kraujas suszunt
Tolaus! Tolaus! Tolaus!

(7) Prans sawo Dukratês del dejoj,
Skaudu!
Alle tiek Pulkû Wargus ir mieroj;
Skaudu!
Jis Kardą isztrauk, Teisybe daryt,
jey Zentui ir tektu, bais nusimyt.
Skaudu! Skaudu! Skaudu!

(8) Jau sulo Pakaju ans Klastings
Niekai!
Žuddyt ir degint keta smarkings.
Niekai!
Daugiaus kaip tris Szimtus Tukstanczû
sugraibo nasrings, isz wissû Kampû
Niekai! Niekai! Niekai!

(9) Te platinas dar tolaus jû Pulkai,
Widdun!
t'atsiwer labjaus dar Peklos Nasrai!
Widdun!
Jus imkim be Baimes, ir Padurmu
iszwalnikim Tewiszke su Diewu
Widdun! Widdun! Widdun!

(10) Srowe jû atužia jau Ummaru
N'atbok!
Jau grauja Perkuns isz tukstant Nasrû.
N'atbok!
ir kulkos taip byra, kaip Ledai;
Napoleons werczias szen ir tenlinkai.
Jam szuksztu, jo n'atbok!

(11) Pustyne darrydams, issiurwin,
Halloh!
Elbos pri Deiwes jis glaustis kettin
Halloh!
Noprosnay sukkas baisinga Žweris,
ankszczaus ji suwerźoma wis uź wis.
Halloh! Halloh! Halloh!

(12) Jau Allecsandras bey Willems wadin
Su Diew!
Kardu Karalunas Szwedû szwaitin,
Su Diew!
ir Jorks bey Blykeris Ummaru
i jûs kabinnas isz wissu Szallû.
Su Diew! Su Diew! Su Diew!

(13) Kaipgi jau baigias treczoji Diena,
Tropnay!
Baisybes Nasrai ussiwera,
Tropnay!
Iszdykelei gaun sawo Mokesczus(,)
kurrus buwo pelnę per ilgus Mettus,
Tropnay! Tropnay! Tropnay!

(14) Pradaužę Baisybę, isiwerža
Sweiki!
i Leipzig, kur Žmones jûs sweikina:
Sweiki!
Kurram dar tikt kraujas bekrutt Gyslosa,
prisziaukia leinantiems Szirdze linksma:
Sweiki(,) Diews te skalsin!

[1] Msc 37 XXI Nr. 1 (Rz sąsiuvinio pusl. 134—135 — Landstrumlied — taip! M.B.); tai spausdinys Landszturmo=Giesme, žiūr. mūsų leidimo Nr. 190 (prierašą). Šis tekstas tenka taippat laikyti Hassensteino vertimu (iš vokiečių kalbos): nors vokiškas originalas ten nenurodomas, bet Msc 175 IVą Nr. 1 ir Msc 37 VII Nr. 10 tiekia panašų į XXI Nr. 1, bet ir gana savarankišką tekstą (žiūr. mūsų leidimo Nr. 193), tad aišku, jog XXI Nr. 1 ir IVa Nr. 1/VII Nr. 10 tekstai bus vertimai. XXI Nr. 1 tekstas yra jau pakartotas V. Biržiškos Nežinomuose senuose lietuviškuose tekstuose (Tautos ir Žodžio VII kn. ir skyrium), 1931 m., pusl. 44—47.

195. Lied, gesungen am Feste der Todten.[1]

Menschen fallen hin wie Laub.

Krint nei Lapai Żmones cze.
Żolei ligey jie pawysta.
Bet atgys ir wel Galle(,)
Jie zibbes nei Srowe skista.
Isz Smerties bund Gywastis(,)
Tai Tikkejims mannasis.
Smertie, tawe sweikinnu(,)
Wargus tu baigi mannůsus(.)
Jesu brangusi tikkiu(,)
Saujoj'[2] mirsztanczus sawůsus(,)
Tamsaus grabo ne bijaus(,)
Nes jis Anga est dangaus(.)
Żedai juk ne darganas
Waisų nekad' mums gabena.
Diewo Waikai wissados
Ir Warge linksmay gywena(,)
Tewa wisagalingaji
Rand' jie aprupinnanti.
Aszaru asz daug maczau
Per Skrostas tekket Smutnujû(,)
Diews jus skaito, tai żinnau(,)
Rupesczus jis ramd' Gerujû(,)
Smutka pagimd' dangiszka
Duszos Atgaiwinnima.
Graba iszwilgek Żmogau(,)
Swieto Niekkus mesk į Szalį(,)
Żmonu Gyrus taw sekau[3]
Ne gal mażint Wargu dalį(,)
Szwent's pastoti rupikis(,)
Gyrus tai gerausasis(.)
Štai, kaip Czesas baigasi(,)
Ak(,) kad tu wissad minnetum(,)
Sekla cze ne sedami
Kaip tenai dagot' noretum(,)
Ak(,) ne gaiszk Prowôs dieną(,)
Weik taw bus, tai żennoma.[4]
Del Smerties szwentai gywenk(,)
Griekui mirres gyws iszliksi(,)
Mirdams duszia juk patenk(,)
Tai tikkek ir Smerczui tiksi(,)
Warpai taw skambes saldżey(,)
Nes krikszczonis mirszt geray.
Szis par Graba apdamaj[5]
Tay Tasegei[6] ne gal żuti(,)
Diewo Ranka jůs globai[7](,)
Norint důbej tur suputi(,)
Mylimůsus Diews gawinu[8](,)
Perst wieslus[9] mums gražinnu[10].

[1] Msc 175 VIII Nr. 1 (rankr. pusl. 36 — E. v. Heykingo vok. daina ir jos vertimas). Kai kur sunkiai paskaitomas ir gal klaidingai surašytas rankraštis.

[2] Sunkiai paskaitoma = Saugoj?

[3] Żmonu Gyrus(,) taw sakau(,)?

[4] Viet. żinnoma.

[5] Sunkiai paskaitoma.

[6] Sunkiai paskaitoma.

[7] Globoj(a)?

[8] Gaiwina?

[9] Sunkiai paskaitoma: Perstwieslus? Kuršaičio žod. peršulys ein heftiger Schmerz, Seelenschmerz?

[10] Gražinna?

196. Morgenlied zur Begrüszung[1] der Reformations = Jubelsfestes.

Ateik tu(,) Szwiesa Diewiszka,
Paszwentink Wieszpaties Diena,
Sawaje su Grożybe.
Prikilk kas snaudż' apietamsoj'(,)
Pażibbink tus(,) kurrie goroj',
Sze Dien' szwest su Linksmybe!
Trauk mus
Wissus,
Dangaus Ponui, bei Waldonui dekawoti,
Auksztay sedinczam giedoti.
Sztay! szwiesame Żibbejime
Kristaus Bażnyczia Szloweje
Sulauke ko geidawo.
Karalû daug ir Prarakû
Geyde reggeti tû Dienû(,)
O tikt suláukt ne gawo.
Tassay
Tikkray
Iszganytas yr' waddytas, kurs reggejo(,)
Kaip Tamsybe gaiszt pradejo(.)
Papeikt's Altorus Wieszpaties,
Szwent's żodis jo kalbetasis
Żmonû darkyt's stowejo.
Ka trunki(,) szwiesa amżina:
Ar dar ne weik praausz Diena(,)
Żyon wiss klausineja.
Laupses,
Giesmes,
Nu giedokit, dekawokit, tam kurs bunda,
Ir iszauszti dûd ne Stunda.
Isz Swieto Pulko tad wienam
Iszreiszke Diews, ant ko ir kam
Ji buwo pasiskyres.
Tiesa wissus iszwalnija(,)
Naktis pragaiszt(,) iszauszt Diena(,)
Wissiems wissur jis gyre.
Diewie! Tewe!
Amżinasis, wien's waldasis, su Wiernybe
Mums sutenki ta Szwiesybe.
Tamsybe Szwiesai prieszijos(,)
Żeme drebejo, Użkabôs
Suplyszo. Szwiest pradejo,
Prażo Metû tiek Szimtû,
Sugriuwo Sóstai Wieszpaczû(,)
Bażnyczia likt turrejo
Twirtay(,)
Szlownay
Gruntawota, budawota, jau Paklona
Jezui dûkim' uż jo Dàrba(.)
Taw dekui Diewe amżinay,
Kad Wierôs Diena ta szwentay
Sulaukt dawei krikszczoniems(,)
Kurrie Swieto wiernay kowoj'(,)
Danguj' su Kristu ponawoj'(,)
Tu wiens wissû Waldonas(.)
Szwentai
Traicei
Dangaus Pulkai(,)
Żemes Gruntai
Garbe dûkit:
Szwent's, szwent's, szwent's yr' Diews'
Giedokit.

[1] Msc 37 XVII Nr. 1 (rankr. pusl. 115, 115a, 116, 116a — Ostermejerio junioro lapelis, gal jo ir kūrinys — vertimas?). Ten pat pažymėta gaida: Wie schön leuchtet der Morgenstern.

197. Wunderbare König.[1]

Dywnasis Karalau,
Swieto szio Waldone!
Mus klausyk(,) ak didis Pone!
Tu, geráusas Tewe,
dûdi wis Gerybę
Mums už musû Piktenybę.
Gelbek mus! Stiprink mus
taw linksmay giedoti
ir taw dekawoti(.)

Laupsink ir linksmingay
Diewo Wissagalybę
Su dide Dangaus Auksztibe!
Ak pagirkit Diewą,
Saulês tu Szwiesybe
ir puikû Żwaigżdżiû Grożybe!
Girkit ji, Wieszpatį
amżinay garbinga,
Tewa maloningą.

O Duszia tu mano
turi jam giedoti
irgi jam pasiklonoti(,)
Jezų Kristų garbink,
Kurs tawę wadawos
Isz Bedôs tawę atgawęs.
Dekawok, pasidûk
Gelbetojui tawo
irgi Tewui sawo.

Gieskit: Alleluja,
Diewo Mylimieji,
Ji Tewui wadinnantieji!
Garbę, Czésti dûkit,
Jezų mylintieji(,)
jûm' susiwienijancji.
Wieszpati, Taw t'essie
Tawo už Malonę,
Wissa Dekawone!

[1] Msc 37 XV Nr. 1 (rankr. pusl. 107 ir 107a — nežinomos kilmės lapelis).

---

198. Kaip linksmas man Szirdits yra.[1]

Kaip linksmas man Szirdits yra,
kaip asz tikt atsikelau,
taij su Mergyte mijlima
meilingaij asz kalbejau(;)
jos Meile man ij(r) taip. Saldi(,)
Saldziausi Wijna pereit ji::
koks man Gillukis taij!

Neij Rożu Darże žijdintsza,
neij Negelkû Puikums,
neij Purpurs brangus toks ne bus,
kaip Weido jos Grażums,
i je turedams asz tikraij,
kalbet su je turru meileij::
koks man Gillukis taij!

Kaip Perlais brangeis apredijts,
jos Kaklas balts raudons,
jos Galwôs Iszmintis,
toke je dżauges kožnas wis,
asz pri jos jodo Wainiko
priseksu garbinga Kwetka::
koks man Gillukis taij!

Dabbar patijrau asz tikraij,
ijkszol ka nežinnojau,
je sake man Patti tikraij,
kad joses didi tukstanczeij(,)
tris tukstanczeij Dukotu,
to taip linksmas asz labaij::
koks man Gillukis taij!

[1] Msc 37 XX Nr. 2 (rankr. pusl. 128a, 129 — rink. Trijs labaij grażos Lietuwiszkos Aries[.] Isz wokiszkû Kalbû lietuwiszkaij perwerstos ir Lietuwninkû Jauniemsiems ant Passilinksminojimo iszdûtos). Rankraštyje tekstas surašytas ištisai, eilutėmis nepaskirsčius.

199. Jau temsi żalo Girrucze.[1]

Jau temsi żalo Girrucze(,)
eisime mes Namoneje(,)
pradesim Kwetkus pjauti(,)
kaip mes mokinomes.
Girdejau grażeij skambant
Swiesaje Geguże,
girdejau graudżey werkent
asz sawa Mergite.

Ko werki(,) Mergużite(,)
ar jodą Wainikką,
kodel tu jį prapuldei,
taij man ir taw Geda(.)
Mergite(,) dar ijr Czesas,
ne werk tu taip graudżeij,
eiksz(,) eisiwa abudu
jeszkot Wainikeli.

Wiens Wainikelis Rożu,
antrasis Dobilu,
pri Koblensa ant Tiltu,
jis siekt labaij gillus.
Taipjau ir Wainikelis
Snegui ijr priliginams,
ne werk(,) Mergużite,
Klastoraus Bernijtcze.

Manno Tiewo Sodelij
ijr daug grażu Czepû,
ant wieno aug Muszkotas,
ant antro Negelkes.
Muszkotas Saldus Ogas,
tai Meilês Dowena,
eiksz(,) eisiwa abudu,
į Tetucze Sodą.

[1] Msc 37 XX Nr. 3 (rankr. pusl. 129 ir 129a — rink. Tris labaij gražos Lietuwiszkos Aries — Isz Wokiszkû Kalbû lietuwiszkaij perwerstos ir Lietuwninkû Jauniemsiems ant Passilinksminojimo iszdûtos). Rankraštyje eilutėmis nepaskirstyta, tik posmai teatskirta.

---

200. Das Te Deum.[1]

Tawęs mes garbinam(,)
Diewę, ir iszkellam!
Tu Karo Iszgaszczus draudai
Ir mums Pakajų grażinai.
Szukaukim Diewui ant Garbês,
Kad jis gelbejo, dżaukimes.
Jau atsiklaupkim ir linksmay
Wissi giedokim nûszirdżey:
Szwentas mûsu Diewas,
Diews Meile est' — Diewas
Iszgelbti isz Bedôs.
Galybę Tawo diewiszką,
Ans Swieto Mûszis ludija,
Bey didis Pulks karáujanczû.
Brangi Daugybe Możikû(,)[2]
Kurie pabaige Gywastį
Už Tewiszkę, taipjau wissi

Garbintojei Kristaus Swiete,
Pażysta sawo Szirdije:
Jog tu už wis rupini
Ir musu Wargą nukreipi,
Ir Swieto trauksmą nuramdai(,)
Mus po Wargû atgaiwinai(.)
Jezau Pakajaus Ercike!
Pakajų dûdi tikrajį.
Ant Gėro mums pelnei tu jų
Su kraujum tawo brangumi.
Żegnonês jo pripildyta,
Yr' wissa Ewangelia.
Tawassis Żodis skamb' Swiete.
Pakajus su jumis tessie,
Sude kad Swiets drebes ir grûs,
Jis nesugaisz neygi nu żûs.
Dabar mus gelbek dekawot

Taw, ir Pakajui passidût.
Dûk Wieta Mums but danguje,
Gywent Pakajuj' pas tawę.
Pristok(,) ak Jezau(,) mus wissus,
Żinnai(,) ka mums naudingay bus,
Su sawo Weidu mus apszwiesk,
Ir per Pakajų wis atsiek.
Tawę kasdien mes szlowinam(,)
Karalui tu pristok mielam.
Źegnok ir wissas jo Źemes(,)
Nû Karo, Waido sáugok jes.
Buk mums malonus(,) n'eik Prowon,
Su Tarnais griesznais, mielas Pon'.
Tawimi nusitikkime,
Kad linksmisi wissur Swiete
Mus(,) ir galausey ne prastok(,)
Kad pasidesim, Dangų dûk(.) Amen.

[1] Msc 37 XIX Nr. 1 (rankr. pusl. 123, 123a, 124 — Oster[mejerio, tik katro?] lapelis). Tai, turbût, to pat Ostermejerio vertimas iš čia pridėto spausdinto vokiško originalo:

Herr Gott! dich loben wir(,)
Herr Gott! dich loben wir(,)

[2] Mużikû?

201. Ne wissi Źmónès wieno wisi geidźia.[1]

Neij lijgus Źmónès saw, ney lyges Mislis tur,
tai numanyt galli, bebudam's bile kur.
Ans Kupczius bastosi ant Jurû dideliû
ir jèszko saw Naudôs, uźmirszęs Négandû.
Alle pagáwus gráut, sukillus Umarui,
ir dukstant sumiszay Wèjams ir Wèsului,
Kad Wilnys kaip Kalnai į Dangų werźasi,
ir Gé(l)mę atwirrą tarp jû mattyt galli,
Kad jis su Akrutu wéik sékia Debbesius,
O wéik nugrimsta wèl į Juriû Widdurius,
taddá rods nussimen ir geidźia Atilsiês,
tad pilna jo Szirdis bajôs ir Rupestiês,
ir jèszko bille kur prie Źémês prissigaut,
priėjys ir kettin' nů szo Demésto laukt,
Alle gullėjęsi tèn per kokę Wálandą
ir sawo Pinnigû iszleidę Atstankų(,)
nessimokinąs wargt, wèl bèga Jurėmis
ir ant Wandens pralobt ijr Jojo Rupestis.
Kittám, kad sulisi kaźi kiek Tukstanczû
ir géro(,) niekados neeis ant Wandenû.
Jis Dwàrą Tėwiszkês kaip reikant nor waldyt
ir bessiwersdam's nor saw Lobjû uźpelnyt.
Jis pats papratęs dirbt, iszlamdo ir Waikus,
ne rassi jo Butte Źmones pateikenczius,
Szeimynôs iszteklus, wissus jis werczassi,
Laukai jam Skarba důd, diddin wis einanti.
Kitt's tikras Strėlczus est, medźiot wis lubija,
neij pikti jį Ûrai, neij Szaltis gandinna.
Bille Skalikai jo uźtropij Pėdsakus;
bauksztus jam Zuikis teks, ir Lapė jojo bus.

Neij Szerno jis baisaus, neij Bredźio passibugs,
greitóji ney Stirnà isz jo Naggû isztrúks.
Strazdams jissai èdriems iszmàno spastus dėt,
Skannas ir Jerubbes kijtreij jis gal užspėt.
Ir Wilką draskantį, Bandôs Razbaininką,
pamatęs bille kur, jissai ne czėdija.
Medźiodams jis ne wéik sugrijszta atgallos,
uźmirszęs ir Namû, Pacziôs ir mandagiôs.
Kitt's ussigeidźia wèl pastot źalnėrumi
(Ne mislik, buk norijs prapuldyt gijwasti)(.)
Jis jèszko saw Garbės, ir Gýrû nor pelnyt,
priegtám ir Pinnigû kiek tiek susikrapsztyt.
Kitt's wèl Pijoniczia ir Passileidèlis(,)
girtůt ir prissisurbt pikta jo Paprotis.
Jo Duszia trokszta wis Brangwijno bey Allaus,
Szůdu Daiktû turrys ne nor jissai daugiaus.
Ne tarpsta jo Arkley, Galwijai jo lėsi,
jo Padarynė wèl niekám ne tinkanti.
Ir Trobos gruwa jam, Szeimynai ledakà,
Zapostą issimist ne prissiprówija.
Manding jis ne ilgay szittaip gijwént gallės,
mattijsi po maźam, kaip wissas sutaszkės(.)
Bet kas wissû Mislis isztarti apsiims,
nės koźno juk kone kittok's Ussigeidim's
Sziam Sijkiui bus ganna. Rassi dar kittą Kart
ką įsitėmijau, gallėsu wèl isztart.
Dar daug wertû Dallû ant Duszôs sukassi,
Bet wierit ne piggey Źodźius sutaikinni.
Tai butu dźiaugsmas man, to wieno wèliczaus(,)
kad kitt's dar uź mannę raszytu mandagiaus.

[1] Msc 37 VIII C Nr. 1 (rankr. pusl. 53a—56, bene superintendento Jordano sužymėta du eilėraščiu, katrų antrasis, mūsų leidimo Nr. 189, yra Gellerto pasakėčios Der Tod der Fliege und der Mücke vertimas, o mūsų Nr. 201 prieš antraštę turi dar vokišką gal originalo pažymėjimą Die Verschiedene Neigungen der Menschen). Rankraštyje nevisados aišku, ar bus ė (taškas ant e) ar è, taippat nevienodai rašoma ź, Ż (mūsų leidime suvienodinta su rankraščio pradžia: ź, Ź).

202. Prisikalbėjims.[1]

Beskaitydamas raddau Jusû Parászimè,
Jog mes sústum Zēdû randamû Lietuwoj',
Pinnanczamjam Wainikkui,
Kurs zydētu be Palowôs.
Ak Duszél(,) ben isztark tawo Norējimą
Czēlą Kwētką nusúst', Púpeles sprogstanczos
Dar wissái nepraźydo:
Jog Saulélē n'apszwiecz' macney(.)
Jei wiártinczau asz Júsugi Mylistą
Sztai atsuntinu rods kéleta Púpelû
Wainikkēlui pridēti,
Jei pritiktu Graźummui jõ.
Neźinnódam's(,) tiesà(,) Skyrimą tikkraji,
Ant Mieginnimo sztai suntinnu kellès:
Jei isztirczau jas tinkant,
Procawoczaus daugiaus nuskint'.
Buddrus
Mokytojis Pillupėnos
Brēdausû Dwarè.

[1] 175 II Nr. 1 (rankr. pusl. 1 — End. Budriaus Rėzai prisiųstas, prieš jam išleidžiant 1825 m. Dainas, įvairių eilėraščių rinkinėlis). 1931 m. Vacl. Biržiška jį išspausdino Nežinomuose senuose lietuviškuose tekstuose (Tautos ir Žodžio VII kn. ir skyrium), pusl. 62—63.

---

203. Ant Brolio Swódbôs.[1]

Dabbar Linksmybês Werksmą werkim'.
Ir Kupka nůlatos iszgerkim':
Juk musû Brólis palaimings!
Jir sed' paszálije Mergytês,
Jis dźiaugias jôs meiliôs Szirdytês.
Ar gal czon but' labjaús iszganitings'.
Lenkit szį „[2]
Ir bukime linksmi(.) }"
Ji důd jam Szirdį Meilês pilną,
Mandagumì kas jei prakilna.
Źyd' ney Rożē Pawasarij'.
Ji ir Wainikką jam uźdējo,
Ir Meilės Móstimi aplējo,
Padůd' jam wislab ka tikt tur sawij'!
Lenkit szį etc.
Jéi kartais Prákait's apszlakstytu,
Ir Pailsim's jį sulamytu:
Sztai miels jo Atgaiwintojis.
Nes ji jam Prákaitą nuszlostis,
Palinksminojimu ji mostis,
Ir saldźe Meile atgaiwis.
Lenkit szį etc.
Paszalij' jo ji eit per Dźiaugsmą,
Jei sektus' ir per Wárgo Kauksmą;
Ji miels jo Palinksmintojis.
Jam werkiant Aszaras ji szlóstis,
Meilei globódama jį glóstis.
Jog jis ney Wárgo n'atsimys!
Lenkit szį etc.
Kel's jiedwes Rożiom's ìszbarstytas
Ir Amżias Meilè ìszdabbytas,
Kittiems Żmoniems ant Pawizdźo,
Meiluźe tankei degs isz naujo,
Padiddis Pulka jiedwes Kraujo,
Jiem ant Palinksminojimo.
Lenkit szį etc.

[1] Msc 175 II Nr. 2 (rankr. pusl. 3—4: Endr. Budriaus Rėzai prisiųstų eilėraščių rinkinys), 1931 m. Vacl. Biržiškos pakartotas Nežinomuose senuose lietuviškuose tekstuose (Tautos ir Žodžio VII knyg. ir skyrium), pusl. 63—64.

[2] Ką reiškia čia „ , neaišku (gal — lenkit šį, lenkit šį?); antrasis „ , žinoma, reiškia kartojimą.

204. Apraudójimas.[1]

Kad Twankôs Dienoj' karszczójant
Ure rugst Perkúnia,
Iszgastingai kad zaibójant
Trinkis Ûrus perszauja;
Kad Audros, czēsè suriszimmo[2],
Isz Szaures parůżaut macnei,
Nudauzo Lappus Panokimmo
Rożēs, czon beżydint grazei.
Ak! isz Baimês wos gorodams,
Drebb' Kelleiwis Iszgaszczù:
Taip imm' Smertis, neatbodams
Aszarû Gimdytojû,
Jû Kudikį, jiems malonáusį,
N'atbódam's Luźimmo Szirdiēs:
Jaunikki — jis tar', — tu nejausi
Twinimmo jos Meilēs Srowēs.
Werksmas skamb' szittoj' Paszálej':
Doroteôs jau nebêr...
Werksmas atůź Garso Wálej':
Dorotēos jau nebēr...
Pilnà Szirdingystēs Szakkéliû,
Mergaiczû yr' Pawizdźu ji;
Tikkējim's graźáusû Źedéliû:
Ak werkit! Ji wyst' peranksti.
Werkti? ne; nereik dejóti,
Szlostikit Akkiu Laszus!
Mokslą Drútej' reik átbóti:
„Mirsztant man newerkit jus!"
Juk skirs wos kelli tik Źingsnélei
Mus czonai nů Grábo Dobês;
Wos búwe, szitai nēsam' jau wēlei:
Dorutte! tadd wiss prie tawes.
Saldźei ats'ilsek Duszélē,
Kol uźwis szis Mieg's atstos.
Werk, ant Grábo szo, Paukszteliį,
Temstant, Smertiēs Giesmes jos.
Skambēkit ney Arpos, jus Wejai,
Per Kápo Kwetkas Wakarais;
Wirszúnej' szos Liēpos t'essie jei
Porélei Balandzû Żenklais.

[1] Msc 175 II Nr. 3 (rankr. pusl. 7—8: Endr. Budriaus Rėzai prisiųstų eilėraščių rinkinys), 1931 m. Vaclovo Biržiškos pakartota Nežinomuose senuose lietuviškuose tekstuose (Tautos ir Žodžio VII knyg. ir skyrium), pusl. 64—65. Budrius dėl šio eilėraščio pažymi: „Diese Elegie wurde nach einer Revitation (? M. B.) ex tempore verlirt. Die letzte Strophe war entlehnt aus der bekannten Elegie, jedoch mit Verstümmelung der Stansion".

[2] V. Biržiška čia skaito — sumiszimmo.

205. Pawásaris.[1]

Snēgo Dróbē sutirpst', skreistē Natúrôs deng'
Žemês Rúbą žallei; túkstanczû Túkstanczei
Gaun' Butybę isz náujo,
Sáulês Spindulus gérdami,
Médzei wēl atsigij', Púpeles sprogst linksmai,
Atwer Waisiu Durrìs, Žēdą gimdydamos;
Isz Krutéliu Natúrôs
Pasisotin kiek Gywastis.
Pempes bluzgin Sparnus, dźaugias Pawásario,
Wyturēliû Balsai skambin be Palowos,
Gulbēs tráukia per Ůrą,
Tēwą auksztajį girdamos.

[1] Msc 175 II Nr. 4 (rankr. pusl. 9 — Endr. Budriaus Rėzai prisiųstų eilėraščių rinkinys), 1931 m. Vacl. Biržiškos pakartotas Nežinomuose senuose lietuviškuose tekstuose (Tautos ir Žodžio VII knygose ir skyrium), pusl. 65. Endr. Budriaus pastaba dėl eilėraščio: „Dieses Gedicht, wovon blos der Anfang im Concept gefunden wurde, ist zur Zeit der franz. Invasion, nebst vielen, andern verlorengegangen".

206. Lápē be Ůdegôs.[1]

Lápę bemedźojanczę
Spástai czupt! nutwēre jį,
Ir norint patti isztrúko,
Ůdegà jos tikt nutrúko.
Jog isz jos ne joktusi,
Kitoms Lápiems įkalb ji,
Ir sawáses kad padētu,
O Klausytojus jog perkalbētu,
Ney koks Kunnig's kalba ji:
„Ant pirmo juk iszweizd taip daug dai-
„Irgi pasirangyt' galli smagiaus. [laus,
„Nes wilkti ję yr' per sunkù,
„Be bēgant billekur uźklu.
„Ant antro toj' del jos paźysta mus.
„Ant tréczo kartais ji atlaiko
„Greiczausi Bēgi Lapēs Waiko.
„Ir ant ketwirto Kwap's jos negraźus.
Daug kalbà! ben apsistok,
Làpins jei atliep; nedůk
Nů wissû iszjoktisi,
Juk Pawyd's kalb' tawimi.

[1] Msc 175 II Nr. 5 (rankr. pusl. 10 — Endr. Budriaus Rėzai prisiųstų eilėraščių rinkinys), 1931 m. Vacl. Biržiškos pakartotas Nežinomuose senuose lietuviškuose tekstuose (Tautos ir Žodžio VII knygose ir skyrium), pusl. 65. Endr. Budriaus pastaba dėl šio eilėraščio: „Hagedorn's Fabeln und Erzählungen Lib. I. p. 32"; tad vertimas iš Hagedorno.

207. Pilkaínis.

Kiem's, Baźnyczkiemis, Miestas(.)[1]

Kaip Kunigáikszczei Págonû
szim' Kampe Waldzią dar turrėjo,
pirm Métû kokių tukstanczú,
jau tasyk Pilkainis stowėjo.
Wien's Wieszpacziû saw Kápinnes
ant augszto Kalno czon padárė,
ir wis uźpylęs tén Żemmės(,)
ta Kálna dar aukszczaus uźwáre;
szo Kampo Susėdai todėl
ta Wietą Pilkalnus waddino.
bet Wardą szį iszkeipę wėl
po Czėso Pilkainį praminno.
Szallè didziujû Kappinû
Puszynè girtina stowėjo,
kur ant Appierû nelabbû
Galwyû kraujus wis pralėjo.
Ten Óżį jie papjáudawo
ir tomi pagal dingsczia sawo
Perkúną saw sudérinno
ir paikus Żmones taip prigáwo.
Galwyû(,) Kiaulû bey Awjû
ant tukstanczû kas Mets źáwinno,
ir prie iszdrosztû Abrozû
į Diewû Garbę pakabinno,
Oże dėgė napaláutinay
ugnis paszwentinta Balwónams,
cze téko smilkit wissaday
anniems klastojantiems Klebónams.
O kartais ir Neprietelus
sugáutus ant Ugniês uždėjo,
ir jûs skaudzey numuczitus
į diewû Gárbę supleszkėjo.
Wis szie diddieji Wieszpaczei
į Muszį priesz kitt's kitta ėjo,
ir jû Padûnai wis skaudzey
wissokę Bėdą kęst turrėjo.
Bet kad Karálei swétimi
su jeis karáuti atsitráukė,
tai sussitarę jie wissi
Neprietelus uźpult tik laukė.
Ir, wierik, kone wissadôs
ant P(r)ieszeninkû Wirszų gáwo,
nes dides budami drasôs
wis pergallėtinay karáwo.
Į Lénkû Źémę ne rettay
iwesdawo jie sawo Żmones,
ir braniję ne swietiszkay
dar daugel żuddė be malonės.
Mosurû todėl Ercikis
Karálaus Gėntis artimjáusas,
ir Kunigaiksztis didelis,
bey tarp wissû iszmintingiáusas
Karálui lenkû wėlijo,
kad jis Kryźelninkus waddintu,
jeib nû Pleszimmo nelabo
karaliszkas Źemės apgintu.
Kryżelninkai szie girtini,
saw didi gyrų passidárė,
ne's Żýdû Źemėj' budami
wissi isz wieno sussitárė,
kawót wissus' ironistus',
kurrie priesz Zaracenus ėjo,
priegtám su ginklais Ateiwjus,
į Szwentą Grábą nulydėjo.
Alle daugum's Neprietelû
paskiáus ant jujû Wirszų gáwo,
paszaukti todėl nû Guddû,
daugiaus su jeis jau ne karáwo,
bet pas Mosurû Ercikį
wienà walle skubrey nutráukė,
ir Wokieczei bebudami
iz Tėwiszkês Pagálbôs laukė.
Kaipo užėjus dárganai
nenáudos Kosos sussirenka,
į Kiemus nulakkioj' greitay,
kad Girroj' Péno jau ne tenka;
taip issiżoję Wokieczei
isz wissu Pászalû suėjo,
draug po Kryżélninkais skaudżey
su Prusais musztis prassidėjo.
nelygi buwo kowa szi(,)
Kryźelninkai wissi szarwóti,
kytrey karáut' żinnodami,
gallėjo tankey jûs walloti.
Bet Prussai drasus beėsa
ne wiena Kart' jûs wėl apnikko,
kad Pulka szį bijotiną
ant plynû Laukû kur sutikko.
Alle Kryżelninkai kas Méts'
nû Wokieczių Pagálbôs gàwo,
ir isz Żalnierû szû tikt rét's
atgal į Tewiszkę kelláwo,
gallėjo todėl nolatay
per kokia Métû dwideszimti,
karáwę ne atléistinay
per Pussę Źémês jiems atimti.
Alle szaunùs Lietuwninkùs
ikszol niekaip iweikt gallėjo,
jie wieni priesz Neprietelus
nepérgallėtinay stowėjo.
Kaip, kad sukilta Umaras
ir Wesulai be Gálo dúksta,
kad gráuj Perkun's baisetinas(,)
jog wissi Gywolei pabugsta,
kad passilenkia Żagarai,
o Eglės storos pradest wirsti,
bet Puszys luszta bey Berżai,
buk żmonû Rankomis pakirsti:
tad nieks negandin Áużola,
jissai Szakkàs wissur iszplėtęs,
ir jû Lemû nepadrebbà,

[1] Msc 37 II Nr. 1 (rankr. pusl. 5—12; pasirašė Mielke Cant. in Pillkallnen, gauta iš Pf. Jordano), 1931 m. pakartotas Vacl. Biržiškos Nežinomuose senuose lietuviškuose tekstuose (Tautos ir Žodžio VII knyg. ir skyrium), pusl. 27—35. V. Biržiška pusl. 26—27 nustato šią poemą esant parašytą apie 1786 m.

didès Szaknis gilley įskėtęs;
taipo Lietuwninkai wissi
nė passibugę sussistójo,
per Mètû penktą deszimtį
dar su Kryźélninkais kowójo.
Paskiáus ne téko jau sylôs;
neswietiszkû Wargû papjáuti,
passidawe po jû Waldziôs
palówę jau toliaus karáuti.
Kaip Gaspadorus su Bernais
į Áužuolyną nuważawę
ir Kirwjeis su paténkintais
storáusa Médį kirst pagáwę,
wis kerta persikeistinay,
par Sykį Sykį atkartoja,
ir taipo dirbę nolatay,
aukszta Wirszunė jau lingoja,
storáusas Aužol's padrebba,
ir szén ir tén dar swyrinėjęs
braszkėdam's jau passidedá,
paskiáusey dar atsiduséjęs:
taipo ir Żmonės Lietuwôs(,)
Neprietelû wissur walloti,
nemittę, bey tikt isz Bėdôs
turrėjo jû Bernai pastoti.
Dabbar sunkiáusą Baudziawą
szwieźiems Padůnams tůj uźdėjo,
Pillis pakurti wienolika
ir jû dwarùs apdirbt turrėjo.
Priegtam uždraudė jiems labbay,
kad nieks ne gárbintu Balwonû,
ir lėpė, kad prisektinay
priimtu Zókaną Krikszczionû.
Bet katilikkû Prámonės
ir jû Pamokslai pramannyti
gerrais Krikszczionimis užties
jůs ne gallėjo padarryti.
Priegtám Waldonai Żėmės szõs
ant sawo tikt Naudõs żurėjo,
ir dėl Wierôs krikszczioniszkôs
isz tikro jiems niekad rupėjo.
Nės tikt szeszes per Lietuwos
Bażnycziàs jie pabudawojo,
ir apie mokslą diewiszką
Lietuwninkai ne daug żinojo.

Bet wis paprátę jau karáut,
priesz Etmona didiji ėjo
ir Kunnigaiksztį szį prigáut
bey jam Żemmes iszwerst norėjo.
Bet Etmons didźiôs Lietuwôs
Kryżelninkams daug Wargo darė,
ne wiena kart iszmuszęs jůs
į sawo Żemę wėl nuwarė.
Po szimtû Mėtû jůs paskuy
dar randi wis beszirmawojant,
ikki Jagellui Etmonui
Guddû Karalumi pastojant,
tas taip skaudźey Kryźélninkus
wissay sumusztus pergallėjo,
jog jau pussetinay Prussus
su jomi perdallyt turrėjo.
O Żėmę tą Pussetiną
pawélijo, kad taip waldytu,
kad wis Karalų lenkiszką
už sawo Wieszpatį laikytu.
Taip Ponai szie pamanksztiti
turrėjo su Pakájum' buti;
taczaus didey wis werżėsi
Isz Panczû lénkiszkû iszkluti.
Todėl didžiaujus Ercikius
sau į Waldonus issiskyrė,
ir per jû Gentis didelius
Pagálbôs gáuses passigyrė.
Pirmjáus jie Zaksû Erciki
per Pona sawo saw idėjo,
tas po Guddû Karálumi
ney but' ney passilenkt' norėjo.
Iszėjus jam issiskirra
dar už anną szaunesnį Poną
ir Albą brandenburgiszką
saw isidėjo per Waldoną.
Tas buwo Wieszpat's iszminting's,
patógus ir didey mokitas,
per sawo ir Gentis syling's,
su Nobażnyste iszrėditas.
Pastójęs Albas Wieszpatim'
tojaus priesz Lenkus wėl karáwo,
Żalnierus Prusû su sawim'
nuwedęs, bey ir Żmones sawo.
Jie muszass' per Mettus' szeszis(,)
bet Albas Marggrow's wéik numana,
kad sausas nessikelt gallis,
įpůles į szį bjaurą Kláną.
Todėl Karálui lenkiszkám
ne mittęs passilenkt turrėjo,
ir Genczui sawo artimám
Pakájų sulit wéik pradėjo.
Karálus, tikras jo Awyn's,
tojaus su Marggrowu sutikko,
ir kaip szirdingay gér's kaimyn's
jam Prussus wėl kaip pirm palikko.
Dabbar jis paiką Zokaną
Kryżelninkû tojaus prastójo
ir Mokslą ewangeliszką
Żmonėms czystay ibrukt jeszkójo.
Taip katilikkû Prámonû
Ir Żmogiszkû Pamokslû gloda,
kaip Marggrow's isz szwentû Knygû
szwéntesni jiems Pamokslą důda.
O Lietuwoj' jis ypaczey
Bażnyczias dawė budawoti,
jeib jo Padůnai dawadney
diewopi butu nuwadzioti.
Tarp kiemû szû lietuwiszkû
ir musû Pilkainis pagirtas
pastot' ir but' Bażnyczkemjû
nů Alba Ercikio paskirtas.
Bet ne suláuke kurimą,
ir wéik potám isz cze atstojo;
alle po Mėtû dwylika
kitt's Wieszpat's ję pabudawojo,
Kur Kunigaikszczei Págonû
Lawónus sawo laidot prátę,
cze ant Kappû pagoniszkû
auksztay Basznyczią pirmą state.
Isz Medziû Tróbą szwentaję
į dailę Sásparrą Surentė,
o Kunnigai pakwiesti cze
į Wieszpatiês Nammus paszwente.
Per Mėtû penkta dészimti
pirmoji tikt Trobà stowėjo,
per Wèsulą parwirtusi
į Padaukus ne laukiant ėjo.
Bażnyczią antrą Skerskrýżeis
į Kiemmo Widdurį pakurė,
dabbintą Abrozeis daileis(,)

jei auksztą Warpnyczią pridure.
Po Szimtą Métû Pilkainis
didésnę Szlowę apturrėjo,
Karálus nessa antrassis
isz Kiemo Miestą kurt pradėjo.
Isz dészimt's Walscziû Lietuwos
sujuddo kittus Gasspadórus,
kad tráuktu Médżia isz Girrôs
greitay ir per pikczáusa ůrus;
o wėl kitti į Petnyczią
turrėjo Aktainus nuweszti,
kitti stelloti su Rankà
wissokias Priprowas suneszti.
Kaip Bittés per Pawásari,
kad Szillumà pradest atwirsti(,)
bekráuja Médų saldujį,
daug dirbanczias wissur iszgirsti.
Ne kenczia pataikojancziu(,)
kożnám paskirtą dárbą důda,
Tranùs papjáuja Tinginnius
ir ant Ruddens Bedárbjû gloda.
Taip nay prispyrę tycziomis
stelloti Żmonės dirbt turrėjo,
ir dirbę dwi dieni už wis,
atliktą Czėnę, wėl iszėjo.
Szittaipo dwideszimt Buttai
Karalaus kasztais budawotį,
Szwieżiems Mieszczónims butinay
menkiùs už Pinnigus pardůti.

Priegtám Karálus Pusúbę
prie kożno Butto dowanojo,
ir maża kuręs Rotużę,
isz Kiemo Miestas jau pastojo.
Po Métû tréczia deszimti
treczià Bażnyczia kurta buwo,
antróji nės pasénussi
jau isz sawês kone sugruwo.
daugiaus' kaip szimt's dailû Buttû
tiesei į Eiles sustatytû,
daugiaus kaip tukstantis Żmonû
kas Mét's cze randas suraszytû.
Kur Wieszpaczei pagoniszki
Lawónus sawo laidot' prátę,
tén Wėjmalunį pirmajį
į Szwėże Miesto Naudą statė.
Wandens Malúną ir pakur,
jeib, kad Wejai pradest nustoti,
ne tektu Susėdams kittur
į swétimą tolyn ważoti.
Anną ir prástą Rotużę
kittiems už Piningus pardáwę,
pabudawoj' puikésneję,
gana už tą issikasztáwę.
Taip tarpsta Miests szwežintelis
po Atsargà Karálû musû.
Rods mażas, bet dailumú jis
tikt péreit Miestus nauju Prusû.
Bet tu(,) gerráusas Wieszpatie!

toliaus sziam Miestui Sussimilkis,
mums tawo Weidas te żibbie!
į musû Szirdis isipilkis.
Tu jį nů Káro żúddanczio
apsáugojei; ir kaip Maskolei
sze musû Żéme deggino,
ne léidai jůs ateit ikszoley.
Ir nů Ugniês iszkadarrôs
tu tankiey Miestą iszkawójei,
ir jų Bėdôs nů tolimos
apsérgėdam's macney użstójei.
Taigi, ak diewe, Wieszpatie!
Wissi taw passidėkawójam,
ir gyrę Meilę didelę,
dėkingi taw už tai pastójam.
Ak perżegnok Lietuwninkus,
pirmůsus Susėdus szôs Żémês,
taipjau użstok ir Wokieczius,
wissus į Atsargą atėmês.
Per tawo Żodį dar toliaus
paragink pats Parapyonus,
kad passielgtus' nobażniaus
už cze gywenussus Pagóñus.
Jey tai darrysim tai wissi(,)
toliaus' Żegnónês tawo teksim
ir Swietą szį palikdami
Dangaus Iszgánima atseksim.

208. Szimtùs jau metùs Sauléle tekējo ir leidos.[1]

Szimtùs jau metùs Sauléle tekējo ir leidos
Isz ano czēso, potam miels Wieszpats musu karálus,
Kurrį Letùwninkai wis Meilês szirdije laiko
Ant auksztôs Szuilės Karalauczuj' mums padarytôs
Kalbą Letuwôs tiems Jauniems liepė mokinti,
Kurrie Diewo żodį żmonėms kartunta sakyti
Ir Mokytojeis tikrais kettina pastoti.
Garbe t'esie Diewui dangaus auksztybej ir Szlowe!
Kad tokiùs wissadós Prusams sutękęs Karálus,
Kurrie mylę Padûnus ir żmonėms tėwiszką kalbą
Sawo kalbėti ne draudz', lietùwiszkay szwentoje wietoj'
Melstisi Wieszpatiesp', giesmės giedóti szirdingay,
Skaityt Szwentame raszte bei kunigu missą girdėti.
Rods kartunt nusidáwe, kad Rymė macni Cecórus
Wissû Żemjû żmones su karáwimo — ginklais
[Sylijo bais ir prispaude lotyniszka kalba wartoti
Swietui kone wissam geležinne su rykszte waldáujant(,)
Tiktay Rymionû żodżeis apsake zokánus:][2]
Taìp raszyta senû nusidawimû knygosa skaitom(,)
Kad wyráusasis ans Wiskops Popēżu wadinnams(,)
Ant krikszczoniszkû wissû karalû karalaująs(,)
Szwentajį rasztą skaityt żmonėms sawo tėwiszkoj kalboj
Bais uždraude; wissiems tikt liepe jis Rymo lieżuwij
Misza bażnyczoj' szwést irgi Diewui szłużba wartoti(.)
Taip jau swiets po wissam użmirszo Diewo zokáną(:)
Adleidimma griekû už gatawus pinnįgus pirkti(,)
Wogt'(,) klastot'(,) iszplėszt' ir su gwoltu pasisawint(,)
Razbajystes daryt, kekszaut bey Diewa paniekint(,)
Szwentûsus priszaukt, Motinôs tikt melstis Marijos
Ir kas dar daugiaus yr' Pramonû pramanytû(,)
Tai wissà wierà anu baisingu Gadinu.
Tokią pustijimo Bjaurybe Szwentoje wietoj'
Tèws Luterus musû tolaus ne galējo pakęsti.
Jis į ugnį įmette wissus prasudimo rasztus
Popeżaus ir zokan-knygas kytrey pramanytas(,)
Kad taip junga sulaużtu Żmonėms uzdėtą ant kaklos(,)
Szwentą ir rasztą jisai ing wokiszka kalba perguldo(,)
Jeib kiekwiens krikszczons tą brangų dangiszką skarbą,
Ewangelią czystą patsai galėtu skaityti(,)
Skaityt irgi suprast ką Diews sawo żodije liepes.
Tûczes mums Prusams Dangaus iszgánimas tèko
Ugniês krikszta sakau arb' atnaujinnima wierôs.
Alberts Prusu waldons tûczės musu Lietuwą waldąs
Wierôs czystijimą Luteraus patsai priėmes
Apsakyt ir palėpe żmonėms Ewangelią szwentą(,)
Kaip Krystus patsai ir Apasztalai szwenti mokinno
Kunįgus įstatyt, sziuiles ir Diewo Baźnyczias
Dawe pakurt wierôs mokinti czystą pamokslą.
Isz tiesôs abbu saw amżina gyrų padare
Téws Lutérus ir Téws Albertus Prusu waldonas(,)
Lyg kaip dwi żwaigżdi dangaus twirtybėje żibbant.
Taip iszpildits mums ans żodis Prárako szwento:
Kelkis, praszwisk! artinasi Wieszpatis musu.
Sztay tamsyb' uždengia żemės aplinkuy ir żmones,
Bet jau ant tawęs użteka Wieszpaties szlowe,
Nakts praėjo wissay ogi Sàulės spindulis spindza.
Kelkis ir mano Giesmel' aukszczaus paszlowinti Diewą(,)
Kurs dangaus pulkus iszwed irgi wardu wadinna(,)
Kurs karalu szirdis ney upju srowes nulenkia(.)
Per amżu amżus Jam wis tėstie dekawonė(,)
Kad Letuwôs Żmonėms waldonu szirdis prilenke(,)
Ypaczey karalaus nobażniko Priédrikio Willaus
Pirmojo, kurs kaip Tēws aprupino Lietuwą musu(,)
Szuiliu daug szimtû Jaunystei lepe pakurti(,)
Persékinētû daug isz swetimûju prastumtus
Wokēczùs prieme bey żemeje dawe gywenti(,)
Kiemus jiems budawojo, laukus padawe idirbti.
Taipog Letuwa musu ney darżas Diewo sodintas
Aug'(,) żydejo ir nesz grażaus waisaus tuleropo(,)
Bet už dwasiszkus waisus ir rupinno Karalus:
Szwentajį Diewo żodį per stropna kunigu darbą
Wersta lietuwiszkay Jis rasztais dawe iszspausti.
Tas Wieszpats szlowings Prusû geradejas ir lépe
Kalbą Letuwos tiems Jauniems prisimokinti(,)
Kurrie Diewo żmonėms kartunt apsakyti
Ir wiernais Dusziû ganytojeis ketta pastoti.
Sweiks tada Draugums, sweiks wissiems Szimtmeto Szwentes(,)
Kurriems wieżlybay Diews szendien dawe sulaukti(,)
Linksmay musu balsas su Angelu balsu pakelkim:
Garbe Diewui t'essie auksztybeje ir pakajus
Testow ant żemês bey żmonėms pasimegimmas!

[1] Rz 175 XIV Nr. 1 (rankr. pusl. 80, 80a, 81 ir 81a — Rėzos 81-eilutės hekzametras), 1931 m. Vacl. Biržiškos pakartotas Nežinomuose senuose lietuviškuose tekstuose (Tautos ir Žodžio VII knyg. ir skyrium), pusl. 57—59, kur pažymėta, jog 1824 m. švenčiant Karaliaučiaus univ. lietuvių seminaro šimto metų sukaktį, Rėza paskaitė šį eilėraštį, išsp. Leipzigo Liter. Zeit. 1824 m. Nr. 75. Apie tai sako S. Baltramaitis (Sbornik bibliografičeskich materialov... Litvy, II leid. 1904 m.) Nr. 5372, atsirėmęs Keppenu.

[2] V. Biržiška pusl. 58: Trys eilutės, paimtos į skliausteles, yra veik pilnai užbrauktos, vieton jų įrašyta pora žodžių, nesudariusių eilutės.

209. Nauja Geddėjimo Giesme ant musu wernojo ir Garbies wertojo nobaczteninko Willaus Wittiko Priekules Gemynas Kunnigo 1778.[1]

Ant naujo Sawo Balso(,)
ak manno miels Kunige!
Tawes Kol giws geddesu,
Ged wissas Surinkim's,
Ged mum Katelnycze(,)
Gedd szwenti zokromentai(,)
Basznycze bey Altorus.
Kaip Żwacke ir żwaigżde
Zibbejei Surinkimui
Ant aukso Liektoraus
Pono Jesaus Altoraus
Szlowingais Jezaus Zodżeis
Weczere, isz daleidoms.
Smertis atskyns[2] mums
Angelo Surinkimma(,)
Smertis użgesse mums
Kozalnyczas żwakele(;)
To mes skaudzey dejojam(,)
Smutnay tuddel geddejom.
Kenteyo Alkumma(,)
Troszkumma bey kartumma
Per septinû likka
Dienû sunkio karszt' Liggai;
Po Petu antram Stunde
Iszganytingay mirre.
Tris deszims tretij met,
Pabaige sawa amżiu,
Penkto met Urede
Ketwirtame Menese
Szeszoliktà dien Juny
Pons Diews ji iszwalnyjo.
Pirm Dangun Żengimmo
Maldos Misze jam laikant
Wokytems ir Buroms
Dangiszk's Balsas girdetas(,)
Basznycza perskambejo
ney Strunos ir ney Arpai.
Angelai Kerubim
Ir szwenti Serapinai
Sald meylay ir Szwenta
Jo Dusze, nůgabbena
Kaip Marti Pono Jezaus
Į Dangaus Szlowes Swotba.
Bed Dangum Żengimma
Paskiause Misze laike
Ir kożnam priszauke
Kaip mums Dangun reik żenkti(,)
Su ta Misze per Smerti
Tikkray Dangun kellawo.
Pons Jezus pats Wieszpats
Tuksztant meiliems glabbodams(,)
Saldybe meylei myl
Saldybe pabieszodams
Ir wed pre Swotbas stala(,)
Kur Dżaugsmas bus be gala.
Dabar yo Dusze żib Prarack
Kaip Saule iszgraszintas(,)
Dongaus Zibbejimu
Kaip żwaigżdiems apriedytas
Ir ney diddey szlowinga
Szwesybe — Weido — Diewo.
Jam ant Galwos uszdets
Szlowings — Wainiks Gywatas(,)
Su Szlowe apredyts
Kaip auksais Iszganimo
Ir wards didey szlowingas
Kunigas Karalui Diewui.
Ta szlowe dyddele
Pons Jezus pat nupelne
Sawo wierniems Tarnams(,)
Kryżaus Smerti kentedams(,)
Sawo krauju atpirkdams(,)
Nu Peklos iszgelbedams.
Dabar miels Kunnige(,)
Tukstant kart laba nakte(,)
Ilsek grabbe saldżey(,)
Kol kelsis Sudnoy' Dienoy'
Su perszwiestu Skaistummu
Ant amżinos Lynksmybes.

[1] Msc 37 VI 3 (rankr. pusl. 121, 121a, 122 ir 122a — Dainos aus Memel [Theodoro iš Stragnos, ties Klaipėda] v. Thilo), 1931 m. Vacl. Biržiškos pakartota Nežinomuose senuose lietuviškuose tekstuose (Tautos ir Žodžio VII knyg. ir skyrium), pusl. 24—26. Rankr. pusl. 29: Sziem Giesme raszau — pagal tikkra Nusidawima — ir kaip graża Paweiksla, wissiems — wierniems Mokytojiems ant amżinos Gywatos Jakubas Szernus Buras isz Protnezu isz Priekules Walszcziu(.); V. Biržiškos pakartota pusl. 26. Vilius Vittikas (Vittichas) buvo Priekulėj Martino Šimmelpenigo adjunktas, m. 1778 VI 16 (V. Biržiška, pusl. 24).

[2] = atskyre?

210. Žalnierams gédotina.[1]

Be baimês bukim! Diews padēs,
Kurs liepja mums drasey
Uź sawo Tewiszkę kowót'(,)
Karalui mylimam pristot'
Ik smertiê nuszirdzey.
Linksmi iszeinam, su Diewu!
Degte mums deg' szirdis
Pragint annus Neprietelus(,)
Baisingay swietą spaudzenczus
Waddin Teisausasis.
Ne sawo Tewiszkę tiktay
Kettinam iszkluddyt(;)
Kurs Pussę swieto su Klasta
Į Panczus dējęs muczija(,)
Tą norim suwaldyt.

Russû silingi Pulkai mus
Aplyd kowojanczus.
Walnybę sawo wēl pelnyt
Diews gelbēs ir prawarryt
Annus Netikkelus.
Gaiwinkities jau Prusai, Jus
Ikkszôl apsmutniti!
Uzmirszkit sawo Perszulus(,)
Dangus jums swieczia wēl skaidrus(,)
Weik busit wėl szlowni.
Jaunumas jusû taip żibbēs
Annie kaip Karzygei(,)
Kurriû Swiets dar atsimena
Ir girdamas apdywija(,)
Ką darę jie drasey.

Diews mums Apgintojis stiprus(,)
Ant jo tikkėkimies!
Kowojantiems su Drasumu(,)
Kad Żmones issiwalnytu(,)
Macningai jis padēs.
Bet kas apgindams Tewiszkę
Turrétu passidēt(,)
Ta Diews szlowingai wainikkôs,
Jo Paliktojus iszkawôs;
Ko reiktu jam drebbēt?
Antay karuna sziaukia mus(,)
Eime su drasummù(,—)
Daug Tukstanczû mums dekawos(,)
Diews procę musû perźegnos(,)
Įweiksim su Diewu.

[1] Msc 175 VI Nr. 1 (rankr. pusl. 32, 32a — Litthauische Kriegslieder 1813 — Prusams priesz Prancuzus bekaraujant), 1931 m. Vacl. Biržiškos pakartota Nežinomuose senuose lietuviškuose tekstuose (Tautos ir Žodžio VII knyg. ir skyrium), pusl. 52—54. Pusl. 52 V. Biržiška prileidžia, jog šis ir kiti VI eilėraščiai bus „galbūt jau **Rėzos**, ne Hassensteino verstos". Rankr. pusl. 31 pažymėta, jog eilėraštis esąs išverstas aus deutschen Kalen. blätter zu Lignitz.

211. Tewiszkę apginnantiems (für die landwehr).[1]

Mums téko darbs diddey szlowings(,)
Einne newengdami!
Brangiausą Tewiszkę apgint,
Baisingay wargintą gaiwint
Dabbar mums půlasi.
Ten gloda to Nenaudelio(,)
Kurs Procês baidosi!
Mums' Akkisa liepsnoj Ugnis(,)
Nerimst storojanti Szirdis(,)
Kas werts isprowiti.
Antay kur Saulês Spindulis
Skaistumme puikawoj'
Tyczawimą Iszdykeliû,
To kas pritink n'atbojancziû
Ten Wieszpats numieroj'.
Mieroj' Pasididzawimą
Kurs penasi Krauju(,)
Jis Sziauksmą gird Irónitû
Naszlû iszplėsztû Sirratû,
Marinnamû Baddu.
Sztay wislabwaldanczio Prowa
Taip stiprey isztarta,
Kad tur Dangus wissur skambėt
Ir Zemês Widdurei drebbėt:
Dabbar te stow gana!

Ko wengtum eit su Drasummu
Teisybês apginti!
T'atuź Neprieteliû Macis
Kaip nu Kalnû Wandů didis,
Mes stengsimies linksmi.
Teisybe apginn gywasti
Ir drasinn ant Smertiês:
Kas sawo gindamas Namus
Ir sawo Mylimus wissus,
Ne mirtu isz szirdiês?
Ansai pagirtins Winkelried
T'eessie mums Paweizdu!
Zinnodams Paczę bei Waikus
Kittû wiernû aprupintus(,)
Jis mirre su dzaugsmu.
Karaliui musû test Szlowe,
Kad pawaddinęs mus.
Stay eit patsai jis su mumis
Drasey taip kaip ir Pridrikis
Kowodams Sawosus.
Wissi apginkim Ji wiernay
Kaip Froben gecznasis(,)
Kurs rupestings del Wiecznastiês
N'atbojo sawo Gywastiês(,)
Mums pawyzdzù bus jis.

Uź szimta Metû perejo(,)
Kad tai nussidawe(,)
Tik jo Wiernums pagirtinas
Kiekwieno dar laupsinnamas(,)
Mes jam prilygkime!
Kur stow Neprieteley? Sztay mes
Su Dusze su koku?
Kur wes Karalus(,) eisime
Apginti sawo Tewiszkę,
Szirdate(,) su Diewu!
Jau su Waikaczeis buk sweika!
Rods skirtisi skaudu(,)
Ney Aszarû reik gėdetis,
Bet ans Jusû Apgintojis
Pristos mums, su Diewu!
Jus palieku. Mattysimes,
Diews mums stiprybês důs.
Reik eit apginti Tewiszkę(,)
Kowojas kożna Tewiszke
Macningay mums pristos.
N'uztrukdami eime stoszney
Su gelbanczu Diewu;
Apweikt ar mirt' kaip Priedrikis
Tikray taip musu kalb szirdis
Kettinam. Su Diewu!

[1] Msc 175 VI Nr. 2 (rankr. pusl. 33, 33a, 34: Litthauische Kriegslieder 1813 — Prusams priesz Prancuzus bekaraujant), 1931 m. Vacl. Biržiškos pakartota Nežinomuose senuose lietuviškuose tekstuose (Tautos ir Žodžio VII knyg. ir skyrium), pusl. 54—56. Rankr. pusl. 31 dėl mūsų leidimo 210 ir 211 pažymėta: beyde übersetzt aus dem 3. 4. N. der deutschen Kalen. blätter zu Lignitz. Vacl. Biržiška pusl. 52 spėja vertėją gal ne Hassensteiną (kaikurių 1813 m. dainų vertėją), tik Rėzą buvus.

212. Taw seka Aszereles skaudingaij werkent man.[1]

Taw seka Aszereles skaudingaij werkent man,
delto kad tu użmirszai manne be Gailescze.

Dabbar tas Skund's prapůle, szálin jau ta Diena,
ant kurrôs man żadejei tikrai su Prisega.

Mana Szirdiês Mergite passiliekt amżinaij tawa,
kurri isz karsztôs Meilês pries tawe uždegta.

Kaipgi tu rast galetum' Pakajų Szirdije,
argi tu niretum' jau Meilês sawije?

Ar użmirszaij Mergite żáleje Lankuźe,
kur Rijta wakareli kalbejau Meileje?

Szwieso Srowês Upese asz Burnuźe prausiau,
o po Liepuse graudzeij tawes werkiau.

Asz welijcziau Mergite wissam' tawo Amźe
daug tukstant Meilês Skarbû tu Dźaugsmas man' Szirdie.

Tikt tawo Weids graźiausis tas wissur sek manne,
tu man Szirdiês spielausas(,) asz neuźmirsz' tawe.

Wissad asz Szirdiejé sawo, passigendu tawês,
ir niekad ne uźmirsztu pakol manne į Grabą des.

[1] Msc 37 XX Nr. 1 (rankr. pusl. 128 ir 128a — rink. Tris labaij graźos Lietuwiszkos Aries. Isz wokiszkû Kalbû lietuwiszkaij perwerstos ir Lietuwinkû Jauniemsiems ant Passilinksminnojimo iszdûtos).

213. Einige Litthauische Sprìchwörter und Sentenzen.[1]

Atranda Kablys Kota.
Assinis taip ilgay Wandens prieina, ikki Assa pametta.
Asz jam Kalna pylau, jis ma Dûbe kase.
Ateia laukiams, iszeik Mylims.
Awy kerpant, Oszka dreba.
Balwai ir Wandeni atgražin.
Bauksztam Žirgui nutrumpink Abraka.
Beda Bedą wéje.
Beda szunnį samdyt, kurs pats nepjauje.
Be jo niekur Turgus.
Cze Žódis, cze Darbs.
Dar daugiaus Diew's tur, kaip jis iszdawes.
Dar Diewo Darźą ne nugane.
Dar ne koszta.
Dar su Diewu Pirsztais nesudawei.
Daug turedams, daug iszleidi, maź turredams, mažu minti.
Dawe jis man pasižintis.
Didis Burys, mažas Lytuttis.
Diena Dieną mokin.
Diena Wakarop, Métai Galop.
Ir Boba pažyst Nedele, iszwirus Lapiene su Laszineis(.)
Isz Adatôs Weźimma priskaldo.
Isz Pellû Dulkes sunkei yra iszwaryt.
Kaip įmaiszysi, taip kepsi.
Kur eiti Wyźa, cze wélkas ir Apwarta.
Katins isz Nammû, Peles isz Kampû(.)
Ka Tewélis sudėjo dusaudams, Sunelis prarado klykáudams(.)
Ka pusi priesz Weją?
Katila iszpuiszita ne nuszweisi.
Kieno Solej sedż, isz to Knygû reik giedot.
Kurs isz Welno gimmes, tas į Peklą žur.
Kas Mietus wartoja, Mietotas pastoja.
Kokia Obolis, tokie ir Obolaczei.
Wissi Welnai su Ragais, mažieji su Raguczeis.
Aukszti Langai, szalti Barszczei.
Půdas Katilą nor puiszint, o abu puiszini.
Kluddits Kelmas Weżimmą apwerczia.
Kudikis nudegęs bijosi Ugniês.
Kurs nor Glebju, tam Diews Wargu' Sáuja důda.
Ligga raita atjůj, ir pieszczia iszeit.
Apsirede Pelledôs Sermega.
Dewyni Guddai Apwynû Žakką apninka.[2]

[1] Msc 37 X Nr. 24 (rankr. pusl. 84a, 86, 86a, 87a, vok. vert. 85, 86, 87 ir 88 — Plyviškių Ostermejerio rink. Dainos).

[2] Rz ranka prirašyta: Dewyni Guddai wieną Awiną pjauja.

Turinys.

Pusl.

II-sios dalies įvedamieji paaiškinimai I

Dainų tekstai:

90. *Trys Sessytes* (Trys lėpates pauppelij') 1
91. *Werpejû Daina* (Werpk dukryte, ne tingėk) 2
92. *Wyturys* (Wyturyte, miels paukszтyti) 3
93. *Žalnieriszka Daina* (Balnok tarne szirmą žirgą) 4
94. *Kareiwjis* (Anksti rytą kelau) 6
95. *Merga ilgay miegojanti* (Kurs tinginę mergytę tur) 8
96. *Nůmetas* (Asz ma suczau nůmetelį) 8
97. *Pawojummas* (Ant tiltužžês stowėjau) 9
98. *Dwi Sessyti ant Motinôs Kapo* (Ten aukszтame kalnelij') . . . 9
99. *O kur tu trauksi, jaunas Bernyti?* 10
100. *Ey žinnau, žinnau, alle ne sakiau* 11
101. *Jojau szenay, jojau tenay* 11
102. *Kai asz mažas buwau* 12
103. *Toli, toli, labay toli* 13
104. *Ir parbėgo Laiwužis* 14
105. *Sedžiu už Stalą, žuru per Langą,* (o kas atjoj' aukszta kalnuže) . . 15
106. *Ejo Mergos Grybû ringt* 16
107. *Kai asz buwau Žalnerukkas* 17
108. *Ey Mergyte, Negelkyte* 17
109. *Per Nedelaite Žirgyte szerau* 18
110. *Kaip Sunytis pas Mergyte jojo* 20
111. *Negalu szendien daugel szokti* 22
112. *Iszleidau Sunytį* 24
113. *Kelk, kelk Motinele* 24
114. *Lėpune ir Dirbanti* (Ui, ui, ui, Diewuliau, noru saldaus miego) . . 25
115. *Pauksztelis Sakalelis tai auksztay lakioja* 26
116. *Be áusztanti Auszružžéle* 27
117. *Ant Swotbos* (Gerkit brolei wis aplink) 28
118. *Skamba Kanklas ir Warinélis* 28
119. *Pasistatycziau nauja Swirinele* 29
120. *O ir atleke Mettelelis isz Sodo* 30
121. *Kai asz ėjau Pamareis* 31
122. *O tu Paukszteli, gražus kekstele* 32
123. *Jus Szneideruzzei, jus maño Brolélei* 33
124. *Kad asz ejau per žalia Lanka* 34

Pusl.

125. *Beim Ausjagen des Viehes* (Warikite karweles, karwes, karwes, karweles) 35
126. *Gerk Brolite — gerk Sessite su mannim drauge* 35
127. *Asz eisu eisu ir cze ne busu* 36
128. *Proekullies Kiemas, tai diddis Kiemas* 37
129. *Ne puskit Wejužei* 37
130. *Atjoj Bernužis žalu Wieszkelacziu* 37
131. *Důk Mergite, důk man Ranka* 38
132. *Moczute maña, Szneiderelei wandrawo* 38
133. *Kieno tie Dwarei margiejie* 38
134. *Be ausztant Auszružžéle(,) be tékant Saulužžéle* 39
135. *Sėdzu uz Stala, žuru pro Langa* (, kas waikszczoj uliczaite) . . 40
136. *Girdejau gražey skambant* 40
137. *Samdiczau Laiwele už pusse Szimtelio* 41
138. *Swodbos Dienoj* (Auga girroj aúzolelis žalasis médélis) . . . 42
139. *Ey tu manne szallassis Meronelle* 43
140. *Szneketi ir gerti* (Wiens su sawim', ne gerai) 43
141. *Wėlawôs Mùszis* (Žaloj' žolelej' kwep meironelei) 44
142. *Die junge Braut* (Man kelele jojancziam') 45
143. *Die Muthwillige* (Už balto stalo sėdėjau, raudona rože žydėjo). . 46
144. *Fischerlied* (Źwegys waltele, źuwis i mareles). 47
145. *Paukszcziu Darbai* (Wilkas, wilkėlis, medinnis paukszтėlis) . . 48
146. *Mamuže manna* (, senoji manna, ar ne gailejeis) 49
147. *Ein Jüngling bei dem Tode seines Mädchens* (Per beržinelę, per puszinelę) 50
148. *Trijs Rožytis Daržėle žijdejo* 51
149. *Ey užaugs, užaugs žalas skrobluželis* 52
150. *Ein Jüngling bittet ein Mädchen ihm Geld zu leihen* (Życzyk, mergyte, porą szimteliû) 53
151. *Ein Jüngling wirbt um ein Mädchen* (Pakelui, pakelui linužus rowau) 54
152. *Ein Jüngling bittet ein Mädchen um ein Geschenk* (Ant uliczelês po tėwo wartais) 55
153. *Parbeg Laiwelis nu Wenczorago* 56
154. *Tékėk Mergite, tékek jaunoji* 57
155. *Kad Naktuže tamsoje* 58
156. *Ei Olingele(,) raibasis Pauksztéle* 59
157. *Pirsz man isz Danskos* 60

Pusl.

158. *Miežys atsake Skungalli budams* 60
159. *Septijni Rutu Lappukaij* 61
160. *Jau auszt aszruže(,) žadin Mammuže* 62
161. *Strasdi(,) Strazdéle* 63
162. *Ei kieno, kieno žáles Kiemel's* 64
163. *Nů Swodbôs* (Einù per kėméle i nauja swirrinèle) 65
164. *Kaklelis gerti isztroszka* 66
165. *Asz nusieiczau į tą Kiemuže* 67
166. *Pareitu Rijta anksti* 68
167. *Eiswa muddu abbuddei* 69
168. *Mergyte miela, naktuže cėla* 70
169. *Ei Brolijt, Brolijt, Brolijt jaunassis mano* 71
170. *Uj, uj, asz nuwargstu* 71
171. *Asz wargdenele(,) asz be tetužio* 72
172. *Anksti rijtoj' kėliau(,) wandenuke ėjau* 73
173. *Miegužže noru, n'imanau kur gulti* 74
174. *Ankunft des reichen Schwiegersohns* (Szunnis loja cze, wieroju) . 75
175. *Die Soldatenbraut* (Ant ko nusižurejei, ant ko nusitikejei?) . . 76
176. *Asz Kelluwelis — Kellù eidamas* 77
177. *Kas tas možiu Grudas* 78
178. *Ne kukiu genelis* 79
179. *Redykis greitay, skubinkis stropey* 80
180. *Szérau žirgiti(,) sawo Jôdberiti* 81
181. *Die Meise* (Sugawau syle sylele) 82
182. *Die Droszel* (Sugawau strasa straseli) 82
183. *Ey gerru(,) gerri, gerdamas dumoje* 82
184. *Kad asz turréjau dwi Sésitéles* 83
185. *Ei kas numyne jůdu Takéli* 83
186. *O kur rédôs(,) o kur taisos* 84
187. *Atsisakim's* (Mamužytė! Senolytė!) 85
188. *Drescherlied* (Kelkėties waikai(,) jau žegoris trijs) 86

Pusl.

189. *Mussês beij Ů̃do Smertis* (Asz mussês smertį apraudosu) . . . 87
190. *Landszturmo = Gesme* (Eime apginkim tewiszke) 88
191. *Szturmininkû Daina* (Kowon! Kowon! už tewiszkę!) 88
192. *Heil Dir im Siegeskranz* (Karalau szlownasis) 89
193. *Daina po Muszio pas Leipciką* (Atjojo pas mus isz miesto Paris, trara) 90
194. *Pasiputesis Swieto Pergalletojis* (Puikus wiens atjodams isz Parižos, trara!) 92
195. *Lied, gesungen am Feste der Todten* (Krint nei lapai žmones cze) . 93
196. *Morgenlied zur Begrüszung der Reformations=Jubelsfest* (Ateik tu Szwiesa Diewiszka) 94
197. *Wunderbare König* (Dywnasis Karalau, swieto szio Waldone) . . 95
198. *Kaip linksmas man Szirdits yra* 95
199. *Jau temsi žalo Girrucze* 96
200. *Das Te Deum* (Tawęs mes garbinam Diewę, ir iszkellam!) . . . 96
201. *Ne wissi Žmónės wieno wissi geidžia* (Neij lijgus žmónės saw, ney lyges mislis tur) 97
202. *Prisikalbėjims* (Beskaitydamas raddau Jusû parászimė) . . . 98
203. *Ant Brolio Swódbôs* (Dabbar linksmybės werksmą werkim) . . 98
204. *Apraudójimas* (Kad twankôs dienoj' karszczójant) 99
205. *Pawásaris* (Snėgo dróbė sutirpst', skreistė natúrôs deng' žemės rúbą žallei) 100
206. *Lápė be Ů̃degôs* (Lápę bemedžojenczę spástai czupt!) 100
207. *Pilkainis* (Kaip kunigáikszczei págonû szim' kampe waldzią dar turrėjo) 101
208. *Szimtùs jau metùs Sauléle tekėjo ir leidos* 104
209. *Nauja Geddėjimo Giesme...* (Ant naujo sawo balso [,] ak manno miels kunige!) 105
210. *Žalnierams gédotina* (Be baimės bukim! Diews padės) . . . 106
211. *Tewiszkę apginnantiems* (Mums téko darbs didey szlowings) . . 107
212. *Taw seka Aszereles skaudingay werkent man* 108
213. *Einige Litthauische Sprìchwörter und Sentenzen* 109